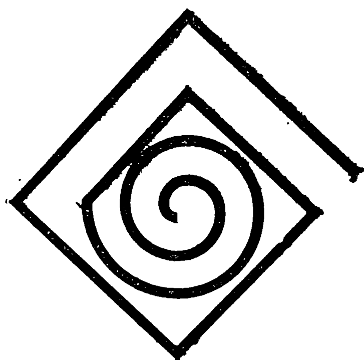
Poul Anderson
PATRULA TIMPULUI
VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

nautilus

Poul Anderson

PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

54

Faptul că viitorul este construit în mod perfect plauzibil și este explorat în detaliu explică de ce toate cărțile lui Poul Anderson sunt în același timp realizări literare de excepție și stimulente pentru meditație.
NEW YORK HERALD TRIBUNE

Locul lui Poul Anderson este, fără îndoială, alături de Asimov sau Herbert.
BOOK REVIEW

NEMIRA
euROcon 1994
Cea mai bună
editură europeană
de science-fiction

De acelaşi autor:

Brain Wave
(trad. rom. „Povara cunoaşterii")
Three Hearts and Three Lions
War of Two Worlds
Midsummer Tempest
War of the Wing-Men
Trader to the Stars
The Trouble Twisters
Satan's World
Mirkheim
The Earth Book of Stormgate
The People of the Wind
Ensign Flandry
Circus of Hells
The Rebel Worlds
The Day of Their Return
(trad. rom. „Ziua reîntoarcerii lor")
Mayday Orbit
Earthman, Go Home!
We Claim These Stars
A Knight of Ghosts and Shadows
A Stone in Heaven
The Game of Empire
Let the Spacemen Beware
Fantastic Universe
The Long Night
The Psychotechnic League
Cold Victory
Starship
The Snows of Ganymede
Virgin Planet
Star Ways
Guardians of Time
The Corridors of Time
Operation Chaos
The Dancer from Atlantis
There Will Be Time
Orbit Unlimited
New America
The High Crusade
Tau Zero
The Avatar
The Boat of a Million Years
Harvest of Stars

Poul Anderson
PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

TRADUCERE DE GABRIEL STOIAN

NEMIRA
1994

Coperta colecţiei DAN ALEXANDRU IONESCU
Ilustraţia : TUDOR POPA

Difuzare :
Editura NEMIRA, str. Crinului nr. 19, sector 1, Bucureşti
Cartea prin poştă : C.P. 26-38, Bucureşti

ISBN 973-569-053-5

Pentru
Víctor Fernández-Dávila

Fildeș, maimuțe și păuni[1]

MANSE EVERARD sosi în Tyr, orașul purpurei, la vremea când Solomon ajunsese în culmea gloriei, iar Templul era în plină construcție. La scurt timp după ce păși pe uscat, trecu printr-o primejdie de moarte. Incidentul în sine nu juca un rol hotărâtor. Nici un Agent al Patrulei Tîmpului nu era de neînlocuit, cu atât mai mult cu cât fiecare se bucura de statutul zeiesc de Autonom. Cei pe care-i căuta Everard erau capabili să distrugă o întreagă realitate. Iar el fusese trimis să contribuie la salvarea ei.

Într-o după amiază a anului 950 î.Hr., corabia pe care călătorea ajunsese la destinație. Vremea era caldă și plăcută, aproape fără vânt. Având pânzele strânse, corabia plutea împinsă înainte de vâslele care scârțâiau și loveau apa plescăind în ritmul tobei timonierului proțăpit lângă cei doi marinari care țineau ramele ce slujeau drept cârmă. Susurând ușor învolburate, valurile mici sclipeau albăstrui, tăiate de copastia greoaie, lungă de șaptezeci de picioare. Reflexele aruncate de mișcarea continuă a apei făceau neclare contururile altor ambarcațiuni aflate în depărtare. Erau numeroase, de la corăbii zvelte de luptă și până la vase cu vâsle ce semănau cu niște copăi. Majoritatea feniciene, deși multe bătuseră apele pornind către Tyr din diferite orașe-stat ale acelei societăți. Unele

[1] Biblia — Cartea a Treia a Regilor 10.22 (n. tr.)

veneau din străinătăţuri, fiind filistene, asiriene, aheene sau şi mai ciudate ; în lumea civilizată, negoţul trecea neapărat prin Tyr.

— Uite-o, Eborix, îi zise căpitanul Mago bine dispus, acum poţi s-o vezi, regina mării, aşa cum ţi-am povestit eu. Cum ţi se pare oraşul meu ?

Rămase la prova alături de pasagerul său, puţin în spatele unui ornament în formă de coadă de peşte şi care se arcuia în sus, spre pupa, vrând parcă să-şi întâlnească perechea de lângă cârmă. De galion şi de balustrada zăbrelită care ţinea cât era nava de lungă, se afla, bine legat cu funii, un vas din lut înalt cât un stat de om, care conţinea ulei. Era încă plin ; nu avuseseră nevoie de el să domolească furia valurilor, într-atât de prielnic le fusese voiajul din Sicilia până aici.

Everard plecă ochii şi-l privi pe căpitan. Mago arăta ca un fenician tipic, zvelt, negricios, cu nas coroiat, ochi mari şi puţin oblici şi pomeţi înalţi ; cu o barbă tunsă îngrijit, el purta un caftan alb cu roşu, cu tichie conică şi sandale. Everard îl domina prin înălţime. Gândindu-se că va bate la ochi indiferent ce identitate şi-ar fi luat, Everard se dădea drept celt din Europa Centrală, fiind echipat cu pantaloni, tunică, sabie din bronz şi purtând o mustaţă stufoasă.

— Da, într-adevăr, măreaţă privelişte, răspunse el cu şiretenie diplomatică, vocea lui având un puternic accent. (Cursul intensiv pe care-l urmase în America natală de la celălalt capăt al timpului l-ar fi putut învăţa o limbă punică fără cusur, însă asta nu s-ar fi potrivit cu înfăţişarea lui ; de aceea se mulţumise să deprindă o vorbire fluentă. Aproape copleşitoare pentru un om simplu de la poalele pădurii.)

Ridică ochii şi privi lung înainte. Într-adevăr, în felul lui, Tyrul impresiona pe privitor la fel ca New York-ul — ba poate chiar mai mult dacă se gândea câte lucruri realizase Regele Hiram într-un răstimp atât de scurt având la dispoziţie doar resursele unei Epoci a Fierului care nici măcar nu ajunsese la apogeu.

La tribord, ţărmul se ridica spre Munţii Libanului. Avea o culoare roşiatică şi văratecă, mai puţin în locurile în care se cuibăreau sate împrejmuite de livezi în-

sorite sau petice de pădure. Peisajul era mai bogat, mai îmbietor decât cel pe care Everard îl văzuse în călătoriile făcute în alt timp, viitor, înainte de a se înrola în Patrula Timpului.

Usu, orașul de origine, se întindea de-a lungul țărmului. Pe lângă mărimea lui, el era reprezentativ pentru acea epocă prin clădiri masive cu acoperișuri plate construite din cărămidă nearsă, străzi înguste și întortocheate și câteva fațade mai vioaie care indicau prezența unor temple sau palate. Zidurile crenelate și turnurile înconjurau orașul din trei părți. De-a lungul docurilor, porțile dintre magazii dublau posibilitățile de apărare. Un apeduct cobora de pe înălțimi dincolo de care Everard nu avea cum să vadă.

Noul oraș, Tyr — sau Sor pentru locuitorii săi, ceea ce însemna „stânci" — se afla pe o insulă situată la jumătate de milă în larg. Se întindea, mai precis, pe ceea ce fuseseră două recife stâncoase pe care oamenii le umpluseră cu pământ. Mai târziu, prin insulă se săpase un canal de la nord la sud și spre larg se azvârliseră diguri de protecție și cheiuri care transformaseră întreaga regiune într-un adăpost neasemuit. Cu o populație în continuă creștere și cu un comerț înfloritor, casele îngrămădite una într-alta fuseseră construite pe verticală, etaj peste etaj, până când ajunseseră să privească peste zidurile de apărare, aidoma unor mici zgârie-nori. Arareori ridicate din cărămidă, ele păreau a fi mai mult din piatră și lemn de cedru. Fresce sau cochilii de scoici ornamentau zidurile caselor la care se folosise pământ și mortar. Everard zări în partea estică a orașului o structură uriașă și plină de demnitate pe care regele n-o construise pentru sine, ci pentru folosință publică.

Corabia lui Mago se îndrepta spre portul exterior sau cel sudic, Portul Egiptean, cum îi spunea el. Cheiurile erau un furnicar de oameni care încărcau, descărcau, cărau, transbordau, reparau, făceau pregătiri pentru un nou voiaj, schimbau mărfuri, se ciorovăiau, se tocmeau, o forfotă și o larmă în care totuși afacerile se închegau și se desfăceau. Oameni ai docurilor, cărăușii cu măgari și tot felul de truditori — precum marinarii de pe puntea încărcată de mărfuri — purtau doar fâșii de pânză petrecute

printre picioare şi legate pe şolduri sau caftane decolorate şi peticite. Se vedeau însă şi multe straie strălucitoare, unele dintre ele etalând cu mândrie scumpele culori care se produceau aici. Când şi când, printre aceşti bărbaţi trecea şi câte o femeie şi educaţia pe care Everard o primise îi sugera că nu toate erau prostituate. Zgomotele păreau a se rostogoli în întâmpinarea lui : discuţii, râsete, strigăte, răgete de măgar, nechezături, lipăit de tălpi desculţe, tropot de copite, duduit de baros, geamăt de roţi şi scârţâit de palance, zbârnâit de muzică. Vitalitatea era de-a dreptul copleşitoare.

Iar asta nu pentru că ar fi fost vreo scenă îngheţată dintr-un film, având ca subiect „O mie şi una de nopţi" ! Zărise deja cerşetori, ologi, orbi, subnutriţi, văzuse arsura biciului pe spinarea unui sclav care se mişca prea încet; iar animalele de povară aveau o soartă şi mai crudă. Mirosurile Orientului Antic îl asaltau din toate părţile : fum, balegă, gunoaie cuprinse de putreziciune, sudoare, precum şi catran, mirodenii şi arome de carne prăjită. Acestora li se adăuga duhoarea din atelierele de vopsitorie de pe continent şi a reziduurilor de la scoicile murex ; dar după ce navigase de-a lungul ţărmului şi petrecuse pe pământ noapte de noapte se obişnuise de-acum cu toate.

Nu punea la suflet toate neajunsurile. Peregrinările lui de-a lungul istoriei îl lecuiseră de pretenţii nejustificate şi-l făcuseră rezistent în faţa cruzimii de care dădeau dovadă omul şi natura asta într-o anumită măsură. Pentru epoca în care trăiau, aceşti canaaniţi erau un popor luminat şi fericit. La drept vorbind, trăiau chiar mai echilibrat decât majoritatea umanităţii de oriunde şi oricând.

Însărcinarea lui era să-i ajute să rămână astfel.

Mago îl trezi la realitate.

— Să ştii că se găsesc mulţi gata să tragă pe sfoară fără ruşine pe orice nou-sosit nevinovat. Prietene Eborix, n-aş vrea să ţi se-ntâmple şi ţie aşa ceva. Am prins drag de tine în timpul călătoriei şi aş dori să rămâi cu o impresie bună despre oraşul meu. Dă-mi voie să te îndrum către un han pe care-l ţine un cumnat de-al meu — un frate al tinerei mele soţii. El are să-ţi ofere un pat ieftin şi curat şi-ţi va păstra în siguranţă lucrurile de valoare pentru o plată modestă.

— Din inimă îţi mulţumesc, îi răspunse Everard. dar mă gândeam să-l găsesc pe omul din nord despre care ţi-am mai vorbit. Nu trebuie să uiţi că prezenţa lui aici mi-a fost îndemn şi curaj ca să călătoresc atâta drum. Zâmbi. A, bineînţeles, dacă a murit sau a plecat de aici ori s-a-ntâmplat ceva, bucuros o să accept propunerea ta. Asta era o simplă declaraţie politicoasă. În cursul călătoriei se convinsese că Mago, la fel ca oricare neguţător aventurier, era în stare să-l înşele cu zâmbetul pe buze şi spera să-l jumulească şi pe el.

Căpitanul îl privi cercetător pentru o clipă. Everard era considerat solid chiar şi pentru timpul său, ceea ce în condiţiile actuale îl făcea gigantic. Nasul noduros şi trăsăturile pline îi dădeau un aer suplimentar de brutalitate, iar ochii albaştri şi părul castaniu închis îl arătau ca venind din sălbaticul nord. Nu era bine să ţi-l faci duşman.

În acelaşi timp, deghizamentul celtic nu era un lucru de mirare într-un loc atât de cosmopolit. Nu numai ambra venea de pe litoralul baltic, staniul din Iberia, condimentele din Arabia, lemnul de esenţă din Africa, iar alte mărfuri chiar şi de mai departe, ci şi oamenii.

Atunci când se tocmise pentru această călătorie, Eborix povestise că-şi părăsise patria din munţi pentru că pierduse totul într-o vrajbă dintre triburi şi pornise să-şi caute norocul spre sud. Peregrinând de colo-colo, vânase ori muncise ca să-şi câştige existenţa atunci când nu se bucura de ospitalitate în schimbul poveştilor pe care le spunea. Ajunsese astfel printre umbrii din Italia care erau de acelaşi sânge cu el. (Celţii nu aveau să pornească să cutreiere şi să populeze Europa până spre Atlantic decât peste aproximativ trei secole, după ce vor fi cunoscut fierul ; unii însă cuceriseră deja teritorii îndepărtate de valea Dunării, care era leagănul neamului lor.) Unul dintre umbri, care slujise ca mercenar, descrisese şansele pe care le oferea ţara Canaanului şi-l învăţase pe Eborix limba punică. Asta îl făcuse să caute un golf în Sicilia unde veneau cu regularitate neguţători fenicieni şi să-şi plătească trecerea peste mare cu bunurile pe care le dobândise. Se zicea că în Tyr locuia un bărbat născut în nord care se stabilise acolo după o carieră presărată de tot felul de aventuri şi

Eborix socotea că omul nu se va codi să îndrepte un compatriot pe o cale priincioasă şi profitabilă.

Astfel de minciuni nevinovate, pregătite minuţios de către specialiştii Patrulei Timpului, nu slujeau doar pentru potolirea curiozităţi localnicilor. Ele făceau ca Everárd să poată călători în siguranţă. Dacă ar fi presupus că străinul e un vântură-lume fără căpătâi, Mago şi membrii echipajului ar fi fost tentaţi să tabere pe străin în timp ce acesta dormea, să-l lege şi să-l vândă ca sclav. Aşa însă, călătoria fusese interesantă, ba chiar plăcută. Everard ajunsese să-i îndrăgească pe aceşti pungaşi.

Iar asta îi întărea dorinţa de a-i salva de la prăbuşire.

Tyrianul oftă :

— Cum ţi-e voia, spuse el. De vei avea nevoie de mine, casa mi-e pe strada Templului Anat, lângă portul Sidonian. Se lumină la chip : în orice caz, te rog să mă căutaţi, fie tu, fie gazda ta. Ziceai că se ocupă de negoţul cu ambră ? Poate cădem la învoială şi facem negoţ împreună... Iar acum dă-te la o parte. Trebuie să tragem la chei. Dădu câteva comenzi cu voce puternică.

Foarte dibaci, marinarii manevrară corabia aşezând-o de-a lungul unui chei, o amarară şi scoaseră estacada de debarcare. Cei de pe ţărm se buluciră mai aproape, cerând să li se spună veşti din depărtări, oferindu-şi prin ţipete serviciile ca hamali, lăudându-şi cu glas lălăit mărfurile proprii sau dughenele stăpânilor lor. Cu toate acestea, nimeni nu îndrăzni să urce la bord. Acest drept îi revenea cu prioritate funcţionarului vamal. O gardă cu cască pe cap şi platoşă cu solzi, înarmată cu lance şi cu sabie scurtă, păşea înaintea acestuia, făcându-i loc prin mulţime, stârnind în urmă-i tot felul de blesteme spuse cu zâmbetul pe buze. În spatele funcţionarului păşea mărunt un secretar care avea în mână un stilus şi o tăbliţă cerată.

Everard coborî sub punte şi-şi aduse bagajul pe care-l dosise printre blocurile de marmură italiană, principala încărcătură a vasului. Funcţionarul îi ceru să-şi desfacă cele două desăgi din piele. În ele nu se afla nimic ieşit din comun. Ideea de a străbate atâta drum din Sicilia, în loc de a face un salt în timp direct aici. avea scopul de a-l face pe Agent să treacă drept ceea ce pretindea că este. Era aproape sigur că duşmanul supraveghea atent evenimen-

tele, în vreme ce se precipitau apropiindu-se de clipa catastrofei.

— Te poţi descurca o bună bucată de vreme, spuse funcţionarul fenician, clătinând din capul cărunt atunci când Everard îi arătă câteva lingouri mici din bronz. Baterea de monedă avea să fie inventată abia peste câteva secole, însă metalul putea fi schimbat pe orice ar fi poftit. Trebuie să înţelegi că nu putem permite debarcarea cuiva care s-ar simţi îndreptăţit să tâlhărească la drumul mare. De altfel... Privi bănuitor la spada barbarului. Cu ce gând ai venit încoace ?

— Ca să-mi găsesc o slujbă cinstită, prea bunule domn, poate ca paznic de caravană. O să-l caut mai întâi pe Conor, mijlocitor în negoţul cu ambră.

Existenţa acestui locuitor de origine celtă fusese motivul principal ce-l determinase pe Everard să joace un asemenea rol. Şeful local al Patrulei sugerase această cale de urmat.

În cele din urmă tyrianul hotărî :

— Foarte bine, poţi coborî pe uscat cu armă cu tot. Dar să nu uiţi că-i crucificăm pe hoţi, pe bandiţi şi pe ucigaşi. Dacă nu reuşeşti să-ţi găseşti de lucru, cată casa de mijlocire a slujbelor a lui Ithobaal de lângă clădirea Suffetes. Ar putea găsi oricând o muncă de zilier pentru un bărbat puternic ca tine. Soarta să te aibă în pază !

Se întoarse la treburile lui cu Mago. Everard mai zăbovi puţin, pândind un moment prielnic pentru a-şi lua rămas bun de la căpitan. Discuţia se desfăşură cu rapiditate, aproape amical, iar taxele ce trebuiau plătite în mărfuri aveau să fie modeste. Această rasă de neguţători nu se simţea ispitită să urmeze exemplul birocraţiei greoaie a Egiptului sau Mesopotamiei.

După ce spuse ce avea de spus, Everard îşi apucă desăgile de şnurul cu care se închideau la gură şi coborî pe ţărm. Mulţimea îl înghiţi şi-l năpădi, holbându-se la el, flecărind. La început rămase uimit : după câteva încercări timide, nimeni nu întindea mâna să cerşească şi nimeni nu-l îmbia să cumpere podoabe. Acesta era cu adevărat Orientul Apropiat ?

Îşi reaminti de absenţa banilor. Era improbabil ca un nou-sosit să aibă asupra lui ceva care să aducă a mărunţiş. De obicei se încheia un târg cu un hangiu, hrană şi

găzduire contra atât sau atât metal sau orice altceva de valoare. Pentru achiziţii de valoare mai mică, se tăia o bucăţică dintr-un lingou, dacă nu se aranja vreo altă tranzacţie. (Avutul lui Everard cuprindea şi ambră şi şiraguri de sidef.) Uneori era chemat un mijlocitor care făcea ca tranzacţia respectivă să devină o parte a uneia mai complicate sau amestecând în ea alte câteva persoane. Cei cu suflet caritabil aveau la ei câte o bucată de fruct uscat pe care o depuneau în talgerul vreunui amărât.

Curând Everard lăsă mulţimea în urmă. Interesul oamenilor se îndrepta către membrii echipajului. Mai insistenţi, câţiva căutători de curiozităţi îl priviră miraţi şi-l urmăriră o bucată de drum.

Pe neaşteptate, cineva îl trase de mânecă. Nevenindu-i a crede, rămase pironit, uitând să mai păşească şi privi în jos.

Un băiat cu piele tuciurie îi zâmbea, arătându-şi dinţii. Judecând după tuleiele de pe obraji, părea să aibă în jur de şaisprezece ani, deşi era scund şi costeliv chiar şi pentru ochiul unui localnic. Cu toate astea era sprinten în mişcări, desculţ, îmbrăcat doar cu o fustanelă zdrenţăroasă şi soioasă, la brâul căreia îi atârna o pungă. Părul negru şi cârlionţat îi cădea pe spate şi era legat într-o codiţă, scoţându-i în evidenţă chipul cu nas ascuţit şi bărbia osoasă. Zâmbetul şi ochii — mari şi cu gene lungi, tipici pentru Levant — străluceau.

— Bun venit, domnul meu, fii binevenit ! veni urarea. Să te bucuri de viaţă, sănătate şi putere ! Bine-ai sosit în Tyr ! Încotro te îndreaptă paşii, bunule domn, şi cu ce te-aş putea ajuta ?

Nu bolborosea, ci rostea cuvintele cu limpezime, în speranţa că străinul îl va înţelege. Când primi răspuns în propria-i limbă, sări în sus de bucurie.

— Ce doreşti, flăcău ?

— Păi ce alta, bunule domn, decât să-ţi fiu călăuză, sfetnic, braţ de ajutor şi, bineînţeles, paznic. Vai mie, oraşul nostru atât de frumos în toate cele mişună de pungaşi care nu găsesc plăcere mai mare decât să-i prade pe nousosiţii neştiutori. Dacă nu-ţi fură de-a dreptul tot ce ai asupra ta cât ai clipi din ochi, atunci încearcă măcar să te înduplece să cumperi un gunoi de nimic la un preţ care să te sărăcească aproape la fel de iute...

Băiatul se opri brusc. Zărise în mulțime un tânăr zdrențăros care se apropia. Țâșni pe dată ca să-i taie calea, mâinile cu pumnii strânși deveniră o adevărată morișcă și porni să strige cu o voce stridentă un torent de vorbe cu o asemenea viteză, încât Everard nu reuși să priceapă mai mult de câteva :

— ...șacal păduchios !... eu l-am văzut primul... întoarce-te în latrina ce te-a zămislit...

Tânărul încremeni. Duse mâna după un cuțit atârnat pe umăr. Nici nu apucă să-și miște mâna că băiețandrul scoase cu iuțeală o praștie și o piatră din punga de la brâu, gata să riposteze. Se lăsă puțin pe vine, rânji și balansă fâșia de piele încolo și încoace. Tânărul scuipă în lături, spuse câteva vorbe grele, se întoarse pe călcâie și se îndepărtă. Puținii trecători care acordaseră atenție scenei râseră scurt și lătrător.

Băiatul porni și el să râdă ștrengărește, înaintând cu pași săltați spre Everard.

— Vezi, bunule domn, ăsta a fost un prim exemplu despre ceea ce spuneam, cârâi el. Îl știu bine pe ticălosul acesta. E un mijlocitor pentru tatăl lui — dacă i-o fi tată — care ține un han la Semnul Sepiei Albastre. Acolo poți să te consideri fericit de capeți o ciozvârtă pe jumătate putredă din coada unei capre drept cină ; singura femeie e o crescătorie umblătoare de boli, saltelele de paie se mai țin întregi doar pentru că păduchii își înlănțuie picioarele unul de altul, iar cât privește vinul, ei, aici e-aici, cred că prostituata aceea a infectat calul cuiva ! Curând te-ai simți prea bolnav ca să mai iei seama când odrasla a mii de hiene are să-ți prade bagajele, iar de-ai încerca să te plângi cuiva, ar jura pe toți zeii din univers că ți-ai pierdut totul la jocuri de noroc. Puțin îi pasă de lumea întunericului după ce asta s-o descotorosi de el ; știe că nimeni n-o să catadicsească să-l primească acolo. Din asemenea gheare te-am salvat, mărite stăpâne !

Everard simți gâdilătura unui zâmbet.

— Bine, fiule, poate c-ai întins coarda nițel prea tare...

Băiatul se bătu cu pumnul în pieptul costeliv :

— Nu mai mult decât era nevoie ca să o lămuresc pe măria ta cum stau lucrurile. Sunt sigur că ai trecut prin încercări de tot felul și că poți judeca ceea ce-i bun, știind

să răsplătești cu dărnicie un slujitor credincios. Vino cu mine, dă-mi voie să te îndrum către un han mai acătării ori să-ți dau tot ce-ai dori și vei afla și singur dacă Pummairam te-a tras pe sfoară ori ba.

Everard încuviință cu o mișcare din cap. Harta Tyrului era întipărită în memoria lui. Nu avea nevoie de călăuză. Era totuși normal ca un venetic neștiutor să-și tocmească una. Pe de altă parte, copilul acesta îl va scuti de insistențele altora și s-ar putea să-i dea unele lămuriri folositoare.

— Prea bine, du-mă încotro mi-e voia. Zici că te cheamă Pummairam ?

— Da, mărite domn. Întrucât tânărul nu adusese vorba de numele tatălui cum era obiceiul, probabil că nu știa cine fusese acesta. Pot să-l întreb pe nobilul meu stăpân cum dorește să i se adreseze prea umila lui slugă ?

— N-am nici un titlu. Sunt Eborix, fiul lui Mannach, venit dintr-o țară mai depărtată decât cea a aheilor. Acum că nu-l auzea nici unul dintre oamenii lui Mago, Agentul putea să adauge : cel pe care-l caut este Zakarbaal din Sidon, care se ocupă de negoțul neamului lui în acest oraș. Asta însemna că Zakarbaal era reprezentantul intereselor familiei sale în Tyr și se ocupa de afacerile ei în răstimpul dintre sosirile vaselor. Am auzit spunându-se că are casă pe... ăă, strada Lumânărarilor. Ai putea să-mi arăți drumul până acolo ?

— Da, desigur. Pummairam luă desăgile lui Everard. Doar să binevoiți a mă însoți.

În realitate, nici nu era greu de ajuns. Ca oraș construit după un plan, iar nu maturizat ca un organism crescut de-a lungul secolelor, străzile erau desenate ca zăbrelele unui grătar. Străzile principale erau pavate, aveau șanțuri de scurgere a apelor și păreau îndeajuns de largi, ținând seama de suprafața limitată a insulei. Nu existau trotuare, dar asta nu deranja prea mult pentru că, în afara câtorva artere importante, animalelor de povară nu le era îngăduit să pășească dincolo de zona cheiurilor ; pe lângă acestea, oamenii nu aruncau gunoaie pe străzi. Tăblițele indicatoare lipseau bineînțeles cu desăvârșire, dar nici asta nu supăra, pentru că oricine era bucuros să îndrume un străin numai de dragul de a schimba câteva vorbe cu el și chiar de a-i propune vreun târg.

Zidurile se înălţau drepte de o parte şi de alta a străzii, majoritatea fără ferestre, înconjurând case care priveau spre interior, o trăsătură predominantă în ţările mediteraneene în mileniile ce aveau să urmeze. Astfel erau ferite de vânturi şi radiau în afară arşiţa soarelui. Zgomotele se rostogoleau cu ecou între ziduri, mirosurile veneau în valuri grele. Şi cu toate astea, Everard simţea că-i place acest loc. Mulţimile forfoteau, se îmbulzeau, gesticulau, râdeau, vorbeau cu o grabă de neînchipuit, lălăiau, se luau la harţă chiar mai mult decât în zona portului. Hamali îndoiţi de spate sub poveri, purtători de litieră transportând câte-un orăşean mai înstărit, îşi croiau cu greu drum printre marinari, artizani, vânzători, zileri, gospodine, saltimbanci, ţărani şi ciobani de pe continent, străini de la un capăt la celălalt al Mării Lumii de Mijloc, tot felul de oameni de diverse condiţii sociale. Chiar dacă majoritatea straielor aveau o nuanţă cenuşie, unele erau în culori stridente şi toate păreau să înveşmânteze trupuri debordând de energie.

De-a lungul zidurilor se întindeau gherete. Everard se simţi îndemnat să zăbovească din când în când ca să vadă ce aveau de oferit. Aici n-avea cum să găsească purpură ; era prea scumpă, căutată de producătorii de îmbrăcăminte de pretutindeni şi sortită să devină culoarea tradiţională a regalităţii. Nu lipseau însă ţesăturile în culori vesele, postavurile, covoarele. Abundau obiectele de sticlărie, începând cu mărgelele şi terminând cu pocalele mari ; acesta era un alt meşteşug al fenicienilor, propria lor invenţie. Bijuteriile şi figurinele, adesea sculptate în fildeş sau turnate din metale preţioase, erau de o calitate neîntrecută ; această cultură producea puţin sau fără harul artei, însă copia uşor şi cu pricepere. Amulete, farmece, zorzoane femeieşti, alimente, băuturi, ustensile, arme, instrumente, jocuri, jucării, puzderie de alte lucruri...

Everard îşi aminti de felul în care Biblia se desfăta (se va desfăta) privind bogăţiile regelui Solomon şi provenienţa lor. *„Căci Regele avea pe mare corăbii care mergeau la Tarsis cu corăbiile lui Hiram şi la trei ani o dată*

veneau corăbiile din Tarsis și aduceau aur, argint, fildeș, maimuțe și păuni." [1]

Pummairam dovedea agerime atunci când trebuia să pună capăt discuțiilor cu neguțătorii și să-l urnească pe Everard din loc.

— Dă-mi voie, stăpâne, să-ți arăt unde sunt mărfurile cele bune. Bineînțeles că asta însemna un comision pentru Pummairam, dar, ce mama blestemului, și tânărul trebuia să-și câștige traiul cumva, căci nu părea să fi trăit vreodată grozav de bine.

Merseră o vreme de-a lungul canalului. În ritmul unui cântec deocheat, marinarii trăgeau la edec o corabie încărcată. Ofițerii rămăseseră pe punte într-o atitudine demnă, potrivită unor negustori cu stare. Burghezia feniciană avea tendința de a fi o clasă plină de sobrietate în toate, mai puțin în unele rituri ale religiei, care erau îndeajuns de destrăbălate pentru a restabili echilibrul.

Strada Lumânărarilor se îndepărta de canal. Era destul de lungă, sufocată de clădiri masive care slujeau atât ca depozite cât și ca birouri și case. În plus, era liniștită, în ciuda faptului că un capăt al ei dădea într-o arteră aglomerată ; nici o dugheană ; nu stătea pitită în preajma zidurilor înalte și înfierbântate și nici oameni nu se prea zăreau. Căpitanii și proprietarii de corăbii veneau aici să-și împrospăteze proviziile, neguțătorii veneau să se târguiască și bineînțeles doi monoliți vegheau intrarea într-un templu mic dedicat lui Ashtarte[2], Stăpâna Valurilor. Câțiva copilași care trebuie să fi aparținut familiilor ce locuiau în zonă, fete și băieți deopotrivă de goi-pușcă sau aproape, țâșneau zglobii de colo-colo jucându-se, în timp ce, întărâtată, o corcitură numai piele și os lătra. Un cerșetor stătea jos, cu genunchii la gură lângă intrarea umbrită a unei alei. Castronașul pentru milostenii era așezat lângă picioarele lui desculțe. Un caftan îi învelea trupul și o glugă îi ascundea chipul. Everard băgă de seamă cârpa legată peste ochi. Un orb sărman și amărât ; pierderea vederii era una dintre nenumăratele pedepse care făceau ca lumea antică să nu fie prea atrăgătoare la urma

---

[1] Biblia — Cartea a Treia a Regilor, cap. 10, verset 22 (n. tr.).

[2] Ashtarte — (sau Tanit) zeiță a iubirii, a voluptății și a primăverii la cartaginezi, preluată de fenicieni (n. tr.).

urmelor... Pummairam trecu iute pe lângă cerşetor pentru a depăşi un bărbat ce ieşea din Templu înveşmântat într-o robă preoţească.

— Nu vă supăraţi, înălţimea voastră, strigă el, fiţi bun şi spuneţi-mi care e casa lui Zakarbaal Sidonianul ? Stăpânul meu binevoieşte a-l vizita...

Everard, care ştia deja răspunsul, mări pasul ca să-l ajungă din urmă.

Cerşetorul se ridică în picioare. Cu mâna stângă îşi smulse bandajul de pe ochi, lăsând vederii o faţă cu barbă deasă şi o pereche de ochi care cu siguranţă că vegheaseră prin urzeala ţesăturii. Mâna dreaptă îi ţâşni din mâneca largă dând la iveală ceva strălucitor.

Un pistol !

Cu un reflex, Everard se azvârli într-o parte. O durere îl săgetă în umărul stâng. Armă sonică, pricepu el, din viitorul erei sale de origine, silenţioasă şi fără recul. Dacă acel fascicul invizibil l-ar fi atins în cap sau inimă ar fi fost mort acum, fără să aibă vreun semn.

N-avea încotro s-o apuce decât înainte.

— Ha, răcni el, şi se azvârli în faţă, atacând. Scoase şuierând spada.

Celălalt rânji, făcu câţiva paşi înapoi, ţintind cu atenţie.

Se auzi un pocnet sec. Asasinul se împletici, scăpă arma, se apucă de coaste. Piatra din praştia lui Pummairam se rostogoli cu zgomot pe pavaj. Copiii se împrăştiară ţipând. Preotul se întoarse precaut în adăpostul oferit de uşa templului. Necunoscutul se răsuci pe călcâie şi o luă la fugă. Dispăru în josul străzii. Everard se simţea prea slăbit ca să-l ajungă din urmă. Lovitura nu fusese prea gravă, însă pentru moment durea îngrozitor. Pe jumătate ameţit, se opri în capătul aleii, privi spre pustietatea din faţă, gâfâi şi bolborosi în engleză : „A scăpat. Să-l ia dracu' !"

Pummairam se repezi spre el. Mâinile cercetătoare îl pipăiră pe Agent.

— Eşti rănit, stăpâne ? Te poate ajuta cu ceva servitorul tău ? Of, vai mie, vai, n-am avut timp să învârt praştia cum trebuie şi nici să ţintesc bine, că-i împrăştiam mişelului creierii ca să-i mănânce câinele de colo.

— Tu... te-ai descurcat grozav de bine... Nu-i nimic.

Everard respiră adânc, cutremurându-se. Simţi că se înzdrăveneşte şi că e mai sigur pe picioare iar durerea usturătoare dispare încet. Era încă viu. Ajungea un miracol pentru ziua aceea.

Avea totuşi de rezolvat unele lucruri, şi încă urgent. După ce Pummairam îi dădu pistolul, puse o mână pe umărul lui şi privirile li se întâlniră.

— Ce-ai văzut, flăcăule ? Ce crezi că s-a întâmplat adineaori ?

— Păi, eu... eu. Cu o şiretenie de dihor, tânărul îşi veni în fire. Mi s-a părut că cerşetorul, deşi nu era nicidecum aşa ceva, a ameninţat viaţa stăpânului meu cu un talisman a cărui putere i-a făcut un mare rău. Fie ca zeii să-şi verse toate nenorocirile pe capul ticălosului care a voit să stingă lumina Universului ! Şi cu toate astea, bineînţeles că ticăloşia şi răutatea lui n-au putut înfrânge vitejia stăpânului meu... Vocea îi scăzu până ajunse o şoaptă misterioasă : ale cărui secrete jur să rămână încuiate în siguranţă în inima credinciosului său servitor.

— Foarte bine, gemu Everard. Sigur, căci acestea sunt lucruri despre care oamenii simpli nu trebuie să cuteze a vorbi, de nu vor să fie loviţi de dambla, surzenie şi trânji. Bine-ai făcut, Pum. „Mi-ai salvat viaţa", probabil, se gândi şi se aplecă să desfacă şnurul unei desăgi căzute la pământ. Poftim o recompensă neînsemnată, dar cu lingoul acesta ţi-ai putea cumpăra ceva ce-ţi place. Şi-acum spune-mi, înainte de-a izbucni încăierarea asta, ai aflat care-i casa de-o caut, nu-i aşa ? Dincolo de treburile importante ale momentului, dincolo de durerea care se dilua, de atacul pe nepusă-masă şi de sentimentul de uşurare că supravieţuise, înverşunarea lui crescu. În ciuda atâtor măsuri savante de precauţie, acoperirea lui fusese spulberată la mai puţin de o oră de la sosire. Duşmanii nu numai că descoperiseră cartierul general al Patrulei, dar agentul lor îşi dăduse cumva seama pe dată că pe strada aceasta nu se aventurase un străin de rând, aşa că nu ezitase nici o clipă să încerce să-l ucidă.

Era clar că va avea parte de o misiune plină de surprize. Iar la mijloc erau interese mai mari decât avea Everard chef să se gândească — în primul rând existenţa Tyrului, iar apoi destinul lumii.

Zakarbaal închise uşa iatacului depărtat de restul casei şi o zăvorî. Întorcându-se, îi întinse mâna după moda civilizaţiei apusene.

— Bine-ai venit, spuse el în Temporală, limbajul Patrulei. După cum probabil îţi aminteşti, numele meu e Chaim Zorach. Dă-mi voie să ţi-o prezint pe soţia mea, Yael.

Îmbrăcaţi amândoi în straie de canaaniţi, aveau înfăţişare de levantini, însă aici, izolaţi de angajaţii biroului şi de servitorii casei, aspectul lor suferi o schimbare în postură, ţinută, expresie a chipului şi chiar în tonul vocii. Everard i-ar fi recunoscut ca aparţinând secolului XX chiar dacă nu i s-ar fi spus. Atmosfera era la fel de înviorătoare pentru el ca şi briza venită dinspre mare.

Se prezentă.

— Sunt Agentul Autonom pe care l-aţi solicitat, adăugă el.

Yael Zorach făcu ochi mari şi uimiţi :

— Aha ! Ce onoare. Eşti... eşti primul de rangul acesta pe care-l întâlnesc. Ceilalţi care-au făcut cercetări erau doar tehnicieni.

Everard se strâmbă.

— Nu te mai minuna atât. Mă tem că n-am prea călcat cu dreptul până acum.

Povesti cum se desfăşurase călătoria şi poticneala de la sfârşitul ei. Ea se oferi să-i dea un tranchilizant, însă el refuză, explicând că durerea îi mai trecuse. Atunci soţul scoase pe dată ceea ce i-ar fi fost oricum mai de folos : o sticlă de scotch ! După aceea se aşezară fiecare pe unde crezură de cuviinţă.

Scaunele erau confortabile, aproape ca şi cele de-acasă — un lux în mediul acesta, dar era de presupus că Zakarbaal, fiind un bărbat înstărit, putea să-şi permită orice mărfuri din import. În rest, judecat după standardele viitorului, apartamentul se prezenta auster, cu toate că frescele, draperiile, lămpile şi mobilierul erau de bun gust.

Stăteau într-o lumină calmă şi răcoroasă ; fereastra care dădea către o grădiniţă fusese acoperită cu o perdea pentru a alunga arşiţa zilei.

— Ce-ar fi să ne relaxăm puţin şi să ne cunoaştem înainte de a ne înhăma la treabă ? sugeră Everard.

Zorach îl privi cu mirare.

— Chiar poţi face asta după ce era să fii ucis ?

Soţia lui zâmbi.

— Mi se pare că tocmai asta ar trebui să facă, dragul meu, murmură ea. Şi noi la fel. Ameninţarea poate să mai aştepte. Ne pândeşte oricum, nu-i aşa ?

Din punga ţinută la centură, Everard scoase câteva anacronisme pe care şi le putuse îngădui, folosite până acum doar în clipe de singurătate : pipă, tutun, o brichetă. Zorach făcu uitată starea de încordare, chicoti şi aduse ţigări dintr-un cufăraş încuiat care conţinea alte asemenea desfătări. Vorbirea lui căpătă un accent tipic pentru cartierul Brooklin :

— Agent Everard, eşti american, nu ?

— Da. Recrutat în 1954. Oare câţi ani trecuseră din propria-i viaţă „de când“ răspunsese la anunţul din ziar, dăduse câteva teste şi aflase despre o organizaţie care păzea *cursul epocilor ?* Nu mai ţinuse socoteală în ultima vreme. Asta n-avea prea mare importanţă de vreme ce el şi membrii organizaţiei beneficiau de un tratament care-i menţinea la aceeaşi vârstă. Hei, aveam impresia că voi doi sunteţi israelieni.

— Chiar suntem, explică Zorach. De fapt, Yael e *sabra.* Eu însă n-am imigrat decât abia atunci când am început să practic arheologia acolo pentru o vreme şi aşa ne-am cunoscut. Asta era în 1971. Patru ani mai târziu am fost recrutaţi în Patrulă.

— Şi cum s-a întâmplat asta ?

— Am fost contactaţi, studiaţi şi în final ni s-a spus adevărul. Bineînţeles că am îmbrăţişat ideea. Munca e adeseori grea şi presupune singurătate — ba într-un fel e chiar de două ori mai solitară când ajungem acasă în învoiri şi nu ne putem făli în faţa prietenilor şi colegilor cu ceea ce-am făcut — dar în rest e absolut fascinantă. Zorach se întristă brusc. Cuvintele îi deveniră un murmur discret. În acelaşi timp, *postul* acesta e ceva special pentru noi. Nu numai că păstrăm baza şi negoţul care ne oferă acoperirea, dar reuşim să-i şi ajutăm pe localnici din când în când. Sau cel puţin încercăm cât putem fără a da nimănui de bănuit că suntem altfel decât ei. Într-un fel, asta compensează cât de cât ceea... ceea ce vor face compatrioţii noştri prin zona asta în viitorul îndepărtat.

Everard dădu din cap. Noţiunea nu-i era străină. Majoritatea agenţilor stabili erau specialişti precum cei doi ; desăvârşindu-şi carierele într-un singur mediu. Aşa şi trebuia dacă era nevoie să-l cunoască în amănunţime pentru a sluji scopurilor Patrulei. Ce sprijin ar putea oferi un personal născut în acelaşi mediu ! Dar asemenea cazuri se întâlneau foarte rar în epoci dinaintea secolului al optsprezecelea, era noastră sau în altele chiar mai târziu din această parte de lume. Cum ar putea o persoană care nu a crescut într-o societate industrială şi ştiinţifică să înţeleagă ideea de maşină automată, ca să nu mai vorbim de vehicule care se deplasau într-o clipă dintr-un loc în altul sau din an în an ? Doar vreun geniu apărut întâmplător, desigur ; cu toate astea, majoritatea geniilor identificate îşi croiau singure un loc în istorie şi exista temerea că, spunându-le adevărul, ar putea apărea schimbări...

— Da, încuviinţă Everard. Într-un fel, un agent liber ca mine are o viaţă mai uşoară. Echipele formate din soţ şi soţie sau în general femeile... Iertaţi-mi indiscreţia, dar cum faceţi cu copiii ?

— A, avem doi acasă la Tel Aviv, răspunse Yael Zorach. Ne calculăm întoarcerile astfel încât să nu lipsim niciodată mai mult de câteva zile din viaţa lor. Lăsă să-i scape un oftat. Sigur, e ciudat când pentru noi trec luni şi luni. Înviorându-se : da, dar la majorat vor fi şi ei încorporaţi. Recrutorul nostru zonal i-a examinat deja şi a afirmat că vor fi apţi pentru a intra în Patrulă.

Dacă n-ar fi aşa, se gândi Everard, *aţi mai putea rezista să-i vedeţi îmbătrânind, suferind grozăviile ce vor urma, murind într-un târziu, în timp ce voi veţi rămâne tineri la trup ?* O asemenea perspectivă îl făcuse să evite în repetate rânduri căsătoria.

— Am impresia că Agentul Everard se referă la copiii de-aici din Tyr, spuse Chaim Zorach. Înainte de a călători încoace, pornind din Sidon — am venit cu o corabie la fel ca şi tine, căci nu voiam să atragem prea mult atenţia asupra noastră — am cumpărat discret câţiva copii de la un negustor de sclavi, i-am luat cu noi şi i-am făcut să treacă drept ai noştri. Vor avea o viaţă liniştită în măsura în care vom putea să le-o dirijăm.

Rămase nedeclarat faptul că de creşterea celor doi copii se ocupau mai mult servitorii ; părinţii adoptivi n-ar avea curajul să rişte a-i iubi prea mult. Asta ne fereşte de a părea anormali. Dacă pântecul soţiei mele a devenit sterp, ei bine, acesta e un prilej obişnuit de amărăciune. Unii îmi reproşează că nu-mi găsesc o a doua soţie sau măcar o concubină, dar în general fenicienii îşi văd de rosturile lor.

— Deci ţineţi la ei ? întrebă Everard.

— Da, în mare ne plac. Avem prieteni de ispravă printre ei. Aşa şi trebuie — după cât de importantă este dependenţa cauzală a acestui loc.

Everard se încruntă şi pufăi din pipă. Corpul ei devenise liniştitor de cald în strânsoarea mâinii, mocnind roşiatic precum o vatră minusculă.

— Socotiţi că-i corect aşa ?

Soţii Zorach rămaseră surprinşi.

— Desigur ! zise Yael. *Ştiu* că e corect. Nu ţi s-a explicat ?

Everard îşi alese cuvintele cu grijă :

— Şi da, şi nu. După ce mi s-a cerut să cercetez situaţia şi am fost de-acord, m-am documentat asupra tuturor informaţiilor existente asupra acestui mediu. Într-un fel, am învăţat prea multe şi a început să-mi fie greu să văd pădurea din cauza copacilor. Ştiu totuşi din propria-mi experienţă că înainte de a porni în misiune e recomandabil să eviţi generalizările schematice. Ar fi greu să vezi copacii din pricina pădurii, ca să zic aşa. Planul meu era ca de îndată ce voi fi picat în Sicilia şi voi fi luat o corabie spre Tyr să găsesc răgazul de a rumega toate informaţiile şi de a-mi forma propriile idei. Dar lucrurile n-au prea ieşit aşa cum gândeam eu, pentru că atât căpitanul cât şi echipajul au devenit cumplit de curioşi cu privire la persoana mea ; mi-am secătuit energia mintală răspunzându-le la întrebări, care erau adesea foarte inteligente, fără să las să-mi scape vreo păsărică din gură. Făcu o pauză. Desigur; rolul Feniciei în general şi al Tyrului în particular este evident pentru istoria iudaică.

Pentru regatul închegat de David din Israel, Iudeea şi Ierusalim — acest oraş avea să devină curând princi-

pala influență civilizatoare, partenerul comercial preponderent și fereastra spre lumea din afară. Acum Solomon consolida prietenia dintre tatăl său și Hiram. Tyrienii ofereau majoritatea materialelor și aproape toată mâna de lucru calificată pentru construirea Templului și a altor clădiri mai puțin cunoscute. Ei vor porni în îndrăznețe călătorii comerciale și de explorare împreună cu evreii. Tyrienii îl vor credita pe Solomon cu o cantitate imensă de bunuri, o datorie pe care el n-o va putea achita decât prin cedarea câtorva zeci de sate... cu toate consecințele subtile care vor apărea pe termen lung.

Subtilitățile mergeau totuși mai adânc. Bune sau rele, gândirea, obiceiurile și credințele feniciene pătrundeau în regiunile învecinate ; Solomon însuși aducea ofrande și sacrificii zeilor fenicieni. Iahvé [1] nu va deveni cu adevărat singurul domn al evreilor decât atunci când captivitatea sub babilonieni îi va sili la aceasta, ca un mijloc de a-și păstra o identitate pe care zece dintre triburile lor o pierduseră deja. Înainte de asta însă, Regele Ahab al Israelului o va fi făcut regina sa pe prințesa tyriană Jezebel. Cei doi nu-și meritau prostul renume ; politica alianțelor străine și a toleranței religioase interne pe care se străduiau să le promoveze ar fi putut salva regatul de la prăbușire definitivă. Din nefericire, intențiile lor s-au ciocnit de cele ale fanaticului Elia [2] — „preotul musulman turbat de pe muntele Gilead“, cum îl va numi Trevor Roper mai târziu. Și totuși, dacă păgânismul fenician nu i-ar fi îndemnat la revoltă, ar mai fi făurit profeții credința care avea să reziste mii de ani pentru a reface lumea ?

— A, da, încuviință Chaim. Țara Sfântă e invadată de vizitatori. Baza din Ierusalim e copleșită tot timpul, încercând să facă ordine în trafic. La noi vin mai puțini, majoritatea oameni de știință din diferite ere, comercianți de opere de artă și altele asemenea, câte-un turist bogat. Domnule, eu susțin totuși că acest loc, Tyrul, este centrul nodal al erei. Apoi cu o voce tăioasă : iar dușmanii noștri par să fi ajuns la aceeași concluzie, corect ?

---

[1] Iahvé — (sau Yahweh) sau Domnul, divinitate biblică centrală (n. tr.).

[2] Elia — (Elijah) profet evreu din perioada Regelui Ahab și a Reginei Jezebel. (n. tr.)

Everard se simţi cuprins de adevărul acestor cuvinte. Tocmai pentru că faima Ierusalimului o va umbri pe cea a Tyrului în ochii celor din viitor, această bază era mai prost dotată cu personal decât multe altele ; ca urmare, devenise înspăimântător de vulnerabilă ; iar dacă ea constituia cu adevărat un mugure al viitorului şi era retezat...

Vii şi limpezi, evenimentele îi trecură prin faţa ochilor de parcă nu le-ar fi cunoscut până atunci.

Când oamenii au construit prima maşină a timpului, mult după secolul în care trăia Everard, supraoamenii danelieni sosiseră şi mai de departe pentru a organiza forţa de ordine a arterelor temporale. Forţa avea să acumuleze cunoştinţe, să ofere îndrumare, să-i ajute pe cei aflaţi la strâmtoare, să-i potolească pe răufăcători ; dar aceste acte de bunăvoinţă erau colaterale faţă de funcţia sa reală, care era aceea de a-i păstra pe danelieni. Nimeni nu-şi pierde voinţa proprie doar pentru că merge în trecut. El poate influenţa oricând desfăşurarea evenimentelor. E adevărat că forţa lor de curgere inerţială devine uneori enormă. Fluctuaţiile minore se nivelează curând. Dacă, de exemplu, un individ de rând a trăit mult ori a murit de tânăr, a prosperat sau nu, asta nu va crea diferenţe notabile la câteva generaţii distanţă. Asta dacă individul acela nu era, cumva, să zicem, Şalmanasar [1] sau Genghis Han sau Oliver Cromwell sau V. I. Lenin : Kung Fu-Tse sau Pavel din Tirs sau Muhammad ibn Abdallah ; Aristotel sau Galileo sau Newton sau Einstein... Schimbă tu aşa ceva, călătorule de mâine, şi vei rămâne tot ceea ce eşti, însă oamenii care te-au adus acolo nu mai există, nici n-au existat vreodată, Pământul va avea cu totul alt destin, iar tu şi amintirile tale vor exprima lipsa de cauzalitate, haosul suprem care pândeşte din adâncul cosmosului.

Până în acel moment, în propria lui falie de lume şi timp, Everard trebuise să-i oprească pe cei nechibzuiţi şi ignoranţi înainte ca ei să declanşeze o asemenea catastrofă. Nu erau întâmplări obişnuite ; de regulă, societăţile care posedau capacitatea călătoriei în timp îşi instruiau

[1] Şalmanasar — rege asirian (n. tr.).

foarte minuţios trimişii. Cu toate astea, în decursul unui milion de ani sau mai mult, puteau să apară şi erori.

La fel şi cu crimele.

Everard vorbi rar :

— Înainte de a trece la detalii legate de banda asta şi de activităţile ei...

— E întristător cât de puţine detalii deţinem, mormăi Chaim.

— ...aş dori să-mi daţi o idee privind raţionamentul lor. De ce au ales Tyrul pentru a ucide ? Vreau să zic, în afara relaţiei cu evreii ?

— Păi, pentru început, spuse Zorach, să ţinem seama de evenimentele politice care vor avea loc în viitor. Hiram a devenit cel mai puternic rege din Canaan şi puterea aceasta va dura şi după moartea lui. Tyrul va rezista în faţa asirienilor când aceştia vor sosi, cu tot ce presupune o asemenea statornicie. El va extinde comerţul pe mare până în Britania. Va întemeia colonii, cea de căpetenie fiind Cartagina. (Everard strânse din buze. Avea motive să ştie mult prea bine cât de greu cântărise Cartagina pentru istorie.) Tyrul va ceda perşilor, dar mai degrabă de bună voie şi, printre multe altele, el va asigura grosul flotei lor când vor ataca Grecia. Această aventură va da greş, bineînţeles, dar imaginează-ţi cum ar fi arătat lumea dacă grecii n-ar fi avut de înfruntat o asemenea primejdie. Tyrul va cădea mai târziu pradă lui Alexandru cel Mare, dar numai după un asediu care va ţine luni şi luni — o întârziere în mersul lui înainte care va avea de asemenea consecinţe incalculabile.

Între timp, ceea ce contează este că, fiind statul fenician cel mai important, el se va afla în primele rânduri în răspândirea ideilor feniciene în alte părţi. Da, chiar şi printre greci. Există concepte religioase — Afrodita, Adonis, Heracles şi alte zeităţi — care îşi au obârşia în divinităţi feniciene. Să nu uităm alfabetul, o invenţie feniciană. Tot navigatorii fenicieni vor aduce veşti despre Europa, Africa, Asia. Şi mai sunt de menţionat progresele în construirea de corăbii şi cunoştinţele marinăreşti.

Cu un ton tot mai aprins de entuziasm :

— Şi mai presus de toate, aş zice că aici s-a aflat originea democraţiei, a valorii şi drepturilor individului. Şi

asta nu pentru că fenicienii ar avea asemenea teorii ; filozofia, ca şi arta, de altfel, nu va fi niciodată caracteristica lor decisivă. Cu toate astea, neguţătorul temerar — explorator sau întreprinzător — este idealul lor, bărbatul care îşi croieşte singur drum, hotărându-şi soarta. La el acasă, Hiram nu-i nicidecum regele-zeu tradiţional ca în Egipt sau Orient. Adevărat, şi-a moştenit tronul, dar el conduce în primul rând magistraţii — magnaţii care trebuie să aprobe orice decizie importantă pe care o ia. În realitate, Tyrul seamănă întrucâtva cu republica veneţiană medievală din zilele ei de glorie.

Nu avem personal ştiinţific suficient pentru a descifra procesul pas cu pas, asta nu. Dar sunt convins că grecii şi-au dezvoltat instituţiile democratice sub puternica influenţă feniciană — şi de unde şi-ar fi extras ţara ta ori a mea aceste idei de democraţie dacă nu de la greci ?

Zorach lăsă pumnul să-i cadă greu pe braţul scaunului. Cu cealaltă duse paharul cu whisky la buze şi luă o înghiţitură lungă din băutura arzătoare.

— Asta au aflat ticăloşii ! exclamă el. Pun în pericol Tyrul deoarece în felul acesta vor ţine întregul viitor al rasei umane sub ameninţarea armelor !

După ce desfăcu un holocub, îi arătă lui Everard ce se va întâmpla peste un an.

Făcuse un film cu un soi de minicameră, de fapt un înregistrator molecular din secolul douăzeci şi doi disimulat ca piatră preţioasă montată pe un inel. („Făcuse" reprezenta singura modalitate cam absurdă de a exprima în limbajul obişnuit felul în care se plimbase înainte şi înapoi prin timp. Gramatica limbii Temporale cuprindea toate timpurile adecvate.) Adevărat, nu era preot sau ucenic, însă ca profan care făcuse donaţii generoase, astfel încât zeiţa să-i binecuvânteze călătoriile, îi fusese permis accesul la faţa locului.

Explozia se petrecu (se va petrece) chiar de-a lungul acestei străzi, în micul templu al lui Ashtarte. Având loc noaptea, nu a vătămat pe nimeni, dar a distrus sanctuarul interior. Răsucind obiectivul, Everard studie zidurile crăpate şi afumate, altarul şi idolul sfărâmate, relicve şi comori împrăştiate peste tot, bucăţi contorsionate de metal.

Hierofanţi[1] muţi de groază se zbuciumau să potolească mânia divină cu rugăciuni şi ofrande, la locul dezastrului şi în toate locurile sacre din oraş.

Agentul alese un volum de spaţiu din interiorul scenei şi-l mări. Bomba pulverizase purtătorul, dar fragmentele nu puteau fi luate drept altceva. Un vehicul pentru salturi în timp, de două locuri, de felul celor care circulau încoace şi încolo cu miile pe culoarele temporale, se materializase şi explodase instantaneu.

— Am adunat nişte praf şi fragmente carbonizate fără să fiu văzut şi le-am trimis în timpul viitor spre analiză, spuse Zorach. Laboratorul a constatat că explozivul fusese de origine chimică — numele lui e *Fulgurit B*.

Everard dădu din cap.

— Cunosc materialul. Folosit în mod obişnuit vreme îndelungată, începând cu perioada imediat următoare a ciclului nostru de viaţă. Prin urmare, uşor de obţinut în cantităţi mari fără a lăsa urme — cu mult mai lesne decât furtul de izotopi. Şi nici n-a fost nevoie de o cantitate prea mare ca să provoace distrugerile astea... Presupun că n-ai reuşit să interceptezi vehiculul.

Zorach clătină din cap.

— Nu. Sau mai bine zis, ofiţerii Patrulei n-au putut. S-au întors în timp înaintea evenimentului, au instalat instrumente de tot felul care puteau fi ascunse, dar... Totul se petrece cu atâta iuţeală...

Everard îşi duse mâna la bărbie. Tuleiele bărbii erau aproape mătăsoase ; briciul din bronz şi absenţa săpunului nu-l puteau ajuta să se bărbierească aşa cum ar fi vrut. Se gândi în treacăt că puţină asprime a bărbii l-ar fi umplut de bucurie.

Era destul de clar ce se întâmplase. Vehiculul nu avusese oameni la bord şi fusese trimis pe pilot automat dintr-un punct necunoscut din spaţiu-timp. Pornirea activase detonatorul, astfel încât bomba sosise în plin proces de explozie. Cu toate că agenţii Patrulei puteau identifica momentul, nu puteau face nimic pentru a împiedica evenimentul.

Oare o tehnologie mai avansată decât a lor, chiar cea daneliană, ar fi putut face asta ? Everard îşi imagină un

[1] Hierofant — preot care prezida misterele eleusine (n. tr.).

dispozitiv plasat înaintea momentului, care să genereze un câmp de forță pentru a absorbi violența exploziei. Ei bine, asta nu se întâmplase încă, prin urmare, ar putea fi o imposibilitate fizică. Mai plauzibil era că danelienii nu interveneau pentru că răul *fusese* produs — sabotorii puteau încerca din nou — iar în sine, un asemenea joc de-a pisica și șoarecele ar putea afecta continuum-ul în mod iremediabil... Se scutură alungând ideea și întrebă abrupt :

— Și tyrienii înșiși ce explicație vor da ?

— Nici una care să țină de dogmă, îi răspunse Yael Zorach. Ei nu împărtășesc felul nostru de*Weltanschauung* [1], să ții seama de asta. Pentru ei lumea nu e guvernată în întregime de legile naturii, ea e capricioasă, schimbătoare, miraculoasă.

Și fundamental au dreptate, nu ? Everard se simți străbătut de un fior.

— Când nu se va mai petrece nimic miraculos, interesul lor pentru viață se va stinge, continuă ea. Cronicile care vor consemna evenimentul se vor pierde ; pe de altă parte, fenicienii nu prea se simt îndemnați să scrie cronici. Vor socoti că cineva a făptuit ceva rău și a provocat mânia tunătoare a cerului. Și nici măcar nu se vor gândi că e vorba în mod obligatoriu de un om ; putea să fi fost o gâlceavă între zei. Prin urmare, nimeni nu va deveni țap ispășitor. După o generație sau două, incidentul va fi dat uitării, doar dacă nu va intra în folclor.

Chaim Zorach aproape că explodă :

— Asta în cazul că ticăloșii nu vor recurge la ceva mai grav.

— Da, să vedem biletul cu cererile lor, îl rugă Everard.

— Mi-a rămas doar o copie. Originalul a plecat în viitor pentru a fi studiat.

— Da, sigur, știu asta. Am citit concluzia laboratorului. Cerneală sepia pe un pergament de papirus, nimic revelator. Găsit la ușa ta, probabil aruncat dintr-un alt vehicul pentru salturi în timp, fără pilot, care a trecut pe aici.

— Sigur că a fost azvârlit astfel, îi reaminti Zorach. Agenții care au venit au instalat instrumente pentru noap-

[1] Weltanschauung — (lb. germ. în text). Concepție despre lume (n. tr.).

tea aceea şi au detectat un asemenea vehicul. Ar fi putut încerca să-l captureze, dar la ce bun ? A fost prezent aproximativ o milisecundă. Aproape sigur că n-ar fi oferit nici un indiciu. Şi în orice caz, strădania ar fi creat un asemenea haos încât mi-ar fi adus pe cap vecinii curioşi să vadă ce s-a întâmplat.

Îi aduse lui Everard documentul spre examinare. Agentul Patrulei Timpului aruncase o privire asupra transcrierii, căci asta făcea parte din instructaj, dar spera că la vederea scrisului îi va sugera ceva, orice.

Cuvintele fuseseră desenate cu o peniţă din trestie, contemporană, destul de bine mânuită. (Asta presupunea că cel care scrisese cunoştea bine mediul, dar acest lucru era deja evident.) Literele erau tipărite, nu cursive, deşi apăreau unele înflorituri exagerate. Limba era Temporală.

„Către Patrula Timpului, din partea Comitetului de Dezvoltare, salutări !“ Bine măcar că nu apărea nimic din jargonul făţarnic al vreunei armate populare de eliberare naţională sau al vreunei organizaţii de acelaşi soi, limbaj care-l îngreţoşase pe Everard în a doua parte a secolului său de obârşie. Indivizii aceştia erau de-a dreptul bandiţi. Doar dacă nu cumva se prefăceau că sunt bandiţi cu scopul de a-şi ascunde cu totul originea...

„După ce aţi asistat la consecinţele exploziei unei mici bombe plasate într-un loc bine ales din Tyr, sunteţi invitaţi să fiţi martori la rezultatele unui baraj în întregul oraş.“

Împovărat de gânduri, Everard clătină din nou din cap. Duşmanii lui erau şireţi. O ameninţare privind uciderea sau răpirea unei persoane — chiar a Regelui Hiram de exemplu — ar fi fost fără valoare dacă nu cumva goală de conţinut. Patrula ar instala o gardă în jurul unei asemenea personalităţi. Dacă într-un fel sau altul acţiunea ar fi reuşit, Patrula ar merge înapoi în timp şi ar aranja ca victima să se afle în cu totul alt loc în momentul atacului ; asta ar face ca evenimentul „să nu se întâmple.“ Evident că aşa ceva presupunea riscuri pe care echipa detesta să şi le asume şi în cel mai bun caz ea ar trebui să depună o activitate susţinută pentru a fi sigură că prin acţiunea de salvare în sine viitorul nu era modificat.

Dar cum să muţi toate clădirile de pe o insulă pentru a fi puse la adăpost? La o adică, populaţia ar putea fi evacuată. Oraşul va rămâne. La urma-urmei, el nu era mare ca suprafaţă, cu toate că din punct de vedere istoric domina tot ce exista — aproximativ 25 000 de oameni aglomeraţi pe circa 140 de acri [1]. Câteva tone de exploziibil puternic l-ar transforma în ruine. Distrugerea nici n-ar trebui să fie totală. După o asemenea manifestare de furie înspăimântătoare nimeni n-ar mai îndrăzni să se stabilească aici. Tyrul s-ar destrăma, ar deveni un oraş-fantomă, în timp ce toate secolele şi mileniile, toate fiinţele umane şi vieţile lor şi civilizaţiile la dezvoltarea cărora el a contribuit... toate acestea vor fi mai puţin decât fantome.

Everard se simţi cuprins din nou de un tremur. *Să nu-mi spună nimeni că nu există rău absolut*, gândi el. *Creaturile astea...* Se sili să continue lectura:

„Preţul îndurării noastre este foarte rezonabil, mai exact, o simplă informaţie. Dorim să cunoaştem datele necesare pentru construirea unui transmutor de masă Trazon..."

La vremea când această instalaţie era concepută, adică în perioada celei de-a Treia Renaşteri Tehnologice, Patrula se înfăţişase în faţa creatorilor ei, cu toate că aceştia trăiau într-o epocă anterioară înfiinţării organizaţiei. Fusese drastic restrâns accesul la utilizarea aparatului, lucru valabil chiar şi pentru deţinerea de date privind existenţa lui, ca să nu mai vorbim de informaţiile în legătură cu modul de realizare. Adevărat, posibilitatea de a transforma orice obiect material, fie el o grămăjoară de gunoi, în altul, precum o piatră preţioasă ori o maşină ori un corp viu, ar fi adus o prosperitate de neînchipuit pentru întreaga specie. Nenorocirea era că se puteau produce la fel de uşor şi cantităţi nelimitate de arme sau otrăvuri sau atomi radioactivi...

„Veţi transmite datele în formă digitală de la Palo Alto, California, Statele Unite ale Americii, vreme de douăzeci şi patru de ore în ziua de vineri, 13 iunie 1980.

---

[1] — aprox. 1,75 km² (n. tr.).

Lungimea de undă folosită... codul digital... Confirmarea de primire va fi continuitatea existenței realității în culoarul vostru de timp..."

Şi aceasta era o idee îndrăzneață şi inteligentă. Mesajul nu putea fi recepționat accidental de vreun radioamator dar, în acelaşi timp, traficul radio din Silicon Valley era atât de intens încât era eliminată orice posibilitate de detectare a receptorului.

„Nu vom utiliza aparatul pe planeta Pământ. Prin urmare, Patrula Timpului nu trebuie să se teamă că va încălca Prima Directivă prin ajutorul ce ni-l va oferi. Dimpotrivă, nici nu puteți găsi altă cale pentru a vă conserva, nu-i aşa ?

Cu complimente şi speranțe."

Fără semnătură.

— Transmisia va avea loc, aşa e ? întrebă Yael aproape în şoaptă. În semiobscuritatea plină de umbre a camerei ochii ei mari licăreau nefiresc. *Are copiii undeva în viitor,* îşi reaminti Everard. *Vor dispărea o dată cu lumea lor.*

— Nu, răspunse el.

— Şi totuşi realitatea noastră rămâne ! izbucni Chaim. Tu ai venit din ea, pornind din viitorul anului 1980. Înseamnă că trebuie să-i fi prins pe criminali.

Everard oftă şi asta păru să-i lase o umbră de durere în piept.

— Ştii foarte bine că-i aşa, spuse el impasibil. Natura cuantică a continuum-ului... Dacă Tyrul explodează noi vom rămâne, dar strămoşii noştri, copiii voştri, tot ce cunoşteam, nu. Istoria va fi total diferită. E problematic dacă ceea ce-a mai rămas din Patrulă va putea să repună istoria pe făgaşul ei — sau să abată dezastrul. Aş zice că e puțin probabil.

— Şi atunci cu ce se vor fi ales criminalii ? Adresată cu voce gâtuită, întrebarea era crudă.

Everard ridică din umeri.

— Cu un anume sentiment primitiv de satisfacție, bănuiesc. Dacă nu greşesc, tentația de a lua locul lui Dumnezeu pândeşte şi în cei mai buni dintre noi. Iar tentația de a juca rolul lui Satan e cam acelaşi lucru. Pe de altă parte, ticăloşii şi-au luat măsura de precauție de a

rămâne într-un timp dinaintea momentului exploziei şi vor exista în continuare. Ar avea astfel mari şanse de a deveni stăpânii absoluţi asupra unui viitor în care n-ar mai rămâne decât fragmente din Patrula care li se opune. Sau, în caz că nu vor reuşi, măcar se distrează încercând.

Uneori chiar şi eu mi-am ieşit din sărite în faţa restricţiilor ce mi s-au impus. „Iubirea, Eu şi Soarta de-am urzi / Să prindem Planul Firii într-o zi...“ [1]

— Pe lângă acestea, adăugă el, e de conceput că danelienii vor anula hotărârea şi ne vor da ordin să le dezvăluim secretul. Iar eu m-aş întoarce acasă ca să constat că trăsăturile lumii mele nu mai sunt aceleaşi. O variaţie neînsemnată în ceea ce priveşte secolul douăzeci, căci nu va fi afectat nimic palpabil.

— Dar secolele următoare ? întrebă Yael pe nerăsuflate.

— Aici e problema. N-avem decât promisiunea bandei că-şi va îndrepta atenţia către planetele din viitorul îndepărtat şi situate dincolo de Sistemul Solar. Pun rămăşag pe ce vreţi că făgăduiala asta n-are nici o valoare. Date fiind posibilităţile transmutorului, de ce n-ar face un joc dublu cu Pământul ? El va fi pe vecie *globul uman* şi nu văd cum i-ar putea împiedica Patrula.

— Dar cine sunt ei ? şopti Chaim. Ai vreo idee ?

Everard luă o înghiţitură de whisky şi trase un fum de parcă ar fi sperat ca dogoarea să treacă de pe limbă în chiar spiritul lui.

— Prea devreme ca să-mi dau seama din sectorul meu personal de lume... sau din al vostru. E de la sine înţeles că vin dintr-un viitor îndepărtat, deşi nu au ajuns încă în Era Unicităţii care-i precede pe danelieni. Era iminentă scurgerea de informaţii despre transmutor de-a lungul atâtor milenii — atât cât cineva să priceapă despre ce aparat ar fi vorba şi la ce i-ar putea sluji. Nu încape nici o îndoială că individul care a gândit asta şi amicii lui sunt nişte aventurieri dezrădăcinaţi ; le e absolut indiferent că acţiunea lor ameninţă să elimine chiar societatea care i-a zămislit împreună cu oamenii pe care i-au cunoscut

[1] Versuri dintr-un catren al poetului persan Omar Khayam — Rubaiat XXII (n. tr.)

vreodată. Însă nu cred că sunt neldorieni, de exemplu. Trebuie că dușmanul nostru și-a petrecut ani buni, a făcut mari eforturi ca să ajungă să cunoască mediul fenician atât de bine încât să înțeleagă că el este de fapt un punct nodal.

Creierul organizator trebuie să fie cel puțin genial. Dar cu o ușoară înclinație spre infantilism — ați băgat de seamă că data e vineri treisprezece ? În aceeași ordine de idei, au realizat sabotajul practic în pragul casei voastre. Metodele de lucru — plus faptul că am fost recunoscut ca membru al Patrulei — mi-ar sugera un nume ; Merau Varagan, oare ?

— Cine ?

Everard nu răspunse. Continuă să murmure, mai mult pentru sine :

— Da, tot ce se poate. Cu toate că treaba nu mi-e de mare folos. Banda asta a învățat bine lecția, pentru epoca de-acum cel puțin... Sigur... da, le-ar trebui o bază de date care să acopere câțiva ani buni. Iar postul de aici n-are oameni suficienți. La naiba, situația e valabilă pentru întreaga Patrulă. *Indiferent de longevitatea agenților. Mai curând sau mai târziu, tot i se-ntâmplă ceva fiecăruia dintre noi. Iar noi nu facem pasul înapoi pentru a anula moartea tovarășilor noștri, nici măcar pentru a-i vedea din nou în perioada cât trăiau, pentru că asta ar crea în timp o mișcare turbionară care ar putea deveni o adevărată furtună ; sau dacă nu s-ar întâmpla așa ceva, ne-am simți torturați.* Putem detecta vehicule de călătorit în timp la sosire și la plecare dacă știm unde și când să instalăm instrumentele. În felul acesta au descoperit membrii bandei că aici s-ar afla Cartierul General al Patrulei, dacă nu cumva au aflat întâmplător, deghizați ca vizitatori care nu băteau la ochi. Ori ar fi putut intra în era asta în alt loc și au venit cu un mijloc de transport obișnuit, arătând ca oricare dintre nenumărații oameni din ziua de azi așa cum am încercat și eu.

Nu putem scotoci orice colțișor din spațiu-timpul local. Nu avem oameni și nici nu îndrăznim să riscăm o perturbare pe care ar putea-o crea activitatea noastră. Nu, Chaim, trebuie să găsim singuri niște indicii pentru a îngusta aria de cercetat. Dar cum ? De unde să încep ?

Pentru că acoperirea îi fusese penetrată, Everard acceptă camera pe care i-o oferi familia Zorach. Se va simți mai comod aici decât la un han și va avea la îndemână orice aparate trebuincioase. Cu toate astea, va rămâne izolat de viața adevărată a orașului.

— O să-ți aranjez o primire la rege, îi promise gazda. Fără dificultate ; e un om luminat și cu siguranță că va voi să cunoască o persoană exotică așa ca tine. Râse înfundat. Prin urmare, va fi foarte normal ca Zakarbaal Sidonianul, care trebuie să cultive prietenia tyrienilor, să mijlocească pentru rege o întrevedere neprotocolară cu tine.

— Foarte bine, răspunse Everard, iar mie îmi va face plăcere să-l vizitez. S-ar putea să ne fie chiar de folos. Între timp, noi ...ăă, noi mai avem câteva ore de lumină la dispoziție. Cred c-o să mă plimb puțin prin oraș, să încerc să-i simt pulsul, poate miros ceva dacă o să am noroc.

Zorach îl privi mirat.

— S-ar putea să fii tu cel mirosit. Sunt sigur că ucigașul încă te pândește.

Everard ridică din umeri.

— O să risc și poate că o să pățească el ceva urât. Împrumută-mi o armă, te rog, Sonică.

Reglă arma pentru a paraliza ținta, nu s-o ucidă. Un prizonier viu era primul lucru pe lista de cadouri pentru ziua lui de naștere. Dar întrucât dușmanul se aștepta ca el să fie pregătit, nici nu era de anticipat un nou atentat împotriva lui — cel puțin astăzi.

— Ia și un blaster, îl îndemnă Zorach. E în stare să te atace din aer. Vine cu un vehicul în clipa și locul în care te găsești, plutește în antigravitație și trage la nimereală. Oamenii ăștia n-au motive să rămână în umbră ca noi.

Everard își puse armele la brâu, una într-o parte, una în cealaltă. Orice fenician care le-ar observa le-ar lua drept farmece sau ceva de genul acesta și, în plus, ele vor rămâne acoperite de mantie.

— Nu prea-mi vine să cred că merit atâta efort și risc, comentă el.

— Dar mai devreme de ce-ai meritat ? De unde știa individul că ești agent ?

— Poate c-a avut o descriere. Mereu Varagan şi-ar fi dat seama că pentru misiunea asta era plauzibil să se trimită câţiva agenţi Autonomi, printre care şi eu. Asta mă face să fiu din ce în ce mai convins că el e organizatorul complotului. Dacă am dreptate, avem un oponent periculos şi greu de prins.

— Rămâi în mijlocul oamenilor ca să fii văzut, îl rugă Yael Zorach. Fă tot posibilul ca să te întorci înainte de căderea întunericului. Se-ntâmplă rar crime pe aici, dar străzile aproape pustii şi neluminate pot face din tine o ţintă uşor de atacat.

Everard îşi imagină urmărindu-şi urmăritorul prin noapte, dar hotărî să nu încerce să provoace o asemenea situaţie decât în caz extrem.

— Bine, o să mă-ntorc la cină. Vreau să aflu cum e mâncarea tyriană — pe uscat, nu raţii marinăreşti.

Ea făcu un efort să zâmbească.

— Îmi pare rău, dar nu-i nemaipomenit de bună. Localnicii nu sunt senzualişti. Am reuşit totuşi s-o învăţ pe bucătăreasa noastră câteva reţete din timpurile viitoare. Îţi place peştele umplut ca aperitiv ?

Umbrele se alungiseră şi aerul se mai răcorise puţin când Everard porni în plimbare. Traficul era agitat de-a lungul străzii ce se întretăia cu Lumânărarilor, dar nu mai mult decât de obicei. Situat pe apă, Tyrul şi Usu erau în general ferite de arşiţa teribilă a amiezii care impusese o siestă la această oră în multe ţări şi nici un fenician demn de asemenea nume nu-şi permitea să doarmă în orele când ar fi putut scoate un profit.

— Stăpâne ! ciripi o voce veselă în spatele lui.

„Aha, e micul şobolan pe care l-am cules de pe chei."

— Salutare, Pummairam, spuse Everard. Băiatul se ridică dintr-un salt din poziţia ghemuită în care stătea. Ce aştepţi ?

Silueta firavă şi tuciurie făcu o plecăciune adâncă, deşi ochii şi buzele exprimau atât hârjoană cât şi respect.

— Ce alta decât împlinirea speranţei aprins invocate de a-i mai putea sluji luminăţiei tale ?

Everard se opri şi se scărpină în cap. Copilul fusese extraordinar de iute şi probabil că-l salvase de la moarte, dar...

— Păi ştii, regret, dar nu mai am nevoie de tine.

— Vai, domnul meu, glumeşti ! Priveşte-mă cum râd, desfătat de hazul tău ! O călăuză, un ghid, un paznic împotriva pungaşilor şi a... anumitor persoane şi mai primejdioase — bineînţeles că un stăpân atât de darnic nu-l va lipsi pe sărmanul flăcăiandru de măreţia prezenţei lui, de binefacerile spiritului său, de amintirea de neuitat din anii ce vin că a călcat pe urmele magnificei lui persoane.

Cu toate că vorbele-i erau linguşitoare, tipice pentru convenţiile acestei societăţi, vocea suna oricum, numai măgulitoare nu. Pummairam se distra, asta înţelese Everard. Fără îndoială că şi el era curios, dar şi dornic să mai câştige ceva. Aproape că tremura stând şi privindu-l drept în ochi pe bărbatul impunător.

Everard se hotărî.

— Ai câştigat, pungaşule ! spuse el şi zâmbi încântat când Pummairam porni să ţopăie şi să danseze. La urma-urmei, nu era o idee proastă să aibă nu asemenea slujitor. Nu-şi pusese în minte să cunoască oraşul şi nu doar să admire pur şi simplu privelişti ? Acum să-mi spui cum crezi că mă poţi sluji.

Băiatul rămase locului, îşi înălţă capul şi duse un deget la bărbie.

— Asta depinde de dorinţa stăpânului meu. Dacă-i vorba de afaceri, ce fel şi cu cine. Dacă-i vorba de plăceri, aşijderea. Stăpânul meu n-are decât să spună ce pofteşte.

— Hmm... *La o adică, de ce n-aş fi cinstit cu el, mă rog, în limite rezonabile ? Dacă nu mă va mulţumi îl voi putea alunga, deşi e de aşteptat că se va agăţa ca un păduche.* Atunci ascultă, Pum. Am treburi importante de împlinit în Tyr. Da, poate ele îi privesc pe magistraţi şi chiar pe rege. Ai văzut cum a încercat vrăjitorul acela să mă oprească. Dar tu m-ai ajutat împotriva lui. Iar de s-ar repeta, s-ar putea să nu mai fiu la fel de norocos. Mi-e peste poate să-ţi spun mai multe despre asta. Cred totuşi că-nţelegi dorinţa mea de a afla cât mai multe şi

de a întâlni oameni de tot soiul. Ce-mi sugerezi ? O tavernă poate, unde să ofer tuturor de băut ?

Chipul mobil ca argintul viu al lui Pum îngheţă într-o expresie de seriozitate. Se încruntă şi rămase cu privirea pierdută în depărtare vreme de câteva clipe, după care pocni din degete şi chicoti înveselit.

— A, bineînţeles !... Excelent, stăpâne ! Nu-ţi pot recomanda un început mai bun decât o vizită la Marele Templu al lui Ashera.

— Ce spui ? Uimit, Everard trecu iute în revistă informaţiile plantate în creierul lui. Ashera, pe care Biblia o va numi Ashtarte, era consoarta lui Melquart, zeul-patron al Tyrului — Baal Melek-Qart-Sor. O figură puternică cu drepturi depline, zeiţă a fertilităţii masculine, animale şi a pământului, o femeie-războinic care a provocat o dată chiar infernul pentru a-şi rechema iubitul dintre morţi, o regină a mării pentru care Tanit ar putea fi un simplu avatar... Da, ea era Ishtar[1] care va pătrunde în lumea greacă sub numele de Afrodita.

— Da, în necuprinsa lui înţelepciune stăpânul meu ştie cu siguranţă că ar fi o greşeală copilărească pentru un vizitator, cu atât mai mult pentru un vizitator important să *nu* îi aducă ofrandă ei pentru ca ea să-i aducă, printr-un zâmbet, noroc în strădanii. Adevăr îţi spun, dacă preoţii ar auzi de-o asemenea scăpare, s-ar azvârli asupra ta. Asta a pricinuit necazuri cu unii dintre trimişii Ierusalimului. De asemenea, n-ar fi o faptă bună să scape o doamnă din robie şi întristare ? Pum zâmbi complice, îi făcu un semn cu ochiul şi-l îmboldi cu cotul pe Everard. Ca să nu mai spunem c-ar fi o escapadă plăcută.

Agentul Patrulei îşi aduse aminte. Pe moment fusese luat prin surprindere. La fel ca mulţi alţi semiţi ai acestei ere, fenicienii cereau fiecărei femei născută liberă să-şi sacrifice virginitatea în altarul zeiţei ca prostituată sacră. Ea nu se putea căsători decât după ce un bărbat îi acorda această favoare. Obiceiul nu însemna nicidecum destrăbălare, căci el îşi avea originea în riturile fertilităţii şi temerilor din Epoca de Piatră. Desigur, el atrăgea şi pelerini sau vizitatori străini, iar de pe urma lor se putea câştiga întotdeauna câte ceva.

---

[1] Ishtar — zeiţă mesopotamiană a dragostei, fecundităţii, a înţelepciunii, a bătăliilor sângeroase (n. tr.).

— Sper că obiceiurile neamului nu-l opresc pe stăpânul meu de la o asemenea faptă ? ! se interesă îngrijorat băiatul.

— Ei bine..., nu.

— Straşnic ! Pum îl luă pe Everard de cot şi-l îndrumă. Dacă stăpânul va permite servitorului său să-l însoţească ar fi posibil ca el să recunoască pe câte cineva cu care să merite a se întâlni. Permite-mi să-ţi spun că în ciuda înfăţişării mele umile cunosc lumea şi-mi ţin urechile ciulite şi ochii larg deschişi. Toate astea le pun la picioarele stăpânului meu.

Everard zâmbi puţin strâmb şi continuă să păşească înainte. De ce n-ar profita ? Cinstit vorbind, după îndelungatul voiaj simţea nevoia unei femei ; şi era adevărat că în această societate vizitarea unei case sfinte de prostituţie constituia o acţiune caritabilă, nu o exploatare ; şi s-ar putea chiar să prindă un fir pentru a-şi duce la bun sfârşit misiunea...

Înainte de toate, ar fi bine să încerc să aflu câtă încredere pot avea în ghidul meu.

— Spune-mi ceva despre tine, Pum. S-ar putea să rămânem împreună câteva zile, dacă nu cumva mai multă vreme.

Ajunseră la strada mare şi se strecurară printre grupuri care se îmbrânceau, strigau, miroseau în tot felul.

— Nu-s multe de spus, mărite stăpâne. Cronicile sărăcimii sunt scurte şi simplu de descifrat. Coincidenţa aceasta îl uimi şi pe Everard. Apoi pe măsură ce Pum vorbea, înţelese că fraza era falsă în cazul de faţă.

Cu un tată necunoscut, probabil vreunul dintre marinarii sau hamalii care frecventau un cămin pentru săraci pe vremea când se construia Tyrul şi aveau cele necesare să se desfete cu fata care servea acolo, Pum fusese o odraslă între multe altele, crescut şi educat pe apucate, devenit scotocitor de gunoaie de cum începuse să umble şi, după cum bănuia Everard, hoţ sau ceva care să-i poată aduce hrana de pe o zi pe alta. Cu toate acestea, devenise de mic acolit la un templu închinat unui zeu destul de minor, Baal Hammon, din zona docurilor. (Gândul îl purtă pe Everard la bisericile încropite din-te-miri-ce de la periferiile oraşelor americane ale secolului douăzeci.) Preotul fusese cândva un om educat, dar acum ajunsese un beţiv

blând ; Pum, ca o veveriță care pune ghinde deoparte, deprinsese un vocabular considerabil, precum și alte cunoștințe până ce omul murise. Succesorul său cu mult mai respectabil îl alungase pe sărăntocul aspirant. În ciuda acestor evenimente întristătoare, Pum continuase să-și facă un larg cerc de cunoștințe care cuprindea chiar și persoane de la palat. Servitorii regali coborau în port în căutarea unor distracții ieftine... Încă prea tânăr pentru a începe ceva pe cont propriu, ducea un trai de azi pe mâine. Faptul că supraviețuise până în acel moment nu era o realizare de neluat în seamă.

Da, se gândi Everard, *poate că s-a nimerit să am noroc, măcar o idee.*

Templele lui Melquart și al lui Ashera se aflau față în față într-o piață aglomerată din apropierea centrului orașului. Primul dintre ele era mai mare, însă celălalt impresiona profund. Un portic format din mai multe coloane — cu capiteluri minuțios lucrate și vopsite în culori țipătoare — dădea într-o curte interioară pavată cu piatră și în care se afla un bazin mare din alamă conținând apă pentru curățirea rituală. Clădirea se înălța în latura depărtată a curții, forma ei pătrățoasă fiind salvată de fațada din piață, marmură, granit și jasp. Doi stâlpi flancau ușa, depășind ca înălțime acoperișul, strălucind. (În Templul lui Solomon, care copia modele tyriene, acestea se vor numi Jachin și Boaz.) Din câte știa Everard, înăuntru se afla camera principală pentru credincioși iar dincolo de ea, sanctuarul.

O parte din mulțimea din forum se împrăștiase prin curtea interioară, stând în grupuri mici. Bărbații, bănui Everard, voiau pur și simplu un loc liniștit pentru a discuta de-ale negoțului sau alte lucruri. Femeile, în majoritate gospodine, unele dintre ele ținând pe capetele îmbrobodite diverse poveri, îngăduindu-și o întrerupere a târguielilor pentru a înălța o scurtă rugă și satisfăcându-și pofta de bârfă. Cu toate că slujitorii zeiței erau bărbați, femeile găseau întotdeauna o bună primire aici.

Priviri curioase îl însoțiră pe Everard în timp ce Pum îl îmboldea către templu. Începu să se simtă urmărit și chiar rușinat. În umbra din spatele unei uși găsiră un preot

aşezat la o masă. Cu toate că purta o robă în toate culorile curcubeului şi un pandantiv de argint închipuind un simbol falic, semăna mai curând cu un profan cu părul şi barba bine aranjate, cu trăsături acviline şi pline de viaţă.

Pum se opri în faţa lui şi, dându-şi importanţă, spuse :

— Salutare, sfinţia ta ! Stăpânul meu şi cu mine am dori să o onorăm pe Doamna Noastră a Nupţialelor.

Preotul făcu semnul binecuvântării :

— Lăudată fie ! Un străin aduce de două ori bogăţie. Curiozitatea licări în ochii lui. Dincotro vii, nobile străine ?

— Dinspre nord, de dincolo de ape, răspunse Everard.

— Da, asta mi-e limpede, însă e un tărâm uriaş şi necunoscut. Oare nu eşti din Ţara Oamenilor Mării ? Preotul îi făcu semn să se aşeze pe un scaun asemănător cu cel pe care stătea. Ia loc, rogu-te, nobile domn, odihneşte-te o clipă şi dă-mi voie să-ţi ofer o cupă de vin.

Suferind profund că nu e luat în seamă, Pum nu-şi găsi locul vreme de câteva minute, apoi se aşeză pe vine la baza unei coloane şi rămase tăcut şi bosumflat. Everard şi preotul tăifăsuiră aproape o oră. Alţi bărbaţi se apropiară şi se alăturară discuţiei.

Ar fi putut ţine toată ziua. Everard afla o mulţime de lucruri. Probabil că nici unul dintre ele nu era consonant cu misiunea lui, dar nu se ştia niciodată şi oricum, îl desfătase discuţia domoală. Soarele îl readuse înapoi la realitate. Coborâse până ajunsese sub acoperişul porticului. Îşi aduse aminte de avertismentul dat de Yael Zorach şi-şi drese glasul :

— Hm, regret nespus, prieteni, dar timpul trece şi a sosit vremea să plec. Dacă suntem primii care pot aduce omagiu...

Pum se lumină la chip. Preotul râse.

— Aşa e, spuse el, după o călătorie atât de lungă, focul lui Ashera arde mai fierbinte. Păi, donaţia benevolă e de jumătate de shekel de argint ori valoarea lui în bunuri. Desigur, bărbaţii bogaţi şi de rang înalt obişnuiesc să dea mai mult.

Everard făcu plata cu o bucată mare de metal. Preotul îşi repetă binecuvântarea şi le dădu fiecăruia câte un disc minuscul din fildeş, gravat în mod destul de explicit.

— Mergeți înăuntru, fiii mei, căutați-o pe cea căreia vreți să-i faceți un bine și aruncați asta în poala ei. A... sper că înțelegi, nu-i așa, nobile Eborix, că trebuie să-ți duci aleasa din acest loc sacru ? Mâine ea va înapoia semnul și va primi binecuvântarea. Dacă nu ai deja un loc prin apropiere, atunci o rudă de-a mea, Hanna, închiriază camere curate la un preț modest într-un han în josul Străzii Vânzătorilor de Curmale...

Pum aproape că țâșni înăuntru. Everard îl urmă cu un aer care spera că dovedea mai multă demnitate. Tovarășii de taifas îi adresară urări deocheate. Asta făcea parte din ceremonie, din mister.

Încăperea era spațioasă, lămpile cu ulei neputând alunga semiobscuritatea. Distinseră picturi murale complicate, frunze de aur, pietre semiprețioase în diverse monturi. La capătul îndepărtat licărea o imagine suflată cu aur a zeiței, cu brațele întinse compătimitor în față, sentiment reliefat clar la sculptura altfel destul de primitivă. Everard simți arome, mir și lemn de santal și un zvon neclar de foșnete și șoapte.

Pe măsură ce ochii i se obișnuiau cu semiîntunericul, văzu femeile. Probabil vreo sută în total, ele ședeau pe scaune cu trei picioare îngrămădite în stânga și în dreapta de-a lungul pereților. Erau îmbrăcate divers, începând cu țesături fine și terminând cu lână netoarsă. Unele stăteau abătute, altele priveau în gol, unele făceau gesturi de chemare îndrăznețe atâta cât permiteau regulile, majoritatea priveau timid și melancolic la bărbații care pășeau pe lângă ele. Vizitatorii erau puțini la această oră a unei zile obișnuite. Lui Everard i se păru că identifică trei sau patru marinari în permisie, un negutător gras, doi tineri ca niște juncani. Se purtau destul de politicos ; la urma-urmei, aici era o biserică. Sângele îi bătea cu putere în tâmple. *Pedeapsă,* se gândi el iritat, *de ce-mi sfărâm mintea atât ? Am fost cu destule femei până acum.*

Aripa tristeții îl atinse. *Însă doar două virgine.*

Continuă să pășească, privind, mirându-se, evitând ocheadele. Pum îi căută brațul și-l trase de mânecă.

— Stăpâne prea luminat, șușoti tânărul, poate că servitorul tău a și găsit ceea ce cauți.

— Poftim ? Everard îl lăsă pe Pum să-l tragă spre centrul încăperii unde puteau murmura neauziţi.

— Stăpânul meu înţelege că acest copil al sărăciei n-a intrat vreodată în acest loc, spuse Pum grăbit. Şi totuşi, aşa cum ţi-am spus mai devreme, am cunoştinţe chiar şi la palatul regal. Am ştiinţă despre o doamnă care vine aici de fiecare dată când îndatoririle şi luna îi îngăduie şi tot aşteaptă de mai bine de trei ani. E Sarai, fiica unor păstori pripăşiţi pe dealuri. Cu ajutorul unui unchi din gardă a primit şi ea o slujbă în palatul regelui, la început ca ajutoare de bucătăreasă, iar acum lucrează împreună cu administratorul şef. Iar astăzi se află aici. Şi fiindcă stăpânul meu doreşte să aibă legături de acest fel...

Buimăcit, Everard îşi urmă călăuza. Când se opriră, rămase fără glas. Femeia, care răspunse cu o voce joasă la salutul lui Pum, era scundă, cu nasul mare — hotărî s-o socotească drept urâtă — şi în pragul vârstei. Dar ochii care-i ridică spre Agent erau strălucitori şi netemători.

— Ai vrea să mă mântui ? întrebă ea blând. Mă voi ruga pentru tine tot restul vieţii mele.

Înainte de a se putea răzgândi, Everard aruncă semnul în poala ei.

Pum îşi găsise o frumuseţe de femeie, sosită pentru prima oară acolo şi logodită cu vlăstarul unei familii de vază. În fine, aceasta era problema ei. Şi probabil a lui, deşi Everard se îndoia.

Camerele de la hanul lui Hanna erau minuscule, având doar saltele umplute cu paie şi nimic altceva. Ferestrele înguste care dădeau spre o curte interioară lăsau să pătrundă fărâme din lumina serii, fum, mirosurile bucătăriei şi ale străzii, frânturi de vorbe, sunetul tânguitor al unui fluier din os. Everard trase perdeaua din trestie care servea drept uşă şi se întoarse spre însoţitoarea lui.

Ea îngenunche în faţa lui ca şi cum s-ar fi ascuns în faldurile propriilor veşminte.

— Nu-ţi ştiu numele sau ţara, domnule, spuse ea încet şi cu un uşor tremur în glas. Ai bunătatea să-i spui servitoarei tale ?

— Desigur. Îi povesti ceea ce știau și alții. Iar tu ești Sarai de la Rasil Ayin ?

— Băiatul-cerșetor l-a trimis pe stăpânul meu la mine ? Își lăsă capul în jos. Nu, iartă-mă, n-am vrut să fiu obraznică, nu m-am gândit ce spun.

El îndrăzni să-i dea pe spate legătura de pe cap și-i mângâie părul. Deși aspru, era bogat — cea mai atrăgătoare trăsătură fizică.

— Nu m-am supărat. Ascultă, n-ar fi mai bine să ne cunoaștem puțin ? N-ai dori o cupă sau două de vin înainte ? Ei, ce spui ?

Uimită, rămase fără glas. El ieși, îl găsi pe stăpân și aduse tot ce trebuia.

La scurtă vreme după aceea, stând alături așezați pe podea cu un braț petrecut pe după umerii ei, ea începu să vorbească fără sfială. Fenicienii nu țineau la mare preț ideea de intimitate personală. De asemenea, deși femeile lor se bucurau de mai mult respect și independență decât cele din alte societăți, puțină atenție din partea unui bărbat conta enorm.

— ...nu, încă nu am un ales, Eborix. Am venit în oraș pentru că tatăl meu e sărac ; cu mulți alți copii de care trebuie să îngrijească și nu vedeam semne că cineva din tribul nostru are să ceară mâna mea pentru fiul lui. Oare nu știi tu pe cineva ? ! El, care avea să-i ia fecioria, era exclus. De fapt, întrebarea ei încălca legea care interzicea aranjamentele prealabile precum acelea cu un prieten. Mi-am câștigat respect la palat, chiar dacă nu prin nume. Mă bucur de oarecare putere printre servitori, furnizori, saltimbanci. Am agonisit cu greu o zestre, nu mare, dar... dar poate că zeița îmi va zâmbi în cele din urmă după ce voi fi făcut această ofrandă...

El înțelese sau socoti că înțelese. Voia cu disperare să se mărite : își dorea mai curând un soț pentru a pune astfel stavilă disprețului abia ascuns și suspiciunilor arătate celor necăsătorite decât să aibă copii. La acest popor nu era soartă mai crudă decât să mori fără a lăsa în urmă copii, să mergi de două ori în mormânt... Reținerea ei se nărui și-i plânse la piept.

Lumina scădea. Everard hotărî să facă uitate temerile lui Yael (și — cu un chicotit — exasperarea lui Pum) și

să nu se grăbească, tratând-o pe Sarai ca pe o ființă umană, pentru că în fond asta și era, așteptând căderea întunericului și folosindu-și apoi imaginația. După aceea... o conduse pe Sarai până la palat.

Cei doi Zorach erau iritați în primul rând din cauza îngrijorării pe care le-o provocase oaspetele lor, care nu se întorsese decât mult după apusul soarelui. Nu le spusese unde fusese și ce făcuse, iar ei nu insistaseră să știe. La urma-urmei, nu erau detectivi, erau agenți instalați aici pentru a face față unei slujbe dificile și adeseori plină de surprize.

Everard se simți obligat să-și ceară iertare că le stricase masa de seară. Trebuia ca ea să constituie o ocazie deosebită. În mod normal, masa principală a zilei era pe la mijlocul după-amiezii iar seara oamenii abia dacă luau o gustare. Un motiv era lumina slabă a lămpilor care îngreuna prepararea oricăror feluri mai complicate.

Cu toate acestea, realizările tehnice ale fenicienilor meritau toată admirația. În timpul micului dejun, care era de asemenea o masă frugală, linte gătită cu praz și însoțită de pesmeți, Chaim aduse vorba de uzina de apă. Rezervoarele de captare a apei erau utile dar insuficiente. Hiram nu voia ca Tyrul să fie dependent de corăbiile din Usu și nici legat de uscat printr-un apeduct prea lung care ar fi putut servi drept pod dușmanilor. Ca și sidonienii dinaintea lui, el avea în pregătire un proiect pentru extragerea apei dulci din izvoarele aflate sub mare.

Și mai erau apoi priceperea, cunoștințele acumulate și talentul care creaseră vopsitorii și ateliere de sticlărie, nemaiținând seama de corăbiile mai puțin fragile decât păreau, pentru că în viitor ele aveau să plutească până în Britania chiar...

— Imperiul purpurei, așa a numit Fenicia cineva din secolul nostru, aminti Everard. Asta aproape că mă face să-mi pun întrebarea dacă Merau Varagan are ceva împotriva acestei culori. Nu cumva W.H. Hudson a numit Uruguayul Țara de Purpură ? Râse ascuțit. Nu, greșesc copilărește. Coloranții obținuți din Murex[1] au mai mult

[1] Murex — gen de moluscă gasteropodă (n. tr.).

roşu decât albastru în ei. Pe de altă parte, Varagan îşi desfăşura activitatea infamă cu mult mai departe în nord decât Uruguay când ne-am ciocnit „mai devreme." Şi, până acum, n-am nici o dovadă că e implicat în acest caz ; e doar o bănuială.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă Yael. Privirea ei îl căută peste masă, prin lumina ce venea pe uşa deschisă şi dădea spre curtea cu grădină.

— Acum nu mai are importanţă.

— Eşti sigur ? insistă Chaim. Ar fi de aşteptat ca experienţa ta să sugereze vreo idee care să ne dea un punct de pornire. Oricum, într-un post ca acesta tânjim după veşti din alte părţi.

Everard zâmbi nesigur.

— Ca să mai citez un scriitor, aventura înseamnă necazurile prin care trece altcineva la o mie de mile depărtare, spuse el. Şi când mizele sunt mari, ca aici, situaţia devine într-adevăr gravă. Făcu o pauză. Ei bine, nu văd de ce nu mi-aş depăna povestea, deşi într-o formă schematică, pentru că fundalul istoric e complicat. Eh, dacă n-o să vină prea curând vreun servitor pe-aici, aş vrea să-mi aprind pipa. A mai rămas în ibric ceva din cafeaua aceea minunată şi clandestină ?

Se aşeză mai comod, făcu fumul să i se rostogolească pe limbă şi lăsă ca dogoarea plăcută a zilei să-l cuprindă şi să-l pătrundă.

— Misiunea mea era în America de Sud, în zona Columbiei, spre sfârşitul anului 1826. Sub conducerea lui Simón Bolívar, patrioţii zdrobiseră dominaţia spaniolă însă aveau destule necazuri proprii. Între acestea se număra şi îngrijorarea în legătură cu Eliberatorul. Promulgase o constituţie pentru Bolivia care-i încredinţa puteri extraordinare ca preşedinte pe viaţă ; avea să devină oare un alt Napoleon care să ţină toate noile republici sub călcâi ? Comandantul militar al Venezuelei, care era pe vremea aceea o parte componentă a Columbiei, sau Noua Granada, cum se mai autonumea ea, s-a revoltat. Nu pentru că acest José Páez, în realitate un ticălos lipsit de sentimente, ar fi fost un altruist.

În fine, să lăsăm detaliile. Nici eu nu mi le amintesc prea bine. În esenţă, Bolívar, venezuelean prin naştere,

porni în marş de la Lima spre Bogotá. I-au trebuit doar câteva luni, ceea ce însemna *puțin* pentru vremurile acelea pe un asemenea teren. Sosind acolo, şi-a atribuit puteri prezidenţiale cu drept de curte marţială şi a intrat în Venezuela împotriva lui Páez. Vărsările de sânge au fost cumplite acolo.

Între timp, Agenţii Patrulei care supravegheau istoria au descoperit indicii că ceva nu era tocmai cuşer. (Hm, iertaţi-mă !) Bolívar nu avea comportarea omenoasă şi altruistă pe care o ridică în slăvi majoritatea biografilor lui. Îşi făcuse un prieten de... de undeva... în care avea mare încredere. Sfaturile acestui om se dovediseră extraordinare în unele ocazii. Se părea însă că el se transforma din ce în ce mai mult în geniul rău al lui Bolívar. Iar biografii nu-i menţionaseră niciodată numele...

Mă aflam printre agenţii Autonomi detaşaţi acolo pentru a face investigaţii. Asta pentru că eu, înainte de a fi auzit de Patrulă, cutreierasem destul de mult pe coclaurile acelea. Asta îmi dădea un oarecare simţ special despre ceea ce aveam de făcut. N-aş fi putut să trec drept latino-american, dar puteam să mă dau un soldat aventurier yankeu, parţial entuziasmat de mişcarea de eliberare, parţial sperând să fac şi eu un ban din treaba asta — şi în primul rând, îndeajuns de Macho [1], lipsit de aroganţa care să mi-i îndepărteze pe oamenii aceia mândri.

E o poveste lungă şi plicticoasă. Credeţi-mă, prieteni, nouăzeci şi nouă la sută dintr-o acţiune pe teren înseamnă culegerea răbdătoare de informaţii nesărate şi de obicei irelevante, între perioade interminabile de grabă şi aşteptare. Să zicem că, favorizat de mult noroc, am reuşit să mă infiltrez, să stabilesc legături, să mituiesc în stânga şi-n dreapta, să-mi fac informatori şi să strâng dovezi. În cele din urmă nu am mai avut îndoieli. Acest Blasco López de origine obscură trebuia să fie din viitor.

Am convocat oamenii noştri şi am efectuat un raid în Bogotá, la casa în care locuia. Majoritatea celor pe care am pus mâna erau localnici inofensivi, angajaţi ca servitori, deşi ceea ce aveau de declarat s-a dovedit folositor. Amanta lui López, care-l însoţea peste tot, s-a dovedit a fi asociata lui. Ea ne-a spus mai multe în schimbul unei

[1] Macho — (lb. span. în text) Viril, puternic (n. tr.)

vieţi îmbelşugate atunci când va merge pe planeta de exil. Dar instigatorul fugise şi scăpasé.

Un bărbat călare, îndreptându-se spre Cordilierii Orientali care dominau oraşul — unul care semăna cu atâtea alte mii de creoli autentici — nu putea pleca după el cu vehiculele de efectuat salturi în timp. Căutarea putea deveni al naibii de bătătoare la ochi. Cine ştie ce efecte se puteau produce. Conspiratorii făcuseră deja ca fluxul timpului să devină instabil...

Am pus mâna pe un cal, câţiva cai de schimb. am luat o mână de vitamine pentru mine şi am pornit în urmărire.

Vântul vuia înfundat măturând coastele muntelui. Ierburile şi tufişurile joase şi rare tremurau sub răsuflarea lui îngheţată. Spre culmi, ele făceau loc stâncilor aride. În dreapta, în stânga şi în spate, piscurile se azvârleau spre pustietatea albastră. Un condor uriaş se rotea încet, pândind atent orice moarte. Întinderile înzăpezite de pe înălţimi licăreau în lumina soarelui ce se stingea.

Un trosnet de muschetă. De la distanţă, zgomotul păru neînsemnat, deşi ecoul îl purtă pe aripile lui... Aproape ! Se aplecă în şa, apoi îşi îndemnă armăsarul înainte.

Imposibil ca Varagan să-şi închipuie că mă va putea doborî de la o asemenea distanţă, îl fulgeră un gând. *Ce vrea atunci ? Speră că voi încetini ? Dacă-i aşa, dacă va câştiga teren, la ce-i va folosi ? Ce scop urmăreşte ?*

Duşmanul lui se afla la jumătate de milă în faţă, dar Everard vedea cum animalul epuizat zvâcnea dureros în galop. Îi trebuise timp ca să cadă pe urmele lui Varagan, căutând ba câte-un peon, ba câte-un cioban şi întrebând dacă un bărbat arătând aşa şi aşa trecuse pe acolo. Varagan avea însă doar un cal pe care trebuia să-l cruţe dacă nu voia să se prăbuşească sub el. Cu un ochi format şi învăţat cu pustietăţile, Everard găsise urmele şi curând ritmul vânătorii deveni tot mai îndrăcit.

Se mai ştia că Varagan fugise luând cu el doar o muschetă din acelea care se încarcă pe la capătul ţevii. De cum îl zărise pe Agentul Patrulei, consumase praful de

pușcă și gloanțele cam fără zgârcenie. Întrucât știa să încarce repede și era un bun ochitor, reușise să-l țină în loc pe urmăritor. Dar cum spera să-și găsească scăparea dacă făcea o asemenea risipă ? Varagan lăsa impresia că se îndrepta spre un anume stei. Ușor detectabil, nu numai înalt dar și cu o formă care sugera un turn de castel. Nu era, totuși, o fortăreață. Dacă Varagan s-ar fi adăpostit înapoia acestuia, Everard putea folosi blasterul pe care-l purta cu el pentru a prăbuși roca topită asupra lui.

Poate că Varagan nu-și închipuia că agentul avea asupra lui o asemenea armă. Imposibil. Varagan era un monstru, dar nu un dobitoc.

Everard își trase borul pălăriei peste ochi și-și strânse poncho-ul ca să se apere de vânt. Nu duse mâna după blaster, încă nu-și avea rostul, dar parcă instinctiv duse mâna către pistolul cu cremene și către spada de la brâu. Acestea erau în primul rând elemente ale costumației lui, menite să-l transforme într-o persoană autoritară printre locuitori, însă ele îi ofereau o ciudată stare de confort prin masivitatea lor.

După ce lăsase calului frâul scurt pentru a putea trage, Varagan continuă să călărească spre înalt, de astă dată fără să mai zăbovească pentru a-și reîncărca arma. Everard domoli pasul calului aducându-l la un galop ușor și continuă să se apropie. Era concentrat — nu încordat, ci atent, pentru a dejuca orice întâmplare neprevăzută, gata să se miște în lături sau chiar să sară de pe cal. Nu se petrecu nimic, urmărirea solitară prin frig continua. Oare Varagan își terminase muniția ? *Ai grijă, Manse, fiule !* Peticele rare de iarbă alpină dispăruseră, în afara câtorva smocuri adăpostite de blocuri de stâncă, iar piatra suna sec sub copite.

Varagan se opri lângă stei și rămase în așteptare. Muscheta era băgată într-o husă și mâinile goale se odihneau pe oblâncul șeii. Calul avea frisoane și se legăna pe picioare, cu capul atârnându-i moale, cu totul epuizat, cu sudoarea înghețată curgându-i pe piele și din coamă.

Galopând înainte, Everard își scoase pistolul energetic. În spatele lui, un cal de schimb necheză. Iar Varagan continua să aștepte.

Everard opri la trei paşi de el.

— Merau Varagan, eşti arestat de către Patrula Timpului, strigă el în Temporală.

Celălalt zâmbi.

— Ai un avantaj asupra mea, răspunse el cu o voce slabă, dar care totuşi se făcu auzită. Mi se poate face onoarea de a-ţi afla numele şi provenienţa ?

— Hm... Manson Everard, Autonom, născut în Statele Unite ale Americii la circa o sută de ani de aici încolo. N-are importanţă. Vei veni cu mine. Stai puţin să chem un vehicul de salt în timp. Te avertizez, la cea mai neînsemnată încercare de mişcare, trag. Eşti prea periculos ca să-mi permit slăbiciuni.

Varagan făcu un gest calm.

— Chiar aşa ? Agent Everard, cât de mult ştii sau îţi închipui că ştii despre mine ca să-ţi justifici o atitudine atât de violentă ?

— Asta-i bună, când cineva trage în mine am chiar certitudinea că nu poate fi vorba de o persoană de bună credinţă.

— Oare nu-mi puteam închipui că eşti un bandit dintr-aceia care bântuie pe coclaurile astea ? Ce crime mi se pun în cârcă ?

Mâna liberă a lui Everard zăbovi în drumul ei spre comunicatorul minuscul din buzunar. O clipă, fascinat, în mod inexplicabil, privi cu ochi miraţi către prizonier.

Aşa cum stătea drept şi având o ţinută atletică, Merau Varagan părea mai înalt decât era în realitate. Părul negru era învârtejit de vânt deasupra unei feţe pe care soarele şi vremea nu le atinsese deloc. Nu se vedeau urme de barbă. Chipul putea fi al unui tânăr Cezar dacă n-ar fi fost prea delicat dăltuit. Ochii îi erau mari şi verzi, buzele zâmbitoare roşii ca cireaşa. Hainele, inclusiv cizmele, erau negre şi brodate cu argintiu, la fel ca şi mantia care flutura în jurul umerilor. Profilat astfel şi având ca fundal steiul crenelat, el îl făcu pe Everard să-şi amintească de Dracula.

Şi totuşi vocea îi rămase calmă :

— Evident că tovarăşii tăi au obţinut informaţii de la ai mei. Îndrăznesc să afirm că ai fost în legătură cu ei încă de la plecare. De aceea ştii numele noastre şi câte ceva despre originea noastră...

Mileniul treizeci și unu. Proscriși după eșecul Exaltaților de a se lepăda de o civilizație mai îmbătrânită decât ar fi Epoca de Piatră pentru mine. În scurtul răstimp cât au deținut puterea, s-au înzestrat cu mașini ale timpului. Moștenirea lor genetică...

Nietzsche i-ar fi înțeles. Eu nu voi putea s-o fac niciodată...

— Dar ce știi despre adevăratele noastre scopuri de aici ?

— Voiați să schimbați evenimentele, îi răspunse Everard pe dată. Abia am reușit să vă împiedicăm. Și chiar și așa, echipele noastre vor avea multe lucruri de îndreptat în vremea ce vine. De ce ați făcut asta ? Cum de-ați putut fi așa... atât de egoiști ?

— Cred că egotiști ar fi un cuvânt mai potrivit, îl îngână Varagan. Ascendența ego-ului, voința neîncătușată... Gândește-te ! Ar fi fost chiar atât de rău dacă Simón Bolívar întemeia un adevărat imperiu în America Hispanică în loc să lase o puzderie de state succesoare certărețe ? Imaginează-ți câtă suferință și moarte ar fi fost împiedicate.

— Termină ! Everard simți cum furia crește în el. Găsește altă explicație. E imposibil. Bolívar nu are oameni, comunicații, sprijin. Dacă e un erou pentru mulți oameni, pe numeroși alții i-a înfuriat peste măsură: cum ar fi peruvienii după ce a separat Bolivia. Are să plângă pe patul de moarte că a „arat marea“ în strădania de a construi o societate stabilă. Dacă aveați de gând să unificați măcar o parte a continentului, ați fi încercat mai devreme și în altă parte.

— Într-adevăr ?

— Da, singura șansă. Am studiat situația. În 1821 San Martín negocia cu spaniolii în Peru și cocheta cu ideea de a întemeia o monarhie sub un individ ca Don Carlos, fratele regelui Ferdinand. Ar fi putut cuprinde teritoriile Boliviei și Ecuadorului, poate Chile și Argentina mai târziu, pentru că ar fi avut avantajele care lipsesc atracției interne a lui Bolívar. Dar de ce-ți spun eu ție toate astea, ticălosule, decât ca să-ți dau o dovadă că știu că minți ? Sunt sigur c-ai învățat lecția asta.

— Atunci care crezi că a fost adevăratul meu scop ?

— Asta-i bună ! Să-l determini pe Bolívar să se depășească pe sine. Un idealist, un visător așa după cum e și luptător. Dacă el împinge lucrurile prea departe, totul în această zonă se va transforma într-un haos care se poate propaga și în restul Americii de Sud. Și atunci ați găsi voi prilejul potrivit pentru a pune mâna pe putere !

Varagan strânse din umeri ca o pisică sălbatică.

— Îngăduie-mi măcar să cred că un asemenea imperiu ar fi avut o oarecare măreție întunecată.

Vehiculul pentru salturi în timp apăru cu o strălucire orbitoare plutind la douăzeci de picioare înălțime. Călătorul din el rânji și ținti cu arma pe care o avea în mână. Din șaua calului, Merau Varagan făcu semn cu mâna către alter ego-ul său călător în timp.

Everard nu înțelesese niciodată ce s-a întâmplat după aceea. Fără să știe cum, reuși să sară din scări pe pământ. Lovit de fulgerul energetic, calul scoase un geamăt. Fumul și duhoarea cărnii pârjolite se revărsară în valuri. În timp ce animalul ucis se năruia, Everard trase din adăpostul oferit de trupul lui.

Vehiculul dușman trebuia să-și schimbe direcția. Everard sări într-o parte din calea masei căzătoare și-și menținu focul în sus și puțin lateral. Varagan făcu un salt de pe calul lui în spatele stâncii. Fulgerele ardeau totul și scoteau pocnete. Cu mâna liberă, Everard smulse comunicatorul și declanșă semnalul de alarmă.

Vehiculul căzu în spatele steiului. Aerul dislocat scoase un sunet ca un plesnet. Vântul purtă cu el mirosul înțepător de ozon.

Apăru un aparat al Patrulei. Era prea târziu. Merau Varagan își dusese eul anterior într-un punct de negăsit în spațiu-timp.

Everard clătină din cap îngândurat.

— Da, încheie el, acesta i-a fost planul și i-a mers. Să-l ia naiba ! Să ajungă la un anume loc și să bage de seamă ora. Asta înseamnă că va ști mai târziu, în timpul real al lumii lui, unde-când să se deplaseze pentru desfășurarea acțiunii de salvare.

Soții Zorach erau îngroziți.

— Dar o buclă cauzală de felul acesta..., vorbi el nesigur. Nu avea idee la ce se expune ?

— Neîndoielnic, evident că da, inclusiv posibilitatea de a se face inexistent, îi răspunse Everard. Însă atunci ar fi fost pregătit pentru a şterge un întreg trecut în favoarea unei istorii pe care ar fi putut s-o domine. Nu se teme de nimic, e un aventurier în stare de orice. Această trăsătură a fost inclusă în genele prinţilor Exaltaţi.

Oftă.

— Le lipseşte chiar şi spiritul de loialitate. Varagan şi alţi asociaţi care au rămas în urmă n-au făcut nici o încercare pentru a-i salva pe cei pe care i-am capturat. Au dispărut cu totul. Am fost atenţi pentru a detecta reapariţia lor de „atunci" şi această nouă ispravă evidenţiază clar similitudini cu aceea. Dar — iarăşi hazardul legat de bucla temporală — bineînţeles că n-aş putea să merg şi să citesc raportul pe care-l voi fi întocmit la încheierea misiunii de acum. Dacă o avea vreo concluzie sau nu.

Yael îl bătu uşor pe mână.

— Sunt sigură că vei izbândi, Manse. Ce s-a mai întâmplat după aceea în America de Sud ?

— A, de îndată ce n-a mai primit sfaturi rele, pe care el nu le recunoştea ca fiind astfel, Bolívar a revenit la vechile lui obiceiuri, le spuse Everard. A încheiat cu Páez o înţelegere paşnică şi a decretat o amnistie generală. Mai târziu au izbucnit alte tulburări, dar le-a rezolvat cu abilitate şi cu umanism şi, în acelaşi timp, a promovat atât interesele cât şi cultura poporului său. Când a murit, mai toată bogăţia pe care-o moştenise se risipise pentru că nu luase niciodată pentru sine vreun centavo din banii publici. Un stăpânitor bun, unul dintre puţinii de acest fel pe care umanitatea îi va fi cunoscut vreodată.

— Tot astfel e şi Hiram, din câte înţeleg, iar acum domnia lui este ameninţată în acelaşi fel de către diavolul scăpat în această lume.

Când Everard ieşi, bineînţeles că Pum îl aştepta. Băiatul sări şi-i veni în întâmpinare.

— Unde-ar dori luminatul meu stăpân să meargă astăzi ? întrebă el cântat. Îngăduie-i slujitorului tău să te ducă în absolut orice loc pofteşti. Poate într-o vizită la Conor, fabricantul de ambră.

— Hm? Ușor luat prin surprindere, Agentul Patrulei făcu ochii mari și mirați la băștinaș. Ce te face să crezi că ar trebui să am de-a face cu... cu un asemenea om?

Pum îi răspunse cu o privire în care respectul nu reușea să-i ascundă șiretenia.

— Oare stăpânul meu nu a spus că asta-i era intenția atunci când se afla la bordul corăbiei lui Mago?

— De unde știi tu asta? izbucni Everard înfuriat.

— Păi i-am căutat pe oamenii din echipaj, am intrat în vorbă cu ei, le-am stârnit pofta de a depăna amintiri. Dar asta nu pentru că umilul tău servitor ar dori să iscodească ceea ce n-ar trebui să audă. Dac-am păcătuit astfel, mă rușinez și cerșesc îndurare. Scopul meu a fost doar să aflu mai multe despre planurile stăpânului meu pentru a mă gândi cum aș putea face ca să și le împlinească. Pum părea încântat de îndrăzneala lui nedomolită.

— A, înțeleg. Everard se trase de mustață și furișă priviri în jur. Nu era nimeni să-i audă. Ei bine, să știi atunci că aceea a fost doar o prefăcătorie. Adevăratele mele treburi sunt altele. *După cum singur ai ghicit deja din faptul că am venit direct la Zakarbaal și am locuit la el,* adăugă el fără vorbe. Aceasta nu era prima oară când experiența îi spunea că oamenii din orice epocă puteau fi la fel de ageri la minte ca oricare alții din viitor.

— A, într-adevăr! Treburi ce nu suferă amânare, sunt încredințat. Buzele servitorului tău vor rămâne pecetluite.

— Trebuie să înțelegi că n-am venit cu gânduri rele. Sidon e în relații prietenești cu Tyrul. Să zicem că sunt amestecat într-un plan de organizare a unei companii mixte.

— Pentru a spori negoțul cu poporul stăpânului meu? Ei, dar atunci sigur vei voi să vizitezi pe compatriotul Conor, nu?

— Nu voiesc! Everard își dădu seama că țipase. Își domoli nervozitatea. Conor nu e compatriotul meu, adică nu-i în felul în care Mago e al tău. Poporul meu nu are o țară. Și vai, se poate întâmpla ca eu și Conor să nu înțelegem limba celuilalt.

Asta era mai mult decât probabil. Everard avea și așa mintea încărcată cu prea multe informații despre Fenicia ca să se mai împovăreze cu cunoștințe despre celți. Edu-

catorul electronic îl învăţase îndeajuns pentru a trece drept celt printre străinii care nu cunoşteau bine aceste popoare — cel puţin aşa spera.

— Azi aş dori doar să mă plimb prin oraş, spuse el, timp în care Zakarbaal va căuta să obţină pentru mine o audienţă la rege. Zâmbi. Desigur, pentru asta mă încredinţez priceperii tale, flăcăule !

Pum izbucni în hohote vesele de râs. Bătu din palme.

— A, înţelept a vorbit stăpânul meu. Când va sosi seara, să judece singur dacă a fost condus în căutarea plăcerilor sau nu, a veştilor de care are nevoie şi poate, poate în mărinimia lui, va socoti că merită să-şi reverse dărnicia asupra călăuzei sale.

Everard zâmbi satisfăcut.

— Du-mă atunci în plimbare prin oraş.

Pum luă o atitudine sfioasă.

— Să căutăm, poate, mai întâi Strada Croitorilor ? Ieri mi-am permis să comand un veşmânt care ar trebui să fie gata acum. Cheltuiala va atârna greu pe umerii unui tânăr sărman, în ciuda generozităţii pe care a dovedit-o deja stăpânul lui, pentru că va trebui să plătesc atât pentru iuţeală cât şi pentru fineţea materialului. Nu se cuvine, totuşi, ca servitorul unui stăpân măreţ să umble în nişte zdrenţe ca acestea.

Everard scoase un geamăt cu toate că de fapt nu-i păsa.

— Înţeleg eu unde baţi. Oho, şi încă cum ! Nu face cinste demnităţii mele să-ţi cumperi singur straiele. Să mergem, dar, şi-ţi voi plăti veşmântul multicolor mult dorit.

Hiram nu prea semăna cu supuşii săi. Era mai înalt, cu tenul mai deschis, cu părul şi barba roşcate, ochii cenuşii şi nasul drept. Înfăţişarea lui amintea de Oamenii Mării — hoardele de corsari alcătuite din barbari cretani şi europeni, unii dintre ei chiar din îndepărtatul nord care năvăliseră în Egipt cu câteva secole înainte şi deveniseră strămoşii principali ai filistenilor. O mică parte dintre ei, ajunşi în Liban şi Siria, s-au amestecat rasial cu unele triburi de beduini care se arătaseră interesaţi de călătoriile pe mare. Din amestecul acesta se ridicaseră feniciienii. Sângele de invadatori se vădea încă în aristocraţii lor.

Palatul lui Solomon, cu care Biblia avea să se mândrească, va arăta, atunci când va fi terminat, ca o imitație perfectă a casei în care Hiram locuia deja. Regele umbla totuși îmbrăcat simplu, cu un caftan din pânză albă tivit cu purpură, încălțări din piele fină, o coroană de aur și un inel masiv cu rubin care semnifica regalitatea. Purtarea lui era de asemenea directă și lipsită de afectare. De vârstă mijlocie, părea însă mai tânăr, iar vigoarea îi rămăsese neatinsă.

El și Everard se așezară într-o încăpere largă, elegantă și aerisită care se deschidea spre o grădină interioară și un bazin cu pești. Covorul era din pai, însă vopsit într-un model fin. Frescele de pe pereții din ipsos fuseseră făcute de un artist adus tocmai din Babylonia și înfățișau arbori, flori și himere înaripate. Masa joasă, așezată între cei doi bărbați, făcută din abanos, avea intarsii din sidef. Pe ea se aflau cupe de sticlă cu vin neîndoit cu apă, talgere cu fructe, pâine, brânză, dulciuri. O fată frumoasă, îmbrăcată într-o robă diafană, îngenuncheată în preajma lor, mângâia strunele unei lire. Doi servitori, așezați mai departe, așteptau porunci.

— Ești de-a dreptul misterios, Eborix, murmură Hiram.

— Desigur, și nu doresc să ascund nimic față de înălțimea voastră, îi răspunse Everard cu precauție. O vorbă poruncită putea aduce în încăpere gărzile pentru a-l ucide. Nu, așa ceva nu se putea întâmpla. Oaspeții erau sacri. Dar dacă l-ar fi jignit pe rege, compromitea întreaga lui misiune. Adevărat, cu privire la unele lucruri par neclar, dar asta numai pentru că știința mea despre ele e superficială. Și nici n-aș îndrăzni să arunc învinuiri josnice împotriva cuiva în cazul că informațiile mele s-ar dovedi greșite.

Hiram își uni degetele ambelor mâini și se încruntă.

— Și totuși afirmi că-mi aduci veste despre primejdii — vorbe care contrazic ceea ce ai spus în altă parte. Nu prea ești războinicul neînfricat drept care vrei să treci.

Everard reuși să zâmbească.

— În înțelepciunea sa, stăpânul meu știe desigur că un membru de trib needucat nu e în mod obligatoriu prost. În fața ta trebuie să recunosc chiar că mai devreme am umbrit puțin adevărul. Asta pentru că trebuia s-o fac,

aşa cum ar proceda orice neguţător tyrian la încheierea unui târg. Nu am dreptate oare ?

Hiram râse şi se aşeză mai comod.

— Continuă. Chiar dacă ai fi un pungaş, măcar eşti interesant.

Psihologii Patrulei investiseră considerabile eforturi pentru a alcătui povestea lui Everard. Nu se putea ca ea să fie convingătoare pe dată şi aşa ceva nici n-ar fi fost de dorit ; regele nu trebuia împins la acţiuni care să schimbe cumva cursul istoriei cunoscute. Istorisirea trebuia să fie suficient de plauzibilă astfel încât el să coopereze la investigaţia care constituia adevăratul scop al lui Everard.

— Află, deci, Stăpâne, că tatăl meu a fost căpetenie de oaste într-o ţară muntoasă de departe, de dincolo de valuri... regiunea Hallstatt din Austria.

Eborix povesti în continuare cum diferiţi celţi care făcuseră parte dintre Popoarele Mării se refugiaseră acolo după zdrobitoarea înfrângere pe care o provocase Ramses al III-lea acelor cvasi-Vikingi în 1149 î.Hr. Descendenţii lor menţinuseră legături firave, mai ales pe drumul ambrei, cu descendenţii strămoşilor comuni care se aşezaseră în Canaan prin îngăduinţa faraonului victorios. Vechile ambiţii nu fuseseră date uitării ; celţii aveau o memorie rasială durabilă. Se vorbea despre reînvierea marii migrări mediteraneene. Visul căpăta contur tot mai precis pe măsură ce în Grecia coborau valuri după valuri de barbari călcând peste ruinele civilizaţiei miceniene şi haosul se întindea prin Adriatica până departe, spre Anatolia.

Eborix avea ştire despre spioni care slujeau în acelaşi timp drept emisari către regii oraşelor-stat filistene. Prietenia arătată de Tyr evreilor nu era întru totul pe placul filistenilor şi desigur că bogăţiile Feniciei constituiau o tentaţie şi mai mare. Planurile se dezvoltau atotcuprinzătoare, încet, de-a lungul generaţiilor. Eborix nu ştia cât de departe merseseră aceste aranjamente pentru a aduce spre sud o armată de aventurieri celţi.

Recunoscu cinstit faţă de Hiram că s-ar fi gândit să se alăture unei asemenea trupe având în spate pe oamenii săi iuţi de mână. Însă o vrajbă între clanuri se sfârşise prin răsturnarea şi uciderea tatălui său. Eborix abia scăpase cu viaţă. Voind să se răzbune la fel de mult precât voia

să-şi refacă bogăţia, făcuse călătoria spre aceste meleaguri. Tyrul, recunoscător pentru această prevestire, putea să-i ofere măcar mijloacele necesare să-şi angajeze soldaţi şi să-i ducă acasă pentru a-şi recăpăta rangul.

— Nu-mi dai nici o dovadă, spuse regele încet, nimic altceva decât vorbele tale.

Everard recunoscu dând uşor din cap.

— Stăpânul meu vede limpede ca şi Ra, Şoimul Egiptului. N-am fost de acord de la început că s-ar putea să mă înşel, că în realitate s-ar putea să nu fie nici o primejdie adevărată, ci doar vorbe aruncate în goană sau lăudăroşeniile unor maimuţoi vanitoşi ? Cu toate astea, eu îl îndemn din inimă pe stăpânul meu să dea poruncă să se vegheze asupra acestei posibile primejdii, pentru a fi sigur. Şi eu, servitorul său, aş putea să-i fiu de ajutor în această strădanie. Nu numai că-mi ştiu neamul şi obiceiurile lui, dar în peregrinările mele de-a latul continentului am întâlnit multe triburi, dar şi naţii civilizate deopotrivă. Aş putea fi un copoi mai bun decât mulţi alţii, mai ales pe urmele acestea.

Hiram se trase de barbă.

— Probabil. O asemenea uneltire trebuie să cuprindă ceva mai mult decât o mână de oameni ai munţilor şi de magnaţi filisteni. Oameni de origini felurite — dar străinii vin şi pleacă precum adierile trecătoare. Cine poate urmări vântul ?

Everard simţi că-i creşte inima în piept de emoţie. Acesta era făgaşul pe care se străduise să aducă discuţia.

— Înălţimea voastră, m-am gândit îndelung la asta şi zeii mi-au trimis câteva idei. Socot că întâi de toate n-ar trebui să căutăm printre neguţători de rând, căpitani şi oameni ai mării, ci printre străini veniţi din ţări pe care tyrienii nu le-au vizitat niciodată sau doar arareori, străini care pun întrebări care n-au legătură cu negoţul sau cu o curiozitate obişnuită. Ei se strecoară în familiile cu greutate ca şi în cele de jos, căutând să afle totul. Îşi aminteşte stăpânul meu de vreo asemenea persoană ?

Hiram clătină din cap.

— Nu, nici unul care să dea de bănuit în acest fel. Şi aş fi auzit despre ei şi-aş fi voit să-i cunosc. Susţinătorii mei ştiu cât de mult tânjesc să aflu cunoştinţe noi, veşti proaspete. Râse scurt. Ca dovadă faptul că am dorit să te primesc.

Everard simţi în gură gustul dezamăgirii. Era acru. *Dar nici nu trebuia să-mi imaginez că duşmanul ar acţiona în mod deschis tocmai acum, atât de aproape de momentul când va voi să lovească. Nu, îşi va desfăşura cercetările preliminare, va căuta informaţii amănunţite privind vulnerabilitatea Feniciei mai devreme. Poate cu mult înapoi în timp.*

— Stăpâne, spuse el, dacă există într-adevăr vreo primejdie, ea trebuie să fi fost clocită îndelung. Pot îndrăzni s-o rog pe înălţimea voastră să se gândească în urmă ? În atotştiinţa sa, regele şi-ar putea reaminti ceva din vremuri de mult trecute.

Hiram îşi lăsă ochii în jos şi se concentră. Everard simţi înţepătura picăturilor de sudoare. Se sili să rămână neclintit. Într-un târziu auzi :

— Ei bine, spre sfârşitul domniei ilustrului meu tată, Regele Abibaal... da... el a avut nişte oaspeţi o vreme, despre care au circulat tot felul de zvonuri. Nu erau din nici o ţară cunoscută nouă... Căutători de înţelepciune din Orientul Îndepărtat, ziceau ei... Care era numele ţării lor ? Shee-an ? Nu, probabil că nu. Hiram oftă. Amintirile se sting. Îndeosebi amintirea simplelor vorbe.

— Înseamnă că stăpânul meu nu i-a întâlnit personal ?

— Nu, eu eram plecat să-mi petrec câţiva ani într-o călătorie prin ţinuturile noastre şi dincolo de ele, pentru ca astfel să mă pregătesc pentru urcarea pe tron. Iar acum Abibaal doarme alături de strămoşii lui. După cum mă tem că la fel dorm şi toţi cei care i-ar fi putut întâlni pe oamenii aceia.

Everard îşi înăbuşi un oftat şi făcu un efort să-şi alunge încordarea. Indiciul era firav şi înceţoşat, dacă putea fi luat drept indiciu. Dar la ce se aşteptase ? Duşmanul n-ar fi lăsat în urmă anunţuri gravate pe tăbliţe.

Aici nimeni nu ţinea jurnale, nu păstra scrisori şi nici nu număra anii după moda civilizaţiilor ulterioare. Everard nu va reuşi să afle precis când îi primise Abibaal pe curioşii săi vizitatori. Agentul Patrulei putea fi fericit dacă găsea o persoană-două care să şi-i amintească bine. Hiram domnea deja de două decenii, iar durata de viaţă nu era mare la fenicieni.

Trebuie totuşi să încerc. E singurul indiciu pe care l-am descoperit. Ori ar putea fi o pistă falsă, desigur. Aceia pu-

teau fi contemporani adevăraţi — exploratori din China dinastiei Chou, poate.

Îşi drese glasul.

— Îmi va permite înălţimea voastră să pun întrebări oamenilor de la palat, precum şi celor din oraş ? Socot că oamenii umili ar putea vorbi mai deschis şi mai slobod faţă de un om simplu ca mine decât ar face-o în prezenţa ta.

Hiram zâmbi.

— Eborix, pentru un om simplu, ai o limbă foarte pricepută. Dar... da, poţi face o încercare. Rămâi o vreme ca oaspete al meu împreună cu tânărul tău servitor pe care l-am observat pe afară. Vom mai vorbi. Dacă nu mă înşel, eşti un vorbitor iscusit.

La căderea serii un paj îi conduse pe Everard şi pe Pum pe coridoarele ce duceau la camerele lor.

— Nobilul vizitator va lua cina cu ofiţerii gărzii şi cu oamenii de acelaşi rang, în caz că nu va fi invitat la masa regală, explică el cu slugărnicie. Servitorul său este binevenit la sala de mese a servitorilor născuţi liberi. Dacă are vreo dorinţă, nu e nevoie decât să-l anunţe pe paharnic sau pe ospătar ; generozitatea înălţimii sale nu cunoaşte margini.

Everard hotărî să nu împingă această generozitate prea departe. Servitorimea părea mai conştientă de poziţia socială decât erau tyrienii în general — nu încăpea îndoială că prezenţa sclavilor peste tot întărea acest sentiment — dar probabil că Hiram putea fi bănuit de risipă.

Când Agentul ajunse în camera sa, găsi că regele era o gazdă generoasă. Hiram trebuie să fi dat porunci după discuţia lor, în timp ce nou-veniţilor li se arătau minunile palatului şi li se dădea o cină uşoară.

Încăperea luminată de câteva lămpi era spaţioasă şi bine mobilată. O fereastră care putea fi închisă cu obloane dădea într-o curte în care creşteau flori şi rodii. Uşile erau din lemn masiv cu balamale din bronz. Cea interioară stătea deschisă către un cubicul alăturat, suficient de mare pentru a adăposti o saltea de paie şi o oală ; acolo avea să doarmă Pum.

Everard se opri. Lumina cădea blând pe covor, pe draperii, pe celelalte obiecte : scaune, o masă, un dulap din lemn de cedru, un pat dublu. Umbrele fremătară când o tânără femeie se ridică şi făcu o plecăciune.

— Mai doreşte stăpânul meu altceva ? întrebă pajul. Dacă nu, permiteţi-i umilei mele persoane să vă ureze noapte bună. Se înclină şi plecă.

Pum lăsă să-i scape o şoaptă şuierată.

— Stăpâne, e frumoasă !

Obrajii lui Everard se împurpurară.

— Da. Noapte bună şi ţie, flăcău.

— Nobile domn...

— Noapte bună, am spus.

Pum îşi rostogoli ochii spre tavan, ridică din umeri într-un gest elocvent şi porni târându-şi picioarele spre bârlogul lui. Uşa se închise cu zgomot în urmă-i.

— Stai dreaptă, draga mea, murmură Everard. Nu te teme. N-o să-ţi fac nici un rău.

Femeia se supuse, rămânând cu braţele încrucişate la piept şi cu capul plecat sfios. Pentru mediul acesta era înaltă, suplă, bine făcută. Roba uşoară ca un fulg înveşmânta o piele albă. Părul înnodat larg la ceafă era castaniu-roşcat. Simţindu-se aproape ruşinat, puse un deget sub bărbia ei. Îi văzu chipul cu ochi albaştri, nas îndrăzneţ, buze pline, cu pistrui atrăgători.

— Cine eşti ? se minună el. Simţea o gheară în gât.

— Fata trimisă să te slujească, stăpâne. Cuvintele aveau un uşor accent cântat. Care ţi-e dorinţa ?

— Eu... eu te-am întrebat cine eşti. Numele, poporul tău.

— Mi se spune Pleshti, stăpâne.

— Asta pentru că ei nu pot să-ţi pronunţe numele adevărat, sunt sigur, sau nici nu se ostenesc s-o facă. Aşadar, care ţi-e numele ?

Ea înghiţi în sec. În ochi îi străluciră lacrimi.

— Mă numeam odată Bronwen, şopti ea.

Everard dădu din cap mai mult către sine. Privind în jur, văzu o carafă cu vin, precum şi alta cu apă pe masă, un pocal şi un vas cu fructe. O luă de mână. Rămase mică şi blândă în mâna lui.

— Vino, spuse el să stăm jos, să gustăm ceva proaspăt, să ne cunoaştem. Vom bea din acelaşi pahar.

Ea se cutremură şi dădu să se retragă. Everard se simţi cuprins de tristeţe, cu toate că reuşi să zâmbească.

— Nu-ţi fie teamă, Bronwen. Nu vreau să te împing la ceva care să-ţi facă rău. Doresc pur şi simplu să fim prieteni. Vezi tu, *macushla,* cred că vii din neamul meu.

Ea-şi alungă plânsul, îşi îndreptă umerii şi suspină :

— Stăpânul meu e, e ca un zeu în bunătatea lui. Cum i-aş putea mulţumi vreodată ?

Everard o conduse la masă, o făcu să se aşeze şi turnă. În scurt timp îi află povestea.

Era cu mult prea obişnuită. Deşi noţiunile ei de geografie erau confuze, deduse că aparţinea unui trib celtic care migrase la sud de Urheimat-ul [1] dunărean. Provenea dintr-un sat de pe ţărmul de nord al Adriaticii şi era fiica unui ţăran liber, înstărit după standardele de prosperitate ale Epocii de Bronz.

Nu-şi numărase aniversările naşterii nici înainte, nici după, dar credea că avea aproape treisprezecee ani când, cu vreo zece ani în urmă, veniseră tyrienii. Erau cu o singură corabie, navigând îndrăzneţi spre nord în căutarea unor posibilităţi de negoţ. Trăseseră la ţărm, îşi făcuseră tabără acolo şi se tocmiseră prin semne. În mod sigur consideraseră că nu aveau cum să găsească ceva deosebit pentru a merita să mai revină, aşa că la plecare răpiseră câţiva copii care se aventuraseră prea aproape ca să-i privească pe uimitorii străini. Bronwen era printre aceştia.

Tyrienii nu violaseră captivele şi nici nu maltrataseră pe vreunul dintre copii. O virgină sănătoasă valora prea mult pe piaţa sclavilor. Everard recunoscu în sinea lui că nu putea să-i considere ticăloşi pe marinari. Făcuseră ceea ce părea normal în lumea antică şi chiar în restul istoriei ulterioare.

Ţinând seama de tot ce i se întâmplase, Bronwen avusese noroc. A fost cumpărată pentru palat : nu pentru haremul regal, deşi regele o avusese de câteva ori în mod neoficial, ci pentru a o pune la dispoziţia oaspeţilor cărora voia să le facă o favoare. Bărbaţii se purtau rareori

[1] Urheimat — (lb. germ. în text) Patria (n. tr.).

crud cu ea. Durerea care nu trecea nicicum era să fie prizonieră printre străini de neamul ei.

Mai erau şi copiii. Născuse patru de-a lungul anilor, dintre care doi muriseră din fragedă pruncie — o situaţie destul de fericită ţinând seama că nu-şi ruinase sănătatea şi nu-şi pierduse dinţii. Cei doi care-i trăiau erau încă mici. Fata avea să devină şi ea concubină, probabil, atunci când va ajunge la pubertate, asta dacă nu era dată la un bordel. (Femeile sclave nu erau dezvirginate potrivit ritului religios. Cui îi păsa de soarta lor la bătrâneţe ?) Băiatul avea să fie castrat, probabil la aceeaşi vârstă, pentru că prezenţa lui la curte l-ar fi făcut un potenţial servitor la harem.

Iar Bronwen avea să fie pusă la muncă atunci când îşi va pierde frumuseţea. Nefiind pregătită pentru îndeletniciri precum ţesutul, avea să nimerească aproape sigur la spălatul vaselor sau la râşnitul grânelor.

Everard trebui să afle toate acestea de la ea încetul cu încetul şi dureros. Ea nu se plânse şi nici nu cerşi. Asta îi era soarta şi gata. Îşi aminti de câteva rânduri scrise de Tucidide peste câteva secole despre dezastruoasa expediţie militară ateniană ai cărei ultimi membri îşi sfârşiseră zilele în minele din Sicilia. „Făcând ceea ce puteau ca bărbaţi, au suferit ca bărbaţii."

Dar şi femeile. Îndeosebi ele. Se întrebă dacă, în adâncul inimii, avea curajul Bronwenei. Se îndoia.

Vorbi puţin despre sine. După ce evitase un celt şi se trezise cu un altul în braţe, simţea că ar trebui să fie secretos.

Cu toate acestea, ea îl privi îmbujorată, radiind, şi rosti cu o voce uşor voalată de vin :

— Of, Eborix... Nu reuşi să înţeleagă restul.

— Mă tem că limba mea e mult prea diferită de a ta, draga mea, spuse el.

Ea îi răspunse în limba punică :

— Eborix, ce generoasă a fost Ashera că m-a adus la tine, pentru atâta timp cât va dori ea. Ce minunat. Acum vino, stăpâne, dă-i voie sclavei tale să-ţi ofere puţină bucurie...

Se ridică, înconjură masa, lăsându-şi căldura şi supleţea pe genunchii lui.

El își consultase deja conștiința. Dacă nu făcea ceea ce aștepta lumea de la el, regelui avea să i se dea de știre. Hiram putea să se simtă insultat sau să se întrebe ce era în neregulă cu oaspetele său. Chiar Bronwen ar fi jignită, nedumerită ; putea avea necazuri. În plus, era atrăgătoare, iar el destul de lipsit de femei. Sărmana Sarai abia dacă avea vreo importanță.

O strânse pe Bronwen în brațe.

Inteligentă, simțitoare și sensibilă, ea învățase bine cum să fie pe placul unui bărbat. Iar el nu-și închipuise că va dori atât, mai mult decât o dată. Nici ardoarea ei nu era prefăcută. Probabil că era primul bărbat care încerca să-i facă *ei* pe plac. Mai târziu, ea îi șopti la ureche cu o voce gâtuită de emoție :

— Eu... n-am mai zămislit... în ultimii trei ani. De-ai ști cât rog zeița să-mi desferece pântecul pentru tine, Eborix, Eborix...

El nu-i reaminti că și acest copil ar deveni sclav.

Și totuși, înainte de a adormi amândoi, ea murmură câteva vorbe pe care nu le-ar fi lăsat să-i scape dacă ar fi fost pe deplin trează, se gândi Everard.

— Ne-am unit prin carne în noaptea asta, stăpâne, și poate că ne vom mai uni vreodată. Dar află că știu că nu aparținem aceluiași popor.

— Poftim ? Simți o străfulgerare rece. Se ridică în capul oaselor.

Ea se cuibări mai aproape.

— Liniștește-te, inima mea. Niciodată, niciodată n-o să te trădez, stăpâne. Numai că... îmi amintesc destule lucruri despre casă, lucruri mărunte, și nu cred că geylii din munți pot fi atât de diferiți de cei de lângă mare... Tăcere, tăcere, secretul tău e în siguranță. De ce-ar trăda fiica lui Bronwen Brannoch pe singurul bărbat căruia i-a păsat de ea ? Dormi, dragul meu fără nume, dormi fără grijă în brațele mele.

În zori, un servitor îl trezi pe Everard — cerându-și iertare și lingușindu-se în tot acest timp — și-l duse să facă o baie fierbinte. Săpunul era un lux al viitorului, dar cu un burete și cu o piatră ponce își curăță trupul și după aceea servitorul îl masă cu ulei aromat și-l bărbieri cu

iscusință. Apoi se întâlni cu ofițerii gărzii la un dejun auster și o conversație animată.

— Astăzi ies din serviciu. Ce-ai spune dacă am trece marea până la Usu, prietene Eborix, îi propuse unul dintre ei. Te voi conduce chiar eu. Iar mai târziu, dacă nu se va însera, putem să facem o plimbare dincolo de ziduri.

Everard nu avea cum să știe dacă vor merge călare pe măgari sau mai repede, chiar și dacă mai puțin confortabil, cu un car de luptă. La vremea aceea, caii erau folosiți aproape exclusiv ca animale de transport, prea valoroase pentru a sluji altor scopuri decât războiului și pompei.

— Multe mulțumiri, îi răspunse Agentul. Aș vrea însă ca mai întâi să stau de vorbă cu o femeie pe nume Sarai. Lucrează la administrație.

Câțiva ridicară ochii, mirați.

— Cum, pufni un soldat, la voi, cei din nord, menajerele urâte au mai multă trecere decât femeile alese de rege ?

Ce sat bârfitor e palatul, se gândi Everard. *Aș face bine să-mi repar pe dată reputația.* Se îndreptă din umeri, aruncă o privire înghețată peste masă și mârâi :

— Mă aflu aici din porunca regelui pentru a face niște cerecetări care nu privesc pe nimeni altcineva. Ți-e limpede, băiețaș ?

— A..., da, da. Dar am glumit, nobile domn ! Așteaptă, mă duc să caut pe cineva care știe unde s-o găsească.

Bărbatul se ridică grăbit de pe bancă.

Condus într-o cameră mai ferită, Everard rămase singur câteva minute. Și le petrecu gândindu-se la graba cu care trebuia să acționeze. Teoretic, avea la dispoziție oricât timp ar fi dorit : dacă era nevoie, putea oricând să se întoarcă în timp, cu condiția să aibă grijă să-i împiedice pe oameni să-l vadă alături de sine însuși. În practică, un asemenea procedeu presupunea riscuri acceptabile doar în cazurile cele mai disperate. Pe lângă posibilitatea declanșării unei bucle cauzale care se putea extinde, scăpând oricărui control, exista și riscul ca să meargă anapoda ceva în cursul normal al evenimentelor. Această probabilitate putea crește pe măsură ce operațiunea devenea tot mai complexă și mai prelungită. Pe de altă parte, era

animat de nerăbdare să-şi continue misiunea, să o ducă la bun sfârşit şi să fixeze existenţa lumii care-i dăduse naştere.

O siluetă scundă şi îndesată dădu la o parte perdeaua ce slujea drept uşă. Sarai îngenunche în faţa lui.

— Adoratoarea ta aşteaptă dorinţa stăpânului ei, spuse ea cu o voce uşor nesigură.

— Ridică-te ! o îndemnă blând Everard. Fii pe pace. Nu vreau decât să-ţi pun o întrebare sau două.

Genele îi fluturară. Roşi până în vârful nasului.

— Cea care îţi este atât de îndatorată se va strădui să îndeplinească orice dorinţă a stăpânului ei.

El înţelese că femeia nu se purta ca o sclavă şi nici nu încerca să cocheteze. Nu cerea şi nici nu aştepta ceva necuvenit din partea lui. De îndată ce făcea sacrificiul faţă de zeiţă, o femeie feniciană pioasă rămânea castă. Sarai îi era recunoscătoare doar, în felul ei simplu şi umil. Se simţi mişcat.

— Fii pe pace ! repetă el. Lasă-ţi mintea să zboare liberă. Din porunca regelui şi în numele lui, caut să aflu despre nişte bărbaţi care l-au vizitat demult pe tatăl lui, spre sfârşitul vieţii prealuminatului Abibaal.

Sarai îl privi cu ochi uimiţi.

— Stăpâne, abia dacă mă născusem,

— Ştiu asta. Dar servitorii mai bătrâni ? Cu siguranţă că-i cunoşti pe toţi. Poate c-au mai rămas câţiva care au slujit şi în vremea aceea. Vrei să întrebi printre ei ?

Ea îşi duse mâna la sprâncene, buze şi piept, semnul supunerii :

— Dacă stăpânul meu voieşte asta...

Agentul îi înfăţişă puţinele informaţii de care avea cunoştinţă.

— Mă tem — mă tem că nu vom afla multe, murmură dânsa. Cred că stăpânul meu a văzut cât de mult ne interesează străinii. Dacă ar veni unii chiar atât de ciudaţi, servitorii ar cleveti despre ei până la sfârşitul zilelor. Zâmbi neîncrezătoare. La urma urmei, noi, servitorii dinăuntrul zidurilor palatului, nu avem parte de prea multe veşti. Vorbim mereu-mereu despre aceleaşi lucruri. Cred că aş fi auzit despre oamenii aceia dacă ar fi rămas cineva care să şi-i amintească.

Everard blestemă în sinea lui în mai multe limbi. *Se pare că va trebui să mă întorc eu însumi la Usu în urmă cu douăzeci de ani și să scormonesc — ignorând pericolul ca mașina mea să fie detectată de dușmani, alarmându-i astfel sau riscând să fiu ucis.*

— Bine, spuse el încordat, întreabă oricum, te rog! N-o să fie vina ta dacă nu afli nimic.

— Nu, stăpâne, oftă Sarai, dar va fi amărăciunea mea.

Everard plecă să-l întâlnească pe ofițer. Nu nădăjduia să descopere astăzi vreun indiciu pe continent, dar hoinăreala avea să alunge măcar o parte din înfrigurare.

Soarele coborâse când se întoarseră pe insulă. O ceață ușoară plutea deasupra mării, risipind lumina, făcând ca zidurile înalte ale Tyrului să fie aurii, parcă ireale, aidoma unui castel de basm care ar putea în orice clipă să se mistuie ca o licărire fugară. Coborând pe țărm, Everard băgă de seamă că majoritatea locuitorilor plecaseră la casele lor. Soldatul, care avea familie, își luă rămas bun și Agentul își continuă drumul spre palat pe străzi care, după agitația de peste zi, păreau fantomatice.

Ignorată de santinele, o siluetă întunecată stătea lângă intrarea în palat. Santinelele se ridicară în picioare doar când Everard se apropie și-și luară lăncile, pregătiți să-i verifice identitatea. Nici nu se gândiseră să ia poziția de drepți. Femeia alergă grăbită pentru a-l prinde înainte de a intra. O recunoscu pe Sarai care îngenunche în fața lui.

Inima îi bătea să-i sprgă pieptul.

— Ce dorești ? reuși el să întrebe.

— Stăpâne, am așteptat aproape toată ziua sosirea ta pentru că mi s-a părut că erai dornic să afli orice vorbă pe care aș fi putut să ți-o aduc.

Trebuie că-și lăsase deoparte toate îndatoririle obișnuite. Oră după oră de așteptare în arșița străzii.

— Tu... ai aflat ceva ?

— Poate, stăpâne, poate doar o fărâmă. Aș vrea să fi aflat mai mult.

— Vorbește, în... în numele lui Melquart !

— În numele tău, stăpâne, al tău, pentru că asta i-ai cerut servitoarei tale. Sarai își trase sufletul. Privirea ei

o întâlni pe a lui și rămaseră așa. Vocea îi deveni sigură, neutră :

— Așa cum m-am temut, dintre acei puțini servitori îndeajuns de bătrâni nici unul nu știe ceea ce vrei să afli. Nu slujeau încă la palat pe vremea aceea sau dacă da, mai curând munceau în altă parte pentru Regele Abibaal — la o gospodărie de la țară sau la reședința de vară, sau în alt asemenea loc. În cel mai bun caz, am aflat de la unul sau doi oameni că demult ar fi auzit vorbindu-se despre așa ceva ; dar nu-și aminteau mai multe decât mi-a spus stăpânul meu. M-a cuprins disperarea, dar după aceea m-am gândit să merg la un altar al zeiței Ashera. M-am rugat să fie binevoitoare cu cel care a slujit-o prin mine, când atâta amar de vreme nimeni n-a voit s-o facă. Și iată, a răspuns rugii mele. Lăudat să-i fie numele ! Mi-am amintit că un ajutor de grăjdar pe nume Jantin-hamu îl are pe tatăl său încă în viață, iar el a muncit la administrație. L-am căutat pe Jantin-hamu iar el mi l-a adus pe Bomilcar și iată, Bomilcar îți poate vorbi despre străinii aceia.

— Ei da, asta-i o veste grozavă ! nu reuși el să-și stăpânească emoția. Cred că nici eu n-aș fi reușit să aflu atâtea. N-aș fi știut pe cine să întreb.

— Acum mă rog ca toate acestea să se dovedească folositoare cu adevărat, turui Sarai aproape fără voce, pentru stăpânul meu care a fost bun cu o femeie urâtă. Vino, te voi conduce.

Din respect filial, Jantin-hamu îi oferise tatălui său un locșor în camera pe care o împărțea cu soția și cu doi copii încă minori. Printre umbrele monstruoase, singura lampă îi înfățișă lui Everard saltelele de paie, scaunele, cănile de lut și vasul pentru jăratic, acestea fiind toate obiectele de mobilier. Femeia gătea într-o bucătărie pe care o împărțea cu alți chiriași și apoi aducea mâncarea aici ; aerul era înăbușitor și încărcat de mirosuri de grăsimi. Restul membrilor din familie se așezară pe vine și rămaseră cu privirile ațintite la Everard care-l interoga pe Bomilcar.

Bătrânul era chel, cu excepția unor rămășițe de barbă albă, fără dinți, pe jumătate surd, cu mâinile chircite și uscate de artrită și cu ochii de un alb lăptos din cauza cataractei. (Vârsta lui cronologică trebuie că era în jur

de șaizeci de ani. Cam astea erau și perspectivele mișcării „înapoi la natură“ din aglomeratul secol douăzeci american.) Bătrânul stătea prăbușit pe un scaun, cu mâinile strângând moale un toiag. Mintea îi era totuși vie — căznindu-se să iasă din ruina în care era prizonieră asemeni unei plante care se înalță spre lumina soarelui.

— Daa, da, când îți vorbesc acu', parcă vin și s-așază în fața mea, ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Nu cred că mi-aș aminti la fel de bine ce s-a petrecut ieri. Ei bine, oricum n-avea ce, mâine are să fie la fel...

Șapte, erau șapte, care spuneau că veniseră pe o corabie dinspre coasta hitită. Numai că tânărul Matinbaal a devenit curios, chiar așa, și s-a dus în port să-ntrebe pe-acolo, dar n-a găsit nici un căpitan care să fi adus asemenea pasageri. În fine, poate că era o corabie care și-a văzut în continuare de drum spre Filistia sau Egipt... Își ziceau sinimi și au povestit cum călătoriseră ei mii și mii de leghe tocmai din Țara Soarelui Răsare ca să ducă regelui lor vești despre lume. Vorbeau corect punică, deși cu un accent pe care nu l-am mai auzit vreodată... Mai înalți decât noi, bine clădiți ; pășeau ca niște pisici sălbatice și erau așa de manierați... da' eu, eu cred că la fel de primejdioși dacă-i supăra careva. N-aveau nici unul barbă ; nu fiindcă se rădeau, ci pentru că n-aveau deloc păr pe față, ca femeile. Da' nici eunuci nu erau, nu, femeile ce le-au fost date au aflat curând cum stăteau lucrurile, he, he, he ! Aveau ochi luminoși, iar pielea chiar mai albă decât a unui aheu cu păr galben, dar pletele lor drepte erau negre ca tăciunele... Mai tot timpul arătau ca niște vrăjitori și am auzit povești despre lucrurile năprasnice și nemaivăzute de le arătaseră regelui. N-am cum să știu de-a fost așa, dar n-au făcut nimănui rău, erau doar curioși, oho, ce curioși ; voiau să știe despre fiecare lucrușor din Usu și despre planurile care se făceau pe vremea aceea pentru Tyr. I-au fermecat inima regelui ; el a poruncit să fie lăsați să vadă și să audă tot ce doreau, fie ele secretele unui sanctuar sau ale vreunei case de comerț... Ades m-am mirat după aceea dacă nu tocmai curiozitatea asta a provocat mânia zeilor asupra lor.

Iuda ajuns preot ! îl străfulgeră pe Everard un gând. *Aceștia sunt aproape sigur dușmanii mei. Da, ei, Exaltații*

din banda lui Varagan. „Sinim" — chinezi ? O pistă falsă în caz că Patrula o pornea în urmărirea lor. Nu, bănuiesc că nu, cred mai degrabă că au folosit minciuna asta ca să aibă o poveste pregătită și s-o servească regelui Abibaal și curții lui. Pentru că nu se deranjau să-și ascundă înfățișarea. Ca și în America de Sud, Varagan își închipuise că inteligența îi va fi suficientă pentru a înșela vigilența Patrulei. Lucru ce s-ar fi putut întâmpla și acum dacă n-ar fi fost Sarai.

Dar asta nu înseamnă că am progresat prea mult.

— Și ce s-a întâmplat cu ei ? întrebă el.

— A, mare păcat, doar dacă n-a fost cumva pedeapsă pentru vreo faptă rea ce-au făcut-o, ca de pildă vârându-și nasul într-o Sfântă a Sfintelor. Bomilcar plescăi din limbă și clătină din cap. După câteva săptămâni au cerut îngăduință să plece. Era la sfârșit de toamnă, mai toate corăbiile erau deja puse la adăpost pentru iarnă, dar cu toate c-au fost sfătuiți de bine, ei au oferit o plată generoasă celui care-i trece în Cipru și au găsit un căpitan îndrăzneț care s-a învoit să-i ducă. M-am dus și eu la cheu ca să-i văd plecând, chiar m-am dus. Era o zi rece cu vânt tăios. M-am uitat la corabia aceea dispărând la orizontul înnegurat și încărcat de nori care se rostogoleau de colo-colo și ceva m-a îndemnat să mă opresc la templul lui Tanit la întoarcere acasă și să pun niște ulei într-o lampă — nu pentru ei, înțelegi, ci pentru sărmanii marinari pe spinarea cărora se întemeiază bunăstarea Tyrului.

Everard abia se stăpâni să nu scuture trupul pipernicit.

— Și după aceea ? Altceva ?

— Daa, inima mea a avut dreptate. Simțămintele nu m-au înșelat niciodată, nu-i așa, Jantin-hamu ? Niciodată. Ar fi trebuit să fiu preot, dar prea mulți băieți încercau să obțină locurile de ucenici care se găseau... A, da, să nu uit. În ziua aceea s-a pornit o furtună. Corabia s-a sfărâmat. Toată lumea a pierit. Am auzit despre asta, sigur că da, pentru că voiam cu toții să știm ce s-a-ntâmplat cu străinii aceia. Catargul corăbiei și alte câteva bucăți au fost aduse de valuri până la stâncile unde se află acum orașul.

— Dar... stai o clipă, omule... ești sigur că s-au înecat cu toții ?

— Nu, nu cred c-aș putea să jur, asta nu. Socot, totuși, că vreunul sau doi oameni s-or fi agățat de-o bârnă, ajungând așa până la țărm. Probabil c-o fi nimerit pe uscat în altă parte și s-a dus acasă nebăgat în seamă. Cui să-i pese la palat de un marinar amărât ? Sigur e că acea corabie s-a scufundat cu sinimi cu tot — pentru că dacă *ei* s-ar fi întors am fi știut ; am dreptate, nu ?

Mintea lui Everard începu să freamăte. *Călătorii în timp ar fi putut ajunge aici direct, cu vehiculul de efectuat salturi. Încă nu se întemeiase o bază a Patrulei care să fie înzestrată cu instrumente pentru detectarea lui. (Nu putem avea oameni în orice clipă de-a lungul mileniilor. Tot ce putem face e ca, în caz de nevoie, să trimitem în acel mediu care ne interesează agenți de la stațiile pe care le avem în alte epoci.) Dacă voiau să nu stârnească amintiri care să persiste, era neapărat necesar să plece după obiceiul locului, pe uscat sau pe mare. Însă bineînțeles că înainte de a se îmbarca au verificat prognoza meteorologică. De fapt, corăbiile acestei epoci nu se aventurează pe mare la sosirea iernii ; sunt prea nesigure.*

Dar chiar și așa, oare nu putea să fie vorba de o pistă falsă ? Memoria lui Bomilcar n-o fi chiar atât de limpede pe cât pretinde el. Iar vizitatorii puteau să vină din oricare dintre numeroasele civilizații minuscule și efemere pe care istoria și arheologia de mai târziu le vor pierde din vedere și pe care oamenii de știință călători prin timp le descoperă doar din întâmplare. De exemplu, un oraș-stat din creierii munților Anatoliei, care a deprins o serie de lucruri de la hitiți și a cărui aristocrație s-a înrudit atât de exclusivist prin alianțe de sânge încât membrii săi au ajuns să aibă aceeași fizionomie...

Pe de altă parte, desigur, acest naufragiu putea fi mijlocul real de a împiedica orice urmărire. Asta ar explica de ce agenții dușmani nu-și dăduseră osteneala să arate ca niște chinezi.

Cum să aflu asta înainte ca Tyrul să explodeze ?

— Când s-a întâmplat asta, Bomilcar ? întrebă el cât se poate de blând.

— Păi ți-am spus, îi răspunse bătrânul. Pe vremea regelui Abibaal, când lucram pentru administratorul lui de la palatul din Usu.

Everard simțea intens și supărător prezența familiei, fiind conștient de privirile lor sfredelitoare. Le auzi respirația precipitată. Flacăra lămpii pâlpâia ; umbrele se adânciră, aerul păru mai rece.

— N-ai putea să-mi spui mai precis ? urmă el cu încăpățânare. Îți amintești în al câtelea an la domniei lui Abibaal s-a întâmplat ?

— Nu... Nu. Și nici altceva ieșit din comun. Să mă gândesc... N-o fi fost cu doi sau trei ani după ce căpitanul Rib-adi s-a întors cu o comoară descoperită din întâmplare în... în... unde-o fi fost asta ? Undeva, dincolo de Tharshish... Nu, n-a fost oare după aceea ? Prima mea nevastă a murit la o vreme după, asta-mi amintesc bine, dar au trecut câțiva ani buni până să pot aranja o a doua căsătorie și între timp a trebuit să mă mulțumesc cu prostituate, he, he... Cu imprevizibilitatea tipică bătrânilor, toanele lui Bomilcar se schimbară. Lacrimile începură să-i curgă pe obraji. Și a doua nevastă, Batbaal a mea, a murit de fierbințeală... Își pierduse mințile, nici nu mă mai recunoștea... Nu mă chinui, stăpâne, cruță-mă, lasă-mă în pacea și-n întunericul meu și zeii să te aibă în pază.

Aici nu mai am ce să aflu. Dar ce-am obținut ? Poate nimic.

Înainte de a pleca, Everard îi dărui lui Jantin-hamu o bucată de metal care să îngăduie familiei să trăiască în mai mare îndestulare. Față de lumea lui, lumea antică avea câteva avantaje ; se puteau oferi cadouri și nu existau taxe pe venit.

Everard se întoarse la palat la câteva ore după apusul soarelui. În ochii localnicilor, asta însemna târziu. Santinelele ridicară lumânări spre chipul lui și-l priviră atent, apoi își chemară ofițerul. După ce-l identificară, îl lăsară să intre cerându-și iertare. Râsul lui înțelegător îi răsplăti mai mult decât ar fi făcut-o un cadou substanțial. De fapt, nu-i venea deloc să râdă. Cu buzele strânse, îl urmă pe purtătorul de lampă spre camera lui.

Bronwen dormea. Doar o flacără mai ardea. Se dezbrăcă și apoi, în lumina scăzută și tremurătoare, o privi câteva clipe. Un braț scăpat de sub acoperământ nu reușea să acopere un sân tânăr. Privea, totuși, chipul. Cât de nevinovat părea, copilăros, vulnerabil chiar și acum, după tot ce trebuise să îndure.

Doar dacă... Ba nu. S-ar putea să ne fi îndrăgostit deja unul de altul. Dar nu există posibilitatea ca asta să dureze, n-am putea trăi cu adevărat împreună decât ca două trupuri separate. Ne desparte un ocean de timp.

Ce se va întâmpla cu ea ?

Se pregăti să intre în pat, gândindu-se pur și simplu la somn. Bronwen se trezi. Sclavii învață să doarmă cu simțurile treze. Văzu cum înflorește bucuria pe chipul ei.

— Stăpâne ! Bine-ai venit, de o mie de ori bun venit ! Se îmbrățișară strâns. Și cu toate astea, el simți că dorește să mai schimbe o vorbă, două, cu ademenitoarea lui prietenă.

— Cum ți-a trecut ziua ? întrebă el, atingând-o cu buzele în locul acela cald unde falca întâlnește urechea.

— Cum anume ? Eu... o, stăpâne... Era surprinsă de-o asemenea întrebare. Plăcut, bineînțeles, pentru că farmecul tău drag mi-a rămas tovarăș. Am flecărit pe îndelete cu servitorul tău, Pummairam. Râse subțire. E-un pungaș captivant, nu-i așa ? Unele dintre întrebările lui au fost cam fără ocol, dar să n-ai teamă, stăpâne ; am refuzat să-i răspund și el s-a potolit pe dată. Mai târziu am plecat, lăsând vorbă unde pot fi găsită în caz că se întoarce stăpânul meu și mi-am petrecut după amiaza în camera copiilor, unde se află și-ai mei. Nu îndrăzni să-l întrebe dacă ar dori și el să-i vadă.

— Hm... ! Un gând nu-i dădea pace lui Everard. Și ce-a făcut Pum tot timpul ăsta ? *Nu mi-l pot închipui pe țânc stând toată ziua fără să facă nimic.*

— N-am de unde ști. Ei, l-am zărit de vreo două ori, umblând cu treburi de-ale lui pe coridoare, dar am luat de bun că stăpânul meu trebuie să-i fi dat poruncă... Stăpâne ?

Alarmată, se ridică și ea când Everard plecă de lângă dânsa. Deschise larg ușa cubiculului. Nu era nimeni înăuntru. Ce naiba punea la cale Pum ?

Probabil că nu mare lucru. Totuşi, un servitor care făcea vreo faptă necugetată putea să atragă necazuri pe capul stăpânului său.

Stând cu picioarele desculţe pe podeaua rece, ca un sclav ce face de veghe, simţi braţe cuprinzându-i talia şi un obraz lipindu-i-se fierbinte pe omoplat şi auzi vocea ei ademenitoare :

— Oare stăpânul meu e cu totul ostenit ? Dacă e, s-o lase pe sluga lui să-l adoarmă cu un cântec de leagăn din patria ei. Dar dacă nu...

La toţi dracii cu grijile astea! Ele oricum rămân. Everard îşi îndreptă atenţia către altceva şi către sine.

Când se trezi, flăcăul încă lipsea. Întrebări discrete îl lămuriră că Pum îşi petrecuse orele zilei ce trecuse discutând cu numeroşi oameni din serviciul palatului. Cu toţii îl încredinţară că Pum era curios şi amuzant. Plecase într-un târziu în oraş şi de atunci nimeni nu-l mai văzuse.

Probabil că n-a mai fost în stare să-şi găsească locul şi a şters-o să cheltuiască prin vinării şi bordeluri ceea ce i-am dăruit. Foarte rău. În ciuda stilului de copil împeliţat şi pierde-vară, îmi închipuiam că mă pot bizui pe el şi chiar voiam să fac ceva care să-i ofere o şansă de a duce o viaţă mai bună.

Nu-i nimic. Am de lămurit treburi care ţin de Patrula Timpului.

Scuzându-se, Everard se smulse altor activităţi pe care le plănuise şi plecă singur în oraş. În timp ce un servitor îi dădea drumul în casa lui Zakarbaal, apăru şi Yael Zorach. Îmbrăcămintea şi pieptănătura feniciană o făceau încântător de atrăgătoare, însă el era mult prea absorbit de gânduri ca să o laude. Aceeaşi încordare se ghicea şi pe chipul ei.

— Pe aici, spuse ea, neobişnuit de laconic, şi-l conduse înăuntru.

Soţul ei stătea de vorbă cu un bărbat având o barbă stufoasă şi chipul colţuros, a cărui îmbrăcăminte se deosebea în multe privinţe de cea a bărbaţilor din Tyr.

— A, Manse ! exclamă Chaim. Ce uşurare. Mă-ntrebam dacă nu cumva să trimit să te cheme încoace. Continuă în Temporală : Agentul Manson Everard, Autonom. Dă-mi

voie să ţi-l prezint pe Epsilon Korten, Directorul Bazei din Ierusalim.

Celălalt bărbat se ridică asemeni unui militar din viitor şi-l salută scurt.

— E o onoare, domnule, spuse el. Rangul lui era totuşi mult sub cel al lui Everard. Răspundea de activităţile temporale în toate ţinuturile ebraice din perioada dintre naşterea lui David şi prăbuşirea lui Iuda. Probabil că Tyrul era mai important în istoria profană, dar nu va atrage nici măcar a zecea parte dintre vizitatorii din viitor pe care-i va avea Ierusalimul şi împrejurimile lui Poziţia pe care o deţinea îi sugeră pe dată lui Everard că bărbatul era atât om de acţiune cât şi cărturar cu o solidă pregătire.

— O s-o trimit pe Hanai să aducă ceva răcoritor şi apoi o să spun servitorilor să nu calce pe aici şi nici să nu lase pe cineva înăuntru, le propuse Yael.

Everard şi Korten îşi petrecură minutele de aşteptare încercând să se cunoască şi să se apropie. Korten se născuse în secolul douăzeci şi nouă în New Edom, pe Marte. Cu toate că nu se lăudă, Everard înţelese că analizele pe care le făcuse pe computer în privinţa unor texte semitice timpurii, la care se adăugaseră isprăvile lui ca luptător în spaţiu în timpul celui de-al Doilea Război al Asteroizilor, atrăseseră atenţia recrutorilor Patrulei Timpului. Îl tatonaseră, îl convinseseră să dea testele care îl arătaseră demn de încredere, îi dezvăluiseră existenţa organizaţiei, îi acceptaseră înrolarea, îl pregătiseră — procedeele obişnuite. Mai puţin obişnuit era nivelul lui de competenţă. În multe privinţe, misiunea lui era mai pretenţioasă decât a lui Everard.

— Vei înţelege că această criză este deosebit de alarmantă pentru biroul meu, spuse el când se aşezară toţi patru. Dacă Tyrul este distrus, s-ar putea ca Europei să-i trebuie decenii întregi până să pună în evidenţă efecte majore — restului lumii, secole, iar Americii şi Australiei, milenii. Dar asta ar însemna o catastrofă imediată pentru imperiul lui Solomon. Lipsit de sprijinul lui Hiram şi de prestigiul pe care i-l conferă acesta, probabil că n-ar reuşi să-şi mai ţină triburile unite multă vreme ; şi fără

Tyr în spatele lor, filistenii nu vor ezita să se răzbune. Iudaismul, monoteismul lui Yahweh, este nou și plăpând, pe jumătate păgân deocamdată. Prin extrapolare, socotesc că nici nu va supraviețui. Yahweh va decădea până va ajunge un personaj ca atâtea altele într-un panteon imatur și în veșnică schimbare.

— Și tot așa se va distruge o parte din civilizația clasică, adăugă Everard. Iudaismul a influențat filozofia, precum și evenimentele petrecute la grecii alexandrini și la romani. Evident, nu va exista creștinism și, prin urmare, nici civilizația occidentală sau bizantină ori alta care îi va urma. Nimeni n-ar putea spune ce s-ar naște în locul acestora. Se gândi la o altă lume, schimbată, la moartea căreia contribuise, și simți arsura unei răni pe care avea să o poarte de-a lungul întregii lui vieți.

— Da, desigur, spuse Korten nerăbdător. Problema este că ținând seama de resursele limitate ale Patrulei — și groaznic de dispersate de-a lungul unui continuum care are multe noduri la fel de primejdioase ca și cel de acum — nu cred că ea ar trebui să-și concentreze toate forțele disponibile pentru a salva Tyrul. Dacă se întâmplă să dăm greș, totul e pierdut ; șansele noastre de a reuși repunerea lumii pe făgașul original devin extrem de reduse. Nu, să stabilim o forță de rezervă puternică la Ierusalim — personal, organizare, planuri — pregătită pentru a micșora efectele ce s-ar resimți acolo. Asta ne-ar ajuta să atenuăm cu totul efectele.

— Vrei să zici că abandonăm Tyrul ? întrebă Yael îngrozită.

— Nu, sigur că nu. Dar vreau să avem unele asigurări în cazul că totul este pierdut aici.

— În ultimă instanță, asta înseamnă că ne jucăm cu istoria. Vocea lui Chaim tremura.

— Știu. Însă situațiile extreme cer măsuri extreme. Am venit aici în primul rând pentru a mă consulta cu voi, dar vă rog să înțelegeți că intenționez să insist la cel mai înalt nivel pentru aplicarea acestei politici. Korten se întoarse spre Everard. Domnule, regret hotărârea de a subția și mai mult resursele pe care le ai la dispoziție, dar părerea mea este că trebuie s-o fac.

— Nu sunt doar subțiri, mormăi nemulțumit americanul, ci de-a dreptul inexistente. *După munca de teren preliminară, pe cine mai are Patrula aici în afara mea?*

Asta înseamnă că danelienii știu că voi reuși? Sau că sunt de acord și sprijină poziția lui Korten — ba chiar că Tyrul e „deja" sortit pieirii? Dacă dau greș — dacă voi muri...

Se îndreptă de spate, își căută punga cu tutun și pipa și glăsui domol:

— Doamna mea, domnii mei, discuția asta ar putea foarte ușor să degenereze într-o ceartă aprinsă. Să analizăm problemele ca niște oameni cu capul pe umeri. Propun să începem prin punerea cap la cap a indiciilor de nezdruncinat pe care le avem și să vedem cum stăm. Asta nu înseamnă că am cules prea multe informații până acum.

Dezbaterea continuă ore în șir.

Trecuse deja de amiază când Yael le sugeră să facă o pauză pentru a mânca.

— Mulțumesc, spuse Everard, dar cred că ar fi mai bine să mă întorc la palat. Altfel s-ar putea ca Hiram să-și închipuie că trândăvesc pe cheltuiala lui. Mai trec mâine pe-aici, e bine?

Adevărul era că nu avea poftă de obișnuita mâncare grea a zilei, friptură de miel ori ce-o fi fost. Prefera să mănânce o bucată de pâine cu un boț de brânză de capră la vreo tarabă și să încerce în timpul acesta să-și limpezească mintea pentru a găsi o soluție. (Din nou mulțumiri tehnologiei. Fără microbii protectori adaptați la genele fiecăruia, pe care medicii Patrulei îi implantaseră în el, Everard n-ar fi îndrăznit să se atingă de alimentele locale care nu erau gătite prin sterilizare. Iar administrarea de vaccinuri împotriva tuturor tipurilor de boli care bântuiseră de-a lungul secolelor i-ar fi suprasolicitat de mult sistemul imunitar.)

Le strânse mâna tuturor în stilul secolului douăzeci. Korten se înșela, probabil, sau poate că avea și dreptate, însă era agreabil, capabil și animat de bune intenții. Everard ieși în strada care lâncezea și fierbea sub asaltul soarelui.

Pum îl aștepta. Se ridică în picioare mai puțin exuberant decât în alte ocazii. Chipul lui tânăr și uscățiv luase un aer grav și ciudat.

— Stăpâne, şopti el dintr-o suflare, putem vorbi neauziţi ?

Se aflau acum într-o tavernă în care ei doi erau singurii clienţi. În realitate, era un acoperiş mai lung, oferind umbră unei suprafeţe mici unde se găseau perne ; fiecare se aşeza cu picioarele încrucişate, iar proprietarul aducea dinăuntrul casei căni de lut pline cu vin. După o tocmeală dezlânată, Everard îi plăti cu mărgele. Strada era un furnicar de oameni care umblau de colo-colo într-o lărmuială continuă, dar la ora aceasta mai toţi îşi vedeau în general de treburile lor. Cei care-şi puteau permite vor veni să-şi tragă sufletul aici abia după ce umbrele răcoroase aveau să coboare între ziduri.

Everard sorbi băutura diluată şi acră şi se strâmbă. După părerea lui, nimeni nu se pricepuse la vinuri până prin secolul şaptesprezece. Berea era şi mai proastă. Dar ce importanţă avea ? !

— Vorbeşte, fiule, îl îndemnă Agentul. Şi nu te mai osteni atât ca să mă numeşti lumina universului, oferindu-te să te transformi în cârpă de şters picioarele. Unde-ai fost şi ce-ai făcut de ieri până acum ?

Pum înghiţi în sec, se scutură înfrigurat şi se aplecă spre el.

— O, stăpân al meu, începu nesigur, şi vocea îi deveni scârţâitoare ca a unui adolescent, sluga ta a îndrăznit să-şi ia multe pe cap. Dojeneşte-mă, bate-mă, pune să mă biciuiască, pedepseşte-mă după cum ţi-o fi voia dacă am făptuit vreun păcat. Dar crede-mă că nici o clipă nu m-am gândit decât la binele tău. Singura mea dorinţă e să te slujesc pe măsura puterilor şi minţii mele.

Un zâmbet fugar îi lumină faţa.

— Înţelegi, mă răsplăteşti cu atâta mărinimie !

Redeveni serios :

— Eşti un bărbat tare, un om cu puteri mari, în slujba căruia sper să prosper şi eu. Dar pentru asta trebuie să mă dovedesc demn de încredere. Orice netrebnic îţi poate căra bagajul sau te poate duce la o casă a plăcerilor. Ce-ar putea face Pummairam mai presus de asta astfel ca stăpânul lui să dorească a-l păstra ca servitor ? Ei bine, ce-mi cere stăpânul meu ? Ce-i trebuie ?... Stăpâne, îţi place să treci drept un membru necioplit de trib, dar încă dintru început am simţit că eşti cu mult mai mult de-atât. Bine-

înțeles că nu te poți încrede într-un neisprăvit întâlnit întâmplător la un colț de stradă. Dar fără să te cunosc mai bine, cum aș putea să-mi dau seama de cât folos îți sunt ?

Da, gândi Everard, *în modul lui de viață de pe o zi pe alta a trebuit să-și dezvolte o intuiție foarte ascuțită, altfel s-ar prăbuși de tot.* Păstră un ton blând :

— Nu sunt supărat. Dar spune-mi ce-ai făcut.

Ochii mari cu irizații cafenii ai lui Pum îi întâlniră pe ai lui Everard și cei doi se priviră ca doi egali.

— Am îndrăznit să-i întreb pe alții despre stăpânul meu. Dar mereu cu fereală și grijă, fără a lăsa să-mi scape vreo vorbă despre scopul pe care-l urmăream și, în același timp, fără să permit persoanei să bănuiască o clipă că mă interesa ce îmi dezvăluia.

— Mm... nu... nici nu mă așteptam la altceva din partea ta. Cu cine ai vorbit ?

— Păi, la început cu frumoasa Pleshti — Bo-ron-u-wen. Pum ridică o palmă în aer. Stăpâne ! N-a spus nici o vorbă pe care tu să n-o fi aprobat. I-am citit chipul, mișcările, atunci când îi puneam anume întrebări. Și nici așa. Când și când a refuzat să-mi dea răspunsuri. Dar până și refuzurile astea mi-au spus multe. Iar trupul ei nu știe cum să păstreze secretele. Oare e vina ei ?

— Nu. *Dar nu m-ar surprinde să aflu că ai întredeschis ușa cămăruței tale ca să tragi cu urechea. Nu-i nimic. Nu vreau să știu asta.*

— Așa am aflat că nu aparții poporului... Geyil, așa spui că se cheamă. N-a fost o surpriză pentru mine. Măcar atâta lucru pricepusem și eu. Vezi tu, deși sunt încredințat că stăpânul meu e groaznic în luptă, el dovedește o răbdare cu femeile deloc diferită de aceea a mamei față de copilul ei. Așa s-ar purta un rătăcitor pe jumătate sălbatic ?

Deși întristat, Everard izbucni în râs. *Touché !* În cursul misiunilor anterioare auzise deseori remarci privind purtarea lui lipsită de cruzime, dar nimeni altcineva nu trăsese vreo concluzie din asta.

Încurajat, Pum urmă grăbit :

— N-o să-l mai ostenesc pe stăpânul meu cu tot soiul de amănunte. Fiind mereu cu ochii pe cei puternici, ser-

vitorilor le place nespus să sporovăiască despre ei. S-ar putea s-o fi tras puţin pe sfoară pe Sarai, menajera. Întrucât eram servitorul tău, ea n-a găsit nici un motiv ca să mă alunge. Şi nici n-a trebuit să-i pun prea multe întrebări directe. Ar fi fost o dovadă de neghiobie din partea mea cât şi o pierdere de vreme. M-am mulţumit să mă las îndrumat spre locuinţa lui Jantin-hamu, unde cu toţii nu-şi mai reveneau din uimire după vizita ce-o primiseră ieri spre seară. În felul acesta am înţeles cam ce caută să afle stăpânul meu.

Se umflă în pene :

— Asta era tot ce-i trebuia servitorului tău, prealuminate stăpâne. M-am grăbit să cobor în docuri şi-am pornit să flecăresc cu oamenii. Şi iată !

Un fior îl străbătu pe Everard.

— Ce-ai aflat ? aproape că strigă el.

— Ce alta, spuse Pum cu o voce cântată, decât un bărbat care a supravieţuit naufragiului şi dezlănţuirii ucigaşe a demonilor ?

Scund dar bine legat, cu chipul bătut de vânturi şi ridat, dar plin de vioiciune, Gisgo părea să aibă vreo patruzeci şi cinci de ani. De-a lungul vremii se ridicase de la rangul de simplu marinar până la cel de cârmaci, un post care-i cerea pricepere şi îl recompensa pe măsură. De ani şi ani tovarăşii lui se săturaseră să tot audă vorbindu-se despre experienţa lui remarcabilă. O considerau drept încă una dintre poveştile prea puţin demne de crezare.

Everard aprecie în mod deosebit fantastica muncă de detectiv pe care o făcuse Pum, ajungând până la bărbatul acesta după ce-i convinsese pe marinarii întâlniţi prin berării să povestească despre oamenii care depănau astfel de istorii. Singur n-ar fi reuşit o asemenea performanţă ; oamenii s-ar fi ferit să-şi deschidă sufletele în faţa unui străin care pe deasupra mai era şi oaspete al regelui. La fel ca oamenii de bun simţ din toate timpurile, fenicianul de rând voia să aibă cât mai puţin de-a face cu guvernul său.

Fusese o şansă extraordinară că Gisgo se afla acasă în plin sezon. Însă el îşi câştigase unele privilegii datorită vârstei şi dobândise o avere suficientă, astfel încât să nu

mai fie silit să plece în expediții lungi, primejdioase și chinuitoare. Corabia lui făcea curse spre Egipt și-și îngăduia să facă pauze de câteva zile între voiaje.

În apartamentul lui curat, situat la etajul cinci al unei clădiri, cele două soții aduseră băuturi răcoritoare în timp ce el stătea comod și le vorbea oaspeților săi. O fereastră dădea către o curte interioară. Se vedeau ziduri din lut și rufe la uscat pe frânghii întinse între clădiri. Lumina părea să pătrundă purtată de o briză ușoară, de parcă ar fi vrut să atingă amintiri din nenumăratele călătorii — un heruvim miniatural din Babilon, un nai din Grecia, un hipopotam din faianță de pe Nil, o amuletă iberică, un pumnal din bronz de forma unei frunze, adus din nord... Everard îi făcuse un dar substanțial din aur, iar marinarul devenise vorbăreț.

— Da, spuse Gisgo, aceea a fost o călătorie blestemată, chiar așa. Într-o perioadă proastă, se apropia echinoxul și sinimii aceia de cine știe unde purtau ghinionul și nenorocirea în trupurile lor, eu cel puțin așa cred. Dar noi eram tineri, mai tot echipajul, începând cu căpitanul și terminând cu ultimul marinar ; ne gândeam c-o să iernăm în Cipru, unde vinurile sunt tari și fetele dulci ; sinimii aveau să plătească bine, zău așa. Pentru metalul promis eram gata să trecem prin orice încercare, chiar prin iad. De atunci încoace m-am mai luminat la minte, dar n-o să pretind că-s mai fericit, asta nu. Sunt încă în putere, dar simt colții bătrâneții și credeți-mă, prieteni, că era mai bine în tinerețe.

Făcu un semn de pioșenie :

— Sărmanii flăcăi pe care i-au înghițit valurile, să li se odihnească umbrele în pace. Privind la Pum : unul dintre ei îți semăna tare mult, tinere. Am avut o tresărire, zău așa, când te-am văzut prima dată. Oare-l chema Adiyaton ? Da, așa cred. N-o fi fost părintele tău ?

Băiatul făcu un gest care-i arăta neștiința. Nu avea cum să știe.

— Am depus ofrande pentru fiecare dintre ei, așa cum zic, urmă Gisgo, așa cum am făcut-o și pentru propria mea salvare. Să-i sari întotdeauna în ajutor unui prieten și să-ți plătești datoriile și atunci zeii or să te ajute la nevoie. Pe mine zău că m-au ajutat.

Cursa spre Cipru e cel puţin primejdioasă. N-ai unde să înnoptezi ; trebuie să pluteşti pe marea necuprinsă, uneori zile de-a rândul dacă vântul ţi-e potrivnic. De data asta — of, de data asta, însă... Nici nu pierdusem ţărmul din ochi când ne-a lovit furtuna şi la nimic nu ne-a folosit împrăştierea uleiului pe apele acelea. Am scos vâslele şi am menţinut corabia pe valuri, asta am făcut, până nu mai era suflare în noi şi ne plesneau muşchii, dar tot trebuia să vâslim. Noapte neagră ca-n burta unei dihănii, aşa era, şi vântul urla şi ne biciuia şi ne rostogolea când sus, când jos, în timp ce apa sărată îmi intra în ochi şi buzele crăpate mă usturau — şi cum să ţii ritmul când noi nici nu puteam auzi toba cârmaciului în vuietul acela ?

Dar pe puntea îngustă de la mijlocul corăbiei l-am văzut pe conducătorul sinimilor, cu mantia fluturând în jurul corpului, cu faţa direct spre vântul sălbatic, râzând, da, râzând !

Nu ştiu dacă asta era cutezanţă sau nepriceperea celui care n-a părăsit niciodată uscatul şi nu cunoaşte primejdiile mării ; ori era mai înţelept decât mine, cel de atunci, în ale marinăriei. După aceea m-am gândit mult la ceea ce văzusem şi, în desluşirea experienţei atât de greu dobândite, am socotit că dacă am fi avut puţin noroc am fi reuşit să fugim din calea furtunii. Corabia era bine alcătuită şi ofiţerii ei îşi cunoşteau meseria. Dar zeii sau demonii au vrut să se întâmple altfel.

Pentru că, pe neaşteptate, tunet şi foc ! Strălucirea flăcării m-a orbit. Am scăpat vâsla din mână, la fel ca şi mulţi alţii dintre noi. Am prins-o pe dibuite, nici eu nu ştiu cum, şi-am apucat-o înainte ca ea să lunece printre furcheţi. Probabil că asta mi-a salvat vederea, pentru că nu eram cu privirea ridicată când ne-a lovit al doilea trăsnet.

Da, fusesem loviţi de trăsnete. De două ori. N-am auzit tunetul dar poate că urletul valurilor şi şuieratul vântului l-a acoperit. Când vălul orbitor s-a mai ridicat de pe ochii mei, am văzut catargul arzând ca o torţă. Copastia era sfârtecată şi slăbită. Am simţit în creier vibraţia mării, dar nu numai în creier, ci şi în fund, în clipa în care apa a sfărâmat corabia în bucăţi.

Dar în clipele următoare nu asta părea cel mai important lucru. Pentru că în lumina aceea mare şi pâlpâitoare am zărit nişte lucruri în cer, la fel ca taurul înaripat de colo, dar uriaş ca un bou adevărat şi aruncând scântei de parcă ar fi fost turnat din fier. Pe lucrurile astea stăteau călare nişte oameni. Au zburat într-un arc mare în jos...

Apoi totul s-a făcut bucăţi. M-am trezit în apă, agăţat de vâsla mea. Am mai văzut câţiva oameni care se ţineau de sfărâmături ale corăbiei. Dar furia încă nu ne ocolise. Un fulger a izbucnit în jos, lovindu-l pe Hurumabi, tovarăşul meu de băutură încă de pe vremea când eram flăcău. Cred c-a fost ucis pe loc. Eu unul m-am lăsat cu totul în apă şi mi-am ţinut răsuflarea cât am putut. Când a trebuit să scot din nou capul din apă ca să trag o gură de aer mi s-a părut că sunt singurul în viaţă pe mare. Dar deasupra mea se afla un roi de dragoni de aceia sau care de foc sau ce-or fi fost, ţâşnind încoace şi încolo prin vânt. Scoteau flăcări şi fulgere. M-am scufundat iarăşi.

Cred c-au plecat curând spre acel Dincolo de unde veniseră, dar eu eram prea torturat de ideea de a rămâne în viaţă ca să mă mai sinchisesc de ele. Într-un târziu am ajuns la ţărm. Ceea ce se întâmplase mi se părea nereal, ca un vis turbat. Poate c-aşa a şi fost. N-am priceput. Ştiu sigur că sunt singurul om de pe corabia aceea care s-a întors teafăr. Lăudată fie Tanith, nu-i aşa, fetelor ? Făcând uitate cumplitele amintiri, Gisgo o pişcă de fund pe soţia care stătea cel mai aproape de el.

Urmară alte şi multe amintiri care îi luară ore întregi ca să le descâlcească. În cele din urmă, în ciuda vinului băut, Everard reuşi să întrebe fără să se bâlbâie :

— Îţi aminteşti când s-a întâmplat asta ? Cu câţi ani în urmă ?

— Păi sigur că-mi amintesc, cum să nu ? îi răspunse Gisgo. Acum exact douăzeci şi şase de ani, cu cincisprezece zile înainte de echinoxul de toamnă, sau foarte aproape de data asta.

Făcu un gest larg cu mâna.

— Vă întrebaţi, poate, cum de ştiu. Păi, ca şi preoţii egipteni care păstrează un calendar tare exact, pentru că fluviul lor provoacă inundaţii şi reintră în matcă în

fiecare an. Un marinar care nu se îngrijeşte de asta nu mai apucă să îmbătrânească. Ştiaţi că dincolo de Coloanele lui Melquart marea se ridică şi coboară la fel ca Nilul, dar de două ori pe zi ? Trebuie să respecţi cu sfinţenie momentele astea dacă te aventurezi prin asemenea locuri.

Numai că sinimii, ei mi-au băgat ideea asta în cap. Mi-amintesc că eram acolo, îl serveam pe căpitan, în timp ce ei se tocmeau cu el pentru plata voiajului şi aduceau mereu vorba despre ziua exactă în care voiau să plece — încercau să-l convingă, înţelegeţi ? Eu auzeam totul şi mă gândeam la ce mi-ar folosi asemenea amintiri, zicându-mi că o să mai cuget şi văd eu. La vremea aceea nu ştiam nici să scriu nici să citesc, dar puteam totuşi să fac nişte semne cu ce mi se întâmpla mai neobişnuit peste an şi-mi ţin întâmplările într-o ordine şi le număr înapoi când e nevoie. Cum vă spuneam, acela a fost anul dintre o călătorie plină de aventuri până la Ţărmurile cu Stânci Roşii şi anul când am căpătat boala babiloniană...

Everard şi Pum ieşiră şi începură să meargă pe jos din cartierul Portului Sidonian, pe Strada Frânghierilor, care acum era cuprinsă de tăcere şi crepuscul, îndreptându-se către palat.

— Stăpânul meu îşi adună forţele, după câte văd, murmură băiatul după o vreme.

Agentul Patrulei Timpului încuviinţă absent. Mintea îi fusese cuprinsă de o adevărată furtună.

Modul de acţiune al lui Varagan îi apărea limpede acum. (Everard simţea că Merau Varagan era cel care pusese la cale o nouă monstruozitate.) Din bârlogul din spaţiu-timp, oriunde ar fi fost el, Varagan şi alţi câţiva ticăloşi aleseseră zona Usu cu douăzeci şi şase de ani în urmă. Alţii trebuie că-i aduseseră pe vehicule de *salt în timp* care i-au lăsat şi s-au întors imediat. Patrula nu avea posibilitatea de a intercepta vehiculele într-un interval atât de scurt, mai ales că nu se cunoştea locul şi momentul exact. Banda lui Varagan intrase pe jos în oraş şi se băgase sub pielea regelui Abibaal.

Trebuie să fi făcut asta *după* ce au pus bomba în templu, lăsând biletul prin care cereau răscumpărarea şi probabil că organizaseră atentatul împotriva lui Everard —

adică, în termenii liniilor proprii ale lumii lor, după continuitatea experienţei lor. Nu fusese greu să aleagă o asemenea ţintă sau chiar să plaseze un asasin. Se găseau uşor cărţi scrise de oameni de ştiinţă care studiaseră Tyrul. Acţiunea preliminară îi va da lui Varagan o idee privind reuşita întregului plan. Socotind că ar merita să facă o investiţie substanţială de efort şi de timp, el căutase să dobândească o serie de cunoştinţe minuţioase, de felul celor ce nu-şi găsesc decât rareori locul în cărţi, dar care să-i fie de folos pentru a distruge această societate.

Când aflaseră de la curtea lui Abibaal tot ce consideraseră că le era necesar, Varagan şi oamenii lui părăsiseră oraşul în mod convingător, astfel încât să nu dea naştere în mintea oamenilor la fel de fel de istorii care să treacă din gură în gură, dăinuind, şi care să dea Patrulei vreun indiciu. Din acelaşi motiv, adică dispariţia interesului public pentru ei, voiseră să se creadă că au pierit cu toţii.

De aici data de plecare asupra căreia insistaseră atât de mult; un zbor de cercetare le arătase că furtuna se va stârni ca din senin peste câteva ore. Membrii bandei care aveau să-i recupereze folosiseră fascicule de energie pentru a distruge corabia şi pentru a ucide martorii. Dacă nu s-ar fi întâmplat să le scape Gisgo şi-ar fi acoperit urmele aproape complet. De fapt, fără ajutorul lui Sarai, mai mult ca sigur că Everard n-ar fi aflat niciodată despre acei sinimi care din nefericire îşi pierduseră viaţa pe mare.

De la baza lui, Varagan detaşase „deja" agenţi pentru a supraveghea cartierul general al Patrulei din Tyr, mai ales că momentul atacului său demonstrativ se apropia. Dacă un asemenea pistolar ar fi reuşit să recunoască şi să-l ucidă pe vreunul sau mai mulţi dintre puţinii ofiţeri Autonomi de valoare, excelent ! Asta ar spori probabilităţile ca Exaltaţii să obţină ceea ce doreau — fie transmutorul de materie, fie distrugerea viitorului danelian. Everard se gândi că lui Varagan nici nu-i păsa ce anume va obţine. Oricare dintre ele i-ar satisface pofta de putere şi Schadenfreude [1].

[1] Schadenfreude — (lb. germ. în text) bucuria de a face rău (n. trad.).

Ei bine, dar Everard găsise urma. Putea dezlănţui ogarii Patrulei.

Oare chiar pot ?

Îşi muşcă mustaţa celtică şi se gândi, oarecum fără legătură, ce mult l-ar încânta să înlăture mucegaiul ăsta nenorocit după ce-şi va încheia misiunea.

Oare aşa ar fi ?

Copleşit numeric şi ca forţă de foc, Varagan nu era în mod necesar şi depăşit ca inteligenţă. Planul lui avea o chichiţă sigură inclusă în el, iar aceasta se putea dovedi imposibil de descifrat.

Necazul era că fenicienii nu aveau nici ceasuri, nici instrumente precise de navigaţie. Gisgo nu ştia cu o precizie mai mare decât o săptămână sau două când se petrecuse dezastrul corăbiei lui ; şi nici nu ştia decât cu aproximaţie de cincizeci de mile unde se aflase în momentul naufragiului. Prin urmare, nici Everard n-avea cum să ştie acest lucru.

Bineînţeles că Patrula putea să aprecieze uşor data, iar traseul spre Cipru era cunoscut. Dar pentru mai multă exactitate trebuia efectuată o supraveghere din aer, nu ? Iar duşmanul sigur va avea detectoare care să-l avertizeze asupra unei prezenţe străine. Se putea întâmpla ca piloţii veniţi să scufunde corabia şi să ia grupul lui Varagan să fie pregătiţi pentru o luptă împotriva unor egali. Aveau nevoie doar de câteva minute pentru a-şi îndeplini misiunea, apoi urmau să dispară fără urmă.

Mai grav, exista posibilitatea ca ei să anuleze misiunea. Puteau aştepta un moment mai favorabil pentru a-şi recupera asociaţii sau şi mai rău, să încerce asta mai devreme, chiar înainte de plecarea corăbiei .În oricare dintre aceste cazuri Gisgo n-ar fi trecut prin experienţa asta pe care abia i-o relatase lui Everard. Urma pe care Agentul Patrulei o descoperise după atâtea eforturi dureroase n-ar fi existat niciodată. *Probabil* că pentru istorie consecinţele pe termen lung ar fi neînsemnate, dar de îndată ce începeai să te joci cu evenimentele nu mai exista garanţia asta. Din aceleaşi motive, anularea sigură a unor indicii şi posibilitatea apariţiei unor tulburări în continuum, Patrula nu putea anticipa planul lui Varagan. De exemplu, nu îndrăznea să ia corabia prin surprindere şi

să aresteze pasagerii înainte de izbucnirea furtunii și înainte de atacul Exaltaților.

Se pare că singura modalitate de acțiune rămâne să ne facem apariția exact în locul în care se află ei, în acel interval de timp de cinci minute sau mai puțin, când atacatorii își îndeplinesc infama operațiune. Dar cum să procedăm fără ca ei să prindă de veste ?

— Eu cred că stăpânul meu plănuiește să se bată într-un tărâm ciudat, în care vrăjitorii sunt dușmanii săi, spuse Pum.

Sunt chiar așa de străveziu pentru el ?

— Da, s-ar putea întâmpla, îi răspunse Everard. Înainte de asta însă, o să te răsplătesc bine, pentru că mi-ai fost de un neprețuit ajutor.

Tânărul îl apucă de mânecă.

— Stăpâne, spuse el implorator, dă-i voie servitorului tău să te însoțească peste tot.

Uimit, Everard uită să mai pășească.

— Ce ?

— Nu voiesc să mă despart de stăpânul meu ! strigă Pum. Lacrimile străluceau umed în ochii lui și se rostogoleau pe obraji. Mai bine mor alături de el — da, mai bine să mă azvârle demonii în haos decât să mă întorc la viața de gândac din care m-ai ridicat. Învață-mă ce să fac. Știi că prind repede. N-o să mă tem deloc. Tu m-ai transformat în bărbat !

Doamne, cred că de data asta înflăcărarea lui e întru totul sinceră.

Numai că posibilitatea asta este exclusă, bineînțeles.

— *Chiar așa SĂ FIE ?* Everard rămase ca lovit de trăsnet.

Pum dansa în fața lui, râzând și plângând în același timp.

— Stăpânul meu are s-o facă, stăpânul meu are să mă ia cu el !

Și poate, poate, după ce acțiunea se va încheia, dacă-i voi supraviețui — poate că vom fi câștigat ceva foarte prețios.

— Primejdia va fi mare, spuse Everard rar. În plus, aștept să se întâmple lucruri de care se înspăimântă, rupând-o la goană urlând, până și luptătorii încercați. Și după aceea, ar trebui să deprinzi cunoștințe pe care ma-

joritatea oamenilor înțelepți din lumea asta nu le-ar putea înțelege, chiar dacă li s-ar spune că-s așa.

— Pune-mă la încercare, stăpâne, îi răspunse Pum. O stare de calm coborâse brusc asupra lui.

— Am s-o fac ! Să mergem ! Everard porni cu pași atât de întinși, încât tânărul trebui să alerge ca să-l ajungă din urmă.

Presupunând că Pum putea să înțeleagă repede, pregătirea de bază avea să țină zile întregi. Asta se rezolva totuși. Îi va trebui ceva timp ca să adune informațiile necesare și să organizeze o forță de intervenție. Nu trebuia să uite de Bronwen. Everard nu avea cum să știe dacă el însuși va supraviețui acestei încercări. Însă mai întâi era dator să primească orice bucurie i se dăruia și să încerce să o înapoieze sporit.

Căpitanul Baalram era încăpățânat.

— La ce mi-ar trebui să-l mai iau și pe fiul tău ? întrebă el. Am deja un echipaj complet, inclusiv doi ucenici. Asta parcă-i născut înainte de vreme, așa de mic și de pipernicit.

— E mai puternic decât pare, răspunse bărbatul care se dădea drept tatăl lui Adiyaton. (Peste un sfert de secol avea să se numească Zakarbaal.) O să vezi că e deștept și dornic să învețe. Cât privește experiența, toți pornim de la nimic, adevărat ?... Ascultă, domnule. Țin foarte mult să-i fac o carieră în negoț. Dacă-mi faci hatârul ăsta o să fiu încântat să... să-ți răsplătesc personal osteneala.

— Bine, mă învoiesc ! Baalram zâmbi și-și mângâie barba. Asta e cu totul altceva. Cam ce cantitate de învățătură ai în vedere ?

Adiyaton (care peste un sfert de secol va putea să-și spună Pummairam fără să se teamă) părea bucuria întruchipată. Dar pe dinăuntru tremura, pentru că privea un bărbat care avea să moară curând.

Din locul în care aștepta Patrula, undeva sus în cer, furtuna arăta ca un lanț muntos negru-albăstrui, ghemuit spre nord. În rest, marea se apropia de culoarea argintului și a safirului de-a lungul curburii planetei, mai puțin acolo unde insulele întrerupeau pânza de apă și spre

est, unde coasta siriană devenea o linie mai întunecată. Coborând spre apus, soarele strălucea la fel de rece ca şi albastrul din jur. Vântul şuiera în urechile lui Everard.

Aşezat pe şaua vehiculului, în partea din faţă, se cuibări mai strâns în scurta îmblănită. Locul din spate era gol, la fel ca şi la aproape jumătate din cele patruzeci de vehicule care împărţeau cerul cu el. Piloţii lor sperau să plece de acolo cu prizonieri. Restul erau dotate cu arme, ca nişte ouă în armură, din interiorul cărora focul aştepta să prindă viaţă. La atingerea cu metalul, lumina părea să scoată sunete.

La naiba ! se gândi Everard. *Îngheţ. Cât mai e ? S-o fi întâmplat ceva ? S-a dat cumva de gol Pum faţă de duşman sau echipamentul lui s-a defectat, oare ce-o fi ?*

Cadranul receptorului fixat de ghidon scoase un ţiuit şi clipi roşu. Aerul expirat parcă explodă, vapori albi pe care vântul îi risipi şi-i înghiţi. În ciuda numeroşilor ani petrecuţi ca vânător de oameni, trebui să înghită în gol înainte de a se răsti în microfonul instalat la gât :

— Recepţionat semnalul la comandant. Staţiile de triangulaţie, raportaţi !

Undeva jos, în faţă, învăluiţi de stropi de ploaie şi de furie distrugătoare, apăruseră duşmanii. Îşi începuseră mârşava acţiune. Dar Pum băgase mâna înăuntrul straielor şi apăsase pe butonul de activare al unui emiţător miniatural.

Radio ! Exaltaţii n-ar fi anticipat ceva atât de primitiv. Everard avea speranţe.

Acum, Pum băiatule, vei fi în stare să-ţi găseşti un adăpost, să te ascunzi, aşa cum ţi-s-a spus ? Teama părea să-l gâtuie pe Agentul Patrulei. Cu siguranţă că zămislise fii ici şi colo de-a lungul secolelor, dar acum era mai aproape ca niciodată de a avea unul adevărat.

În căşti se auzeau cuvinte însoţite de paraziţi. Urmară cifre. Instrumentele aşezate la o sută de mile depărtare unul de altul descoperiseră cu precizie corabia atacată. Ceasurile înregistraseră deja prima fracţiune de secundă a recepţiei.

— În regulă ! spuse Everard. Calculaţi coordonatele spaţiale ale fiecărui vehicul potrivit strategiei noastre. Rămâneţi pe recepţie pentru alte instrucţiuni.

Asta dură câteva clipe. Simţi liniştea rece care-l inunda fiinţa. Unitatea se angajase în luptă. În chiar clipa asta pornise. Întâmplă-se aşa cum vor voi zeii.

Datele sosiră cu precizie.

— Toată lumea pregătită ? întrebă el. Porniţi !

Îşi puse în funcţiune aparatura de control şi trase maneta de acţionare. Vehiculul ţâşni înainte prin spaţiu, înapoi în timp, către momentul în care Pum dăduse alarma.

Vântul înnebunise. Vehiculul se legăna şi devia uşor în câmpul antigravitaţional. La cincizeci de iarzi dedesubt, negre în lumina slabă, valurile mugeau. Spuma suflată de vânt avea culoarea lapoviţei. Everard văzu totul în lumina răspândită de o torţă mare, aflată undeva în lateral. Un catarg îmbibat cu răşină, asupra căruia furtuna sufla cu putere, ardea cu vâlvătăi sălbatice. Părţile gudronate şi cuprinse de flăcări răspândiră aburi când corabia se desfăcu în bucăţi sub loviturile ca de berbece ale valurilor.

Everard îşi puse la ochi amplificatorii optici. Imaginea deveni precisă şi clară. Îi arăta că dăduse comanda la momentul potrivit astfel încât să reţină cele şase vehicule duşmane puţin deasupra talazurilor.

Nu sosiseră îndeajuns de repede pentru a le împiedica să înceapă măcelul. Trecuseră la asta din chiar clipa sosirii. Fără a şti poziţia fiecărui vehicul duşman, dar conştient că fiecare dintre ele era dotat cu arme mortale, Everard îşi instruise grupul să apară la o distanţă de la care să se poată face o apreciere a situaţiei înainte ca ucigaşii să-i detecteze.

Aveau să-i vadă peste o clipă sau două.

— Atacaţi ! urlă inutil Everard. Armăsarul lui se năpusti înainte.

Un fulger alb-albăstrui ţâşni prin beznă. Aşa cum zbura în zigzag, Everard simţi răsuflarea lui la câţiva centimetri : căldură, mirosul înţepător de ozon, plesnetul aerului. El nu-l văzu, pentru că ochelarii opriseră în mod automat o strălucire care l-ar fi putut orbi.

Nici nu trase, deşi îşi pregătise blasterul. Nu asta era treaba lui. Cerul era deja roşiatic de astfel de fulgere.

Apele le reflectau de parcă ele însele ar fi fost cuprinse de flăcări.

Nu avea rost să se încerce capturarea piloţilor inamici. Trăgătorii lui Everard aveau ordin să-i ucidă pe loc, înainte ca ei să priceapă cât de depăşiţi numeric erau şi să facă saltul în spaţiu-timp. Sarcina oamenilor Patrulei, care se aflau câte unul pe vehicul, era să prindă spionii care se îmbarcaseră pe corabie.

Nu se aştepta să-i găsească agăţaţi de secţiunile de corabie care se rostogoleau de colo-colo în apa învolburată şi se desfăceau în bucăţi. Oamenii lui le vor verifica şi pe acelea, ca să fie mai siguri. Era aproape convins că aceştia pluteau pe apă. Fără-ndoială că-şi luaseră măsuri ca să poarte veste de salvare autogonflabile pe dedesubtul caftanelor epocii.

Pum nu putea risca aşa ceva. Ca ucenic, ar fi arătat nelalocul lui dacă ar fi purtat altceva decât o legătură de pânză în jurul coapselor. Asta îl ajuta să ascundă emiţătorul, dar nimic în plus. Everard luase măsuri ca el să înveţe a înota.

Puţini marinari punici ştiau să înoate. Everard zări unul care se ţinea strâns de o scândură. Cât p-aci să pornească în ajutorul lui. Dar nu, nu trebuia. Baalram şi oamenii lui fuseseră înghiţiţi de valuri — cu excepţia lui Gisgo, a cărui supravieţuire se dovedea a nu fi un simplu accident. Patrula lovise la timp pentru a-i împiedica pe duşmani să-l vâneze în timp ce plutea purtat de ape ; iar el avea puterea să rămână agăţat de vâsla grea până va ajunge la ţărm. Restul, tovarăşii săi de echipaj, prietenii — au murit şi rudele i-au jelit, tot aşa cum va fi şi soarta miilor de navigatori şi marinari în următoarele mii de ani... şi mai târziu a călătorilor prin spaţiu, prin timp... Însă aceşti oameni pieriseră pentru ca popoarele lor şi miliardele de oameni ale viitorului să trăiască.

Era o slabă consolare.

Prin amplificatorii optici Everard zări încă un cap, de astă dată nu se înşela, da, un om care plutea liber în apă ca un dop — un duşman ce trebuia capturat. Răsuci vehiculul spre el. Din vârtejul înspumat, omul ridică ochii. Gura i se schimonosi într-un rânjet rău. Mâna i se ridică din apă. Îndreptă o *armă-energetică* spre înalt.

Everard trase primul. Un fascicul subțire îl înjunghie pe cel din apă. Urletul omului se pierdu în vuietul furtunii. La fel și arma lui. Rămase cu ochii holbați la carnea pârjolită și la osul dezgolit al încheieturii.

Everard nu simțea nici un fel de milă. Dar nu dorise să ucidă în această confruntare. Prizonierii vii, în cadrul unui proces de psihointerogare absolută, nedureroasă și nevătămătoare, puteau pune Patrula în acțiune spre bârlogul a tot soiul de ticăloșii interesante.

Everard coborî. Motorul vibra, menținând vehiculul pe loc împotriva talazurilor care se prăbușeau peste el, a vântului care șuiera înghețat și dădea să rupă totul în calea lui. Strânse bine cadrul între picioare. Se aplecă din șa, îl apucă pe omul semiconștient, îl ridică și-l așeză de-a latul părții din față a aparatului.

În regulă ! Să luăm altitudine !

A fost o pură întâmplare, dar și un motiv în plus de satisfacție când se vădi că el, Manse Everard, Agent al Patrulei Timpului, pusese mâna pe Merau Varagan.

Escadronul își căută un loc liniștit pentru a evalua situația înainte de a pleca înainte în timp. Alegerea căzu asupra unei insulițe nelocuite din Marea Egee. Stânci albe se ridicau din marea calmă, de un albastru cerulean, tulburată doar de sclipirea razelor de soare și de spuma de la suprafața apei. Pescărușii pluteau diafani și țipau în cântecul ca de leagăn al brizei. Dintre bolovani răzbăteau spre lumină tufe mărunte. Căldura dogoritoare făcea ca din frunzele lor să se ridice arome. Departe, mereu mai departe, se vedea o pânză. Poate că era cea care purta corabia lui Odiseu.

Agenții ținură o consfătuire. În afara câtorva răni nu suferiseră pierderi. Pentru răniți existau analgezice și tratamente antișoc imediate, iar mai târziu tratamentul spitalicesc putea reface orice părticică pierdută. Doborâseră patru vehicule ale Exaltaților ; trei reușiseră să scape, dar vor fi urmărite, vânate. Luaseră prizonieri destui.

Unul dintre oamenii Patrulei, urmărind transmițătorul, îl culesese pe Pummairam din mare.

— Operațiunea a reușit ! izbucni vesel Everard și-l strânse în brațe pe băiat.

Şedeau pe o bancă din Portul Egiptean. Era un loc la fel de ferit ca şi atâtea altele, pentru că toţi trecătorii păreau prea ocupaţi ca să tragă cu urechea ; şi curând pulsul Tyrului nu va mai bate pentru nici unul dintre ei. Prezenţa lor atrăgea priviri curioase. Pentru a sărbători succesul, Everard cumpărase pentru fiecare câte un caftan din cea mai fină stofă şi cu cele mai frumoase culori, potrivite pentru nişte regi, aşa cum se simţeau ei. Lui Everard nu-i prea păsa cum se îmbrăca, numai că asta avea să facă mai impresionantă ceremonia de rămas bun de la curtea lui Hiram, iar Pum era în culmea extazului.

Cheiul răsună de sunete : lipăituri de picioare desculţe, duduitul înfundat al copitelor, scârţâitul roţilor, uruitul butoaielor rostogolite. Sosise un transport din Ophir pe drumul Sinaiului şi hamalii descărcau baloturile scumpe. În lumina soarelui, sudoarea făcea corpurile lor vânjoase să strălucească. Marinarii leneveau într-o tavernă în aer liber, de alături, unde o fată dansa în ritmul tobei mici şi a muzicii unui nai ; beau, jucau jocuri de noroc, se lăudau, îşi povesteau unii altora istorii despre ţări de peste mare. Un vânzător ambulant aducea laude dulciurilor de pe tablaua lui. O căruţă trasă de măgari trecu încărcată-vârf. Un preot al lui Melqart, îmbrăcat într-o robă fastuoasă, discuta cu un străin cu înfăţişare sobră care o slujea pe Osiris. Doi ahei cu părul roşcat se plimbau fuduli de colo-colo ca nişte piraţi. Un războinic cu barbă lungă din Ierusalim şi paza de corp a unui demnitar filistean sosit în vizită schimbau priviri fioroase, dar pacea din ţara lui Hiram îi silea să-şi ţină spadele în teacă. Un negru înveşmântat cu o piele de leopard şi cu pene de struţ atrăgea în jurul lui un adevărat roi de copii feniceni. Un asirian păşea pătruns de importanţă, ţinându-şi cârja ca pe o suliţă. Un anatolian şi un bărbat blond din nordul Europei se bălăngăneau braţ la braţ, plini de bere şi de bună dispoziţie... Aerul mirosea a coloranţi, balegă, fum, catran, dar şi a lemn de santal, mirt, mirodenii şi sare.

Într-un târziu, peste secole de aici încolo, toate acestea vor dispărea aşa cum trebuie să piară totul ; dar mai întâi cât de viguros vor fi trăit ! Ce bogată va fi moştenirea ce-o vor lăsa în urmă !

— Da, spuse Everard, n-aş vrea să te porţi mai presus de starea ta... Râse în barbă... deşi, eşti vreodată mai prejos de ea ? Totuşi, Pum, ai fost o descoperire extraordinară. Nu numai c-am salvat Tyrul, dar te-am câştigat pe tine.

Ceva mai nedecis decât de obicei, tânărul privi drept înainte.

— Mi-ai explicat asta, stăpâne, atunci când m-ai educat. Că mai nimeni din veacul acesta al lumii nu e în stare să-şi imagineze călătoria prin timp şi minunile zilei de mâine. N-ar avea nici un rost să le-o spunem, ar fi doar dezorientaţi şi înspăimântaţi. Îşi cuprinse bărbia în palmă. Poate că eu sunt altfel, pentru că-ntotdeauna m-am descurcat singur, nu m-am lăsat vreodată turnat într-o formă care mai apoi să se întărească. Fericit ! Şi-atunci aduc laudă zeilor, sau n-are importanţă cui, că m-au azvârlit astfel în această viaţă. M-a pregătit pentru o existenţă nouă alături de stăpânul meu.

— Ei bine, nu se va întâmpla chiar aşa, îi răspunse Everard. N-o să ne vedem prea des.

— Cum adică ? exclamă Pum îngrozit. De ce ? Te-a supărat cumva servitorul tău, prea luminate Stăpâne ?

— Nicidecum. Everard îl bătu uşor pe umărul firav. Dimpotrivă. Dar misiunile mele mă ţin mereu pe drumuri. Noi te vrem ca agent al nostru în acest loc, aici în ţara ta natală, pe care-o cunoşti în amănunţime, aşa cum nici un străin ca mine — sau ca Yael sau Chaim Zorach — nu ar putea vreodată. Nu te îngrijora. Va fi o misiune plină de culoare şi te va solicita din plin.

Pum oftă zgomotos. Dinţii îi sclipiră într-un zâmbet larg.

— Ei bine, mi-ajunge şi-atât, stăpâne ! Ca să-ţi spun adevărul, chiar mă temeam la gândul că va trebui mereu să călătoresc printre străini. Vocea îi scăzu la o şoaptă : vei mai veni să mă vizitezi ?

— Sigur, din când în când. Sau, dacă vrei, poţi veni cu mine în deplasări diverse şi interesante atunci când îţi iei permisii. Noi, Agenţii Patrulei, avem o muncă grea şi primejdioasă, dar ştim să ne şi distrăm.

Everard se opri o clipă, apoi urmă :

— Desigur, întâi de toate, vei avea nevoie de pregătire, educație, de tot felul de cunoștințe și deprinderi care-ți lipsesc. Vei merge la Academie, altundeva în spațiu și timp. Vei petrece acolo ani — și nu vor fi ușori — deși cred că, în mare, te vor delecta. În cele din urmă te vei întoarce înapoi în Tyr în același an, ba nu, chiar în aceeași lună, și-ți vei prelua îndatoririle.

— Voi fi adult ?

— Exact. Mai precis, o să mai crești în greutate și înălțime, după cum o să fii și mult mai informat. Vei avea nevoie de o nouă identitate, dar asta nu va fi greu de aranjat. Îți vei păstra numele. E destul de obișnuit. Vei fi Pummairam marinarul, care a plecat pe o corabie ca ucenic, a câștigat o avere prin negoț și e gata să cumpere o corabie pentru a-și continua afacerile. Nu vei bate la ochi deloc, pentru că asta ar primejdui scopurile noastre, dar vei deveni un supus prosper și mult respectat al regelui Hiram.

Băiatul își împreună mâinile.

— Stăpâne, bunăvoința și dărnicia ta îl copleșesc pe servitorul tău.

— Stai, că n-am terminat, îi răspunse Everard. Într-un asemenea caz, am la dispoziție puteri depline, să știi, și de aceea voi face niște aranjamente în numele tău. Atunci când te vei stabili aici nu vei putea trece drept bărbat respectabil decât dacă te căsătorești. Foarte bine, te vei însura cu Sarai !

Pum lăsă să-i scape un geamăt. Îl privi pe agent cu spaimă în ochi.

Everard râse.

— Hai, calmează-te, spuse el. N-o fi ea o frumusețe, dar nici hidoasă nu-i ; îi datorăm atât de multe ; și e credincioasă, inteligentă, pricepută la treburile palatului și la alte lucruri utile. Adevărat, ea nu va ști cine ești de fapt. Va fi doar soția căpitanului Pummairam și mama copiilor lui. Dacă în mintea ei se vor naște unele îndoieli cred că va fi prea înțeleaptă ca să încerce să și le lămurească. Cu hotărâre în glas : o să te porți frumos cu ea. Ai înțeles ?

— Da... bine... Ochii lui Pam alunecară spre dansatoare. Bărbații fenicieni trăiau după un dublu standard

și Tyrul avea mai multe case ale plăcerilor decât era nevoie. Am înțeles, domnule.

Everard îl bătu pe genunchi.

— Ți-am citit gândurile, fiule. Dar poate că n-o să-ți prea placă să alergi de colo-colo. Ce-ai zice ca a doua soție să fie Bronwen ?

Era o plăcere pentru Everard să-l vadă pe Pum copleșit și măgulit.

Redeveni serios.

— Înainte de a pleca, explică el, doresc să-i fac un dar lui Hiram, nu felul de daruri care sunt obișnuite în asemenea ocazii, ci ceva impresionant, precum un lingou de aur. Patrula are bogății nelimitate la dispoziție și o atitudine destinsă față de rechiziții. Ca să nu-și păteze onoarea, Hiram nu-mi va putea refuza nimic în schimbul acestui dar. Voi cere pe sclava lui, Bronwen, și pe copiii ei. Când vor deveni ai mei, îi pun în libertate în mod oficial și-i dau ei o zestre... Am pus-o la încercare. Dacă se poate bucura de libertate în Tyr, ea nu dorește sincer să se întoarcă în patria ei ca să trăiască în aceeași colibă din lut și împletituri de nuiele alături de alți zece sau cincisprezece membri ai tribului ei. Dar pentru a rămâne aici, ea trebuie să aibă un soț și un tată vitreg pentru copii. Ce zici de asta ?

— Eu... aș vrea numai dacă și ea... Pum se înroși la chip.

Everard încuviință cu o mișcare din cap.

— I-am promis că-i voi găsi un bărbat cumsecade.

Era melancolică. Cu toate astea, simțul practic e mai puternic decât iubirea în această epocă, așa cum se întâmplă în mai toate epocile.

S-ar putea ca mai târziu să-i vină greu văzându-și familia îmbătrânind, în timp ce el doar va mima vârsta. Dar ținând seama de misiunile lui de-a lungul timpului, se va bucura de prezența lor vreme de multe decenii ale propriei vieți ; iar la urma-urmei, el nu fusese educat în spiritul sensibilității americane. Totul va decurge cum se cuvine. Fără îndoială că femeile se vor împrieteni și se vor alia pentru a conduce cu discreție cuibul Căpitanului Pummairam.

— Și-atunci... of, stăpâne ! Tânărul sări în picioare și începu să danseze.

— Uşurel, uşurel. Everard zâmbi. Potrivit calendarului tău, ia aminte, vor mai trece ani până să devii bogat şi respectabil. De ce mai zăboveşti ? Caută casa lui Zakarbaal şi prezintă-te la familia Zorach. Ei îţi vor spune ce să faci.

În ceea ce mă priveşte... ei bine, va trebui să mai stau câteva zile la palat ca să-mi închei vizita într-o manieră elegantă şi convingătoare. Între timp, eu şi Bronwen — Everard oftă, simţind o melancolie pe care n-avea cu cine s-o împartă.

Pum plecase, depănând repede din picioare şi cu caftanul fluturând ; şobolanul de pe cheiul purpurei se grăbea să-şi întâlnească destinul.

Tristețea lui Odin al goților

Și-atunci în lume-o voce-am auzit :
„Cu toți jeliți credința sfărmată,
Tristețea lui Odin, al goților zeu,
Și-a nibelungilor grea soartă."

— WILLIAM MORRIS — *Sigurd Volsung*

372

ÎNSERAREA STRECURĂ o pală de vânt înăuntru în clipa când ușa se deschise. Focurile care ardeau de-a lungul pereților încăperii tresăriră înviorate din vetrele lor ; flăcările pâlpâiră și se înclinară în lămpile de piatră ; fumul se vălătuci înecăcios înapoi prin găurile din acoperiș prin care ar fi trebuit de fapt să iasă. Strălucirea neașteptată se reflectă din capetele lăncilor, securilor, din gărzile săbiilor, din ornamentele în relief de pe scuturile de lângă intrare, unde era locul armelor. Adunați în încăperea mare, bărbații rămaseră nemișcați și iscoditori, la fel ca și femeile care le aduseseră cornuri pline cu bere. Și zeii sculptați pe stâlpi păreau să se miște printre umbrele neliniștite ; Tatăl Tiwaz cel cu un singur braț, Donar al Securii, Călăreții Gemeni — ei și sălbăticiunile și eroii și ramurile încolăcite gravate pe lambriuri. *Hu-huu,* făcu vântul, un sunet evocator de frig.

Hathawulf și Solbern pășiră înăuntru. Mama lor, Ulrica, mergea între ei și arăta la fel de cumplită la chip ca și ei. Cei trei se opriră pentru o clipă sau două — prea mult pentru cei care așteptau vorbele lor. Apoi Solbern închise ușa, în timp ce Hathawulf făcu un pas înainte și ridică brațul drept. Tăcerea coborî stăpână peste încăpere, mai puțin asupra pocnetului lemnelor arzânde și a răsuflărilor emoționate.

Şi totuşi Alawin vorbi primul. Ridicându-se de pe banca lui, firav la trup fiind încă, strigă :

— Aşadar vom căuta răzbunare ! Vocea îi era spartă ; n-avea decât cincisprezece ierni.

Războinicul de lângă el îl trase de mânecă şi mârâi :

— Şezi. Stăpânul trebuie să ne spună.

Alawin înghiţi în sec, privi în gol, se supuse.

Un zâmbet greu de lămurit făcu să strălucească dinţii lui Hathawulf prin barba lui blondă. Venise pe această lume cu nouă ani mai devreme decât fratele lui vitreg, având cu patru ani mai mult decât fratele Solbern, dar arăta mult mai vârstnic, iar asta nu din pricina staturii impunătoare, umerilor largi, agilităţii de pisică sălbatică ; conducerea îi aparţinuse în ultimii cinci ani, după moartea tatălui său Tharasmund, care grăbise maturizarea sufletului său. Se mai găseau unii care să spună în şoaptă că Ulrica îl ţinea prea din scurt ; dar cei care-i puneau bărbăţia la îndoială ar fi trebuit să-l întâlnească în luptă şi probabil că n-ar mai fi scăpat cu viaţă ca să vorbească la fel.

— Da, glăsui el fără tărie, dar auzit totuşi dintr-un capăt în celălalt al clădirii. Femei, aduceţi vin încoace ; beţi pe săturate oameni ai mei, pregătiţi-vă lucrurile de război ; prietenii care au venit aici cu oferte de ajutor, primiţi cele mai adânci mulţumiri ale mele ; pentru că mâine în zori pornim ca să-l tăiem pe ucigaşul surorii mele.

— Ermanaric, vorbi Solbern. Era mai scund şi mai întunecat la ten decât Hathawulf, mai înclinat spre lucrarea pământului sau modelarea unor lucruri cu mâinile decât spre război sau vânătoare ; dar scuipă numele de parcă ar fi fost o întinare în gura lui.

Din mulţime se auzi mai curând un oftat apăsător decât respiraţii întretăiate, deşi unele dintre femei se crispară sau se traseră mai aproape de soţi, fraţi, taţi, tineri cu care aveau să se mărite într-o bună zi. Câţiva thani [1] mormăiră aproape încântaţi, din adâncul gâtlejurilor. Alţii se lăsară cuprinşi de tristeţe.

Printre aceştia din urmă se număra şi Liuderis, cel care potolise elanul lui Alawin. Se ridică în picioare ca să fie văzut pe deasupra capetelor celorlalţi. Un bărbat

[1] Than — şef de clan (n. trad.).

vânjos, fioros şi plin de urmele unor vechi răni, până nu de mult cel mai de credinţă dintre oamenii lui Tharasmund, el întrebă apăsat :

— Vreţi să porniţi împotriva regelui căruia i-aţi jurat credinţă ?

— Jurământul a devenit fără valoare când a pus de-a strivit-o pe Swanhild sub copitele cailor, îi răspunse Hathawulf.

— Şi totuşi el spune că Randwar a pus la cale moartea sa.

— Aşa zice el ! strigă Ulrica. Înaintă până când lumina, atâta câtă era, o limpezi pâlpâitor : o femeie solidă, cosiţele ei strânse, pe jumătate încărunţite şi pe jumătate roşcovane, încadrându-i faţa ale cărei linii îngheţaseră în hotărârea lui Weard însuşi. Blănuri de preţ împodobeau veşmântul Ulricăi ; ambră din ţările nordului îi sclipea într-un şirag de la gât : pentru că ea era fiica unui rege, care se căsătorise cu un membru al casei lui Tharasmund, casă binecuvântată de zei.

Se opri şi cu pumnii încleştaţi aruncă spre Liuderis şi ceilalţi :

— Bine-ar fi ca Randwar cel Roşu să fi căutat să-l răstoarne pe Ermanaric. Prea mult au suferit goţii din cauza acelui câine. Da, câine îi spun lui Ermanaric cel nedemn să mai trăiască. Să nu-mi ziceţi cum ne-a ridicat el la putere şi cum ţăria lui se extinde de la Marea Baltică până la Marea cea Neagră. E ţăria *lui*, nu a noastră şi n-are să-i dăinuiască după moarte. Recunoaşteţi voi cu gurile voastre, mai bine, dările care ne împovărează dar trebuie plătite, soţiile şi fecioarele pângărite, pământurile apucate pe nedrept, oamenii goniţi din căminele lor, bărbaţii tăiaţi sau arşi de vii în casele lor doar pentru că au cutezat să vorbească împotriva faptelor lui. Amintiţi-vă cum şi-a căsăpit nepoţii împreună cu familiile lor când nu şi-a căpătat comoara lor. Gândiţi-vă cum de-a pus ca Randwar să fie spânzurat fără altă dovadă decât cuvântul lui Sibicho, Mannfrithsson-Sibicho, vipera aceea care sâsâie tot timpul în urechea regelui. Şi mai întrebaţi-vă : chiar dacă Randwar devenise într-adevăr vrăjmaşul lui Ermanaric, trădat înainte chiar de a putea să lovească

pentru a spăla ocara ce căzuse asupra neamului lui — chiar dacă aşa ar fi fost, de ce trebuia să moară şi Swanhild ? Ea era doar soţia lui. Ulrica îşi trase răsuflarea. Ea era şi fiica lui Tharasmund şi a mea, sora căpeteniei voastre Hathawulf şi a lui Solbern, fratele lui. Aceia care s-au născut din Wodan or să-l trimită pe Ermanaric în lumea de jos să-i fie sclav zeiţei.

— Ai vorbit cu fiii tăi între patru ochi mai bine de jumătate de zi, doamnă, spuse Liuderis. Cât de mult din ce zici e voinţa ta iar nu a lor ?

Hathawulf duse mâna spre spadă.

— Vorbeşti mai mult decât ţi-e dreptul, spuse el tăios.

— N-am avut gând potrivnic... începu războinicul.

— Pământul încă varsă lacrimi după sângele Swanhildei cea frumoasă, reluă Ulrica. Are să ne mai îngăduie să călcăm pe el dacă nu-l spălăm cu sângele ucigaşului ei ?

Solbern îşi păstră calmul.

— Voi, teuringi, bine cunoaşteţi cum dihonia mocneşte de ani şi ani între rege şi tribul nostru. Atunci oare de ce n-aţi grăbit încoace când aţi auzit de cumplita întâmplare ? Oare nu socotiţi cu minţile voastre că grozăvenia aceasta a fost făptuită de el pentru a ne pune la încercare tăria ? De ne vom trage tăcuţi şi supuşi mai aproape de vetrele focurilor — dacă Heorot îşi ia înapoi orice dar pe care ar binevoi să-l ofere — el va şti că e liber să ne zdrobească cu totul.

Liuderis dădu aprobator din cap, îşi încrucişă braţele la piept şi răspunse cu hotărâre :

— Bine, nu veţi porni la luptă fără mine şi fără fiii mei atâta vreme cât voi putea să-mi ţin capul drept pe umeri. Dar nu făceam decât să mă întreb dacă nu cumva tu şi Hathawulf vă pripiţi cumva. Ermanaric are multă putere. N-ar fi mai bine dacă ne-am lua un răgaz ca să ne pregătim, să adunăm bărbaţi din triburile vecine înainte de a lovi ?

Hathawulf zâmbi iarăşi, ceva mai cald decât înainte.

— Ne-am gândit la asta, spuse el pe un ton potolit. Dacă ne îngăduim un răgaz, îi dăm şi regelui timp să se pregătească. Şi nici nu cred c-am putea strânge prea multe suliţe împotriva lui. Nu vom găsi atâta vreme cât hunii dau târcoale, gata să pornească la prădat, vasalii sunt ne-

gri de supărare că trebuie să plătească tribut și romanii ar putea să vadă într-un război al goților împotriva goților o șansă de a intra în țările noastre ca să ne supună pe toți. Pe lângă asta, Ermanaric n-o să stea cu mâinile în sân până să pornească și să-i umilească pe teuringi. Nu, trebuie să atacăm acum, înainte de a se aștepta la așa ceva; să-l luăm pe nepregătite, să-i copleșim paznicii — căci ei nu-s mai mulți decât voi, cei care vă aflați aici — să-l ucidem pe Ermanaric cu o lovitură iute și sigură și după aceea să chemăm adunarea triburilor pentru a alege un alt rege care să cârmuiască drept.

Liuderis încuviință din nou.

— Am spus curat ce aveam în gând, iar tu ai făcut la fel. Acum să încheiem cu vorbele. Mâine vom porni. Se așeză.

— Există o cumpănă, spuse Ulrica. Aceștia-mi sunt ultimii fii în viață și poate c-or să plece pe un drum fără întoarcere. Facă-se voia lui Weard, care hotărăște soarta zeilor și-a oamenilor deopotrivă. Dar prefer ca fiii mei să moară vitejește în luptă decât să-și plece grumazul în fața ucigașului surorii lor. De aici se va trage năpasta asupra neamului nostru.

Tânărul Alawin sări din nou în picioare pe bancă. Pumnalul lui scânteie.

— Nu vom pieri, strigă el. Ermanaric va muri, iar Hathawulf are să fie rege al ostrogoților !

Un vuiet domol, ca acela al mării la vremea refluxului, se înălță din piepturile bărbaților.

Solbern păși sobru de-a lungul încăperii. Mulțimea îi făcu loc. Bucățile de trestie împrăștiate pe podeaua de lut pocniră sub încălțările lui grele.

— Te-am auzit zicând „noi" ? întrebă el pe deasupra zgomotului. Nu, ești încă un țânc. Vei rămâne acasă.

Obrajii acoperiți cu puf se îmbujorară.

— Sunt îndeajuns de bărbat ca să lupt pentru casa mea ! strigă el cu voce ascuțită.

Ulrica încremeni în locul în care se afla. Vorbele ei îl biciuiră cu cruzime :

— Casa ta, așa zici ?

Vacarmul în creștere se stinse. Bărbații schimbară priviri neliniștite. O asemenea dezlănțuire de ură mocnită de multă vreme nu era un semn bun, mai ales într-un ase-

menea ceas. Erelieva, mama lui Alawin, nu fusese doar o ibovnică de-a lui Tharasmund, ci devenise chiar singura femeie la care ţinea cu adevărat şi Ulrica aproape că nu se ferise să-şi ascundă bucuria de fiecare dată când vreun copil pe care-l adusese pe lume Erelieva murise de mic, în afara acestui prim născut. După ce căpetenia luase drumul cel fără de întoarcere al iadului, prieteni de-ai ei o măritaseră în grabă cu un mic proprietar care locuia departe de sala mare. Alawin rămăsese, un lucru cuvenit pentru fiul unui stăpân, dar Ulrica nu scăpa niciodată prilejul de a-l înţepa.

Ochii li se înfruntară prin lumina focului, bântuită de umbre şi fum.

— Da, casa mea, strigă Alawin, şi a... a surorii m-m-mele, Swanhild. Faptul că se bâlbâise îl făcu să-şi muşte buzele de ruşine.

— Potoliţi-vă. Hathawulf ridică din nou mâna. Ai dreptul, copile, şi bine faci că ţi-l ceri. Da, vei călări cu noi, de îndată ce apar zorii. Privirea lui o fulgeră pe Ulrica. Ea strâmbă din buze dar nu scoase o vorbă. Toată lumea bănui că ea spera ca vlăstarul cel crud să fie ucis în luptă.

Hathawulf păşi spre jilţul înalt din mijlocul încăperii. Vorbele lui răsunară cu putere :

— Gata cu cleveteala ! În seara asta o să ne veselim. Dar înainte de asta, Anslaug — aceasta era soţia lui — vino şi şezi lângă mine şi împreună o să bem din vasul lui Wodan.

Picioarele tropotiră, pumnii se lăsară grei pe lemnul meselor, cuţitele se înălţară ca nişte făclii. Chiar şi femeile începură să strige alături de bărbaţi :

— Trăiască, trăiască, trăiască !

Uşa se deschise brusc.

Întunericul coborâse pe negândite, acum, când era toamnă plină, aşa că nou-venitul rămase învăluit în negură. Vântul îi flutura pulpana mantiei albastre ; azvârli câteva frunze moarte pe lângă el, şuieră şi aduse veste de îngheţ în cameră. Oamenii se întoarseră să vadă cine venise, rămaseră fără grai şi cei care apucaseră să se aşeze săriră în picioare. Era Rătăcitorul.

Între ei se ridica drept cel mai înalt, ţinându-şi suliţa mai mult ca pe un toiag decât ca pe o armă, de parcă nu avea nevoie de fierul acela. O pălărie cu boruri largi îi

umbrea chipul, însă nu şi părul şi barba cenuşii ca blana lupului, precum şi lucirea din ochi. Puţini dintre cei prezenţi aici îl mai văzuseră vreodată, majoritatea nu se întâmplaseră să fie prin preajmă atunci când îşi făcuse vreuna din rarele apariţii ; dar nu era unul să nu fi auzit de strămoşul căpeteniei teuringilor.

Ulrica îşi reveni prima din uimirea ce-i cuprinsese pe toţi.

— Salutare, Rătăcitorule, şi bun venit ! spuse ea. Ne onorezi căminul. Vino, aşază-te pe jilţul cel mare şi-ţi voi aduce un corn cu vin.

— Ba nu, un pocal, un pocal roman, cel mai bun pe care-l avem, grăi Solbern.

Hathawulf se întoarse către uşă, se îndreptă din umeri şi se opri în faţa Bătrânului.

— Ştii ce se pregăteşte, începu el. Ce sfat ai pentru noi ?

— Acesta, spuse Rătăcitorul. (Vocea îi era adâncă şi nu suna celei a goţilor din sud ori a altora pe care îi întâlniseră vreodată. Oamenii socoteau că limba lui maternă era limba zeilor. În această seară cuvintele cădeau greu, de parcă durerea le-ar fi apăsat strivitor. Sunteţi porniţi să căutaţi răzbunare, Hathawulf şi Solbern, şi înţeleg că hotărârea nu gândiţi să v-o clintiţi ; asta e voia lui Weard. Dar Alawin nu va merge cu voi.

Tânărul se trase înapoi, alb la chip. Din gâtlej îi răbufni un sunet care semăna cu un suspin.

Privirea Rătăcitorului măsură toată sala şi se fixă asupra lui.

— Aşa trebuie, continuă el, rostind rar fiecare cuvânt. Nu aduc ruşine numelui tău când spun că eşti crescut doar pe jumătate şi ai muri cu curaj dar fără de folos. Toţi cei ce sunt acum bărbaţi întâi au fost băieţi. Nu, îţi zic eu că tu ai altă soartă, mai grea şi mai cumplită decât răzbunarea, pentru binele celor ce-au fost zămisliţi de Jorith, mama tatălui tău — oare îi tremura uşor glasul ? Aşteaptă, Alawin. Îţi va veni şi ţie timpul, curând.

— Aşa... aşa se va face... cum ţi-e voia, stăpâne, zise Hathawulf cu voce gâtuită. Dar ce înseamnă vorbele acestea... pentru cei ce vor porni mâine ?

Rătăcitorul îl măsură cu privirea o vreme care păru să devină o veşnicie. Apoi îi răspunse :

— Tu nu vrei să ştii. De-ar fi veste bună ori rea, în sinea ta nu doreşti să ştii.

Alawin se prăbuşi înapoi pe bancă, îşi cuprinse capul între mâini şi se cutremură.

— Rămâneţi cu bine ! spuse Rătăcitorul. Mantia i se învârteji, suliţa se răsuci, uşa se închise. Dispăru.

1935

Nu mi-am schimbat hainele decât atunci când vehiculul m-a adus înapoi peste spaţiu-timp. Apoi, într-o bază a Patrulei care trecea drept depozit, am lepădat straiele din bazinul Niprului de la sfârşitul secolului patru şi mi le-am pus pe cele ale mijlocului de secol douăzeci din Statele Unite.

Motivele de bază — cămăşile şi pantalonii pentru bărbaţi, rochiile pentru femei — erau aceleaşi. Diferenţele de detaliu erau nenumărate. În ciuda ţesăturilor grosolane şi aspre, îmbrăcămintea gotică oferea mai multă libertate de mişcare decât haina şi cravata. Le-am depus în compartimentul pentru bagaje al vehiculului meu, împreună cu aparatura specială, cum ar fi fost, de pildă, minusculul aparat pe care-l folosisem ca să ascult de afară cum se desfăşurau discuţiile din încăperea în care se aflau căpeteniile teuringilor. Întrucât suliţa nu încăpea acolo, am lăsat-o legată de partea laterală a vehiculului. Nu aveam să plec altundeva cu el decât înapoi în mediul în care-şi găseau locul astfel de arme.

Ofiţerul de serviciu de astăzi avea puţin peste douăzeci de ani — tânăr după standardele contemporane ; în majoritatea erelor ar fi fost de mult aşezat la casa lui — şi părea să aibă un respect temător faţă de mine. Adevărat că poziţia mea ca membru al Patrulei Timpului era o chestiune de detaliu. Nu aveam nici un rol în menţinerea arterelor spaţiotemporale, salvarea călătorilor aflaţi în pericol sau ceva la fel de impresionant. Eram doar un om de ştiinţă ca atâţia alţii ; „cărturar“ ar fi sunat mai bine. Cu toate astea, făceam călătorii pe cont propriu, lucru pentru care el nu avea deocamdată calificarea necesară.

M-a privit ieşind din hangar şi îndreptându-mă spre biroul anonim aparţinând, chipurile, unei companii de construcţii care era acoperirea noastră în acest oraş de câţiva ani.

— Bine v-aţi întors acasă, domnule Farness, îmi zise el. Aţi trecut prin multe în călătoria asta, nu ?

— Ce te face să crezi asta ? am răspuns eu automat.

— Expresia, domnule. Modul în care păşiţi.

— N-am trecut prin primejdii, dacă la asta te gândeşti, am încheiat eu discuţia. Nedorind să vorbesc despre asta decât cu Laurie, şi poate că nici măcar cu ea pentru o vreme, m-am furişat pe lângă el şi am ieşit în stradă.

Şi aici era toamnă, una dintre acele zile răcoroase şi strălucitoare de care se bucura New York-ul adeseori înainte de a deveni de nelocuit ; din întâmplare, anul acesta era cel dinaintea celui în care aveam să mă nasc. Zidurile din cărămidă şi sticlă luceau mai înalte decât s-ar fi cuvenit, tinzând spre un albastru în care câteva crâmpeie de nori se fugăreau în briza ce-mi dădea şi mie sărutări reci. Nu erau prea multe maşini, aşa încât aerul nu purta mirosul lor, singura aromă discretă fiind cea de castane coapte aflate pe cărucioarele care începeau să apară după vacanţa de vară. M-am îndreptat spre Fifth Avenue şi am mers spre centru pe lângă magazine luxoase, printre unele dintre cele mai frumoase femei din lume sau printre oameni din bogata diversitate a planetei noastre.

Speranţa mea era nevinovată : mergând pe jos spre casă voi alunga măcar o parte din încordarea şi tristeţea ce mi se cuibăriseră în suflet. Oraşul nu numai că putea stimula, dar putea să şi lecuiască, nu ? Tocmai de aceea eu şi Laurie alesesem să locuim aici, deşi ne puteam stabili practic oriunde în trecut sau în viitor.

Nu, bineînţeles că nu acesta e adevărul gol-goluţ. Ca cele mai multe cupluri, voiam un cuibuşor într-un mediu cât de cât familiar, unde să nu trebuiască să învăţăm totul de la zero şi să stăm întotdeauna cu ochii în patru. Anii '30 se dovedeau minunaţi dacă erai american alb, sănătos şi cu bani. Chestiunile de confort care lipseau, de pildă aerul condiţionat, puteau fi instalate discret, dar nu se foloseau atunci când aveai oaspeţi care nu trebuiau să ştie că există călători prin spaţiu-timp. De acord, la conducere se afla echipa lui Roosevelt, dar tranziţia de la Republică la Sta-

tul Corporatist nu era departe și nu ne afecta viețile noastre particulare, a mea și a lui Laurie ; dezintegrarea brutală a acestei societăți nu va deveni un proces rapid și evident decât (asta e părerea mea) după alegerile din 1964.

În vestul mijlociu, unde mama tocmai mă purta în pântece, ar fi trebuit să fim supărător de precauți. Majoritatea new-yorkezilor, însă, erau toleranți sau cel puțin lipsiți de curiozitate. O barbă mare care îmi ajungea până pe piept și părul lung până pe umeri, pe care-l strânsesem într-o coadă în timp ce mă aflam încă la bază, nu atrăgeau multe priviri mirate, ci doar rare exclamații din partea unor băiețași : „Uite castoru'" ! Pentru proprietarul apartamentului, pentru vecini și pentru alți contemporani, noi eram pensionari : un fost profesor de filologie germanică și soția lui, iar ciudățeniile noastre ușor de explicat. La o adică, nici nu mințeam prea tare.

Prin urmare, mersul pe jos trebuia să mă ușureze întrucâtva, să-mi redea perspectiva pe care Agenții Patrulei se cuvine să o aibă atunci când sunt mai puțin siguri de lucrurile la care sunt martori și care îi pot duce în pragul nebuniei. Trebuie să înțelegem că ceea ce a spus Pascal este adevărat pentru fiecare ființă din întregul complex spațiu-timp, inclusiv pentru noi : „Ultimul act e tragic, oricât de plăcută ar fi comedia celorlalte acte. Puțină țărână la cap și s-a terminat cu totul pe vecie." Pricepem asta pe propria noastră piele, astfel încât putem să trecem prin viață cu calm, dacă nu chiar cu seninătate. Păi goții aceia ai mei treceau prin toate cu dezinvoltură, dacă îi compar cu milioanele de evrei și țigani europeni de peste mai puțin de zece ani sau cu milioanele de ruși din chiar aceste momente !

Asta însă nu mă ajuta cu nimic. Aceia *erau* goții mei. Fantomele lor mă înconjurau din toate părțile până când strada, clădirile, carnea și sângele deveneau un vis ireal, amintit doar pe jumătate.

Fără să-mi dau seama, am grăbit pasul spre sanctuarul pe care mi-l oferea Laurie.

Ocupam un apartament spațios care dădea spre Central Park, prin care ne plăcea să ne plimbăm în nopțile calme. Portarul clădirii nu trebuie să fie în același timp și paznic înarmat. Astăzi l-am jignit prin bruschețea cu care i-am răspuns la salut și am priceput asta abia în lift,

dar părerea mea de rău venea prea târziu. Dacă aş sări înapoi în timp şi aş schimba incidentul ar însemna să încalc Prima Directivă a Patrulei. Asta nu pentru că ceva atât de banal ar ameninţa curgerea timpului ; curgerea este flexibilă în anumite limite şi de obicei efectele modificărilor se atenuează repede. Chiar, se naşte o întrebare metafizică interesantă, privind măsura în care călătorii prin timp descoperă trecutul faţă de măsura în care ei îl creează. Pisica lui Schrödinger pândeşte atât din istorie cât şi din cutia ei ! Patrula există totuşi cu scopul de a asigura o desfăşurare temporală care să nu pericliteze acea plănuire a evenimentelor, conducând la apariţia supraoamenilor danelieni ce întemeiaseră Patrula la vremea când, în propriul lor trecut îndepărtat, oamenii obişnuiţi învăţau cum să călătorească *în timp*.

Gândurile mi se refugiaseră în acest teritoriu familiar în timp ce stăteam captiv în lift. Asta făcea ca fantomele să rămână mai îndepărtate, mai puţin zgomotoase. Cu toate astea, când am intrat în apartament, ele m-au urmat din nou.

Un miros de terebentină plutea vag printre cărţile care se aliniau de-a lungul pereţilor camerei de zi. Laurie îşi câştigase un oarece renume ca pictoriţă aici în anii '30, mai ales de când nu mai era soţia unui profesor universitar, aşa cum avea să se întâmple după jumătatea secolului. Când i se oferise o slujbă în cadrul Patrulei, refuzase ; îi lipsea forţa fizică de care orice agent operativ — bărbat sau mai ales femeie — are nevoie în anumite împrejurări, iar munca de birou sau de referentă nu o interesa. Dar bineînţeles că petrecusem multe vacanţe în medii grozav de exotice.

M-a auzit intrând şi a venit în fugă din studioul ei ca să mă întâmpine. La vederea ei, starea mea de spirit s-a mai luminat niţel. Îmbrăcată cu o bluză de lucru pătată şi cu părul roşcat strâns cu o eşarfă, era încă zveltă, suplă şi atrăgătoare. Încă prea fine, ridurile din jurul ochilor nu se observau ; le-am văzut doar când s-a apropiat să mă îmbrăţişeze.

Cunoştinţele noastre din oraş se simţeau înclinate să mă invidieze pentru o soţie care, pe lângă faptul că arăta încântător, era cu mult mai tânără decât mine. În realitate,

diferenţa de vârstă dintre noi e doar de şase ani. Aveam în jur de patruzeci şi cinci de ani şi eram încărunţit prematur încă de pe vremea recrutării în Patrulă, pe când ea îşi păstrase frumuseţea. Tratamentul antitanatic pe care ni-l asigură organizaţia noastră opreşte procesul de îmbătrânire, dar nu poate da înapoi efectele lui.

Pe de altă parte, ea şi-a petrecut mai toată viaţa în timp real, secundă după secundă. Ca agent operativ, pentru mine trec zile, săptămâni sau chiar luni între un „Bună dimineaţa" adresat ei şi întoarcerea la masa de seară — un interval în care ea îşi poate urma cariera fără ca eu să-i stau în cale. Vârsta mea acumulată se apropia de o sută de ani.

Uneori mă simţeam de parcă aş fi avut o mie de ani. Asta se vedea.

— Bună, Carl, dragule ! I-am simţit buzele pulsând. Am tras-o mai aproape de mine. Şi dacă vreo pată de vopsea îmi murdărea costumul, ce dracu' ? Apoi a făcut un pas înapoi, mi-a luat mâinile între ale ei şi a privit cercetător la şi prin mine.

Vocea îi scăzu până la o şoaptă :

— Te-a amărât rău călătoria asta.

— Ştiam că aşa va fi, am răspuns, învingându-mi osteneala.

— Dar nu ştiai cât... Ai stat mult ?

— Nu. O să-ţi povestesc imediat toate detaliile. Am avut totuşi noroc. Am nimerit într-un punct cheie, am făcut ceea ce trebuia şi am plecat. Câteva ore de observaţie dintr-un loc ascuns, câteva minute de acţiune şi *fini*.

— Cred că noroc e cuvântul potrivit. Trebuie să te-ntorci curând ?

— În era aceea da, chiar curând. Dar vreau să rămân aici o vreme, să mă odihnesc, să uit ceea ce am văzut pe punctul de a se întâmpla... Mă poţi suporta în starea asta de melancolie o săptămână sau două ?

— Scumpule ! A revenit lângă mine.

— Oricum trebuie să-mi pun notiţele la zi, i-am spus la ureche, dar seara putem merge să mâncăm în oraş, la teatru, să ne distrăm.

— Hm, sper să fii în stare să te distrezi. Să nu te prefaci de dragul meu !

— După aceea lucrurile vor merge mai ușor, am asigurat-o. O să-mi îndeplinesc pur și simplu misiunea originală, voi înregistra poveștile și cântecele care se vor crea pe tema asta. Numai că... mai întâi trebuie să trec prin realitate.

— Trebuie ?

— Da. Nu din motive academice, nu, cred că nu de asta. Dar oamenii aceia sunt poporul meu. Chiar așa.

M-a strâns mai tare în brațe. Știa.

Ceea ce nu știa, m-am gândit eu cuprins brusc de un val de durere — ceea ce speram din adâncul sufletului să nu știe — era motivul pentru care țineam atât de mult la descendenții mei de acolo. Laurie nu era geloasă. Niciodată nu mi-a reproșat timpul pe care eu și Jorith îl petrecuserăm împreună. Râzând, ea spusese că n-o lipsisem de nimic, iar situația asta îmi crea o poziție în comunitatea pe care o studiam și care putea să fie unică în analele profesiunii mele. După aceea își dăduse toată silința să mă consoleze.

Ceea ce nu mă puteam hotărî să-i mărturisesc era că Jorith nu-mi devenise doar o prietenă apropiată care se întâmplase să fie femeie. Nu puteam să-i spun că iubisem pe cineva — care de o mie șase sute de ani era țărână și pulbere — la fel de mult ca pe ea, și încă o iubeam cum probabil o voi iubi întotdeauna.

300

Căminul lui Winnithar Ucigașul lui Wisent se înălța pe un mal înalt și abrupt deasupra fluviului Vistula. Era un cătun format din câteva case adunate în jurul unei clădiri mai mari, cu grânare, magazii, bucătărie, fierărie, un loc de făcut bere și alte locuri de muncă în imediata apropiere : pentru că familia lui locuia de mult aici și trecea drept importantă printre teuringi. Spre vest se întindeau fânețe și terenuri cultivate. Spre est, dincolo de apă, rămânea tărâmul sălbatic, deși oamenii și-l însușeau, cerându-și drepturile pe măsură ce tribul creștea ca număr de suflete.

Ar fi putut să-şi întemeieze aşezarea departe de codri, numai că din ce în ce mai mulţi oameni plecau. Acestea erau vremuri de nelinişte. Nu numai că pe drumuri cutreierau bande de războinici care prădau şi dădeau foc, însă chiar clanuri întregi plecau să se aşeze în altă parte şi se încăierau când se întâlneau. De departe veneau veşti că şi romanii se măcelăreau între ei, în timp ce grozava putere pe care-o duraseră strămoşii lor se năruia. Până acum puţini nordici se încumetaseră să năvălească ici şi colo, dincolo de graniţele Imperiului. Dar ţinuturile acelea din sud, la mică distanţă de graniţă, calde, bogate, slab apărate de locuitorii lor, ademeneau pe mulţi goţi să vină pentru a-şi clădi noi cămine pentru ei şi pentru familiile lor.

Winnithar rămânea pe loc. Asta îl silea totuşi să-şi petreacă o mare parte a anului în bătălii — mai ales împotriva vandalilor, dar uneori şi împotriva triburilor de goţi, greutungi şi taifali — cam tot atât cât stătea pe câmp. Iar fiii lui, pe măsură ce se apropiau de vârsta bărbăţiei, începuseră să tânjească după alte locuri.

Aşa stăteau lucrurile când a sosit Carl.

Venise iarna, când aproape nimeni nu cuteza să călătorească. Din pricina asta bărbaţii l-au întâmpinat de două ori mai călduros, căci întrerupea ritmul egal şi obositor al vieţilor lor. La început, când îl zăriseră cam la distanţa de o milă, l-au luat drept un cerşetor sau vagabond pentru că umbla singur şi pe jos. Cu toate astea ei ştiau că şeful clanului va dori să-l vadă.

Se apropia din ce în ce, păşind cu uşurinţă peste gropile drumului, folosindu-şi suliţa drept toiag. Mantia lui albastră era singura culoare din peisajul acela de câmpuri acoperite de zăpadă, copaci dezgoliţi şi cer plumburiu. Dulăii lătrară la el şi mârâiră, arătându-şi colţii ; el nu arătă că s-ar teme şi mai târziu oamenii au ajuns să priceapă că i-ar fi putut trăsni morţi pe cei care l-ar fi atacat. Însă ei au potolit potăile pe care le-au chemat lângă ei şi l-au întâmpinat pe noul venit cu un respect negândit — pentru că se vedea clar că straiele lui erau dintre cele mai alese şi nicidecum murdare după atâta drum, iar ca statură îi îngrozi pe toţi. Suplu şi musculos, având o barbă cenuşie abia mijită ca aceea a unui

flăcău, îi domina până şi pe cei mai înalţi dintre ei. Oare ce vedeau ochii aceia deschişi la culoare?

Un războinic îndrăzni un pas în faţă ca să-l întâmpine.

— Eu mi-s Carl, răspunse la întrebare: nimic altceva. Mă gândeam să rămân în ospeţie la voi o vreme. Cuvintele gotice îi veneau uşor pe buze, dar sunetul lor şi uneori ordinea sau terminaţiile nu aparţineau nici unui dialect cunoscut de teuringi.

Winnithar rămăsese în clădirea mare. Ar fi fost nedemn pentru el să caşte gura ca o slugă oarecare. Când intră Carl, Winnithar, aşezat pe jilţul lui înalt, spuse:

— Fii binevenit dacă ai sosit cu gânduri curate şi de pace! Să te apere Părintele Tiwaz şi să te binecuvânteze Mama Frija — aşa cum era obiceiul din vechime al casei lui.

— Îţi mulţumesc, răspunse Carl. Frumoase cuvinte ai rostit către un străin despre care puteai crede c-o fi vreun cerşetor. Cerşetor nu-s şi nădăjduiesc că vei găsi acest dar demn de tine. Băgă mâna în punga de la brâu şi scoase o bandă pentru purtat pe braţ, dându-i-o lui Winnithar. Cei care se buluciseră mai aproape îmbrâncindu-se scoaseră sunete de uimire, pentru că inelul făurit din aur, lucrat iscusit şi montat cu pietre preţioase, era greu.

Cu oarece eforturi, gazda îşi păstră calmul.

— Acesta e un dar pe care doar un rege l-ar fi putut face. Împarte jilţul cu mine, Carl. Era locul de onoare. Rămâi la noi cât îţi va fi voia. Bătu din palme. Voi de colo, strigă el, aduceţi mied pentru oaspetele nostru şi pentru mine ca să beau în sănătatea lui! Şi către flăcăii, fetele şi copiii care se îmbulzeau miraţi: şi voi înapoi la treabă! După masa de seară o să ascultăm tot ce va binevoi să ne povestească. Acum sunt încredinţat că e ostenit.

Mormăind nemulţumiţi, plecară fiecare la treburile lor.

— De ce spui asta? îl întrebă Carl.

— Cea mai apropiată aşezare e la o bună bucată de mers pe jos de aici, îi răspunse Winnithar.

— N-am trecut pe la nici o alta, spuse Carl.

— Cum aşa?

— Oricum ai fi aflat. N-aş vrea să crezi că te-am mințit.

— Dar... Winnithar îl privi mai îndeaproape, printre gene, se trase de mustață și vorbi rar : nu ești de prin părțile astea ; da, trebuie că vii de tare departe. Totuși straiele ți-s curate, cu toate că nu porți schimburi cu tine, nici merinde sau alte lucruri pe care le duce orice călător cu sine. Cine ești, dincotro vii și... Cum ?

Carl glăsui pe un ton blând, dar cei ce traseră cu urechea simțiră ce hotărâre oțelită era îndărătul lor :

— Sunt lucruri despre care nu pot vorbi. Dar îți ofer jurământul meu — fie ca fulgerul lui Donar să mă trăsnească dacă are să fie fals — că nu sunt răufăcător, nici vrăjmaş al familiei tale și nici vreunul dintre aceia pe care ți-e rușine să-i primeşti sub acoperişul tău.

— Dacă onoarea îți cere să păstrezi unele secrete, nimeni nu te va mai iscodi, spuse Winnithar. Dar cred că înțelegi că nu se poate să nu ne minunăm... Era lesne de văzut uşurarea cu care se opri și exclamă : A, uite că vine și miedul ! Asta-i nevasta mea, e Salvalindis, care poartă cornul pentru tine, aşa cum se cuvine pentru un oaspete de rang înalt.

Carl îi dădu bineţe curtenitor, deşi privirea se întorcea mereu către fecioara de lângă ea, cea care-i adusese băutura lui Winnithar. Avea forme dulci și se mişca precum o ciută ; părul lăsat liber curgea auriu pe lângă chipul cu trăsături fine, buze zâmbind sfios și ochi mari de nuanța cerului de vară.

Salvalindis observă.

— Aceasta e copila cea mare, îi spuse ea lui Carl, fiica noastră Jorith.

1980

După o pregătire de bază de la Academia Patrulei, m-am întors la Laurie în aceeaşi zi în care plecasem. Aveam nevoie de o perioadă de odihnă și de adaptare ; era cam mare şocul să trec de la perioada Oligocenului la viața de profesor de colegiu din Pennsylvania. Trebuia să ne punem în ordine și afacerile de zi cu zi. În ce

mă privea, trebuia să termin anul școlar înainte de a demisiona pentru „a-mi lua o slujbă mai bine plătită peste hotare". Laurie s-a ocupat de vânzarea casei și de sortarea lucrurilor pe care nu voiam să le mai păstrăm — pentru unde și când ne vom stabili reședința.

Ne-a zdruncinat mult despărțirea de prietenii de ani și ani de zile. Am promis să-i mai vizităm când și când, însă știam că vizitele vor fi rare și la intervale mari, până când aveau să înceteze cu totul. Minciunile convenționale dar necesare ne apăsau prea mult. Chiar și așa am lăsat impresia că noul meu post, descris în termeni confuzi, era o acoperire pentru însărcinări din partea CIA.

Ei bine, fusesem prevenit dintru început că viața unui agent al Patrulei Timpului devine o serie de despărțiri. Încă mai aveam până să învăț ce însemna asta cu adevărat.

Încă făceam pregătiri pentru a ne dezrădăcina când am primit un telefon :

— Profesor Farness ? La telefon Manse Everard, agent operativ Autonom. Aș fi vrut să știu dacă ne-am putea întâlni pentru o discuție, să zicem la sfârșitul acestei săptămâni.

Inima îmi bătea nebunește. Autonom este poziția aproape cea mai înaltă la care poți ajunge în organizazație ; în tot milionul de ani pe care Patrula îl veghează asemenea oameni găsești greu. În mod normal, un membru, chiar ofițer de poliție, lucrează într-un singur mediu, astfel încât să ajungă să-l cunoască la perfecție, și în componența unei echipe strâns coordonate. Autonomii pot merge în orice loc doresc și pot face, virtual, tot ce consideră necesar, fiind răspunzători doar în fața propriilor conștiințe, a egalilor lor și a danelienilor.

— Da, desigur, domnule, m-am fâstâcit eu. Sâmbătă e perfect. Vreți să veniți aici ? Vă garantez o cină pe cinste.

— Mulțumesc, dar aș prefera apartamentul meu — măcar la prima noastră întâlnire. Aici am dosarele, terminalul de computer și alte lucruri necesare. Numai noi doi, vă rog ! Nu vă complicați cu orare și rezervări de bilete pentru avion. Găsiți un loc ferit, ar putea fi chiar pivnița dumneavoastră, unde să nu fiți văzut. Vi s-a dat

un locator, nu ? În regulă, citiți coordonatele și mă chemați. Vă iau eu cu vehiculul de salt în timp.

Mai târziu am aflat că modul acesta de lucru îi era caracteristic. Solid, arătând aproape fioros, și deținând o putere mai mare decât au visat vreodată Cezar sau Geghis-han, era totuși apropiat și cald, ca o haină îndelung purtată.

Stând pe șaua vehiculului în spatele lui, am călătorit mai curând prin spațiu decât prin timp către baza din New York City a Patrulei. De acolo am mers pe jos până la apartamentul pe care-l închiriase. La fel ca și mie, nu-i plăceau murdăria, dezordinea și pericolele. Cu toate astea, avea nevoie de un *pied-à-terre*[1] în secolul douăzeci și se obișnuise cu locuința aceasta înainte ca ea să se degradeze din cale-afară.

— M-am născut în statul dumneavoastră în 1924, mi-a explicat el. Am intrat în Patrulă când aveam treizeci de ani. De aceea am hotărât să vă iau interviul acesta tot eu. Avem, în mare, cam aceeași educație ; ar trebui să ne înțelegem bine.

Ca să-mi revin, am luat o înghițitură sănătoasă din whisky-ul cu sifon pe care îl pusese în pahare și am spus precaut :

— Nu știu dacă-i chiar așa, domnule. La școală am aflat câte ceva despre dumneavoastră. S-ar părea că ați avut o viață plină de aventuri chiar înainte de a vă fi înrolat. Și după aceea... pe când eu am fost un tip liniștit, comun.

— Inexact. Everard aruncă o privire la foaia de hârtie cu o serie de notițe pe care o ținea în mâna dreaptă. Stânga adăpostea o pipă ciobită din lut. Din când în când trăgea câte un fum sau lua o înghițitură. Să-mi împrospătez memoria, de acord ? N-ați participat la acțiuni de luptă în cursul armatei pentru că cei doi ani sub arme au fost ceea ce numim, râzând, perioade de pace. Cu toate astea, ați obținut rezultate maxime la tragerile de poligon. Ați fost dintotdeauna un iubitor al sporturilor în aer liber : ascensiuni montane, schi, navigație, înot. În colegiu ați jucat fotbal american și ați fost admis în echipa reprezentativă în ciuda staturii deșirate. În fa-

[1] pied-à-terre — (lb. fr. în text) locuință temporară (n. tr.).

cultate pasiunile dumneavoastră includeau scrima și tragerea cu arcul. Ați călătorit foarte mult și nu întotdeauna către locuri călcate de toată lumea sau lipsite de primejdii. Da, aș zice că aveți un caracter mai aventuros decât ne-ar trebui nouă. Probabil prea temerar. Acesta-i un lucru asupra căruia vreau să mă lămuresc.

Simțindu-mă puțin cam stânjenit, am aruncat o privire prin cameră. Pe o porțiune mai înălțată a podelei se afla o oază de liniște și curățenie: Rafturi de cărți se aliniau de-a lungul pereților ; mai erau câteva picturi excelente și o pereche de sulițe din Epoca Bronzului. Altfel, singurul suvenir care sărea în ochi era o blană de urs polar folosită drept covor, despre care el îmi spusese în treacăt că provenea din Groenlanda secolului zece.

— Sunteți căsătorit de douăzeci și trei de ani cu aceeași doamnă, remarcă Everard. În vremurile noastre asta indică un caracter statornic.

Nu vedeam mâna unei femei în acest apartament. Cred însă că avea sigur o soție sau chiar soții în alt timp.

— N-aveți copii, a continuat Everard. Hm, nu-i treaba mea, dar cred că știți, nu-i așa, că dacă doriți, medicii noștri pot elimina orice cauză a infertilității, mai puțin menopauza. Se pot efectua și compensări în ceea ce privește gravidia la o vârstă înaintată.

— Mulțumesc, am spus. Tuburile falopiene... Da, am discutat asta cu Laurie. Cred că vom apela într-o bună zi la serviciile medicilor. Dar ni se pare că n-ar fi înțelept ca începutul noii mele cariere să corespundă cu poziția de tată. M-am simțit îndemnat să râd ușor. Dacă simultaneitatea mai înseamnă ceva pentru un membru al Patrulei.

— O atitudine ce dovedește responsabilitate. Apreciez asta, a încuviințat Everard.

— Ce scop are această trecere în revistă, domnule ? am îndrăznit eu. N-am fost invitat să mă înrolez doar în baza recomandării lui Herbert Ganz. Oamenii dumneavoastră m-au supus la o puzderie de teste psihologice ale unui viitor îndepărtat înainte de a-mi spune despre ce era vorba.

Ei îi spuneau *grupaj de experiențe științifice*. Cooperasem pentru că mă rugase Ganz ca o favoare pentru un amic de-al său. Nu era domeniul lui ; se ocupa de lim-

bile și producțiile literare germanice, la fel ca și mine. Ne cunoscusem la o întrunire pe teme profesionale, ne împrietenisem la un pahar și corespondam destul de intens. Admirase lucrările mele despre Deor [1] și Widsith [2], iar eu o admirasem pe a lui despre Biblia gotică.

Bineînțeles că la vremea aceea nu știam că era a lui. A fost publicat la Berlin în 1853. Mai târziu a fost recrutat de Patrulă și venise în viitor sub nume de împrumut în căutare de noi talente pentru strădaniile lui.

Everard se rezemă de spătarul scaunului. Privirea lui mă testa pe deasupra pipei.

— Ei bine, spuse el, mașinile ne-au asigurat că dumneavoastră și soția sunteți demni de încredere și că amândoi iubiți adevărul. Însă ele nu ne-au arătat cât de competent veți fi în misiunea pentru care ați fost propus. Scuzați-mă, n-am intenția să vă jignesc. Nu toată lumea se pricepe la orice, iar misiunile acestea vor fi grele, solitare, delicate. Făcu o pauză. Da, delicate. S-ar putea ca goții să fie barbari, dar asta nu înseamnă că sunt proști sau nu se pot simți jigniți ca dumneavoastră sau ca mine.

— Înțeleg, am spus. Fiți atent, nu trebuie decât să citiți rapoartele pe care le-am întocmit în viitorul meu. Dacă primele informații pe care le aveți arată că-s un încurcă-lume, spuneți-mi să rămân acasă și să devin cercetător. Organizația are nevoie și de astfel de oameni.

Everard oftă.

— Am făcut investigații și mi s-a spus că ați lucrat — veți lucra — veți fi lucrat — satisfăcător. Dar nu e de ajuns atât. Încă nu înțelegeți, pentru că n-ați trecut prin asta, cât de supraaglomerată este Patrula, cât de răsfirați suntem de-a lungul istoriei. Nu putem examina fiecare detaliu referitor la activitatea unui agent operativ. Acest lucru devine valabil mai ales când el sau ea nu e polițist ca mine, ci om de știință ca dumneavoastră, explorând o societate nu prea exact descrisă de cronici sau lipsindu-i orice mărturii scrise. Mai luă o înghițitură din

---

[1] Deor — sau Deor's Lament (Plângerea lui Deor), poem în formă strofică, atribuit primului poet englez cunoscut sub numele de Widsith, The Wanderer (Rătăcitorul), un menestrel al secolului șase (n. tr.).

[2] Widsith — Poem autobiografic atribuit lui Widsith (n. tr.).

pahar. Tocmai de aceea are Patrula o diviziune ştiinţifică. Astfel încât să înţeleagă mai precis care naiba *sunt* acele evenimente care să-i împiedice pe neglijenţii călători în timp să opereze modificări.

— Asta ar da naştere vreunei deosebiri într-o situaţie atât de neclară ?

— S-ar putea. Cu vremea, goţii joacă un rol important, am dreptate ? Cine ştie ce întâmplare din vechime — o victorie sau o înfrângere, o salvare sau moarte, naşterea unui anume individ sau nu — cine poate şti ce efect ar putea avea oricare dintre evenimentele acestea, pe măsură ce rezultatele se propagă de-a lungul generaţiilor ?

— Dar pe mine nu mă preocupă evenimentele reale decât în mod indirect, l-am contrazis. Obiectivul meu este să contribui la salvarea diferitelor poeme şi istorii pierdute şi să demonstrez cum au evoluat ele şi cum au influenţat alte opere mai târzii.

Everard a zâmbit uşor dezamăgit.

— Da, ştiu. Marea găselniţă a lui Ganz. Patrula a acceptat-o pentru că e un punct de plecare, singurul pe care l-am putut găsi, ca să punem pe hârtie istoria acelei societăţi. A dat paharul peste cap şi s-a ridicat. Mai vreţi unul ? mi-a propus el. Şi după aceea mergem să mâncăm. Până una-alta, aş vrea să-mi spuneţi exact care vă e proiectul.

— Păi, bănuiesc că aţi vorbit deja cu Herbert, cu profesorul Ganz, vreau să zic, am spus eu uimit... Da, mulţumesc, aş mai vrea un pahar.

— Desigur, a răspuns Everard şi mi-a turnat. Să recuperăm literatura germanică a Evului Mediu timpuriu. Dacă „literatură“ e cuvântul potrivit pentru materialele care au fost, la origine, producţii transmise pe cale orală în acele societăţi care nu cunoşteau scrisul. Frânturi disparate s-au păstrat pe hârtie şi savanţii nu reuşesc să precizeze în ce măsură au fost denaturate aceste texte. Ganz lucrează la, hm, Cântecul epic al Nibelungilor. Nu prea pricep care-ar fi rolul dumneavoastră. Asta-i o istorie din ţinutul Rinului. Dumneavoastră vreţi să plecaţi singur într-o aventură galantă în estul Europei din secolul IV.

Purtarea lui m-a liniştit mai mult decât whisky-ul pe care-l băusem.

— Sper să descopăr ce rol a avut Ermanaric, am spus. Nu face parte integrantă, dar s-a creat o legătură și, pe de altă parte, ar fi interesant în sine.

— Ermanaric ? Asta cine-a mai fost ? Everard îmi înmână paharul și se așeză mai comod ca să mă asculte.

— Poate că-i mai bine să încep cu începuturile, am zis eu. Cât de familiar vă sună ciclul Nibelung-Volsung ?

— Păi am văzut *Ring* [1] și alte opere de Wagner. Și odată, când am avut o misiune în Scandinavia, spre sfârșitul epocii de glorie a vikingilor, am auzit o istorisire despre Sigurd care-a ucis dragonul, a trezit Valkiria și după aceea a stricat totul.

— Asta-i doar o porțiune din întreaga poveste, domnule.

— „Manse" ar fi mai bine, Carl.

— Hm, mulțumesc. Mă simt onorat. Ca să nu devin plicticos prin detalii, m-am grăbit în stilul cel mai profesoral dar expeditiv. *Volsungasaga* islandeză a fost încredințată hârtiei mai târziu decât *Nibelungenlied*-ul german, dar conține o versiune mai veche, mai primitivă și mai lungă a poveștii. *Edda cea Veche* și cea *Tânără* au ceva din asta. Wagner a împrumutat în principal din aceste surse.

Poate că-ți amintești că Sigurd Volsung a fost păcălit luând în căsătorie pe Gudrun din neamul Gjuking în locul Brynhildei Valkiria și asta a dus la o gelozie între femei și în cele din urmă la uciderea lui. În versiunea germană, aceste persoane sunt numite Siegfried, Kriemhilda de Burgundia, Brunhilda de Isenstein ; iar zeii păgâni nu apar ; dar asta n-are importanță acum. Potrivit ambelor versiuni, Gudrun sau Kriemhilda s-a căsătorit mai târziu cu un rege pe nume Atli sau Etzel, care nu e altul decât Attila Hunul.

Apoi versiunile se deosebesc esențial. În *Nibelungenlied*, Kriemhilda îi ademenește pe frații ei la curtea lui Etzel și-i atrage în cursă, ucigându-i ca răzbunare pentru faptul că aceștia l-au omorât pe Siegfried. Teodoric cel Mare, ostrogotul care a năvălit asupra Italiei ocupând-o, apare în acest episod sub numele de Dietriech de Bern,

[1] Aluzie la *Der Ring des Nibelungen* — Inelul Nibelungului, operă de Richard Wagner (n. tr.).

deşi adevărul istoric este că el a trăit la o generaţie după Attila. Un vasal de-al său, Hildebrand, este atât de îngrozit de trădarea şi de cruzimea Kriemhildei, încât o ucide. Apropo, Hildebrand a devenit la rându-i personajul unei legende, într-o baladă pe care Herb Ganz doreşte s-o găsească în întregime, precum şi alte opere care să-i menţioneze numele. Înţelegi, prin urmare, ce încâlceală de anacronisme este toată istoria asta.

— Attila Hunul, da ? murmură Everard. Un bărbat nu prea simpatic. Dar a trăit în mijlocul secolului cinci, atunci când oamenii lui cutreierau toată Europa vârând spaimă în toţi. Tu mergi în secolul patru.

— Corect. Să-ţi povestesc istoria islandeză. Atli i-a atras pe fraţii lui Gudrun pentru că voia comoara de pe Rin. Ea a încercat să-i avertizeze, dar ei au venit pentru că primiseră garanţii de liberă trecere. Cum nu au acceptat să cedeze comoara sau să-i spună lui Atli unde se află aceasta, el i-a condamnat la moarte. Gudrun s-a răzbunat pentru moartea fraţilor ei. I-a măcelărit pe fiii născuţi cu Atli şi i-a servit ca mâncare. După aceea l-a înjunghiat pe Atli în somn, a dat foc palatului şi a părăsit ţara hunică. A luat-o cu ea doar pe Svanhilda, fiica ei zămislită cu Sigurd.

Everard se încruntă, concentrându-se. Nu-i era tocmai uşor să urmărească firul şi personajele.

— Gudrun a ajuns în ţara goţilor, am spus eu. Acolo s-a căsătorit din nou şi a avut doi fii, Hamther şi Sorli. Regele goţilor se numeşte Jormunrek în saga şi în poemele Eddei, dar nu încape nici o îndoială că e vorba de Ermanaric, figură reală, deşi oarecum ştearsă, de pe la mijlocul secolului patru. Relatările diferă : nu rezultă clar dacă s-a căsătorit cu Svanhilda şi ea a fost acuzată pe nedrept de necredinţă, sau dacă s-a căsătorit cu altcineva pe care regele l-a prins complotând împotriva lui şi l-a spânzurat. În orice caz, a pus ca Svanhilda să fie omorâtă sub copitele cailor.

La vremea aceasta, fiii Gudrunei, Hamther şi Sorli, erau tineri bărbaţi. Ea i-a îmboldit să-l ucidă pe Jormunrek ca răzbunare pentru moartea Svanhildei. Pe drum ei l-au întâlnit pe fratele lor vitreg, Erp, care s-a oferit să-i însoţească. L-au omorât. Manuscrisele sunt confuze în

legătură cu motivele acestei fapte. Eu am o bănuială că el era copilul tatălui lor făcut cu o concubină și exista o ură de sânge între ei și Erp.

Au ajuns la reședința lui Jormunrek și au atacat. Erau doar ei doi, dar invulnerabili în fața oricărui oțel, așa că au ucis în stânga și-n dreapta, au ajuns la rege și l-au rănit grav. Înainte de a-și fi terminat isprava, Hamther a lăsat să-i scape că doar piatra le putea face rău. Or, după cum susține saga, Odin a apărut pe neașteptate deghizat ca bătrân cu un singur ochi și le-a dat secretul în vileag. Jormunrek și-a chemat războinicii care mai erau în viață și le-a poruncit să arunce cu pietre în cei doi frați și, iată, au murit. Aici se încheie povestea.

— Cam sumbră, nu ? făcu Everard. Rămase pe gânduri câteva clipe. Dar mi se pare că acel ultim episod — Gudrun în țara goților — trebuie să fi fost adăugat la o dată ulterioară. Anacronismele au scăpat cu totul de sub control.

— Bineînțeles, l-am aprobat eu. Asta se întâmplă în mod obișnuit în folclor. O istorisire importantă atrage altele mai neînsemnate, înglobându-le. Chiar cu ornamente fără legătură. Spre exemplu, nu W.C. Fields[1] a fost acela care a afirmat că „un om care urăște copiii și câinii nu poate fi din cale-afară de rău". Sunt vorbele altcuiva, acum îmi scapă numele lui, spuse atunci când l-a prezentat pe Fields la un banchet.

Everard izbucni în râs:

— Să nu-mi spui că Patrula Timpului ar trebui să cunoască și istoria Hollywood-ului ! Redeveni serios. Dacă istorioara asta sângeroasă nu aparține cu adevărat firului epic al Nibelungilor, de ce vrei s-o detectezi ? De ce vrea Ganz să faci tu asta ?

— Ei bine, istoria asta a ajuns în Scandinavia, unde a inspirat câteva poeme foarte frumoase — dacă nu cumva și acelea au fost redactări ale altora anterioare — și au intrat în saga lui Volsung. Ne interesează legăturile, întreaga evoluție. De asemenea, Ermanaric este menționat și în alte părți — în anumite balade elegiace din Engleza

[1] W. C. Fields — artist comic și de film american. Maxima a fost citată în *Radio Times* la 12 august 1965, dar Leo Rosten a susținut că i-a declarat acest lucru lui Fields în timpul unui banchet la Hollywood, în 1938. (n. trad.)

Veche, de exemplu. Aşa că trebuie să fi pătruns în multe legende şi opere ale barzilor care au fost uitate de mult. La vremea lui *era* puternic, deşi se pare că nu prea blând. Ciclul lui Ermanaric, acum pierdut, ar putea fi la fel de important şi strălucitor ca şi orice altceva ce ne-a parvenit din occident sau din nord. Probabil că a influenţat literatura germanică în nenumărate şi nebănuite feluri.

— Ai intenţia să mergi direct la curtea lui ? Nu ţi-aş recomanda asta, Carl. Mulţi agenţi operativi sunt ucişi din pricina neglijenţei.

— A, nu. S-a întâmplat ceva groaznic şi de aici au pornit tot soiul de istorisiri care au mers până departe, ajungând astfel în cronicile istorice. Cred că pot identifica momentul cu o aproximaţie de zece ani. Dar vreau să mă familiarizez cu mediul înainte de a mă aventura în acel episod.

— Foarte bine. Care ţi-e planul ?

— Voi urma un curs intensiv de limbă gotică. Ştiu deja să citesc, dar vreau să vorbesc cursiv, deşi fără îndoială că accentul meu va fi bizar. Aş vrea de asemenea să deprind rapid puţinele lucruri care se cunosc despre obiceiuri, credinţe, *et cetera*. Asta nu înseamnă mare lucru. Ostrogoţii, dacă nu vizigoţii, se aflau la periferia preocupărilor romanilor. E sigur că s-au schimbat considerabil înainte de a fi pornit spre vest.

Prin urmare, voi începe mai devreme decât momentele care mă interesează cu adevărat şi voi alege, oarecum arbitrar, anul 300 e.n. Mă voi obişnui cu poporul. Apoi o să reapar la anumite intervale şi o să aflu ce s-a întâmplat în absenţa mea. Pe scurt, voi urmări evenimentele în timpul mersului lor inexorabil către *acel* eveniment. Când se va petrece, nu voi fi luat pe nepregătite. După aceea, voi mai pica ici şi colo din când în când şi-i voi asculta pe poeţi şi pe povestitori şi-i voi înregistra pe un aparat ascuns.

Everard făcu o faţă lungă.

— Mm, asemenea procedee... În fine, putem discuta posibilele complicaţii. Geografic vorbind, o să te mişti destul de mult, nu ?

— Da. Potrivit tradiţiilor care au fost menţionate în cronicile Imperiului Roman, goţii îşi au originea cam prin centrul Suediei actuale. Eu nu cred că un neam atât de numeros putea să provină dintr-o zonă restrânsă ca aceea, chiar dacă am admite un spor natural, dar poate că a dat conducători şi o organizare, aşa cum au făcut scandinavii pentru statul rus în formare în secolul nouă.

Aş zice mai curând că goţii au început prin a fi locuitori aşezaţi de-a lungul litoralului sudic al Mării Baltice. Dintre popoarele germanice, ei au fost cei mai estici. Atunci când au ajuns în vestul Europei, ei se împărţiseră în ostrogoţi, care au ocupat Italia, şi vizigoţi, care s-au aşezat în Peninsula Iberică. Au oferit acestor regiuni guvernări destul de drepte ; aş zice că au fost administraţii foarte bune şi au ţinut destul de mult. Evident că invadatorii au fost, la rândul lor, copleşiţi şi s-au contopit cu populaţia locală.

— Dar înainte de asta ?

— Istoricii menţionează triburi, dar sunt destul de confuzi. Pe la anul 300 d. Hr., goţii erau aşezaţi solid de-a lungul Vistulei, în mijlocul Poloniei de azi. Înainte de sfârşitul acelui secol, ostrogoţii se aflau în Ucraina şi vizigoţii puţin la nord de Dunăre, frontiera romană. O mare migraţie, evident, de-a lungul câtorva generaţii, pentru că s-ar părea că abandonaseră cu totul zona nordică, triburile slave instalându-se în locul lor. Ermanaric a fost ostrogot, deci aceasta e ramura pe care vreau s-o urmăresc.

— Ambiţios, spuse Everard cu o expresie de îndoială pe chip. Şi eşti abia la început.

— O să câştig experienţă pe parcurs, ăă... Manse. Singur ai recunoscut că Patrula nu prea are oameni. Pe lângă acestea, o să deprind o mare parte din istorie, aşa cum doreşti.

Everard zâmbi.

— Ar fi şi cazul. Ridicându-se : hai, termină-ţi băutura şi să mergem să mâncăm. Va trebui să ne schimbăm hainele, dar o să merite osteneala. Ştiu un restaurant *local* de pe la 1890 care oferă o mâncare pe cinste şi aproape pe gratis.

Iarna coborî, iar mai apoi, cu izbucniri de vânt, zăpadă, ploaie îngheţată, se retrase încetul cu încetul. Pentru cei care locuiau în cătunul de lângă fluviu şi curând pentru vecinii lor, plictiseala de moarte a anotimpului fusese alungată în anul acela. Carl rămăsese în mijlocul lor.

La început, misterul care-l înconjura stârnise teamă în mulţi ; dar aceştia veniră şi se convinseră că nu le arăta nici ostilitate şi nici nu le purta ghinion. Respectul temător faţă de el nu slăbea. Mai degrabă creştea. Chiar de la început Winnithar spuse că era nepotrivit ca un asemenea oaspete să doarmă pe o bancă la fel ca un nobil oarecare şi-i oferi un pat pe măsură. Îi oferi lui Carl pe cele mai de soi femei ca să-i încălzească patul, dar străinul refuză într-un fel foarte înţelept. Primea de mâncare şi de băut şi se spăla şi căuta latrina aflată undeva afară. Cu toate astea, se şoptea că probabil aceste lucruri nu-i erau necesare decât ca să arate că e şi el muritor de-rând cu ceilalţi.

Carl vorbea domol şi prietenos, într-un fel oarecum îngăduitor. Ştia să râdă, să facă glume şi să spună câte-o istorie hazlie. Mergea pe jos sau călare, în compania altora pentru a vâna sau a-i vizita pe proprietarii din jur, sau participa la ofrandele ce se aduceau către Anse şi la ospeţele de după aceea. Lua parte la întreceri, cum ar fi tragerea cu arcul sau trântă, până când se vădise că nici un bărbat nu se putea măsura cu el cu sorţi de izbândă. Când juca arşice sau alte jocuri nu câştiga totdeauna, deşi oamenii scorniră ideea că făcea asta pentru că nu voia să-i sperie cu vrăjitorii. Era în stare să discute cu oricine, începând cu Winnithar şi sfârşind cu cea mai prăpădită slugă sau ţânc ce abia se ţinea pe picioare şi-i asculta pe toţi cu atenţie ; îl iscodea pe fiecare şi se purta cu bunătate faţă de servitori şi animale.

Dar partea dinăuntrul lui, aceea le rămânea tuturor ascunsă.

Asta nu însemna că stătea posomorât. Nu, meşterea vorbe şi muzica izvora cu sclipiri aşa cum nu o mai făcuse nimeni până atunci. Dornic să asculte cântece, ba-

lade, istorii, ziceri, tot ceea ce mergea din gură în gură, dând în schimb o bogăţie pe măsură. Pentru că părea să cunoască întreaga lume, ca şi cum o cutreierase vreme mai lungă decât o viaţă de om.

Le vorbea despre Roma cea puternică şi plină de tulburări, despre stăpânul ei, Diocleţian, războaiele purtate de el şi despre legile lui neiertătoare. Le răspundea la întrebări despre noul domn, cel al Crucii, despre care goţii auziseră de la neguţători sau de la sclavii vânduţi până în acest nord îndepărtat. Le povestea despre marii duşmani ai romanilor, perşii, şi ce minuni făptuiseră aceştia. Vorbele lui băteau tot mai departe seară de seară — mereu spre sud, către ţări unde era tot timpul arşiţă şi oamenii aveau pielea neagră şi unde hălăduiau dihănii care se înrudeau cu linxul, dar aveau mărimea ursului. Le arăta şi alte animale pe care le desena cu cărbune pe bucăţi de lemn, iar lor le scăpau strigăte de uimire ; pe lângă un elefant, un zimbru sau chiar un cerb nu însemnau mai nimic ! Spre marginile cele mai îndepărtate din est, spunea el, se întindea un tărâm mai mare, mai vechi şi mai minunat decât Roma sau Persia. Locuitorii de acolo aveau pielea de culoarea ambrei şi ochii păreau puţin oblici. Fiind călcaţi mereu de triburile sălbăticite din nord, ei construiseră un zid lung cât un lanţ de munţi şi loveau în năvălitori din spatele acestui adăpost. Tocmai de aceea veniseră hunii spre vest. Hunii, care-i zdrobiseră pe alani şi-i chinuiau pe goţi reprezentau, doar gunoaie în ochii oblici ai chitailor. Şi această întindere uriaşă nu era tot ce exista pe lume. Iar de călătoreai spre vest până traversai ţara aflată în stăpânirea romanilor care se numea Galia, ajungeai la Marea cea Mare, despre care auziseşi povestindu-se şi, dacă luai o barcă — dar cele care se vedeau pe fluviu nu erau destul de mari — şi pluteai multe zile şi nopţi, găseai ţara înţelepţilor şi bogaţilor mayaşi...

Carl mai spunea poveşti despre oameni, femei şi despre faptele lor, Samson cel puternic, Driada cea frumoasă şi nefericită, Vânătorul Verde...

Jorith, fiica lui Winnithar, uita mereu că a ajuns la vârsta măritişului. Stătea cu orele printre copiii aşezaţi pe podea la picioarele lui Carl şi ascuita până ce, în lumina aruncată de flăcări, ochii ei deveneau sori.

Nu stătea tot timpul printre oameni. Deseori spunea că trebuie să rămână singur şi se făcea nevăzut. Odată, un flăcăiaş mai obraznic, dar priceput la iscodit, l-a urmărit fără a fi observat, dacă nu cumva chiar Carl s-a prefăcut că nu-l băgase în seamă. Băiatul se întoarse alb la faţă, tremurând tot, şi spusese bâlbâindu-se că omul cu barba sură plecase în Crângul lui Tiwaz. Nimeni nu se aventura printre acei pini întunecaţi decât la Sărbătorile de la Mijlocul Iernii, când se făceau trei ofrande de sânge — cal, dulău şi sclav — astfel încât Stăpânul Lupului să alunge întunericul şi frigul. Băiatul fusese biciuit de către tătăl lui şi după aceea nimeni n-a mai cutezat să vorbească despre asta fără fereală. Dacă zeii îngăduiau o asemenea întâmplare, nu era bine să cercetezi motivele lor.

Carl se întorcea după câteva zile, îmbrăcat cu straie proaspete şi aducând daruri. Erau lucruri mărunte dar fără de preţ, fie un cuţit care avea o lamă de oţel neobişnuit de lungă, fie o eşarfă dintr-o ţesătură necunoscută şi lucioasă, fie vreo oglindă care întrecea în strălucire arama lustruită sau apa liniştită a oricărui iaz — comorile soseau mereu, până când mai toţi cei cât de cât de vază, femeie sau bărbat, primiseră cel puţin una. Iar când le dăruia, el se mulţumea doar să zică :

— Îi cunosc pe făurari.

Primăvara se furişă uşor spre nord, zăpada se topi, mugurii zbucniră în frunză şi floare, fluviul se învolbură şi se revărsă pe neaşteptate. Păsările călătoare umplură cerul cu bătaia aripilor şi cu vacarmul chemărilor în drum spre locurile de cuibărire. Mieii, viţeii şi mânjii păşeau încă nesiguri în îngrăditurile lor. Oamenii roboteau, clipind uimiţi în strălucirea negândită ; îşi primeneau casele, straiele şi sufletele. Regina Primăverii purta imaginea zeiţei Frija de la o gospodărie la alta pentru a binecuvânta plugăritul şi semănatul, în vreme ce tineri şi fecioare împodobite cu ghirlande dansau în jurul căruţei trase de boi. Dorurile se aprindeau...

Carl pleca mereu, dar acum se întorcea până la căderea serii. El şi Jorith erau din ce în ce mai des împreună. Porneau chiar prin pădure să se plimbe, pe cărări înconjurate de flori, peste poieni, departe de privirile curioase

ale oamenilor. Ea păşea de parcă ar fi fost pierdută în visare. Mama ei, Salvalindis, o dojenea pentru purtarea necuviincioasă — oare chiar nu-i păsa defel de bunul ei nume ? Până când Winnithar îşi struni nevasta. Căpetenia gândea mai iute şi mai şiret. Iar fraţii Jorithei radiau.

În cele din urmă Salvalindis o trase deoparte pe fiica ei. Se nimeriră să fie într-o casă unde femeile aşezării se întâlneau pentru a ţese şi coase atunci când nu aveau alte treburi de făcut. Acum era de lucru în alte părţi, aşa că se aflau singure în semiîntuneric. Salvalindis o încolţi pe Jorith între ea şi războiul lat cu pietre mari drept contragreutăţi de parcă ar fi vrut s-o prindă într-o capcană şi o întrebă direct :

— Ai început să-ţi pierzi vremea mai mult cu bărbatul Carl decât să stai pe lângă casă ? Te-a avut ?

Fata se îmbujoră, îşi răsuci degetele ruşinată, privi în pământ.

— Nu, răspunse ea dintr-o suflare. Ar putea oricând dac-ar voi. Şi tare m-aş bucura să vrea. Ne-am ţinut doar de mână, am schimbat săruturi şi... şi...

— Şi mai ce ?

— Am stat de vorbă. Am cântat. Am râs. Am rămas pe gânduri. O, mamă, nu e închipuit. Cu mine e mai blând şi mai cald decât... decât am socotit că poate fi un bărbat. Vorbeşte cu mine aşa cum ar face-o cu cineva care e în stare să gândească, nu care să-i fie doar nevastă.

Salvalindis îşi muşcă buzele :

— *Eu* n-am încetat să gândesc după ce m-am măritat. Poate că tatăl tău vede în Carl un aliat puternic. Dar eu văd în el doar un bărbat fără de ţară sau neamuri, asemuindu-se cu un vraci, dar fără rădăcini, fără rădăcini. Cam ce foloase ar trage casa noastră dacă se uneşte cu el ? Lucruri, da, cunoaştere, dar la ce bun toate astea când vrăjmaşii te ameninţă ? Ce-are să lase fiilor lui ? Ce te va mai lega de el după ce prospeţimea se duce ? Fată, eşti nechibzuită.

Jorith îşi frământă mâinile, bătu din picior şi strigă printre lacrimi vărsate mai mult de obidă decât de durere :

— Ţine-ţi gura, cotoroanţă ! Dar de îndată îşi luă seama şi se chirci, la fel de înspăimântată ca şi Salvalindis.

— Îndrăzneşti să-i spui asemenea vorbe mamei tale ? Daa, e vraci care-a aruncat o vrajă asupra ta. Să arunci în fluviu podoaba aceea pe care ţi-a dat-o, auzi ? Se întoarse şi ieşi. Fustele ei foşniră a supărare mare.

Jorith plânse dar nu se supuse.

Şi curând totul se schimbă.

Într-o zi, când suliţele împungeau pământul, în timp ce căruţa lui Donar hurducăia prin ceruri şi fulgerele aruncate de securea lui orbeau înălţimile, în aşezare sosi un bărbat într-un galop nebun. Abia mai stătea agăţat în şa, iar calul lui înspumat aproape că se prăbuşea de oboseală. Cu toate astea, scutură o săgeată către înalt şi strigă cu o voce ascuţită către cei care-i ieşiseră în cale înfruntând noroaiele :

— Război ! Vandalii vin încoace !

După ce-l chemară în sala mare, el grăi către Winnithar :

— Aduc vorbă de la părintele meu. Aefli, din Valea Cornul Cerbului. El a auzit de la un om de-al lui Dagalaif Nevittasson, care-a scăpat cu fuga din măcelul de la Vadul Cerbului, ca să dea ştire de primejdie. Dar noi văzuserăm deja de la aşezarea lui Aefli că cerul se jeruise în depărtări, acolo unde poate că ardeau gospodării.

— Atunci sunt două hotare, murmură în barbă Winnithar. Asta pe puţin. Sau poate mai multe. Au pornit mai din vreme anul ăsta şi cu forţă mare.

— Cum de-i lasă inima să-şi părăsească pământurile negrijite la vremea semănatului ? întrebă un fiu de-al lui.

Winnithar lăsă să-i scape un oftat :

— Au zămislit mai multe braţe de muncă decât le face trebuinţă. Şi pe lângă asta, am auzit un Rege, Hildaric, de-a strâns toate clanurile sub porunca lui. Aşa se-ntâmplă că pot aduna hoarde mai mari decât până mai an, care se mişcă mai cu iuţeală şi sub uneltire mai bună

decât am putea noi. Da, îmi pare mie că Hildaric şi-a pus în minte să ne izgonească, spre binele şi întinderea târâmului său.

— Şi ce-o să facem ? vru să ştie un războinic bătrân greu de clintit.

— Strângem oamenii din împrejurimi şi plecăm să anunţăm cât mai mulţi, atât cât ne-o îngădui timpul, aşa cum au făcut ai lui Aefli, dacă n-au fost prinşi deja. Ne întâlnim la Piatra Călăreţilor Gemeni, ca în vremurile de odinioară, da ? Poate c-aşa, împreună, n-o să dăm piept cu vreo hoardă de vandali prea numeroasă pentru noi.

Din locul în care stătea, Carl îl întrebă :

— Dar ce se-ntâmplă cu casele voastre ? Năvălitorii v-ar putea cădea dintr-o parte, pe neştiute, şi-ar găsi aşezări precum asta...

Lăsă restul nespus : jaf, foc, femei în plinătatea anilor duse cu forţa, iar ceilalţi căsătoriţi.

— Trebuie să ne-ncumetăm să le lăsăm în calea primejdiei. Altfel vom fi măturaţi cu totul. Winnithar recăzu în tăcere. Limbile lungi ale focurilor se unduiră şi scăpărară a nelinişte. Afară vântul hohotea, iar ploaia răpăia lovind în pereţi. Ochii lui îl căutară pe Carl. N-avem nici un coif sau platoşă care să ţi se potrivească. Poate-ţi aduci ce-ţi trebuie de pe unde ai adus tot felul de lucruri.

Străinul rămase nemişcat. Trăsăturile i se înnegurară pe chip.

Winnithar se posomorî şi lăsă umerii să-i cadă a neputinţă :

— Aşa e, nu-i lupta ta, nu ? oftă el. Nu eşti teuring.

— Carl, vai, Carl ! Jorith ieşi dintre femei.

Vreme de câteva clipe, ea şi bărbatul cu barba căruntă se priviră lung. Apoi el se scutură ca dintr-un vis, se întoarse către Winnithar şi-i spuse :

— Să n-ai teamă. Voi rămâne alături de prietenii mei. Dar trebuie să faceţi aşa cum vă zic eu, să nu-mi ieşiţi din vorbă, fie că înţelegeţi rostul, fie că nu. Vă învoiţi aşa ?

Nimeni nu scoase chiote. De-a lungul sălii de adunare trecu un sunet care aducea a şuier de vânt.

Winnithar îşi luă inima în dinţi :

— Da, încuviinţă el. Acum călăreţii noştri or să plece să dea veste printre vecini cu săgeata războiului. Iar noi ceilalţi ne vom ospăta.

Nimeni nu ştie exact ce s-a întâmplat în următoarele câteva săptămâni. Bărbaţii plecau, ridicau câte-o tabără, luptau, unii se întorceau acasă, alţii nu. Cei ce reveneau, adică mai toţi, aveau de povestit istorii de necrezut. Vorbeau despre un suliţaş într-o mantie albastră, care călărea prin cer pe un armăsar care nu era nicidecum cal. Mai ziceau despre monştri înspăimântători care se repezeau în rândurile vandalilor şi despre fulgere de pe altă lume în întuneric şi despre groaza nebună cuprinzând pe vrăjmaşi care-şi azvârleau armele şi fugeau urlând. Istoriseau că nu se ştie cum, dar găseau câte-o hoardă de vandali înainte ca ea să fi ajuns la vreo aşezare de goţi şi o puneau pe fugă, zădărnicind prădăciunile şi oprind clanurile nenumărate care erau gata-gata să lase totul şi să pornească în bejenie. Vorbeau despre victorie.

Nici căpeteniile nu puteau spune ceva mai lămurit. Rătăcitorul le spusese unde să meargă, la ce să se aştepte, cum să-şi desfăşoare mai bine forţele pentru luptă. El ajungea oriunde mai iute decât furtuna pentru a duce veşti de primejdie şi îndemnuri, îi ajutase pe greutungi, pe taifali şi pe amalingi şi-i dovedise pe cei semeţi, convingându-i să lupte umăr la umăr, aşa cum poruncise.

Aceste istorii se mai stinseră după o generaţie sau două. Prea erau de necrezut, Sau mai degrabă se topiseră printre alte poveşti mai vechi de acelaşi fel. Oare Ansele, Wanes, spiriduşii, vrăjitorii, stafiile şi alte arătări nu se amestecaseră şi ele mereu în certurile dintre oameni ? Important era că vreme de aproape zece ani, goţii, de-a lungul Vistulei superioare, se bucuraseră de pace. „Să ne vedem de recoltele noastre“, îşi ziceau ei sau făceau cu vieţile lor ceea ce credeau că-i mai bine.

Dar Carl se întoarse la Jorith ca salvator.

Nu se putea căsători cu ea în adevăratul înţeles al cuvântului. *Nu avea* rude de sânge cunoscute. Şi totuşi, bărbaţii care-şi puteau permite îşi luaseră dintotdeauna o ibovnică ; goţii nu socoteau că acesta ar fi un lucru de ruşine dacă bărbatul le asigura de toate femeii şi copiilor ei. Pe lângă acestea, Carl nu era un simplu ţăran, dar nici nobil ori rege. Chiar Salvalindis i-o aduse pe Jorith într-o

încăpere de sus împodobită cu flori, după un ospăț la care s-au făcut daruri minunate.

Winnithar dădu poruncă să se taie copaci din codru și să fie aduși peste fluviu pentru construirea unei case arătoase pentru cei doi. Carl vru câteva lucruri mai neobișnuite în casa lui, cum ar fi o cameră care să se numească dormitor. Mai era o cameră care rămânea încuiată și-n care nu intra decât singur. Niciodată nu stătea mult acolo și nici nu se mai ducea la Crângul lui Tiwaz.

Bărbații își destăinuiau unul altuia că el acorda prea mare atenție Jorithei. Mereu se întâmpla să schimbe ocheade sau să se depărteze de ceilalți așa cum ar face un băiat cu iubita lui. Chiar dacă... își îngrijea casa cum se cuvine și oricum, cine cuteza să-l ia în râs ?

Carl lăsa mai toate treburile bărbătești în seama unui administrator. El aducea tot ce trebuia pentru casă sau alte lucruri pe care le schimba pentru cele necesare. Și așa deveni mare negutător. Dar anii aceștia de pace nu deveniră ani de lâncezeală. Nu, ei aduseră mai mulți negustori de mărunțișuri decât își amintea careva, veniți cu ambră, blănuri, miere, lumânări de seu de la nord. vin, obiecte din metal, țesături, ceramică fină din apus și din sud. Întotdeauna dornic să mai cunoască pe câte cineva nou, Carl îi găzduia cu dărnicie pe oaspeți și se ducea pe la târguri și pe la adunările cetățenilor care discutau treburile ținutului.

Nefiind membru al vreunui clan, el numai stătea și asculta la aceste sfaturi, dar după ce discuțiile țineau uneori și câte o zi, pe lângă el se strângeau mai toți, vrând să afle unele lămuriri.

Bărbații, ba chiar și femeile, se minunau totuși. Ajungeau tot felul de vorbe că un bărbat, încărunțit dar puternic la trup, unul pe care nimeni nu-l mai întâlnise, putea fi văzut deseori printre triburile goților...

Poate că și absențele astea erau motive pentru care Jorith nu rămase grea ; ori poate pentru că era prea tânără, abia de șaisprezece ierni, când i-a venit la pat. Trecu un an până când semnele se vădiră fără putință de tăgadă.

Deşi stările de greaţă şi de sfârşeală se îndeseau, ea strălucea de bucurie. Şi purtarea lui deveni iarăşi ciudată, pentru că părea să-l intereseze mai puţin fructul pe care-l zămisilie decât alinarea suferinţelor ei. Supraveghea până şi mâncarea ce i se dădea, aducându-i tot felul de bunătăţi, ca de pildă fructe necunoscute, indiferent de sezon, neîncuviinţând în acelaşi timp ca ea să consume sare cât îi era voia. Ea se supunea bucuroasă zicând că asta arăta cât de mult o iubea.

În tot acest timp viaţa mergea înainte în tot ţinutul, la fel şi moartea. La înmormântări şi la praznicele de după nimeni nu îndrăznea să vorbească fără sfială cu Carl ; el se afla prea aproape de acel tărâm necunoscut. Pe de altă parte capii familiei rămaseră fără grai când el refuză onoarea de a fi bărbatul care avea să inaugureze următoarea Regină a Primăverii — şi asta după ce-l aleseseră !

Amintindu-şi câte altele făcuse şi încă făcea pentru ei, nu s-au supărat din pricina asta.

Căldură ; recoltă ; vreme tristă şi pustie ; renaştere ; din nou vară ; şi Jorith ajunse în pragul naşterii.

Lungi i-au fost chinurile facerii. Trecu vitejeşte prin dureri, dar femeile care o moşeau deveniră foarte întunecate. Spiriduşii n-ar fi vrut să audă ca ea să fie privită de vreun bărbat în acele momente. Şi aşa era destul de rău că acum Carl cerea o curăţenie de neînchipuit. Nu le rămăsese decât să spere că el ştia ce rost aveau toate acestea.

El aştepta naşterea în încăperea mare a casei. Când îi veniră alţii în vizită, el poruncise să li se aducă mied şi felurite băuturi, aşa cum se cuvenea, dar rămase zgârcit la vorbă. La miezul nopţii, când aceştia plecară, el nu se duse la culcare, ci stătu singur în întuneric până la răsăritul soarelui. Când şi când o moaşă sau slugă ieşea afară şovăitoare, ca să-i spună cum se desfăşura naşterea. În lumina lămpii cu care venea în mână, femeia vedea cum privirea lui căuta uşa pe care o ţinea sub cheie.

Spre sfârşitul celei de-a doua zile, moaşa îl găsi între prieteni. Toţi tăcură ca la un semn. Ceea ce purta femeia

în brațe scoase un țipăt — iar Winnithar un răcnet. Carl se ridică având chipul lipsit de culoare.

Femeia îngenunche în fața lui, dădu puțin la o parte pătura și puse pe podeaua de pământ, la picioarele tatălui, un băiat, încă plin de sânge dar dând năvalnic din mâini și picioare și plângând. Dacă se întâmpla ca el să nu ia pruncul pe genunchi, femeia avea să-l ducă în pădure și să-l lase pradă lupilor. Carl nu se aplecă să vadă dacă pruncul avea toate mădularele întregi. Smulse forma mișcătoare la piept și întrebă cu o voce răgușită :

— Jorith, cum se simte Jorith ?

— Slăbită, îi răspunse moașa. Du-te s-o vezi dacă voiești.

Carl îi înapoie fiul și se grăbi spre dormitor. Femeile aflate înăuntru se dădură în lături. El se aplecă asupra Jorithei. Zăcea nemișcată, încleiată de sudoare, parcă golită de putere. Dar când își văzu omul, întinse mâinile în sus și pe față îi apăru o umbră de zâmbet.

— Dagobert, șopti ea. Acesta era numele,, vechi în familia ei, pe care-l voise ea în caz că năștea un băiat.

— Dagobert, așa va fi ! spuse Carl încet. Deși nu se cuvenea s-o facă în văzul celorlalte femei, se aplecă să o sărute.

Ea-și coborî pleoapele și se scufundă înapoi în așternuturi.

— Mulțumesc, spuse ea cu o voce slabă, mai mult ghicită decât auzită. Fiul unui zeu !

— Nu...

Deodată Jorith avu un tremur. Își duse pentru o clipă mâinile la tâmple. Ochii i se deschiseră din nou. Pupilele erau imobile și mărite. Deveni inertă de parcă n-ar fi avut oase. Respirația îi era grea, gâfâită.

Carl se ridică brusc, se răsuci pe călcâie și ieși grăbit din cameră. Ajuns în fața încăperii încuiate, își scoase cheia și intră. În urma lui ușa se trânti cu zgomot.

Salvalindis se așeză la căpătâiul fiicei ei.

— Moare, spuse ea fără nici un fior. Oare o s-o salveze vrăjitoria lui ? Se cuvine ?

Uşa interzisă se deschise la fel de brusc. Carl ieşi urmat de o altă siluetă. Uitaseră să închidă uşa. Bărbaţii zăriră un obiect de metal. Unii îşi amintiră de armăsarul pe care zburase pe deasupra câmpurilor de bătălie. Se strânseră mai aproape unii de alţii, duseră mâna la amulete, făcură semne prin aer.

Însoţitorul lui Carl era o femeie, cu toate că era îmbrăcată cu pantaloni strălucind în toate culorile curcubeului şi cu o tunică. Nu mai văzuseră încă un asemenea chip ca al ei — faţa mare cu pometi înalţi ca ai unui hun, dar cu nasul scurt, auriu-arămiu ca nuanţă, iar părul negru bătând în albăstrui. În mână ţinea o cutie cu un soi de mâner. Cei doi se năpustiră în dormitor.

— Afară, ieşiţi ! răcni Carl şi alungă femeile din cameră aşa cum furtuna ia frunzele pe sus. Ieşi în urma lor şi acum îşi aminti să închidă uşa camerei unde se afla bidiviul. Întorcându-se spre ei, le văzu privirile uimite, felul în care încercau să se facă parcă nevăzuţi.

— Nu vă temeţi, le zise el cu o voce răguşită. Nu e nici o primejdie. Am adus doar o femeie înţeleaptă ca s-o ajute pe Jorith.

O vreme rămaseră cu toţii nemişcaţi în înserarea ce se îngroşa. Străina ieşi din cameră şi-i făcu un semn lui Carl, chemându-l la ea. Ea avea o înfăţişare care pe el îl făcu să geamă. Păşi împleticit spre ea şi ea îl conduse în dormitor luându-l de cot. Tăcerea părea să se reverse în valuri dinăuntru.

După un timp însă, bărbaţii auziră voci, a lui plină de furie şi neputinţă, a ei calmă şi implacabilă. Nimeni nu înţelegea limba aceea.

Se întoarseră împreună. Chipul lui Carl părea îmbătrânit.

— S-a dus ! le spuse celorlalţi care aşteptau. I-am închis ochii. Pregăteşte ceremonia de îngropăciune şi ospăţul, Winnichar. O să mă întorc pentru toate astea.

El şi femeia înţeleaptă intrară în camera secretă. Aflat încă în braţele moaşei, Dagobert porni să urle.

2319

Mă deplasasem în susul timpului, în New York-ul anului 1930, pentru că știam baza de acolo și personalul. Tânărul de serviciu a încercat să invoce rigorile regulamentului, dar pe el l-am putut convinge ușor. A transmis un apel urgent cerând un medic de cea mai înaltă calificare. S-a întâmplat să fie Kwei-fei Mendoza cea care a răspuns, deși nu ne întâlnisem niciodată. Până ce ne-am urcat pe vehiculul meu pentru a pleca în țara goților nu mi-a pus alte întrebări în afara celor strict necesare. Mai târziu a vrut totuși să o însoțesc la spitalul de pe Luna secolului douăzeci și patru. Nu mai eram în stare să protestez.

M-a silit să fac o baie din cale-afară de fierbinte și m-a trimis la culcare. O cască electronică mi-a indus un somn de multe ore.

Evident că am primit îmbrăcăminte curată, ceva de mâncare (nici nu am băgat de seamă ce anume) și îndrumări cum să ajung în biroul ei. Așezată la un birou enorm, mi-a făcut semn să-mi iau un scaun. Vreme de câteva clipe nici unul dintre noi n-a scos vorbă.

Evitând s-o privesc în ochi m-am uitat de jur-împrejur prin cameră. Gravitatea artificială care mă ajuta să-mi păstrez greutatea obișnuită nu-mi făcea mai simpatic locul acesta. Asta nu pentru că nu era frumos în felul lui. Aerul era încărcat cu o adiere de trandafiri și de fân proaspăt cosit. Covorul avea o culoare violet închisă și în el sclipeau niște stele. Culori subtile se fugăreau amețitor pe pereți. O fereastră mare, dacă putea fi numită astfel, îmi înfățișa măreția munților, un crater în depărtare, cerul negru dominat de Pământ în faza maximă. M-am lăsat cuprins de priveliștea acelui albastru vârstat cu alb strălucitor. Jorith dispăruse acolo acum două mii de ani.

— Ei, Agent Farness, a spus Mendoza într-un târziu în limba Temporală, limbajul Patrulei, cum te simți ?

— Amețit, dar cu mintea limpede, am murmurat. Ba nu. Ca un ucigaș.

— Ar fi trebuit să-i dai pace acelei copile.

Mi-am dat silința să-mi îndrept atenția asupra ei și i-am răspuns :

— Nu era o copilă. Nu, pentru societatea aceea sau pentru multe altele de-a lungul istoriei. Relația aceasta m-a ajutat enorm să câștig încrederea comunității ; prin urmare, să-mi îndeplinesc misiunea. Cu toate că n-am putut rămâne stană de piatră, te rog să mă înțelegi. Ne iubeam.

— Soția ta ce-are de spus în legătură cu acest subiect ? Sau nu i-ai spus încă ?

Întâmplarea mă epuizase peste măsură ca să dezaprob ceea ce altfel ar fi părut un amestec în viața mea particulară.

— Ba da, i-am spus... Am... am întrebat-o dacă o deranjează. S-a gândit bine și a socotit că nu e cazul. Ne-am petrecut începuturile dragostei noastre în anii '60—'70, secolul douăzeci, înțelegi ? Nu cred că ești la curent, dar în epoca aceea a avut loc o revoluție în atitudinea față de sex.

Mendoza zâmbi cam mohorâtă.

— Moda vine și se duce.

— Am rămas monogami, eu și soția mea, vreau să zic, dar mai degrabă prin alegere conștientă decât din principiu. Și iată că și acum o vizitez tot timpul. O iubesc, serios că da.

— Iar ea a socotit că-i mai bine să te lase să ai o aventură la vârsta asta, m-a biciuit Mendoza.

Vorbele ei m-au rănit.

— N-a fost o aventură. Ascultă, am iubit-o pe Jorith, fata din neamul goților, și pe ea am iubit-o. Am simțit un nod dureros în gât. Nu se putea face absolut nimic ?

Mendoza clătină din cap. Mâinile îi rămaseră nemișcate pe birou. Vocea i se mai îmblânzi.

— Ți-am spus deja. Dacă ții neapărat, îți voi da și detalii. Instrumentele, n-are importanță cum funcționează, au indicat un anevrism al arterei anterioare cerebrale. Nu fusese îndeajuns de grav pentru a da simptome, dar presiunea declanșată de travaliul nașterii l-a făcut să

plesnească. Nu-i făceam nici un serviciu după ce se produsese o deteriorare cerebrală pe o zonă atât de întinsă.

— Asta nu se putea remedia ?

— Ba da. Am fi putut s-o aducem aici, să repunem în funcţiune inima şi plămânii şi să folosim tehnici de clonare a neuronilor pentru a obţine o persoană care să-i semene, dar care ar fi trebuit să înveţe aproape totul de la început. Echipa mea nu face astfel de operaţii, Agent Farness. Şi asta nu pentru că suntem lipsiţi de suflet dar pur şi simplu avem deja prea multe cazuri încredinţate pentru a ajuta personalul Patrulei şi... şi familiile lor. Dacă am începe cumva să admitem excepţii am fi sufocaţi. Şi nici nu ţi-ai fi recăpătat iubita, înţelege asta. N-ar fi fost aceeaşi.

Mi-am adunat toate forţele ce le mai aveam.

— Să presupunem că am fi intervenit în perioada de început a gravidiei, am spus. Puteam s-o ducem aici, tratam artera aceea, îi ştergeam din memorie amintirea acestei călătorii şi o duceam înapoi ca să... ca să aibă o viaţă sănătoasă.

— Acum vorbesc doar dorinţele tale. Patrula nu modifică ceea ce deja s-a petrecut. Ea păstrează trecutul.

M-am lăsat mai adânc în scaun. Contururile colorate în perpetuă mişcare căutau zadarnic să-mi ofere o alinare.

Mendoza însă continuă :

— Dar să nu te simţi prea vinovat. N-aveai cum să ştii. Dacă fata s-ar fi căsătorit cu un altul, aşa cum sigur s-ar fi întâmplat, sfârşitul i-ar fi fost acelaşi. Am impresia că fericirea pe care a trăit-o alături de tine o depăşeşte cu mult pe a altor femei din vremea ei.

Vocea ei căpătă forţă :

— Tu însă, tu ţi-ai provocat singur o rană care se va închide greu şi după mult timp. Nu se va vindeca niciodată dacă nu-ţi vei înfrâna tentaţia supremă de a te întoarce acolo în timpul vieţii ei, ca s-o vezi sau ca să fii cu ea. Lucrul acesta este interzis şi se pedepseşte cu severitate şi asta nu numai din pricina riscurilor pe care o asemenea acţiune ar provoca-o în scurgerea timpului. Îţi

vei distruge spiritul şi chiar mintea. Iar noi avem nevoie de tine. Soţia ta de asemenea.

— Da, am reuşit să îngaim.

— Îţi va fi îndeajuns de greu să-i urmăreşti pe descendenţii tăi şi-ai ei cum vor trebui să îndure ceea ce le este dat. Îmi pun chiar întrebarea dacă n-ar fi cazul să te transferi cu totul de la proiectul acesta.

— Nu... Vă rog !

— De ce nu ? mi-a aruncat ea.

— Pentru că nu... nu pot să-i abandonez acum — e ca şi cum Jorith ar fi trăit şi murit inutil.

— Asta vor hotărî superiorii tăi. Vei fi muştruluit serios, asta în cel mai fericit caz, pentru că ţi-ai permis să orbitezi atât de aproape de o adevărată gaură neagră. Nu ţi se va permite să te mai amesteci într-un asemenea grad în trecut. Mendoza a făcut o pauză, şi-a dezlipit privirea de la mine, şi-a mângâiat bărbia şi a murmurat : deci, dacă nu se dovedeşte că sunt necesare unele măsuri pentru a restabili echilibrul... Dar acesta nu-i domeniul meu.

Privirea ei a revenit ca să-mi studieze nenorocirea zugrăvită pe chip. S-a aplecat brusc peste birou, a făcut un gest liniştitor şi a spus :

— Ascultă, Carl Farness. Mi se va cere părerea în legătură cu cazul tău. De aceea te-am adus aici şi vreau să te ţin o săptămână-două ca să mă lămuresc pe deplin. Dar deja... întâmplarea prin care-ai trecut tu nu e unică în activitatea Patrulei care se desfăşoară de-a lungul a un milion de ani — mi-am dat deja seama că eşti un om de treabă care poate că a făcut o gafă, dar asta se datorează în mare măsură lipsei de experienţă.

Se întâmplă, s-a întâmplat şi se va mai întâmpla, mereu, mereu. Izolarea, în ciuda permisiilor petrecute acasă şi a legăturilor cu indivizi prozaici ca mine. Nedumeriri, cu toată pregătirea prealabilă ; şocul cultural, şocul pe care-l provoacă prezenţa umană. Ai fost martor la ceea ce pentru tine înseamnă nenorocire, sărăcie, promiscuitate, neştiinţă, tragedie inutilă — ba mai rău, cruzime, brutalitate, injustiţie, măceluri lipsite de sens... Nu te puteai con-

frunta cu toate astea fără să te simți rănit. Trebuia să te convingi că goții nu sunt mai răi decât tine, ci doar altfel ; și dincolo de deosebirea asta trebuia să cauți identitatea care există ; iar apoi ai simțit nevoia de a încerca să le oferi ajutorul tău și în cadrul acestui proces ai găsit deodată o ușă deschisă spre ceva drag și minunat...

Da, călătorii în timp, inclusiv membrii Patrulei, rămân în mod inevitabil legați de câte ceva. Realizează acțiuni, iar unele dintre ele sunt intime. În mod normal, ele n-ar trebui să constituie o amenințare. Cât cântărește genealogia precisă, obscură și îndepărtată chiar și pentru o figură cheie a istoriei ? Continuum-ul cedează, dar mai și respinge. Dacă limitele lui de rezistență nu sunt depășite, atunci întrebarea rămâne fără răspuns, fără sens, fie că astfel de fapte mărunte schimbă trecutul fie că nu, fie că au făcut parte „totdeauna“ din el.

Să nu te simți prea vinovat, Farness, a încheiat ea extrem de calmă. Aș mai vrea să începi să-ți revii din starea asta și din durere. Ești un agent operativ al Patrulei Timpului ; iar aceasta nu va fi ultima îngropăciune la care vei avea motive să participi.

302 – 330

Carl se ținu de cuvânt. Împietrit în tăcere, rămase rezemat în suliță și privi cum rudele de sânge o așezară pe Jorith în pământ și făcură un tumul din bolovani deasupra ei. După aceea, el și tatăl ei o comemorară printr-un praznic care ținu trei zile și la care invitară lume din întregul ținut. În tot acest timp vorbi doar când era întrebat dar și atunci destul de politicos în felul lui dominator. Deși se strădui să nu strice cheful nimănui, acel ospăț a fost mai liniștit decât multe altele pe care cei prezenți și le aduceau aminte.

După ce toți oaspeții în afara lui Winnithar plecară, iar Carl rămase singur lângă vatra lui, el îi spuse căpeteniei :

— Mâine plec și eu. N-o să mă mai vezi prea des.

— Ai făcut lucrul pentru care veniseși ?

— Nu, încă nu.

Winnithar nu întrebă care era acel lucru. Carl suspină și adăugă :

— Dacă Weard îmi va îngădui, aș vrea vă veghez asupra casei tale. Dar asta nu poate merge prea departe.

În zori își luă rămas bun și plecă pe jos. Ceața grea și înghețată ce căzuse peste noapte îl înghiți și-l ascunse curând vederii oamenilor.

În anii ce urmară, poveștile se înmulțiră. Unora li se păruse că-i zăriseră silueta înaltă pe la amurg, intrând în mormânt ca printr-o ușă. Alții spuneau că nu-i adevărat ; o scosese de acolo și o condusese ducând-o de mână. Amintirile lor despre el își pierdură încet dimensiunile umane.

Bunicii îl luară cu ei pe Dagobert, îi găsiră o doică să-l alăpteze și-l crescură ca pe propriul lor fiu. În ciuda straniei întâmplări care-l adusese pe lume, nimeni nu-l oropsi, dar nici nu-l lăsă să o ia razna. Oamenii socoteau mai curând că merita să și-l facă prieten pentru că era sigur sortit să facă fapte mărețe — din acest motiv trebuia să deprindă datinile onoarei și purtarea cuviincioasă, precum și îndemânarea ca războinic, vânător și soț. Copiii de zei nu erau un lucru cu totul necunoscut. Ei deveneau eroi, ori femei trecând drept frumoase și înțelepte, dar cu toate astea rămâneau muritori ca toți ceilalți.

După trei ani, Carl le făcu o scurtă vizită. În timp ce-și privea fiul, murmură :

— Ce mult seamănă cu mama lui.

— Da, la chip, îl aprobă Winnithar, dar n-o să-i lipsească bărbăția ; lucrul ăsta se vădește deja, Carl.

Nimeni altul nu mai îndrăzni să i se adreseze Rătăcitorului pe nume — nici măcar pe numele care li se părea potrivit. Când începură să se cinstească, ei făcură ceea ce îi rugase el, spunând poveștile și versurile pe care le auziseră în ultima vreme. El voi să știe unde fuseseră ele izvodite, ei reușiră să-și amintească de numele unui bard

sau doi, iar el spuse că-i va căuta. Mai târziu chiar o făcu şi creatorii se considerară norocoşi că *el* îi băgase în seamă. Iar el le povesti lucruri fermecătoare, aşa cum o făcea şi mai demult. Cu toate astea, în curând plecă şi nu se mai întoarse ani întregi.

În timpul acesta Dagobert crescu în tihnă, devenind un flăcău agil, vesel, atrăgător şi plăcut de toată lumea. N-avea decât doisprezece ani când îi însoţi pe fraţii lui vitregi, cei doi fii mai mari ai lui Winnithar, într-o călătorie spre sud împreună cu un convoi de neguţători. Petrecură iarna departe de casă şi se întoarseră în primăvara următoare împovăraţi de tot felul de minuni. Da, acolo departe se aflau pământuri bune pentru a fi cucerite, bogate, udate de un fluviu numit Nipru care făcea ca Vistula să pară un râuleţ. Văile dinspre nord erau acoperite de păduri dar mai departe, spre sud, se întindeau câmpii largi, păşuni pentru turme şi cârduri de păsări aşteptând plugul ţăranului ca o mireasă gătită. Acela care avea să posede ţinuturile de acolo va controla şi puhoiul de mărfuri care veneau prin porturile de la Marea Neagră.

Însă la vremea aceea nu mulţi goţi se deplasaseră într-acolo. Doar triburile din vest făcuseră marea călătorie până pe pământurile de la nordul Dunării. Se aflau la frontiera cu Imperiul Roman, ceea ce însemna un belşug de schimburi de produse. Singurul lucru rău era dacă se ajungea la război, pentru că romanii puteau reprezenta o forţă formidabilă, mai ales dacă ar fi pus capăt tulburărilor lor interne.

Niprul curgea la o distanţă sigură de Imperiu. Adevărat, herulii veniseră dinspre nord şi se aşezaseră de-a lungul ţărmului Mării de Azov : bărbaţi teribili care vor crea neîndoielnic multe necazuri. Dar tocmai pentru că erau fiinţe atât de sălbatice precum lupii şi dispreţuiau pe cei care purtau platoşă şi luptau în rânduri strânse, stârneau mai puţină teamă decât vandalii. La fel de adevărat era că la nord şi la răsărit de heruli îşi aveau bârlogul hunii, călăreţi de temut, crescători de animale, parcă rude cu spiriduşii prin urâţenia, murdăria şi pofta lor de

sânge. Se spunea că sunt cei mai cumpliţi şi răi războinici din lume. Dar cu atât era mai mare gloria celui care-i bătea în cazul vreunui atac ; şi o oaste de strânsură a goţilor îi putea înfrânge, pentru că ei se rupseseră în clanuri şi triburi, mai dornice să se războiască între ele decât să organizeze năvăliri asupra gospodăriilor izolate sau a aşezărilor închegate.

Dagobert ardea de nerăbdare să plece, iar fraţii lui voiau şi ei asta. Winnithar îi sfătui să fie cu luare aminte. Să afle şi alte lucruri înainte de a face o faptă care după aceea nu mai putea fi desfăcută. Pe de altă parte, când va sosi vremea aceea, nu vor pleca doar câteva familii, să cadă pradă năvălitorilor nestatornici într-un loc, ci cu o forţă mare. Părea că totul avea să fie posibil în curând.

Pentru că acestea erau zilele în care Geberic din tribul greutungilor încerca să-i adune împreună pe goţii din răsărit. Cu unii se luptase şi-i adusese la ascultarea vrerii lui, pe alţii şi-i câştigase prin vorbă bună, prin ameninţări sau promisiuni. Printre aceştia din urmă se numărau şi teuringii care atunci când Dagobert împlini cincisprezece ani îl aclamară pe Geberic drept rege al lor. Asta însemna că trebuiau să-i plătească dări care nu erau mari ; trimiteau bărbaţi să lupte pentru el atunci când acesta voia, dacă nu se întâmpla să cadă în perioada semănatului sau recoltatului ; şi tot Geberic dăduse legi prin Marele Sfat, făcute pentru tot domeniul. În schimb, ei nu trebuiau să se teamă de alţi goţi care i se alăturaseră, ci să ceară ajutorul acestora împotriva vrăjmaşilor comuni ; comerţul înflori ; iar ei aveau bărbaţi la Marele Sfat care se aduna o dată pe an pentru a discuta şi a vota.

Dagobert luptă cu cinste în războaiele regelui. Între timp, mai cobora spre sud în funcţia lui de căpetenie de paznici pentru grupurile de neguţători ambulanţi. Când ajungea acolo făcea ochii roată şi învăţa multe.

Rarele vizite ale tatălui său coincideau întotdeauna, nu se ştie cum, cu sosirea lui acasă. Rătăcitorul îi făcea daruri frumoase şi-i dădea înţelepte sfaturi, dar discuţiile

dintre ei erau stângace, pentru că ce-i putea spune tânărul unuia ca acela ?

Dagobert avea întâietate atunci când se aduceau ofrande la un fel de altar pe care Winnithar pusese de-l construise în locul unde se aflase casa naşterii băiatului. Winnithar dăduse poruncă să se dea foc casei, ca s-o aibă cea a cărui fantomă rămăsese acolo. Ciudat, dar la această ceremonie Rătăcitorul nu îngăduise vărsarea de sânge. Puteau fi oferite doar primele fructe ale pământului. Aşa se născu şi credinţa că merele azvârlite în foc înaintea pietrei deveneau Merele Vieţii.

Când Dagobert crescu deplin, Winnithar căută o soţie bună pentru el. Aceasta se vădi a fi Waluburg, o fecioară puternică şi atrăgătoare, fiica lui Optaris de la Vâlceaua Cornului de Cerb care era al doilea om ca putere între teuringi. Rătăcitorul binecuvântă prin prezenţa lui această căsătorie.

Se află din nou printre ei când Waluburg dădu naştere primului lor copil, un băiat pe care l-au numit Tharasmund. În acelaşi an se născu şi Ermanaric, primul fiu al regelui Geberic care a trăit până a ajuns bărbat în toată firea.

Waluburg înflorea, dându-i bărbatului ei copii sănătoşi. Cu toate astea, Dagobert părea să nu-şi găsească locul ; unii spuneau că moştenise sângele tatălui său şi că auzea chemarea eternă a vântului de la marginea lumii. Când se întoarse din următoarea călătorie spre sud, aduse vestea că un mare domn roman pe nume Constantin îi învinsese în cele din urmă pe toţi rivalii şi devenise stăpân al întregului Imperiu.

Şi poate că asta i-a aprins imaginaţia lui Geberic mai mult decât faptul că el, ca rege, ajunsese puternic. Mai petrecu câţiva ani adunându-i pe goţii răsăriteni sub comanda lui ; apoi îi chemă să-l urmeze şi să pună capăt năvălirilor vandale. Dagobert hotărâse deja să se mute spre sud. Rătăcitorul îi spusese că acesta n-ar fi deloc un lucru lipsit de înţelepciune ; aşa era soarta goţilor şi ar face bine să ajungă acolo printre primii, pentru a pune mâna pe pământurile cele mai bune. Se duse să vorbească

cu gospodari mai mari şi mai mici pentru că ştia că bunicul lui avea dreptate să spună că trebuie să meargă cu forţe puternice. Însă când sosi săgeata războiului, onoarea îl împiedică să nu răspundă chemării. Porni călare în fruntea a mai bine de o sută de oameni.

A fost aceea o încercare cumplită, sfârşind cu o bătălie care a îngrăşat corbii şi lupii. Acolo a căzut răpus Visimar, Regele Vandalilor. Tot acolo au pierit fiii mai mari ai lui Winnithar, cei care speraseră să plece împreună cu Dagobert. El scăpă cu viaţă, nici măcar rănit grav, şi dobândi o faimă răsunătoare pentru neînfricarea lui. Unii au spus că Rătăcitorul îl apărase pe câmpul de bătălie, ucigând vrăjmaşii cu suliţa, dar el negă acest lucru.

— Tatăl meu a fost acolo, da, pentru a fi alături de mine în noaptea dinaintea ultimei încleştări, dar nimic altceva. Am vorbit despre multe şi ciudate lucruri. L-am rugat să nu mă facă de ruşine ajutându-mă în luptă, iar el mi-a răspuns că asta nu era voia lui Weard.

Ca rezultat al acestei bătălii, vandalii au fost înfrânţi, călcaţi în picioarele cailor şi siliţi să-şi părăsească pământurile. După ce bejeniră vreme de câţiva ani dincolo de Dunăre, primejdioşi dar împuţinaţi, ei l-au rugat pe Împăratul Constantin să se milostivească de ei şi să-i lase să se aşeze în Imperiul lui. Scârbit de a mai avea şi alţi războinici să-i apere hotarele, i-a lăsat să traverseze în Panonia.

În acest timp, Dagobert se văzu căpetenie a teuringilor prin căsătorie, prin moştenire şi prin renumele ce şi-l câştigase. Mai lăsă să treacă o vreme pentru pregătiri, iar apoi porni spre sud în fruntea lor.

Atât de ademenitoare era speranţa de mai bine, încât puţini rămaseră pe loc. Printre cei care nu se dezlipiseră de locurile de baştină se numărară bătrânul Winnithar şi Salvalindis. Când căruţele încărcate porniră scârţâind, Rătăcitorul îi căută pe cei doi bătrâni pentru ultima oară şi se purtă blând cu ei de dragul celor trăite împreună şi de dragul celei ce-şi dormea somnul lângă apa Vistulei.

1980

Nu Manse Everard a fost ofiţerul care m-a făcut cu ou şi cu oţet pentru indisciplină, însă el a aprobat, cu multe rezerve, continuarea misiunii mele, în mare măsură la insistenţele lui Ganz ; a bodogănit el şi pentru că nu avea cu cine să mă înlocuiască. Everard avea motivele lui să fie reticent. Ele deveniseră evidente, la fel ca şi faptul că studiase rapoartele mele.

Cu toată diferenţa dintre secolul patru şi douăzeci, trecuseră doar doi ani din viaţa mea de când o pierdusem pe Jorith. Durerea mea se mai diluase, transformându-se în melancolie — o, de-ar fi avut parte de viaţa pe care o iubea şi din care făcuse o încântare pentru mine — numai că amintirea ei revenea cu putere din când în când şi mă dobora. Laurie mă ajutase în felul ei discret să accept situaţia. Nu ştiusem până în momentele acelea ce fiinţă minunată era.

Mă aflam acasă în permisie în New York-ul anului 1932 când Everard m-a căutat şi mi-a solicitat o nouă întrevedere.

— Doar câteva întrebări, câteva ore de trăncăneală, mi-a spus, şi după aceea putem ieşi în oraş să ne distrăm. Poţi veni şi cu soţia, desigur. Ai văzut-o vreodată pe Lola Montez [1] în zilele ei de glorie ? Am bilete, Paris, 1943.

Venise iarna. Zăpada cădea ca o perdea deasă şi învârtejită dincolo de ferestre, făcând ca apartamentul să pară o peşteră de încremenire albă pentru noi. Mi-a oferit un grog şi m-a întrebat ce-mi plăcea în mod deosebit din domeniul muzicii. Am căzut de acord asupra unui spectacol Koto dat de un cântăreţ al Japoniei medievale al cărui nume nu era menţionat în cronicile vremii, dar care

[1] Lola Montez (1818?—1861), dansatoare şi aventurieră de origine britano-irlandeză, amanta unor personalităţi ale vremii : Franz Liszt, Alexandre Dumas-tatăl, regele Ludovic I al Bavariei, care a făcut-o baroană de Rosenthal şi contesă de Lonsfeld. Influenţa ei asupra lui Ludovic a dat naştere unei revoluţii care l-a silit să abdice. Ajunsă în America, şi-a continuat viaţa aventuroasă, iar spre sfârşitul vieţii şi-a folosit averea pentru ajutorarea femeilor „depravate".

fusese cel mai bun. Călătoria prin timp își are recompensele și durerile ei.

Everard a transformat într-un adevărat spectacol umplerea cu tutun a pipei și aprinderea ei.

— N-ai făcut niciodată raport privind legătura ta cu Jorith, a spus pe o voce neutră. Asta a rezultat în cursul cercetărilor, după ce-ai solicitat-o pe Mendoza ca să te ajute. De ce asta ?

— A fost ceva personal, am răspuns. Nu mi s-a părut că asta ar trebui să intereseze pe cineva. A, am fost atenționați în legătură cu asemenea lucruri la Academie, dar regulamentele nu interzic clar așa ceva.

Privindu-l cum stătea cu capul aplecat, am înțeles cu un fior că trebuia să fi citit tot ce scrisesem. Îmi știa tot viitorul, iar eu nu — așa cum nu-l voi ști până ce nu voi fi trecut prin el. Regula potrivit căreia agenților li se interzice să-și cunoască viitorul este foarte rar încălcată ; poate ușor să rezulte cel puțin o neplăcută buclă cauzală.

— Te rog să mă-nțelegi că nu am de gând să repet o muștruluială pe care ai primit-o deja, a spus Everard. De fapt, între noi fie vorba, mi se pare că Abdullah, coordonatorul, a fost inutil de bățos. Ofițerilor operativi trebuie să li se permită puțină libertate și inițiativă pentru că altfel nu și-ar duce treburile la bun sfârșit și mulți dintre ei au intrat în dandanale mai mari decât a ta.

I-a trebuit aproape un minut ca să aprindă tutunul din pipă, după care, învăluit într-un nor albăstrui, a continuat :

— Cu toate astea, aș vrea să-ți cer câteva detalii. Mai degrabă ca să-ți văd reacția decât ca să tragem niște adânci concluzii filozofice — deși trebuie să admit că vreau să-mi satisfac curiozitatea. Vezi tu, în baza discuției pe care o vom avea, s-ar putea să-ți dau o serie de sugestii procedurale. Eu nu-s om de știință, dar m-am plimbat mereu prin istorie, preistorie, chiar postistorie, și destul de mult.

— Aici ai dreptate, l-am aprobat respectuos.

— În fine, ca să pornim de undeva, cu ceea ce e mai evident. Pe la început ai intervenit într-un război dintre goți și vandali. Cum justifici asta ?

— La întrebarea asta am răspuns în timpul anchetei, domnule... Manse. Cum viaţa mea n-a fost primejduită deloc, am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să nu ucid vreun vandal. I-am ajutat pe goţi să se organizeze, am strâns informaţii, am inspirat teamă în rândul duşmanilor — zburând pe vehiculul antigravitaţional, producând iluzii, proiectând fascicule subsonice. Creând panică între duşmani cred că am salvat vieţi de ambele părţi. Dar motivul esenţial era că depusesem multe eforturi — ale mele şi ale Patrulei — constituind o bază în societatea pe care trebuia s-o studiem, iar vandalii ameninţau să o distrugă.

— Nu te-ai temut că astfel vei determina unele modificări în evenimentele din viitor ?

— Nu. A, probabil că ar fi trebuit să mă gândesc mai bine şi să cer părerile unor experţi înainte de a acţiona. Dar totul mi s-a părut ca un caz prezentat în manuale. Asta era doar una din năvălirile mai mari pe care le-au organizat vandalii. Istoria nu le-a menţionat nicăieri. Oricum, rezultatul nu cântărea prea greu... decât la nivelul indivizilor, dintre care unii prezentau importanţă pentru misiune dar şi pentru mine. Cât priveşte vieţile acelor oameni — şi linia genealogică pe care am creat-o eu însumi, acolo, înapoi în timp — acelea sunt fluctuaţii statistice minime în fondul genetic. Curând acestea se atenuează.

Everard m-a privit încruntat.

— Îmi oferi argumente standard, Carl, aşa cum ai făcut-o în faţa comisiei de anchetă. Acolo te-au scos basma curată. Dar astăzi nu mai încerca să te dezvinovăţeşti. Eu vreau să te fac să înţelegi, nu la nivelul intelectului general, ci în adâncul conştiinţei tale, că realitatea nu corespunde perfect cu textele din manuale, ba uneori se bate chiar cap în cap cu ele.

— Cred c-am început deja să pricep asta. Umilinţa mea era sinceră. În vieţile pe care le-am urmărit acolo, în trecut, nu avem *dreptul* de a-i stăpâni pe oameni după vrerea noastră.

Everard a zâmbit şi atunci m-am simţit mai uşurat şi am savurat prima înghiţitură mai lungă din pahar.

— Bine. Să lăsăm deoparte generalităţile şi să intrăm în detalii în legătură cu ceea ce cauţi acolo. De exemplu, le-ai dat goţilor tăi lucruri pe care nu le-ar fi avut niciodată fără tine. Darurile materiale nu trebuie să ne îngrijoreze ; vor rugini sau se vor pierde destul de repede. Dar e vorba de relatările despre lume şi poveştile despre culturile străine.

— Trebuia să le stârnesc interesul faţă de mine, nu ? Cum altfel să-mi recite producţiile lor vechi care se refereau la lucruri familiare lor ?

— Mda, bine... Dar ascultă, oare unele lucruri pe care le-ai povestit n-ar putea să intre în folclorul lor, modificând însuşi materialul pe care vrei să-l studiezi ?

Mi-am permis să râd.

— Nu. În cazul acesta am făcut un calcul psihologic şi l-am folosit ca îndrumar. Rezultă că societăţile de acest fel au o memorie colectivă foarte selectivă. Nu uita că încă nu cunosc scrisul şi trăiesc într-o lume mentală în care minunile sunt lucruri obişnuite. De exemplu, ceea ce le-am povestit despre romani se adăuga doar la informaţiile pe care le aveau deja de la diverşi călători ; şi acele amănunte se vor contopi foarte curând la nivelul general al conceptelor lor despre Roma. În ceea ce priveşte materialul exotic, ei bine, ce a fost un oarecare Cuchulain dacă nu un erou sortit să moară asemenea multor altora şi despre care ei auziseră zeci de povestiri ? Ce reprezenta Imperiul Han dacă nu o altă ţară fabuloasă de dincolo de orizont ? Ascultătorii care se aflau în preajma mea au rămas impresionaţi ; dar după aceea ei au povestit altora care au amestecat totul cu relatările saga existente.

Everard a dat din cap.

— Mda ! a pufăit de câteva ori apoi brusc a întrebat : dar tu ? Tu nu eşti o aglomerare de vorbe ; eşti o persoană enigmatică, dar concretă, care apare mereu printre ei. Ţi-ai propus s-o faci de-a lungul câtorva generaţii. Vrei să te transformi în zeu ?

Aceasta era întrebarea dură pentru care mă pregătisem îndelung. Am lăsat încă o înghiţitură de băutură să-mi încălzească gâtlejul înainte de a răspunde rar :

— Da, cred că da. Nu pentru că asta mi-a fost intenţia, dar se pare că aşa s-a întâmplat.

— Everard n-a tresărit aproape deloc. Lenevos ca un leu, a spus printre dinţi :

— Şi mai susţii că asta nu creează o perturbare în istorie ?

— Sigur. Te rog să mă asculţi. N-am pretins vreodată că sunt zeu şi nici n-am cerut prerogative zeieşti sau ceva de genul ăsta. Şi nici nu-mi propun s-o fac. Aşa s-a întâmplat. În cazul de faţă, am sosit singur, îmbrăcat ca un călător, dar nu ca un vagabond. Purtam o suliţă pentru că ea reprezenţa arma normală pentru cel care merge pe jos. Aparţinând secolului douăzeci, sunt mai înalt decât normal pentru secolul patru, chiar printre naţiile nordice. Părul şi barba îmi sunt cărunte. Le-am spus poveşti descriind locuri din depărtări şi desigur am zburat şi am băgat groaza în duşmani — n-am avut încotro. Dar repet, n-am creat un zeu nou. Mă potriveam doar unei imagini pe care ei o venereau de mai multă vreme şi în cursul timpului, cam o generaţie sau aşa ceva ; au juns astfel să presupună că trebuie să fiu *el.*

— Cum se numeşte ?

— Wodan la goţi. Înrudit cu germanul Wotan, cu englezul Woden, frizianul Wons *et cetera.* Versiunea scandinavă târzie e cea mai cunoscută : Odin. Am rămas surprins să-l văd pe Everard mirându-se. Bineînţeles că rapoartele pe care le făceam pentru diviziunea de supraveghere a Patrulei erau mai puţin detaliate decât notiţele pe care le întocmeam către Ganz.

— Hm ? Odin ? Dar el avea un singur ochi şi era zeul-şef, şi pricep că tu nu eşti acelaşi... Sau eşti cumva ?

— Nu... Ce plăcere şi mângâiere că puteam trece din nou la catedră ! Te gândeşti la Eddic, Odin al vikingilor. El însă aparţine altei ere, cu secole mai târziu, la sute de mile mai spre nord. Pentru goţii mei, zeul şef, cum te-ai exprimat, este Tiwaz. El se regăseşte în vechiul panteon indoeuropean împreună cu celelalte Anse, ca fiind opuşi zeităţilor indigene htoniene [1] precum Wanes. Romanii îl

[1] Zeităţi htoniene — zeităţi subpământene (n. tr.).

identificau pe Tiwaz cu Marte, pentru că el era zeul războiului, dar era în acelaşi timp şi altceva.

Romanii au crezut că Donar, pe care scandinavii l-au numit Thor, trebuie să fie acelaşi cu Jupiter pentru că el domnea asupra vremii, dar pentru goţi el era fiul lui Tiwaz. Tot astfel, pentru Wodan pe care romanii l-au identificat cu Mercur.

— Deci mitologia a evoluat o dată cu trecerea timpului, nu ? mă imboldi Everard.

— Exact, am zis. Tiwaz şi-a pierdut din importanţă ajungând Tyr din Asgard.[1] Au rămas puţine amintiri despre el, în afară de faptul că şi-a pierdut o mână în momentul când lega Lupul care va distruge lumea. Şi totuşi, „tyr“, ca substantiv comun, este sinonim în limba veche scandinavă cu „zeu“.

Între timp, Wodan sau Odin a crescut în importanţă până când a devenit părintele tuturor. Cred — deşi problema asta va trebui s-o cercetez într-o bună zi — că asta s-a datorat faptului că scandinavii au devenit extrem de războinici. Un cărăuş ce ducea sufletele către lumea subpământeană care a căpătat şi trăsături şamanice prin influenţa finică era o chestiune normală pentru un cult în societatea războinicilor aristocraţi. El îi ducea în Walhalla[2]. Şi pentru că veni vorba, el era ţinut la mare cinste în Danemarca şi probabil Suedia. În Norvegia şi colonia ei, Islanda, Thor domina totul.

— Fascinant ! Everard a lăsat să-i scape un oftat. Sunt mai multe lucruri de învăţat decât vom apuca într-o viaţă... Bine, şi-acum spune-mi despre figura de Wodan pe care o faci tu în Europa de est a secolului nostru.

— Încă are doi ochi, am explicat eu, dar mai posedă pălăria, mantia şi suliţa care de fapt îi slujeşte drept toiag. Vezi, el este Rătăcitorul. De aceea romanii au crezut că el trebuie să fie Mercur sub un alt nume, aşa cum au crezut şi despre zeul grec Hermes. Toate-şi au originea

---

[1] Asgard — Împărăţia lui Odin în mitologia germană (n trad.).
[2] Walhalla — paradisul la germani, regatul lui Odin unde ajungeau toţi eroii căzuţi în luptă (n. tr.).

în tradițiile timpurii indo-europene. Poți găsi aluzii în India, Persia, în mitologiile celtice și slave, dar acestea din urmă sunt și mai sărăcăcios consemnate. Evident că serviciile mele vor...

— Oricum, Wodan-Mercur-Hermes este Rătăcitorul, pentru că el este zeul vântului. Asta îl va face să devină patronul călătorilor și negutătorilor. Călătorind atâta peste tot el trebuie să fi învățat foarte mult așa că este de asemenea asociat cu înțelepciunea, poezia... și magia. Aceste atribute se alătură ideii potrivit căreia morții călătoresc pe vântul nopții — se combină pentru a-l crea pe Psychopomp, cel care-i conducea pe morți în Lumea de Dincolo.

Everard a scos un cerc de fum. L-a urmărit cu privirea de parcă în răsucirea aceea ar fi văzut un simbol.

— Te-ai fixat pe o figură foarte puternică, după câte se pare, a spus încet.

— Da, l-am aprobat eu. Dar repet, nu asta mi-a fost intenția. Iar dacă nu de altceva, măcar pentru că-mi complică enorm misiunea. Și bineînțeles că voi fi foarte precaut. Însă... e un mit care există deja. Circulau nenumărate relatări despre aparițiile lui Wodan printre muritori. Ce importanță mai are că majoritatea erau fabule, în timp ce prea puține reflectau evenimente care se petrecuseră cu adevărat ?

Everard a tras puternic din pipă.

— Habar n-am. Cu toate că am studiat despre acest episod, după ceea ce a devenit, nu mai știu ce să cred. Poate că nimic, nu vor apărea diferențe. Și totuși am învățat să mă feresc de arhetipuri. Ele au mai multă forță decât a reușit să măsoare vreo știință de-a lungul istoriei. Tocmai de aceea te tot întreb despre lucruri care-ar trebui să-mi fie clare. Și în profunzimea lor nu-s.

N-a strâns din umeri, ci s-a scuturat hotărât.

— În fine, a mormăit el, să lăsăm metafizica. Să rezolvăm câteva probleme practice și apoi să ne întâlnim cu soția ta și cu prietena mea și să ne distrăm.

Tăvălugul bătăliei vuia de o zi întreagă. Ca nişte valuri de furtună care se sparg de stâncă, hunii se năpusteau mereu-mereu către rândurile goţilor. Săgeţile lor întunecară cerul înainte ca ei să-şi coboare lăncile ; stindardele fluturară, pământul se cutremură sub tunetul copitelor, iar călăreţii porniră în trombe de praf. Luptători pedeştri, goţii rămaseră neclintiţi în rânduri strânse. Ţepuşele erau înclinate în faţă, săbiile, securile şi halebardele luceau gata de luptă, coardele arcurilor zbârnâiau când slobozeau săgeţile, pietrele vâjâiau când plecau din praştii, cornurile scoteau mugete. Când cele două forţe se ciocniră cu zgomot, urletele răguşite răspunseră strigătelor ascuţite de luptă ale hunilor.

Imediat după aceea bărbaţii încleştaţi începură să se ciopârţească, să se înjunghie, să gâfâie, să asude, să ucidă, să moară. Atunci când se prăbuşeau la pământ, picioarele şi copitele sfărâmau coaste şi călcau carnea până o făceau o pastă însângerată. Fierul vibra lovind coifuri, zăngănea când lovea în armuri de zale, duduia ciocnindu-se de lemnul scuturilor sau de pielea tare a platoşelor. Caii se tăvăleau în chinuri ori nechezau gâlgâit, având gâturile străpunse sau chişiţele retezate. Bărbaţii răniţi căutau să mai dea o lovitură sau să împungă sau să mai târâie pe cineva cu ei în moarte. Rareori ştia cineva sigur pe cine a doborât sau cine l-a trăsnit. Fiecare era cuprins de o nebunie care devenea atoatestăpână, învârtindu-se ameţitoare şi neagră prin mintea lui.

Hunii reuşiră o dată să rupă linia duşmană. Îşi chelălăiră bucuria şi-şi struniră caii roată împrejur ca să înceapă măcelul pe la spate. Dar, ca din senin, o hoardă de goţi se rostogoli peste ei, iar acum hunii erau cei prinşi în capcană. Puţini scăpară. Altminteri, de îndată ce simţeau că un atac a dat greş, căpeteniile hune sunau retragerea. Călăreţii erau bine pregătiţi ; ieşeau repede din bătaia săgeţilor şi o vreme cei atacaţi respirau puţin uşuraţi, îşi potoleau setea, vedeau de răniţi, se uitau urât peste pământul ce-i despărţea de năvălitori.

Soarele se scobori spre apus roşu ca sângele pe un cer verde-albăstrui. Lumina lui mai zăbovi puţin, licărind pe apa fluviului şi pe aripile păsărilor de pradă care se roteau larg pe deasupra câmpului de bătălie. Umbrele se alungeau pe pantele acoperite cu ierburi argintii, se ridicau prin vâlcele, înnegreau pâlcurile de copaci, dându-le forme negândite. O adiere rece se stârni şi traversă pământul înnoroit şi însângerat, făcând să fluture uşor pletele celor răpuşi care zăceau în maldăre ici şi colo, şuieră de parcă ar fi vrut să-i cheme spre alte zări.

Tobele răpăiră. Hunii se strânseră în pâlcuri. La urmă se auzi un sunet strident de trompetă, iar ei porniră în ultimul atac ucigaş.

Deşi erau obosiţi de moarte de nici nu-şi mai simţeau braţele, goţii îi azvârliră înapoi şi-i secerară cu sutele. Dagobert îşi organizase capcana cu mare ştiinţă şi pricepere. Când auzise prima dată despre o armată de invadatori — ucigând, violând, prădând şi punând foc — şi-a chemat neamul să se strângă sub un singur steag. Îi dăduseră ascultare nu numai teuringii, dar şi locuitorii de alte seminţii. El îi atrăsese pe huni în adâncitura aceasta care ducea către Nipru, unde cavaleria nu se putea mişca în voie, după care adusese grosul oamenilor care se prăvăliră în valuri din susul dealurilor, din ambele părţi, baraseră retragerea.

Scutul lui mic şi rotund, muşcat de lovituri, zăcea făcut aşchii. Coiful lui era de nerecunoscut, platoşa aproape zdrenţuită, sabia ciobită, iar trupul o rană. Şi cu toate astea, se afla în primele rânduri ale goţilor, undeva la centrul liniei de luptă, iar stindardul flutura deasupra lui. Când se porni atacul, se mişcă precum o pisică sălbatică.

Un cal se ridică în două picioare, uriaş, exact în faţa lui. Îl străfulgeră cu privirea pe bărbatul din şa : scund dar lat în spate, îmbrăcat în piei puţind sub armura pe care-o purta, capul ras în afara unei cozi lungi, barba urmând linia fălcii şi despicată în două la bărbie, o faţă cu nasul mare, părând hidoasă din pricina cicatricilor care-o brăzdau.

Hunul mânuia o secure cu un singur tăiş. Dagobert sări într-o parte în clipa în care copitele calului căzură greu la pământ. Lovi şi armele lor se izbiră cu forţă. Oţelul zăngăni. Scânteile săriră într-o jerbă strălucind în înserare. Dagobert îşi roti lama săbiei şi lovi razant coapsa călăreţului. Dacă ar fi avut arma ascuţită, tăietura ar fi fost mortală. Aşa însă, nu făcu decât să-l cresteze şi sângele porni să curgă şuvoi. Hunul scoase un urlet de durere şi dădu o nouă lovitură. Nimeri în plin coiful gotului. Dagobert se împletici, gata să cadă. Reuşi să rămână în picioare — dar duşmanul dispăruse luat de iureşul bătăliei.

Un călăreţ apărut ca din senin în apropiere îl străpunse cu o suliţă. Pe jumătate ameţit, Dagobert primi lovitura între gât şi umăr. Hunul îl văzu prăbuşindu-se şi pătrunse în forţă prin spaţiul liber deschis în rândurile goţilor. Aflat la pământ, Dagobert aruncă sabia către duşman. Ea îl lovi pe hun în braţ şi acesta scăpă jos suliţa. Vecinul cel mai apropiat al lui Dagobert îl seceră cu o halebardă. Hunul se prăvăli din şa. Calul îşi continuă goana târând după el corpul agăţat cu un picior în scară.

Dintr-o dată lupta încetă. Zdrobiţi, cuprinşi de groază, vrăjmaşii rămaşi în viaţă o luară la goană. Nu în cete, ci fiecare de capul lui, mânând caii cu sălbăticie.

— După ei ! spuse Dagobert, găfâind de unde zăcea. Să nu vă scape nici unul — răzbunaţi-ne morţii, aduceţi pacea pe pământurile noastre... Cu un gest slăbit, îl îndemnă pe purtătorul de stindard. Omul porni înainte cu flamura ridicată şi goţii îl urmară, ucigând, ucigând. Au fost puţini hunii care s-au întors la iurtele lor.

Dagobert duse mâna la gât. Vârful îi intrase prin partea dreaptă. Sângele curgea şiroaie. Vacarmul luptei se îndepărta. Din apropiere se auzeau strigătele şi gemetele celor mutilaţi, bărbaţi şi cai, şi cârâielile corbilor care se roteau tot mai jos. Şi sunetele acestea se învălmăşiră din ce în ce mai stins în urechile lui. Ochii căutară ultimele licăriri ale soarelui.

Aerul sclipi şi se frământă. Sosise Rătăcitorul.

Descălecă de pe armăsarul lui nemaivăzut, îngenunche în noroiul amestecat cu sânge şi duse mâinile să pipăie rănile fiului său.

— Tată ! şopti gâlgâit din cauza sângelui care-i umplea gura.

Chipul sever şi rece pe care şi-l amintea era îndurerat.

— Nu pot salva — nu am voie — ei nu mi-ar... bolborosi Rătăcitorul.

— Am... în... vins ?

— Da. Vom scăpa de huni mulţi ani de-aici încolo. Datorită ţie.

Carl îl ţinu pe Dagobert în braţe până ce acesta muri şi mult timp după aceea.

1933

— Vai, Laurie !

— Linişteşte-te, iubitule... Aşa trebuia să se întâmple.

— Fiul meu, al meu !

— Vino. Dacă vrei să plângi nu te ruşina.

— Dar Laurie, era atât de tânăr.

— Şi totuşi adult. Doar n-ai uitat de copiii *lui*, nepoţii tăi. Aşa e ?

— Nu, niciodată. Deşi ce-aş putea face ? Spune-mi, cu ce pot să-i ajut ? Sunt sortiţi pieirii, descendenţii lui Jorith vor muri, nu pot să schimb asta, cum să-i sprijin ?

— O să ne mai gândim la asta, iubitule. În primul rând, te rog să te odihneşti, să dormi.

337 – 344

Tharasmund era în a treisprezecea iarnă când Dagobert, părintele lui, căzu în luptă. Cu toate acestea, după ce-şi îngropară conducătorul într-un gorgan înalt, teuringii îl aclamară pe flăcău drept căpetenie. Era încă un ado-

lescent, dar promițător, iar ei nu voiau nicicum să fie conduși de altă casă decât a lui.

Pe de altă parte, după bătălia de pe Nipru nu se mai așteptau prea curând la noi primejdii. Acolo zdrobiseră o alianță a câtorva triburi hunice. Restul hunilor, ca și herulii, de altfel, nu se vor grăbi să-i atace din nou pe goți. Bătăliile următoare aveau să se ducă departe de locurile lor, și nu în apărarea pământurilor, ci în numele regelui Geberic. Tharasmund va avea vreme să crească și să deprindă lucruri noi. În plus, nu era adevărat că se va bucura de protecția și de sfatul lui Wodan ?

Waluburg, mama lui, se recăsători cu un bărbat pe nume Ansgar. Era de rang mai mic decât ea, dar înstărit, harnic și nu jinduia puterea. El și ea au administrat cu pricepere averea și și-au condus cu dreptate supușii până când Tharasmund a ajuns la vârsta majoratului. Puteau rămâne pe mai departe conducători încă un an, după care urmau să se retragă pentru a duce o viață liniștită dacă asta era dorința lui. Neastâmpărul caracteristic genealogiei sălășluia și în el, iar el dorea libertatea de a călători.

Asta era bine, pentru că-n vremurile acelea se petreceau nenumărate schimbări în lume. O căpetenie trebuia să le cunoască înainte de a încerca să le facă față.

Roma ajunsese din nou la pace cu ea însăși deși, înainte de a muri, Constantin împărțise cârmuirea Imperiului între Est și Vest. Alesese orașul Bizanț ca sediu al cârmuirii pentru Imperiul de Răsărit, rebotezându-l după propriul său nume. El spori repede în mărime și bogăție. După încleștări în care fuseseră înfrânți vizigoții încheiară un tratat cu Roma și schimburile de mărfuri de o parte și de alta a Dunării crescură. Constantin declară pe Cristos drept singurul zeu al statului. Cei care împărtășeau această credință se împrăștiară în toate zările. Goții de vest auzeau din ce în ce mai des asemenea vești. Cei care mai credeau în Tiwaz și Frija nu plecau urechile la astfel de vorbe. Nu numai că vechii zei se vor mânia și vor aduce nenorociri pe capul oamenilor nerecunoscători ; dar îmbrățișarea noii credințe deschidea drum dominației de că-

tre Constantinopol încetul cu încetul, dar fără ca ostaşii săi să scoată măcar sabia din teacă. Creştinii susţineau că asta valora mai puţin decât mântuirea ; în plus, din multe puncte de vedere era mai bine să aparţină Imperiului decât să rămână în afara lui. Înverşunarea se strecura tot mai aprinsă între cele două credinţe.

Aflaţi la o oarecare depărtare, ostrogoţii resimţiră mai târziu ecourile acestei noi credinţe. Creştinii aflaţi printre ei erau în mare majoritate sclavi aduşi din părţile de vest. Exista o biserică la Olbia — dar o foloseau neguţătorii romani — construită din lemn, mică şi sărăcăcioasă, atunci când o comparau cu vechile temple din marmură, deşi acestea sunau acum a pustiu. Totuşi, pe măsură ce negoţul se dezvolta, locuitorii din interiorul ţinuturilor începură să întâlnească mai mulţi creştini dintre care unii preoţi. Ici şi colo femeile libere, ba chiar şi unii bărbaţi, se botezau.

Teuringii nici nu voiau să audă de aşa ceva. Zeii lor îi proteguiau şi la fel simţeau şi goţii din est. Câmpiile mari le aduceau bogăţie ; tot astfel şi schimburile de bunuri dintre nord şi sud şi partea lor din tributul pe care populaţiile cucerite le plăteau regelui.

Waluburg şi Ansgard au construit un adevărat palat care să fie demn de fiul lui Dagobert. Stătea măreţ pe malul drept al Niprului, pe o înălţime ce domina apa lucie a fluviului de unde se vedeau iarba şi recoltele unduindu-se în bătaia vântului, porţiuni împădurite în care cuibăreau păsări întunecând cerul atunci când se ridicau în stoluri. Dragoni sculptaţi se cabrau deasupra coloanelor de susţinere ; deasupra uşilor erau coarne poleite de cerbi şi de zimbri ; stâlpii dinăuntru purtau imaginile zeilor — cu excepţia lui Wodan care avea un sanctuar bogat ornamentat în apropiere. În jur se înmulţiseră clădirile-anexă şi casele oamenilor până când cătunul devenise aproape un sat. Viaţa înflorea, peste tot bărbaţi, femei, cai, ogari, căruţe, arme, zvon de discuţii, râsete, cântece, sunete de paşi pe pietrele rotunde de râu, baroase, fierăstraie, roţi, foc, suduieli şi din când în când câte-un plânset. Lângă o magazie de la marginea fluviului se odih-

nea, atunci când nu era plecată pe râu, o barcă mare, iar cheiul primea bucuros vasele care călătoreau în susul și în josul apei cu încărcăturile lor minunate.

Numiră palatul Heorot pentru că, zâmbind enigmatic, Rătăcitorul le spusese că așa se chema un loc de vază de undeva din nord. Venea la ei la câțiva ani o dată, rămânând câteva zile să asculte ceea ce mai era de ascultat.

Tharasmund se făcu și mai brunet decât tatăl lui, cu păr castaniu, mai ciolănos, cu trăsături mai hotărâte și cu sufletul mai închis. Asta nu era rău, socoteau teuringii. Mai bine să-și satisfacă pofta de aventură la tinerețe și să afle de toate, așa cum dorea ; după aceea avea să se așeze locului și să-i cârmuiască în dreptate. Simțeau că vor avea nevoie de un bărbat de neclintit în fruntea lor. Ajunseseră până la el vești despre un rege care-i strângea pe huni laolaltă așa cum făcuse și Geberic cu ostrogoții. Din țara-mamă de la nord se auzea că fiul lui, și aproape sigur moștenitorul lui Geberic, era un bărbat trufaș. Pe lângă acestea, se părea că nu peste multă vreme casa regală avea să se mute departe de mlaștinile și zonele umede mai spre sud, în tărâmurile acestea însorite în care viețuia grosul neamurilor. Teuringii voiau un conducător care să se ridice în apărarea drepturilor lor.

Ultima călătorie pe care o făcu Tharasmund începu când avea șaptesprezece ierni și durǎ trei ani. Drumurile îi duseră pe Marea Neagră chiar către Constantinopol. De acolo corabia se întoarse fără el ; erau singurele vești pe care neamurile lui le primiră. Și totuși nu aveau a se teme, pentru că Rătăcitorul se oferise să-l însoțească peste tot pe nepotul lui.

Multă vreme după aceea Tharasmund și oamenii săi au avut de povestit istorii care le-au luminat toate serile câte le-au mai avut de trăit. Stătuseră în Noua Romă — minuni și întâmplări care de care mai uimitoare — apoi merseseră pe uscat traversând Moesia și Dunărea. Pe malul celălalt rămăseseră un an între vizigoții stabiliți acolo. Rătăcitorul stăruise să mai zăbovească printre ei spunând că Tharasmund trebuie să-și găsească prieteni între aceștia.

Şi aşa se şi întâmplă ca tânărul să o cunoască pe Ulrica, o fiică a Regelui Athanaric. Acel bărbat falnic şi puternic încă oferea aur zeilor cei vechi ; şi Rătăcitorul apăruse uneori şi în regatul lui. Era bucuros să stabilească o alianţă cu o casă de căpătenie din răsărit. Cât despre tineri, ei se plăcură. Ulrica era semeaţă şi poruncitoare, dar promitea să-şi conducă gospodăria cu mână fermă, să dea naştere unor copii sănătoşi şi să-şi sprijine bărbatul în toate faptele lui.

Făcură înţelegerea : Tharasmund va merge acasă, se va face schimb de daruri şi de chezăşie, iar peste aproape un an mireasa va veni la el.

Rătăcitorul rămase doar o noapte la Heorot apoi îşi luă rămas-bun. Tharasmund şi ceilalţi nu povestiră despre el decât că-i condusese peste tot cu înţelepciune, doar că dispărea mereu pentru o vreme, după care se întorcea la ei. Purtarea lui se părea prea stranie pentru a mai spune vrute şi nevrute despre el.

O dată totuşi, la mulţi ani după aceea, când Erelieva se afla culcată lângă el, Tharasmund i-a spus :

— Mi-am deschis inima în faţa lui. Aşa voia şi m-a ascultat atent, iar eu simţeam ca şi cum dragostea şi durerea sălăşluiau împreună în ochii şi-n mintea lui.

1858

Spre deosebire de majoritatea agenţilor Patrulei care depăşeau gradul de practicanţi, Herbert Ganz nu-şi abandonase mediul din care provenise. Aflat în floarea vârstei şi burlac înrăit atunci când fusese recrutat, îi plăcea să fie Herr Profesor la Universitatea Friedrich Wilhelm din Berlin. De regulă, se întorcea din călătoriile în timp la mai puţin de cinci minute de la plecare pentru a-şi relua viaţa academică ordonată şi uşor artificială. Cu toate acestea, escapadele lui se consumau mai degrabă într-un birou echipat superb situat în viitor decât în mediile germane timpurii care constituiau domeniul lui de cercetare.

— Nu sunt deloc potrivit pentru un învăţat bătrân şi paşnic, declarase el atunci când fusese întrebat în legătură cu această atitudine. Şi *viceversa*. M-aş face de râs, nu mi-aş câştiga decât dispreţul lor, aş trezi suspiciuni, probabil c-aş fi ucis. Nu, mă simt mai util studiind, organizând, analizând, emiţând ipoteze. Lăsaţi-mă să mă bucur de viaţă în mediile care mi se potrivesc. Şi aşa voi trece prea repede. Desigur, înainte ca civilizaţia occidentală să înceapă să se autodistrugă cu voluptate, va trebui neapărat să arăt şi eu îmbătrânit pentru ca apoi să simulez moartea... Şi după aceea ? Cine ştie ? O să mai întreb. Probabil c-o să încep pur şi simplu în altă parte : de exemplu, în Bonn-ul post-napoleonic sau în Heidelberg.

Simţea că-i de datoria lui să le ofere ospitalitate agenţilor operativi atunci când aceştia apăreau personal la uşa lui. La a cincea vizită pe care i-o făceam în cursul vieţii mele, amândoi am adăugat o plimbare pe Unter der Linden unei mese de prânz pantagruelice şi unui pui de somn. Spre amurg, ne-am întors acasă la el. Copacii respirau prospeţime, vehiculele trase de cai treceau în tropot de copite pe lângă noi, domni respectabili îşi ridicau pălăriile în faţa cunoştinţelor feminine pe care le întâlneau o privighetoare cânta într-o grădină de trandafiri. Din când în când, prin dreptul nostru păşea ţanţoş câte-un ofiţer prusac în uniformă, dar evident că nu purta viitorul pe umeri.

Casa era spaţioasă, deşi cărţile şi tot felul de nimicuri aveau tendinţa să ascundă acest lucru. Ganz m-a condus în bibliotecă şi a sunat după menajera lui care a intrat în foşnetul rochiei negre şi al şorţului alb.

— Vom servi cafea şi prăjituri, a dat el ordin. Şi să nu uit, pune o sticlă de coniac şi nişte pahare pe o tavă. După aceea nu vrem să fim deranjaţi.

Femeia a plecat să-i îndeplinească porunca, iar el şi-a aşezat trupul împlinit pe o sofa.

— Emma e o fată bună, a remarcat gazda în timp ce-şi ştergea pince-nez-ul. Medicii Patrulei i-ar fi putut corecta miopia, dar i-ar fi fost foarte greu să explice de

ce nu-i mai trebuiau ochelari şi socotea că asta era oricum o problemă lipsită de importanţă. Continuă : vine dintr-o familie de ţărani săraci... *Asta e,* se înmulţumesc iute, dar întotdeauna natura produce mai mult decât trebuie, adevărat ? Mă preocupă soarta ei. Ca pe un unchi, te asigur. Urmează să plece din slujba mea peste trei ani pentru că se va căsători ca un tânăr de treabă. Îi voi asigura o zestre modestă sub forma unui cadou de nuntă şi voi fi naş la primul lor născut. Pe chipul plin şi roşcovan trecu o umbră de tristeţe : are să moară de tuberculoză la patruzeci şi unu de ani. Îşi trecu mâna peste cheiie. Nu mi se permite să fac nimic altceva pentru ea decât să-i dau nişte doctorii care s-o facă să nu sufere prea mult. Noi, cei din Patrulă, nu îndrăznim să vărsăm lacrimi : cu atât mai mult dinainte de a se petrece evenimentul. S-ar cuveni să-mi păstrez compasiunea, sentimentul de vină pentru sărmanii mei colegi şi prieteni, fraţii Grimm. Viaţa Emmei va fi mai bună decât a majorităţii oamenilor.

Nu i-am răspuns. De vreme ce eram siguri că nimeni n-o să ne deranjeze, devenisem mai nerăbdător decât era cazul, deoarece trebuia să-mi instalez aparatul pe care-l adusesem în bagajele mele. (Aici treceam drept un erudit englez. Îmi exersasem accentul. Un american ar fi fost încolţit de prea multe întrebări despre pieile-roşii şi despre sclavie.) În timp ce eu şi Tharasmund ne aflasem prinpre vizigoţi, îl întâlnisem pe Ulfilas. Înregistrasem evenimentul, aşa cum procedam cu tot ce prezenta interes. Sigur că Ganz va dori să-l vadă pe principalul misionar al marelui Constantinopol, apostolul a cărui traducere a Bibliei a fost practic, până la apariţia călătoriei în timp, singura mărturie cunoscută privind limba goţilor. Holograma a prins viaţă. Deodată, întreaga încăpere — candelabrul, raftul cu cărţi, mobila de epocă despre care ştiam că se cheamă Empire, busturi, stampe înrămate şi picturi în ulei, ceramică fină, tapetul cu motive chinezeşti, draperiile de culoarea castanei — deveni misterul şi bezna din jurul unui foc de tabără. Şi totuşi eu nu mă aflam acolo cu mintea ; pentru că mă priveam pe mine însumi, iar el era Rătăcitorul.

(Camerele de luat vederi sunt minuscule, funcţionând la nivel molecular, cu auto-orientare pentru a înregistra semnale senzoriale complete. Al meu, unul dintre numeroasele aparate pe care le aveam la mine, era ascuns în suliţa pe care o rezemasem de un copac. Vrând să-l întâlnesc pe Ulfilas ca din întâmplare, am întocmit traseul astfel încât drumurile noastre să se întretaie atunci când călătoream amândoi prin provincia cunoscută de romani sub numele de Dacia — înainte de retragerea lor de acolo şi despre care eu ştiam că se numea România în vremurile de azi. După declaraţii reciproce privind bunele lor intenţii, ostrogoţii mei şi bizantinii lui au înălţat corturile şi au mâncat împreună).

Copacii înconjurau vâlceaua din pădure cu un zid de întuneric. Fumul luminat de flăcări se ridica şi ascundea stelele. O cucuvea hohoti undeva, apoi iarăşi şi iarăşi. Noaptea era încă blândă, însă bruma începuse să se depună rece pe firele de iarbă. Bărbaţii, în afara mea şi a lui Ulfilas, şedeau cu picioarele încrucişate în apropierea tăciunilor încinşi. În zelul lui, se ridicase în picioare şi nu-mi puteam permite să mă las dominat în faţa celorlalţi. Ne priveau cu ochi mari, ascultau şi făceau pe furiş semnul securii sau al crucii.

În ciuda numelui — la origine Wulfila — era scund, bine clădit, cu nasul mare ; avea trăsăturile bunicilor săi, din Cappadocia, răpiţi în timpul năvălirii gote din anul 264. Potrivit tratatului din 332, plecase la Constantinopol ca ostatec şi ca ambasador. Bineînţeles că acum se întorcea la vizigoţi în calitate de misionar. Credinţa pe care-o propovăduia nu era cea a Conciliului de la Niceea, ci doctrina austeră a lui Arius [1] care fusese respinsă drept erezie. Cu toate acestea, el păşea spre ziua de mâine în avangarda creştinătăţii.

— Nu, nu se cuvine să istorisim doar ce-am văzut în călătoriile noastre, a spus el. Cum pot oare acestea să fie rupte de credinţele noastre ? Avea o voce calmă şi înţeleaptă, iar privirea cu care mă cerceta era sfredelitoare.

[1] Primul Conciliu de la Niceea (325) a pus bazele dogmatice şi canonice ale ortodoxismului. Tezele episcopului Arius (arianismul) sunt condamnate ca erezie (n. tr.).

Nu eşti un bărbat de rând, Carl. Asta o văd cu limpezime, atât în ochii tăi cât şi în cei ai însoţitorilor. Să nu te superi dacă-ţi spun că mă întreb dacă eşti cu adevărat om.

— Nu sunt un demon rău ! am spus.

Oare eu eram bărbatul acela mai înalt decât el, subţiratic, încărunţit, îmbrăcat cu mantie şi resemnat să cunosc totul dinainte — silueta aceea învăluită de beznă şi vânt ? Simţeam că era altcineva, chiar Wodan cel etern rătăcitor.

Fervoarea nu-i dădea pace lui Ulfilas :

— Atunci nu-ţi va fi teamă de o discuţie deschisă.

— La ce bun, părinte ? Ştii bine că goţii nu sunt un popor al Cărţii. Vor aduce laude lui Cristos în ţările lui ; adesea o şi fac. Dar niciodată nu-i aduci ofrande lui Ţiwaz în ţara lui Cristos !

— Nu, căci Dumnezeu nu ne îngăduie să ne închinăm altuia în afara Lui. Numai Dumnezeu Tatăl poate fi venerat. Da, să-i lăsăm pe oameni să-i acorde cinstea cuvenită ; dar natura lui Cristos... Şi Ulfilas porni să-mi ţină o predică.

Nu era o beţie de cuvinte. Cunoştea situaţia reală. Vorbea calm, cu înţeles, chiar cu bună dispoziţie. Nu ezită să folosească imagini şi comparaţii păgâne şi nici nu încercă altceva decât să prezinte idei generale înainte de a lăsa ca discuţia să se îndrepte în alte direcţii. Am văzut oameni de-ai mei clătinând gânditori din cap. Arianismul se potrivea mai bine tradiţiilor şi temperamentului lor decât catolicismul despre care oricum nu aveau cunoştinţă. Avea să fie forma de creştinism pe care au îmbrăţişat-o toţi goţii. Şi de aici vor izbucni secole de frământări şi tulburări.

Eu nu reuşisem să conving. Chiar aşa stând lucrurile, cum aş fi putut să apăr cu înfocare un păgânism în care nu credeam şi despre care ştiam că va dispărea. De aceea, cum puteam să-l resping pe Cristos cu inima împăcată ?

În 1858, ochii mei îl căutau pe Tharasmund. Multe din trăsăturile dragi ale Jorithei se regăseau pe chipul lui tânăr...

— Şi cum îţi merge cercetarea literară ? m-a întrebat Ganz după ce scena la care asistasem s-a încheiat.

— Foarte bine. (Mi-am găsit scăparea în fapte.) Poeme noi, unele versuri care par sigur mai vechi decât cele din *Widsith Walthere*. Ca să fiu mai exact, de la bătălia de pe malul Niprului. Asta îmi reînnoia durerea dar mi-am scos notiţele şi înregistrările şi mi-am continuat munca.

344—347

În acelaşi an în care Tharasmund se întorcea la Heorot şi-şi ocupa locul de căpetenie peste teuringi, Geberic muri în palatul strămoşilor lui, aşezat pe un vârf din Munţii Tatra. Ermanaric, fiul lui, deveni rege al ostrogoţilor.

Spre sfârşitul anului următor, Ulrica, fiica vizigotului Athanaric, veni la soţul ei Tharasmund în fruntea unei suite numeroase şi bogate. Căsătoria şi ospăţul, despre care s-a vorbit multă vreme după aceea, a ţinut o săptămână în care sute de oaspeţi au mâncat şi au băut, au jucat şi s-au distrat pe săturate. Întrucât chiar nepotul său îl invitase, Rătăcitorul binecuvântase perechea prin prezenţa lui şi la lumina torţei a condus-o pe mireasă în camera unde o aştepta mirele.

Mai erau şi dintr-aceia de alt neam decât al teuringilor care murmurau şi spuneau că Tharasmund părea trufaş de parcă n-ar fi fost doar un simplu braţ al regelui său.

La scurt timp după nuntă trebui să se grăbească. Herulii porniseră şi mlaştinile luaseră foc. Punerea lor pe goană înapoi şi pustiirea pământurilor lor trebuia să-i ia toată iarna. Nici nu se întorsese bine din această expediţie când Ermanaric trimise veste să-i cheme în ţara-mamă pe toţi şefii de triburi pentru a vorbi cu ei.

Asta se dovedi de mare folos. Puseră la cale planuri de cucerire şi alte lucruri care trebuiau făcute. Ermanaric îşi mută curtea mai la sud, unde se afla mai tot poporul său. Plecă însoţit nu numai de mulţi dintre greutungii lui,

ci şi de şefii triburilor şi de războinicii acestora. Călătoria s-a desfăşurat în mare splendoare şi despre care barzii cântară versuri pe care Rătăcitorul le auzi la scurtă vreme după aceea.

Dar Ulrica nu se grăbea să devină rodnică. După ce totuşi Tharasmund o mai vizită o dată, pântecul ei începu să se împlinească şi asta fără putinţă de tăgadă. Ea le spuse femeilor din suita ei că avea să fie băiat, bineînţeles, şi avea să trăiască şi să devină la fel de preţuit ca şi strămoşii lui.

Ea îl născu într-o noapte de iarnă — unii spuneau că uşor, alţii spuneau în batjocură că avusese mari chinuri. Heorot era în culmea fericirii. Tatăl dăduse de ştire că va face mare ospăţ când va da un nume fiului său.

Ospeţele, ca şi sărbătorile legate de schimbarea anului, reprezentau momente de strălucire în anotimpul acela mohorât. Oamenii se strânseseră buluc acolo. Printre ei erau unii care socoteau că asta ar fi o ocazie potrivită pentru a-l trage deoparte pe Tharasmund ca să mai schimbe o vorbă-dulce cu el. Aceştia îi purtau râcă regelui Ermanaric.

Palatul era împodobit ales şi cu mănunchiuri de brebenei, ţesături, metal sclipitor, sticlă adusă de la Roma. Deşi ziua era încă stăpână peste câmpiile îmblănite de zăpadă, lămpile aprinse înviorau aerul dinăuntru. Îmbrăcaţi în straiele lor cele mai bune, teuringii de vază şi nevestele lor se aşezaseră în jurul jilţului mai înalt, unde se odihnea coşul în care era pruncul. Oamenii de rang mai mic, copiii şi ogarii se îngrămădeau de-a lungul pereţilor. Dulceaţa mirosurilor de pin şi de mied plutea în aer şi-i ameţea pe cei prezenţi.

Tharasmund făcu un pas în faţă. Avea în mână o secure sfântă pe care trebuia s-o ţină deasupra fiului său când va invoca binecuvântarea lui Donar. Pe de altă parte, Ulrica avea un vas cu apă din fântâna Frijei. Până atunci nimeni nu mai pomenise aşa ceva decât în cazul primului născut al unei case regale.

— Ne-am adunat... Tharasmund se opri. Toţi ochii se îndreptară spre uşi şi un val de răsuflări uimite trecu prin sală. O, cât am sperat ! Fii binevenit !

Lovind uşor în ritmul paşilor cu suliţa în podea, Rătăcitorul se apropie. Se aplecă deasupra copilului.

— Stăpâne, n-ai vrea să-i dai numele ? întrebă Tharasmund.

— Cum se va numi ?

— Din partea neamului mamei lui, pentru a ne lega mai strâns de goţii din vest, Hathawulf.

Rătăcitorul rămase ca de piatră câteva clipe care păreau să nu se mai sfârşească. Într-un târziu se îndreptă de spate. Borul pălăriei îi adumbrea chipul.

— Hathawulf, zise el încet, parcă pentru sine. Da, acum înţeleg. Asta e vrerea lui Weard. Dacă-i aşa, facă-se voia lui ! O să-i dau numele.

1934

Am ieşit din baza de la New York în frigul şi înserarea prematură de decembrie şi am plecat pe jos spre centrul oraşului. Luminile sclipitoare şi aranjamentele din vitrine mă anunţau cu emfază că a sosit Crăciunul, dar nu vedeam mulţi cumpărători. La colţurile străzilor stăteau bătuţi de vânt muzicanţi de la Armata Salvării care făceau o larmă asurzitoare — sau Moş-Crăciuni care sunau din clopoţei şi arătau către castroanele în care primeau bani de la cei caritabili — în timp ce tot felul de vânzători cu figuri triste ofereau spre vânzare nimicuri. Goţii nu ştiau ce-i aceea Recesiune, m-am gândit eu. Dar goţii aveau mai puţine de pierdut. Material mai curând. Spiritual — cine-ar putea spune ? Eu în nici un caz, oricâtă istorie aş fi văzut sau voi vedea vreodată.

Laurie mi-a auzit paşii apăsaţi pe palier şi cu o mişcare grăbită a deschis larg uşa apartamentului. Stabilisem dinainte data întoarcerii mele după ce ea revenise de la Chicago unde deschisese o expoziţie. M-a îmbrăţişat strâns.

Când am intrat împreună, bucuria i s-a mai stins. Ne-am oprit în mijlocul camerei de zi. Mi-a luat ambele

mâini între ale ei, m-a privit tăcută pentru o clipă și după aceea m-a întrebat încet :

— În călătoria asta... ce te-a mai rănit de moarte ?

— Nimic din ce n-aș fi anticipat, am răspuns eu auzindu-mi vocea mohorâtă după cum mi-era și sufletul. Ei, cum ți-a mers expoziția ?

— Bine, a răspuns ea precis. De fapt, două tablouri s-au vândut deja pentru o sumă frumușică. Îngrijorarea răzbătu în vocea ei : acum, dacă ai aflat și asta, așază-te. Să-ți aduc ceva de băut. Doamne, arăți tare dărâmat !

— N-am nimic. Nu-i nevoie să te agiți atât.

— Poate că simt nevoia. Te-ai gândit vreodată la asta ? Laurie m-a condus către fotoliul meu preferat. M-am lăsat moale pe el și am privit pe fereastră. Luminile din depărtare străluceau învălmășite de-a lungul pervazului, la picioarele nopții. Aparatul de radio era pus pe un program care transmitea colinde : *„O, orășel din Bethleem“ !*

— Scoate-ți pantofii ! mă sfătui Laurie aflată în bucătărie. Am făcut-o și pe-asta și mi s-a părut că seamănă cu o adevărată întoarcere acasă, la fel cum un got își scotea centurna cu tot cu sabie.

Mi-a adus două pahare de scotch cu lămâie și m-a sărutat fugar pe frunte înainte da se așeza comod pe fotoliul din fața mea.

— Bine-ai venit acasă ! a spus. Bun venit, acum și-ntotdeauna !

Am ridicat amândoi paharele și am băut. A așteptat în tăcere ca eu să mă pregătesc.

Am spus pe nerăsuflate :

— S-a născut Hamther.

— Cine ?

— Hamther. El și fratele lui, Sorli, au murit încercând să-și răzbune sora.

— Știu, a șoptit ea. Of, Carl, iubitule...

— Primul copil al lui Tharasmund și al Ulricăi. Numele e de fapt Hathawulf, dar e ușor de văzut cum prin eliziune s-a ajuns la Hamther în timp ce istoria a circulat spre nord în decurs de secole. Și vor să-l numească

Solbern pe următorul fiu. Corespunde şi ca timp. Aceştia vor fi tineri — vor fi fost — când... N-am mai fost în stare să spun nimic.

S-a aplecat în faţă doar cât atingerea mâinii ei să mă trezească la realitate.

După aceea, pe un ton decis, mi-a spus :

— Nu eşti obligat să treci prin toate astea... Aşa e, Carl ?

— Poftim ? Uimirea m-a făcut să-mi uit durerea pentru o clipă.

— Treaba *ta* este să descoperi ceea ce au creat oamenii în versuri şi povestiri. Nu ce-au făcut ei de fapt. Du-te într-o epocă mai târzie, iubitule. Lasă... du-te când Hathawulf va fi fost mort atunci când te întorci acolo.

— Nu !

Mi-am dat seama că strigasem, am luat o înghiţitură mare care m-a încălzit puţin şi m-am hotărât s-o privesc în ochi şi să spun pe un ton calm :

— M-am gândit la asta. Crede-mă c-am făcut-o şi nu pot. Nu-i pot abandona.

— Dar nici nu-i poţi ajuta. E predestinat totul.

— Nu ştiu ce se va... s-a întâmplat. Şi nici cum aş reuşi să... Nu, Laurie, te rog să nu mai aduci vorba despre asta.

Ea oftă...

— Da, înţeleg. Ai văzut generaţii întregi, aşa cum au crescut, au trăit şi au murit ; dar pentru tine asta n-a însemnat atât de mult timp. „Pentru tine“, dar n-a spus-o, „Jorith este o amintire foarte apropiată“. Da, Carl, fă ceea ce trebuie când va veni momentul.

Nu am găsit cuvintele potrivite pentru că nu am reuşit să simt propria ei durere.

A zâmbit nesigur.

— Acum ai o permisie, totuşi, a spus. Lasă-ţi preocupările profesionale deoparte. Azi am ieşit în oraş şi am cumpărat un pom de Crăciun. Ce-ai zice să-l decorăm în seara asta după ce pregătesc o masă pentru gurmanzi ?

„Pe pământ pace, oamenilor gând bun,
Domnul din cer să dea tuturor...“

348 – 366

Athanaric, regele goţilor de vest, îl ura pe Cristos. Ţinea din tot sufletul la zeii tatălui său şi în plus se temea că Biserica era un agent perfid al Imperiului. „Dacă vom lăsa religia asta să pătrundă între noi," spunea el, „oamenii se vor trezi plecând grumazul în faţa stăpânilor romani." Ca urmare, îi îmboldea pe oameni să i se supună, le alunga pe neamurile creştinilor care căutau să obţină cruţare atunci când vreunul de-ai lor făcea moarte de om, iar în cele din urmă forţă în Marele Sfat votarea unor legi care îi lăsa pradă oricăror violenţe de îndată ce vreo întâmplare făcea ca spiritele să se încingă. Ori aşa considera el. Pe de altă parte, goţii botezaţi, care nu mai erau chiar atât de puţini, se strânseră şi se vorbiră să-l lase pe Bunul Dumnezeu să le hotărască soarta.

Episcopul Ulfilas le spuse că sunt lipsiţi de înţelepciune. Martirii deveneau sfinţi, cu asta era de acord. însă numărul credincioşilor ţinea Cuvântul treaz pe pământ. Se strădui şi obţinu aprobarea Împăratului Constantin ca turma lui să se mute în Moesia. Conducându-i peste Dunăre i-a ajutat să se mute la poalele munţilor Hemus. Acolo aceştia deveniră un neam paşnic de păstori şi agricultori.

Când veştile acestea ajunseră şi la Heorot, Ulrica râse cu gura până la urechi :

— Atunci tatăl meu a scăpat de ei !

Vorbele astea veniră prea devreme. În următorii treizeci de ani şi după aceea, Ulfilas îşi continuă lucrarea. Nu-l urmaseră toţi vizigoţii creştinaţi înspre sud. Unii rămăseseră pe loc, între ei căpetenii îndeajuns de puternice ca să se apere singure şi să-şi protejeze supuşii. Aceştia îi primiră pe misionarii a căror lucrare dădu roade. Persecuţiile la care-i supunea Athanaric îi făcu pe creştini să-şi caute un alt conducător. Găsiră unul în persoana lui Frithigern, aparţinând şi el casei regale. Cu toate că între cele două facţiuni nu se purtă un război declarat, încăierările erau nenumărate. Mai tânăr şi curând mai

bogat decât rivalul său, pentru că era preferat de negustorii din Imperiu, Frithigern convinsese de-a lungul anilor tot mai mulţi goţi de vest să se alăture Bisericii doar pentru că acest lucru părea plin de promisiuni.

Credinţa îi atinse puţin şi pe ostrogoţi. Numărul creştinilor din rândul lor crescu, dar încet şi fără să dea naştere unor suferinţe netrebuincioase. Regelui Ermanaric nu-i păsa câtuşi de puţin de zeii de orice fel sau de lumea de apoi. Era prea ocupat să apuce cât de mult putea din ce se afla pe lumea asta.

În toată Europa de est se purtau războaie nimicitoare. În cursul câtorva campanii sălbatice îi zdrobi pe heruli. Cei care nu i se supuseseră plecară spre vest, alăturându-se triburilor care purtau acelaşi nume. Aestii şi vendii rămaseră o pradă uşoară pentru Ermanaric. Nesăţios, îşi duse armatele spre nord, dincolo de pământurile pe care tatăl lui le silise să-i plătească tribut. În cele din urmă, o întindere uriaşă de la fluviul Elba până la gura Niprului îl recunoştea de stăpân.

În aceste campanii, Tharasmund câştigă renume şi multe trofee. Totuşi nu suferea cruzimea regelui. Adeseori se ridica în cadrul Sfaturilor să apere nu doar pe cei de-un neam cu el, ci şi pe alţii, aducând ca dovadă drepturile lor cele vechi. Iar atunci Ermanaric se vedea silit să dea înapoi cu inima cătrănită. Teuringii erau încă prea puternici, ori el nu era de ajuns de tare ca să şi-i facă duşmani. Asta era cu atât mai adevărat cu cât mulţi goţi s-ar fi temut să scoată sabia împotriva unei case al cărei ciudat strămoş mai venea în ospeţie din când în când.

Rătăcitorul veni din nou între ei când îl numiră pe cel de-al treilea copil al lui Tharasmund şi al Ulricăi Solbern. Al doilea murise încă de prunc, dar Solbern, asemenea fratelui său, crescu puternic şi frumos. Se născu şi al patrulea copil, o fată, pe care o numiră Swanhild. Rătăcitorul apăruse şi la numirea ei dar pentru foarte puţină vreme şi după aceea nu mai fusese văzut ani de zile. Swanhild se făcu foarte frumoasă, încât cel ce-o privea greu îşi lua privirea de la ea, mai ales că avea o fire veselă şi plăcută.

Ulrica mai avu încă trei copii. Se născură la distanță mare unul față de celălalt și nici unul nu trăi mult. Tharasmund era mai tot timpul plecat de acasă, luptând, făcând negoț, stând la sfat cu oameni de vază, conducându-i pe teuringi în treburile lor de zi cu zi. Atunci când se întorcea, se întâmpla să doarmă mai des cu Erelieva, țiitoarea pe care și-o luase curând după ce se născuse Swanhild.

Nu era nici sclavă, nici născută în clasa de jos, ci fiica unui agricultor înstărit. Adevărat, pe linie feminină, era și ea descendentă din Winnithar și Salvalindis. Tharasmund o cunoscuse într-o vizită pe la diferite neamuri, cum îi stătea în obicei când pleca an de an, vrând să afle ce mai gândeau și alții. Își prelungise șederea în casa aceea și stătuseră mult unul în preajma celuilalt. Mai târziu trimisese mesageri să întrebe dacă ea ar dori să vină la el. Aceștia aduseseră daruri bogate pentru părinți, precum și promisiuni că o va respecta și că legătura dintre familii se va întări. O asemenea ofertă nu se putea refuza ușor, iar fata era dornică, așa încât în scurt timp plecă împreună cu oamenii lui Tharasmund. El se ținu de cuvântul dat și o respectă din inimă. Când ea îi dărui un fiu, Alawin, Tharasmund dădu un ospăț la fel de bogat ca și cel pentru nașterea lui Hathawulf sau Solbern. Ea mai avu câțiva copii pe care i-i răpiră de timpuriu tot felul de boli, dar el o prețui la fel de mult.

Ulrica începu să-i poarte ranchiună. Și asta nu pentru că Tharasmund ținea o altă femeie. La fel făceau mai toți bărbații care-și puteau permite și el avea mai multă stare decât îi folosea. Ceea ce o amăra pe Ulrica era cinstea pe care i-o acorda Erelievei — a doua în casă după ea și mai presus în inima lui Tharasmund. Ulrica era prea mândră ca să pornească o luptă pe care avea să o piardă negreșit, dar resentimentul ei răzbătea la lumină. Deveni rece față de Tharasmund chiar și atunci când acesta îi căuta patul. El făcea rar asta și atunci doar în speranța de a mai avea urmași.

În timpul îndelungatelor lui absențe Ulrica făcea tot ce-i stătea în putință ca s-o înfurie pe Erelieva și spunea

cuvinte grele despre ea. Femeia mai tânără roşea, dar suporta totul în tăcere. Îşi câştigase destui prieteni. Numai semeaţa Ulrica rămânea mereu tot mai singură. Prin urmare, îşi dedică întreaga fiinţă fiilor ei ; şi aşa crescură foarte legaţi de ea.

Altminteri erau amândoi flăcăi inimoşi, doritori să deprindă tot ce i-ar putea fi de folos unui bărbat, acceptaţi şi îndrăgiţi oriunde mergeau. Erau deosebiţi unul faţă de celălalt ; Hathawulf mai înfierbântat, Solbern mai visător, dar pe amândoi îi unea iubirea. În ce-o privea pe sora lor Swashild, toţi teuringii — între care şi Erelieva şi Alawin — o îndrăgeau.

Anii treceau între vizitele Rătăcitorului, dar aceste şederi erau scurte. Asta îi făcea pe oameni să-l respecte mai mult. Atunci când silueta lui colţuroasă apărea păşind peste dealuri, oamenii lansau o chemare de goarnă şi călăreţii de la Heorot porneau în galop să-l întâmpine şi să-l escorteze. De fiecare dată era tot mai tăcut. Părea că o suferinţă tăinuită îl apăsa, dar nimeni nu cuteza să-l iscodească asupra motivului. Se vădea asta mai cu claritate ori de câte ori Swanhild trecea pe lângă el în drăgălăşenia ei înfloritoare sau venea mândră şi aproape tremurând dacă mama ei îi îngăduia să aducă vin oaspetelui său când se aşeza laolaltă cu ceilalţi adolescenţi la picioarele lui, în timp ce el le istorisea poveşti sau le spunea înţelepte vorbe de duh. Odată el i-a şoptit tatălui :

— Seamănă cu străbunica ei...

Războinicul trecut prin zeci de încercări cumplite simţi un fior. De câtă vreme murise femeia aceea ?

Când mai apăru o dată în vizită, Rătăcitorul se arătase surprins. Da la ultima lui sosire la Heorot venise Erelieva care-şi născuse pruncul. Sfioasă, ea aduse copilul pentru a i-l arăta Bătrânului. El rămase tăcut câteva momente, apoi o întrebă :

— Care i-e numele ?

— Alawin, stăpâne, răspunse ea.

— Alawin ! Rătăcitorul duse mâna la frunte. Alawin ? După încă o vreme, aproape într-o şoaptă : dar tu eşti

Erelieva. Erelieva — Erp — da, probabil că sub numele acesta își vor aminti de tine, draga mea. Nimeni nu înțelesese ce voise să spună.

...Anii trecură ca suflați de vânt. În tot acest timp, puterile Regelui Ermanaric crescură. Tot astfel și lăcomia și cruzimea sa.

Când el și Tharasmund împliniră patruzeci de ierni, Rătăcitorul veni din nou. Cei care-l întâmpinaseră fuseseră întunecați la chip și scurți la vorbă. Heorot era un adevărat furnicar de bărbați înarmați. Tharasmund îl primi pe oaspete cu o fericire sumbră :

— Stăpâne și strămoș al nostru, ai venit să ne ajuți — tu care i-ai alungat pe vandali din țara cea veche a goților ?

Rătăcitorul rămase tăcut ca o efigie în piatră.

— Mai bine îmi spui dintru început despre ce este vorba, zise el în cele din urmă.

— Ca să ne limpezim totul în minte ? Dar e clar. Bine... Facă-se voia ta ! Tharasmund se gândi o clipă. Să mai trimit după alți doi.

Cei doi se dovediră o pereche ciudată. Liuderis, corpolent și cu un aspect fioros, era omul cel mai de încredere al căpeteniei. Slujea ca administrator al pământurilor lui Tharasmund și era căpitan peste războinici atunci când Tharasmund nu se afla acasă. Al doilea era un tânăr de cincisprezece ani cu părul roșcovan, fără barbă, dar puternic, având în ochi o mânie neobișnuită pentru vârsta lui. Tharasmund îi spunea Randwar, fiul lui Guthric, un greutung, nu teuring.

Cei patru se retraseră într-o cameră izolată unde să poată discuta netulburați. Ziua de iarnă era pe sfârșite. Lâmpile dădeau lumină suficientă, iar un vas cu jăratic dădea puțină căldură, deși bărbații stăteau înveliți în blănuri și respirația lor scotea aburi albicioși în semiobscuritate. Era o cameră bogat mobilată, cu scaune romane și o masă care avea intarsii de sidef. Pe pereți atârnau tapiserii, iar obloanele de lemn de la ferestre erau sculptate.

Servitorii aduseseră o carafă cu vin şi cupe de sticlă din care să bea. Sunetele vii provocate de activitatea febrilă a bărbaţilor răsunau prin podeaua din stejar. Se înstăriseră bine fiul şi nepotul Rătăcitorului.

Dar Tharasmund avea privirea încruntată şi, foindu-se nemulţumit pe scaun, îşi trecu degetele prin buclele castanii nepieptănate şi peste obrajii acoperiţi de barba tunsă scurt înainte de a se întoarce spre vizitatorul său :

— Pornim împotriva regelui cu cinci sute de războinici. Ultima lui strâmbătate nu se mai poate suporta. Vom face dreptate pentru cei ucişi, altfel cocoşul roşu are să cânte pe acoperişul casei lui.

Avea în minte pârjol, răzmeriţă, război al goţilor împotriva goţilor, anarhie şi moarte.

Nici unul dintre ei nu putea spune dacă pe chipul Rătăcitorului apăruse vreo tresărire. Umbrele jucară însă de-a latul încăperii când flăcările lămpilor se clătinară, aruncând sclipiri în întunericul ce se aşternea.

— Spuneţi-mi ce-a făcut, le ceru el.

Tharasmund clătină scurt din cap către Randwar.

— Spune, flăcăule, tot ce ne-ai spus şi nouă.

Tânărul înghiţi în sec. Furia răzbătea dincolo de sfiiciunea pe care o simţea în prezenţa Rătăcitorului. Se lovi cu pumnul în genunchi tot timpul cât povesti cu voce răguşită :

— Ştii, stăpâne — deşi 'mi-nchipui că ai ştire deja — acest rege Ermanaric a avut doi nepoţi, Embrica şi Fritla. Erau fiii unui frate de-al său, Aiulf, care a căzut răpus în războiul împotriva anglilor din nord. Cu multă cinste au luptat ei acolo. Aici în sud, cu doi ani în urmă, ei au condus un grup de războinici împotriva aliaţilor alanici ai hunilor. Ei au cărat acasă o pradă foarte bogată, pentru că au cucerit un loc în care hunii ţineau tributurile smulse din nenumărate regiuni. Ermanaric a aflat despre asta şi a declarat că toate îi aparţin lui ca rege. Nepoţii au spus nu, pentru că ei porniseră atacul acela pe cont propriu. El le-a cerut să vină la curte să mai discute pe îndelete. Ei s-au dus, dar înainte de asta au ascuns comoara. Deşi le garantase că se vor putea întoarce în siguranţă, Erma-

naric a pus de i-a închis. După ce s-a lămurit că cei doi nu vor să spună unde au dosit comoara, a dat poruncă întâi să-i schingiuiască și apoi i-a ucis. După aceea și-a trimis oameni de încredere să scotocească pe pământurile lor. Aceștia au dat greș ; dar au făcut mare prădăciune, au ars casele fiilor lui Aiulf, au căsăpit familiile lor — pentru a da tuturor o lecție de supunere, așa a spus el. Stăpâne, strigă Randwar, a fost drept ce-a făcut ?

— Se întâmplă deseori ca regii să se poarte astfel, spuse Rătăcitorul pe un ton ca fierul căruia i se dă voce. Dar voi ce amestec aveți în cearta asta ?

— Ta... tatăl meu a fost fiul lui Aiulf, dar a murit de tânăr. Unchiul meu Embrica și nevasta lui m-au crescut. Eu eram plecat la vânătoare, unde am cam zăbovit. Când m-am întors, așezarea era o grămadă de cenușă. Oamenii mi-au spus cum oștenii lui Ermanaric au batjocorit-o pe mama mea vitregă înainte de a-i tăia gâtul. Ea... era de-un sânge cu cei din casa asta. Mi-am căutat adăpost încoace.

Se prăbuși înapoi pe scaun, se luptă cu suspinul care dădea să-l cuprindă, își vărsă cupa de vin.

— Daa, spuse Tharasmund apăsat, ea, Mathaswentha, era verișoara mea. Știi că familiile mari aranjează căsătorii peste liniile tribale. Randwar mi-e o rudă mai îndepărtată ; cu toate acestea, prin vinele noastre curge ceva din sângele care a fost vărsat. Iar el știe unde se află comoara, undeva în adâncul Niprului. E bine că Weard l-a ținut departe de casă tocmai atunci și a scăpat neprins. Aurul acela i-ar da regelui prea mare putere.

Liuderis clătină din cap.

— Nu înțeleg, mormăi el. După ce-am ascultat totul, nu pricep. De ce se poartă Ermanaric astfel ? Ce demon a intrat în el ? Ori e doar nebun ?

— Cred că nici una nici alta, spuse Tharasmund. Eu socot că pricina e sfetnicul Sibicho, care nici măcar nu-i got, ci un vandal aflat în slujba lui — Sibicho l-a îndemnat la toate relele astea. Numai că Ermanaric s-a simțit dintotdeauna gata să plece urechea, asta da. Către Rătăcitor : el a mărit an de an numărul de oșteni pe care tre-

buie să i-l dăm și cheamă femei născute libere în patul lui, cu voia sau fără de voia lor. Și de altminteri se poartă trufaș și crud cu toți oamenii. Cred că vrea să frângă voința acelor căpetenii care l-au înfruntat. Dacă ne plecăm grumazul și-n fața ăstei din urmă nelegiuiri, cu atât mai lesne ne va asupri pe toți în viitor.

Rătăcitorul îl aprobă :

— Da, neîndoios că ai dreptate. Aș mai zice că Ermanaric jinduiește puterea pe care o are Împăratul Romei și vrea același lucru pentru sine în fața ostrogoților. Pe de altă parte, a auzit de Frithigern care s-a ridicat împotriva lui Athanaric al vizigoților și ține să sugrume orice alt asemenea rival din regatul lui.

— Mergem să cerem dreptate, spuse Tharasmund. Trebuie să plătească de două ori mai mult pentru omorurile astea și să facă jurământ pe Piatra lui Tiwaz în fața Marelui Sfat că de acum încolo are să respecte legea și drepturile vechi. Altminteri ridic întreaga țară împotriva lui.

— Are pe mulți de partea lui, îl prevesti Rătăcitorul : unii pentru zălogul ce i l-au dat, alții din lăcomie sau teamă, alții care cred că trebuie să aibă un rege puternic pentru păstrarea neștirbită a granițelor, mai ales acum când hunii se strâng ca un șarpe ce se încolăcește gata să muște.

— Da, dar acel rege nu trebuie să fie neapărat Ermanaric ! izbucni Randwar.

Speranța lui Tharasmund renăscu.

— Stăpâne, îi spuse el Rătăcitorului, tu, care i-ai lovit pe vandali, vei sta din nou alături de noi ?

Răspunsul veni încărcat de neliniști :

— Eu... nu pot suporta războaiele voastre. Weard nu îngăduie așa ceva.

Tharasmund rămase mut o vreme. Într-un târziu întrebă :

— O să vii măcar cu noi până acolo ? Sunt sigur că regele îți va da ascultare *ție*.

Rătăcitorul stătu mai mult fără să scoată o vorbă apoi rosti cu greutate :

— Da, voi vedea ce pot să fac. Dar nu vă promit nimic. Mă auziţi? Nu vă promit nimic.

Şi plecă astfel alături de ceilalţi, în fruntea grupului.

Ermanaric avea case în întregul regat. Călătorea de la una la alta însoţit de gărzi, suită şi servitori. Se zvonea că la scurtă vreme după cele două omoruri îndrăznise să se instaleze la o distanţă de trei zile de mers călare de Heorot.

În cursul acestor trei zile abia de-şi descreţiră frunţile. Câmpiile erau acoperite de un strat gros de zăpadă. Scârţâia sub copitele cailor. Cerul cenuşiu şi monoton apăsa greu asupra pământului, aerul era neclintit, limpede şi îngheţat. Casele păreau zgribulite sub acoperişuri. Copacii se înălţau dezgoliţi, numai brazii mai dădeau culoare peisajului. Nimeni nu vorbea mai mult decât strictul necesar, iar de cântat nu le ardea, nici măcar în jurul focului, înainte de a se strecura cu toţii în aşternuturi.

Când văzură însă că ajunseseră la ţinta călătoriei lor, Tharasmund suflă din corn şi se apropiară în plin galop.

Pietrele de râu ale pavajului scoaseră scântei, caii nechezară când teuringii îi struniră oprind în curtea regelui. Gărzile, aproape la fel de numeroase ca şi ei, stăteau aliniate în faţa sălii mari, ţinând în cumpănă suliţe ale căror capete aruncau sclipiri reci printre faldurile prapurilor.

— Vrem să vorbim cu stăpânul vostru ! urlă Tharasmund.

Aceasta era o insultă îndelung chibzuită, o vorbă folosită de parcă bărbaţii din faţa lor n-ar fi fost liberi, ci ţinuţi în lanţ la picioarele stăpânului ca nişte dulăi. Căpitanul gărzii roşi înainte de a rosti tăios :

— Câţiva dintre voi sunt îngăduiţi să intre. Restul să se retragă mai întâi.

— Da, aşa vom face, murmură Tharasmund către Liuderis. Războinicul mai în vârstă aruncă cu o voce guturală :

— Bine, vom face întocmai, pentru că văd că sunteţi cam neliniştiţi, dar nu ne ducem prea departe şi-o să stăm liniştiţi dacă ştim că nu li se-ntinde vreo cursă conducătorilor noştri.

— Am venit să stăm de vorbă, spuse grăbit Rătăcitorul.

El, Tharasmund şi Randwar descălecară. Gărzile din faţa uşilor se traseră în lături lăsându-i să treacă. Alte gărzi ocupau băncile dinăuntru. Erau înarmate, ceea ce încălca obiceiurile statornicite. La mijlocul sălii, lângă peretele dinspre răsărit, stătea Ermanaric, aşteptându-i înconjurat de curteni. Era un bărbat de statură înaltă, semeţ şi neînduplecat. Pletele negre şi ondulate şi barba tăiată pătrat încadrau o faţă cu trăsături severe. Purta veşminte strălucitoare, coroană grea de aur pe cap şi brăţări tot din aur la încheieturi ; lumina flăcărilor lucea pe aceste podoabe de metal. Hainele îi erau făcute din materiale aduse din străinătăţuri, vopsite şi tivite cu blană de jder şi de hermină. Ţinea în mână o cupă de vin, nu din sticlă, ci din cristal cizelat fin. Mâinile îi erau încărcate de inele cu rubine sclipitoare.

Rămase tăcut până ce trei nou-veniţi, osteniţi de drum şi stropiţi de noroi, ajunseră în faţa jilţului său. Îi privi sfredelitor preţ de alte câteva clipe, după care vorbi :

— Văd, Tharasmund, că te afli într-o tovărăşie neobişnuită.

— Ştii cine sunt ei, îi răspunse căpetenia teuringilor, şi cu ce treabă am venit aici.

Un bărbat slăbănog şi cu o paloare cenuşie pe chip, aflat în dreapta regelui, Sibicho Vandalul, se aplecă şi-i şopti ceva la ureche. Ermanaric încuviinţă din cap.

— Stai jos atunci, spuse el. Vom bea şi vom ospăta.

— Ba nu, făcu Tharasmund cu hotărâre. Nu gustăm din sarea şi din mâncarea ta înainte de-a face pace cu noi.

— Vorbeşti necugetat, tu, de colo !

Rătăcitorul ridică suliţa cu vârful în sus. În tăcerea care se lăsă focurile păreau să sfârâie mai tare.

— Măria-ta, înțelept ar fi să-i dai ascultare acestui bărbat, spuse el. Țara ta sângerează îndurerată. Oblojește rana asta și pune-i ierburi tămăduitoare înainte ca ea să se umfle și să pocnească.

Ermanaric îi înfruntă privirea și îi răspunse :

— Eu nu îngădui să fiu batjocorit, moșnege ! Îl voi asculta dacă-și pune frâu la limbă. Spune-mi în câteva cuvinte ce voiești, Tharasmund.

Asta era o palmă grea pe obrazul lui. Teuringul trebui să înghită de trei ori în sec înainte de a-și putea spune răspicat cererile.

— Credeam că asta vrei, continuă Ermanaric. Știi că Embrica și Fritla au plătit pentru propriile lor fapte. Au tăinuit față de regele lor ceea ce îi aparține lui de fapt. Hoții și sperjurii sunt nelegiuiți. Cu toate astea o să fiu milostiv. O să plătesc iertăciunea către familiile și averile lor... după ce mi se dă comoara aceea.

— Poftim ? răcni Randwar. Îndrăznești să vorbești astfel, ucigașule ?

Un murmur se ridică din rândul gărzilor. Tharasmund puse mâna pe brațul băiatului, încercând să-l domolească. Apoi îi spuse lui Ermanaric :

— Cerem ca plata pentru iertăciune să fie dublă, ca o recunoaștere a nedreptății pe care ai făptuit-o. Nu putem primi mai puțin fără să ne știrbim onoarea. Dar cât privește comoara, să hotărască Marele Sfat cui îi aparține. Și oricare i-ar fi pravila, noi o să ne supunem.

— Eu n-am gând de tocmeală, răspunse Ermanaric cu o voce înghețată. Luați ce vă dau și duceți-vă-n drummul vostru sau refuzați și plecați din fața mea ca să nu vă fac să vă pară rău pentru nerușinarea voastră.

Rătăcitorul făcu un pas în față. Ridică din nou sulița, cerând să fie ascultat. Pălăria îi umbrea chipul, făcându-l cu atât mai tainic pentru privitori :

— Auzi-mă, zise el. Doar zeii fac dreptatea. Cumplit îl vor lovi ei pe acela care batjocorește legea și-i calcă în picioare pe cei lipsiți de apărare. Ermanaric, apleacă-ți urechea la durerile lor, până nu e prea târziu.

Ascuită înainte ca regatul să ţi se spulbere în cele patru vânturi.

Murmure şi foşnete neliniştite se auziră în toată sala. Bărbaţii se foiră, îşi făcură semne, prinseră mânerele săbiilor de parcă ar fi căutat un reazem. Albul ochilor sticli în fumul şi lumina scăzută din sală. Aşa vorbise Rătăcitorul.

Sibicho îl trase pe rege de mânecă şi murmură ceva. Ermanaric îl aprobă. Se aplecă în faţă, degetul arătător împunse ca un cuţit şi rosti cu glas atât de puternic, încât grinzile îi reluară vorbele ca un ecou :

— Moşnege, ai mai fost în ospeţie pe aici. Rău îţi şade să mă ameninţi. Eşti lipsit de înţelepciune dacă dai crezare la tot ce clevetesc babele, copiii şi uncheşii ce abia se ţin pe picioare. Nechibzuit eşti dacă-ţi închipui că mă tem de tine. Da, se zice c-ai fi chiar Wodan. Ce-mi pasă mie ? Nu cred în zeii aceia de fum, ci doar în puterea mea.

Sări în picioare. Sabia vâjâi prin aer şi aruncă sclipiri pe deasupra capului.

— Cutezi să mă înfrunţi în luptă, nevolnic bătrân ? strigă el. Putem merge să căutăm un teren de luptă chiar acum. Vino acolo să ne luptăm de la bărbat la bărbat şi-o să-ţi frâng suliţa aceea a ta şi-o să fugi de acolo schelălăind !

Rătăcitorul nu se clinti, doar arma avu un tremur uşor.

— Wodan nu ar îngădui aşa ceva, spuse el aproape în şoaptă. Dar te avertizez serios, de dragul tuturor goţilor, fă pace cu aceşti oameni pe care i-ai jignit.

— Voi face pace dacă vor şi ei acelaşi lucru, spuse Ermanaric rânjind. Ai auzit ce ţi-am propus, Tharasmund ? Primeşti aşa ?

Teuringul îşi umflă pieptul în timp ce Randwar dădea să se repeadă ca un lup ţinut în lanţ. Rătăcitorul rămase nemişcat de parcă ar fi fost doar un idol.

Sibicho se holba rânjind din banca lui.

— Nu, spuse el răguşit, nu pot.

— Plecați atunci toată liota, până nu pun să vă biciuiască tot drumul până la bârlogurile voastre.

Auzind acestea, Randwar își scoase sabia. Tharasmund și Liuderis se grăbiră să-l imite. Pretutindeni sclipiră armele. Rătăcitorul spuse poruncitor :

— Vom pleca, dar numai de dragul goților. Mai gândește-te, rege, cât mai ești rege !

Îi îndemnă pe tovarășii lui să plece. Ermanaric se puse pe râs. Hohotele lui lătrate îi urmăriră până ieșiră din sală.

1935

Eu și Laurie ne-am dus să ne plimbăm prin Central Park. Vântul de martie bătea în rafale zburdalnice. Pe ici-pe colo mai supraviețuiseră câteva petice de zăpadă, altminteri iarba încolțise. Tufișurile și copacii dăduseră muguri. Dincolo de ele, spălate de ploile repezi, turnurile orașului se profilau pe cerul albastru pe care se fugăreau câțiva nori răzleți. Era îndeajuns de rece ca să-ți pună sângele în mișcare.

Pierdut în iarna mea personală, abia de observam toate astea.

Ea mă apucă de mână.

— Nu trebuia, Carl. Am simțit că-mi împărtășea durerea, deși n-o putea înțelege pe deplin.

— Ce-aș mai putea face ? am răspuns cu adâncă amărăciune. Tharasmund m-a rugat să merg cu ei, ți-am spus. Cum aș mai fi putut să dorm liniștit dacă l-aș fi refuzat ?

— Și-acum poți ? Întrebarea a venit pe neașteptate. Adevărat, poate c-a fost bine, permisibil, să le oferi o oarecare consolare prin prezența ta. Însă ai vorbit. Ai încercat să aplanezi conflictul.

— La școală am învățat că cei care încearcă să aducă pacea sunt binecuvântați.

— Ciocnirea aceea este inevitabilă. Greşesc ? Aşa rezultă chiar din povestirile şi poemele pentru care te-ai dus în epocă.

Am ridicat din umeri.

— Povestiri. Poeme... Câtă realitate e în ele ? A, desigur, istoria ştie ce s-a întâmplat până la urmă cu Ermanaric. Dar Swanhild, Hathawulf, Solbern au murit *chiar aşa* cum afirmă saga ? Dacă s-a întâmplat aşa ceva — dacă nu cumva a intervenit imaginaţia romantică la câteva secole mai târziu, iar cronicarul a luat totul în serios — asta li s-a întâmplat neapărat *lor ?* Mi-am dres glasul. Misiunea mea ca membru al Patrulei este să ajut la descoperirea adevăratelor evenimente, pentru ca ele să fie păstrate întocmai.

— Scumpule, a suspinat ea, suferi prea mult. Şi asta ţi-a influenţat judecata. Gândeşte-te ! Eu m-am gândit — of, şi cât m-am gândit — şi sigur că n-am fost acolo, dar poate că asta mi-a oferit o perspectivă pe care tu... tu preferi s-o ignori. Tot ce mi-ai povestit de-a lungul întregii desfăşurări a întâmplărilor, totul arată că evenimentele se îndreaptă spre un sfârşit clar. Dacă tu, ca zeu, ai fi reuşit să-l convingi pe rege să accepte împăcarea, ai fi încercat, asta e clar. Dar nu, căci nu asta e forma continuum-ului.

— Şi totuşi e flexibil ! Ce importanţă are viaţa câtorva barbari ?

— Baţi câmpii, Carl, şi ştii foarte bine că-i aşa. Nici... nici eu nu pot dormi de teamă că ai putea face vreo gafă. Poate c-ai şi mers deja mai departe decât trebuia.

— Liniile temporale se vor reface. Aşa se întâmplă întotdeauna.

— Dacă ar fi adevărat ce spui n-am mai avea nevoie de Patrulă. Trebuie să înţelegi riscurile pe care le reprezintă acţiunile tale.

O făcusem. Mă silisem să privesc lucrurile în faţă. Deseori apar puncte nodale în care contează cum au căzut zarurile. Dar de cele mai multe ori aceste puncte nu sar în ochi.

Aşa cum cadavrul unui înecat este aruncat la suprafaţă, în memorie mi-a apărut un exemplu. Un instructor de la Academie ni-l dăduse ca fiind foarte potrivit pentru cadeţii proveniţi din epoca mea.

Din cel de-al Doilea Război Mondial decurgeau consecinţe enorme. Cea mai clară era că el permitea sovietelor să ţină sub control jumătate din Europa. (Încă nu se punea problema deţinerii de arme nucleare ; ele aveau să apară cam la vremea aceea, întrucât principiile erau cunoscute.)

În ultimă instanţă, acea situaţie politico-militară conducea la evenimente care afectau destinul umanităţii pentru următoarele câteva sute de ani — prin urmare, pe vecie, pentru că şi acele secole îşi aveau punctele lor nodale.

Şi totuşi Winston Churchill avea dreptate când a numit încleştarea dintre 1939—1945 drept „Războiul Inutil". Slăbiciunile democraţilor au avut importanţa lor în declanşarea războiului, asta e adevărat. Cu toate astea, dacă nazismul n-ar fi cuprins Germania, n-ar fi existat nici o ameninţare care să le facă să se clatine. Şi mişcarea aceea, la început neînsemnată şi luată în batjocură de către oficialităţile de la Weimar — mişcarea asta, deci, nu putea, n-ar fi reuşit să ajungă la putere în patria lui Bach şi a lui Goethe decât graţie geniului unic al lui Adolf Hitler. Şi tatăl lui Hitler se născuse sub numele de Alois Schicklgruber, un copil nelegitim — rezultatul unei relaţii amoroase dintre un burghez austriac şi o menajeră de-a sa...

Dar dacă ar fi împiedicat această legătură, lucru ce s-ar fi putut realiza uşor, fără a face nimănui vreun rău, s-ar fi distrus toată istoria aşa cum a fost. În 1935 să zicem, lumea ar fi fost deja cu totul altfel. Poate că ar deveni mai bună decât originalul (în câteva privinţe ; pentru o vreme) sau poate c-ar deveni mai rea. Mi-aş putea imagina, de exemplu, că oamenii n-ar mai fi ieşit niciodată în spaţiu. Desigur că n-ar fi făcut-o atât de curând; acest lucru s-ar fi petrecut prea târziu pentru a salva un

pământ secătuit. *Nu* mi-aş putea imagina că ar fi rezultat vreo utopie paşnică.

N-are importanţă. Dacă lucrurile au suferit modificări substanţiale în epoca romană din pricina mea, încă m-aş afla acolo ; dar când m-aş fi întors în acest an, n-ar fi existat nici urmă din civilizaţia pe care o cunosc. Laurie nici n-ar fi existat.

— Nu... nu sunt de acord că am riscat, am protestat eu. Superiorii mei îmi citesc rapoartele, iar ele sunt netrucate. Mi-ar spune dacă aş lua-o razna.

Netrucate ? m-am întrebat eu. A, da, ele relatau ce-am observat şi ce-am făcut, fără minciuni şi fără ascunzişuri, dar într-un stil succint. Dar Patrulei nu-i trebuiau relatări autolaudative şi emoţionale, nu ? Şi nici nu eram obligat să pun pe hârtie toate detaliile neimportante. Lucru oricum imposibil de realizat.

Am tras aer în piept.

— Ascultă, am spus. Îmi ştiu locul. Sunt pur şi simplu un specialist în literatură şi lingvistică. Dar atunci când pot să ajut — când pot s-o fac fără a pune ceva în pericol — trebuie s-o fac. Greşesc ?

— Rămâi neschimbat, Carl.

Am continuat să ne plimbăm. Deodată a exclamat :

— Hei, domnule, eşti în permisie, în vacanţă, sau ai uitat ? Trebuie să ne odihnim şi să ne bucurăm de viaţă. Am făcut nişte planuri pentru amândoi. Stai şi ascultă.

Am văzut lacrimi în ochii ei şi am făcut tot ce mi-a stat în putere ca să reînvii speranţa ce şi-o pusese în ele.

366 – 372

Tharasmund se întoarse la Heorot în fruntea oamenilor lui. Acolo se despărţiră şi-şi văzură fiecare de drum, spre casa lui. Rătăcitorul îşi luă rămas bun.

— Nu vă pripiţi, îi sfătui el. Gândiţi-vă bine, cine ştie ce s-ar putea întâmpla ?

— Cred că tu ştii deja, îi spuse Tharasmund.

— Nu sunt zeu.

— Mi-ai mai spus asta de multe ori, dar nimic altceva. Atunci ce ești ?

— Nu pot să vă dezvălui. Dar dacă această casă îmi datorează ceva pentru ceea ce am făcut pentru ea de-a lungul vremii, atunci îmi cer răsplata acum și te îndemn să procedezi calm și cu chibzuință.

Tharasmund a dat din cap.

— Oricum așa voi face. Îmi va trebui timp și pricepere ca să adun de partea mea atâția oameni încât Ermanaric să nu poată rezista. La urma-urmelor, mai toți ar prefera să rămână la gospodăriile lor sperând că necazurile îi vor ocoli și că ele îi vor potopi pe alții. În timpul ăsta cel mai sigur e că regele nu va risca o luptă deschisă până când nu va simți că s-a pregătit suficient. Eu trebuie să i-o iau înainte, dar prea bine știu că mai departe ajunge cel ce nu se pripește și nu bate la ochi.

Rătăcitorul îi luă mâna, dădu să spună ceva, dar începu să clipească pentru a-și reține lacrimile, se întoarse și plecă cu pași hotărâți. După o vreme Tharasmund văzu pentru ultima oară pălăria, mantia și sulița îndepărtându-se pe drumul alb.

Randwar se stabili la Heorot, o amintire vie a fărădelegilor. Era însă prea tânăr și plin de viață ca să jelească mult timp. Curând se împrieteni la cataramă cu Hathawulf și cu Solbern, mergând împreună la vânătoare, la jocuri și la tot felul de distracții. De asemenea se vedea foarte des cu sora lor, Swanhild.

Echinoxul de primăvară veni însoțit de topirea zăpezilor, muguri, flori și frunze. În timpul iernii, Tharasmund umblase mult printre teuringi și chiar mai departe de pământurile acestora ca să vorbească în taină cu căpetenii. Când veni primăvara, rămase acasă și-și văzu de munca pământului și-n fiecare noapte el și Erelieva se desfătară unul cu altul.

Veni și ziua când strigă vesel :

— Am arat și semănat, am curățat și reconstruit, am moșit oile și le-am trimis la pășune. Să mai uităm de toate astea o vreme ! Mâine mergem la vânătoare.

În zorii acelei zilei, înainte de a sări în șa și a pleca, o sărută pe Erelieva în fața tuturor bărbaților care mer-

geau cu el. Ogarii lătrau, caii nechezau, copitele mestecau pământul, cornurile de vânătoare mugeau. Când ajunseră departe, acolo unde drumul cotea ca să ocolească un crâng, se întoarse încă o dată ca să-i facă un semn Erelievei.

În seara aceea femeia îl revăzu, dar acum era o masă însângerată de carne.

Bărbații care-l aduseră înăuntru pe o litieră făcută dintr-o mantie fixată de două sulițe povestiră cu voci mohorâte ce se întâmplase. Intrând în pădurea care începea la câteva mile mai departe, găsiseră urmele unui vier sălbatic și porniseră după el. Urmărirea ținuse mult, dar în cele din urmă ajunseră dihania. Era o namilă puternică, având blana înspicată și colții ca niște pumnale încovoiate. Tharasmund își răcnise bucuria. Dar inima fiarei fusese pe măsura trupului. Nu rămăsese locului atunci când unii se dăduseră jos de pe cai iar alții porniseră să-l stârnească. Atacase imediat. Calul lui Tharasmund dăduse țipăt, se prăvălise la pământ cu pântecul sfâșiat. Căpetenia căzuse rău. Vierul îl văzuse și se repezise la el. Cu grohăieli monstruoase, colții sfârtecaseră. Sângele țâșnise.

Deși oamenii omorâseră bruta destul de repede, ei murmurau spunând c-ar fi fost probabil vreun demon, ori fusese o fiară fermecată trimisă de Ermanaric ori de șiretul sfetnic Sibicho ? Oricum ar fi fost, rănile adânci îl făcuseră pe Tharasmund să piardă mult sânge. Abia de mai avusese vreme să întindă mâinile ca să le strângă pe pe ale celor doi fii ai săi.

Femeile bociră în sala mare și în casele mai mici — în afara Ulricăi, ea rămânând ca de piatră, și a Erelievei care plecă să plângă nevăzută.

În timp ce primele dintre ele spălau și aranjau mortul, prietenii Erelievei o siliră să stea deoparte pentru că așa era datina. La scurtă vreme după aceea o măritară cu un gospodar bogat și văduv ai cărui copii aveau nevoie de o mamă și care locuia la mare distanță de Heorot. Deși avea numai zece ani, fiul ei Alawin făcu un lucru demn

de un bărbat şi rămase. Hathawulf, Solbern şi Swanhild abătură mai toate ieşirile de furie ale mamei lui vitrege împotrivă-i, câştigându-şi astfel dragostea lui neprecupeţită

Între timp, vestea despre moartea tatălui lor se răspândise peste tot. În sala în care Ulrica aducea ultimul omagiu omului ei se strânseră buluc oameni de pretutindeni. Din gheţăria în care se odihnise, câţiva bărbaţi aduseră trupul înveşmântat în haine bogate. Liuderis îi conduse pe războinicii care îl aşezară într-o firidă de înmormântare făcută din buşteni, împreună cu sabia, suliţa, scutul, coiful, platoşa din inele, bijuterii de aur, argint, ambră, sticlă şi monede romane. Hathawulf, primul moştenitor, ucise calul şi ogarii care aveau să-l însoţească pe Tharasmund pe drumul purificării. Un foc ardea cu vâlvătăi la altarul închinat lui Wodan în timp ce bărbaţii aruncară pământ peste mormânt până clădiră o măgură. După aceea călăriră de jur împrejur, lovind cu zgomot săbiile de scuturi şi hăulind urletul lupului.

A urmat un praznic de trei zile. În ultima dintre ele a apărut şi Rătăcitorul.

Hathawulf îi cedă locul pe jilţul cel mare. Ulrica îi aduse vin. În tăcerea care coborâse odată cu lăsarea serii punctate de licăriri, bău în amintirea celui plecat dintre vii, pentru Mama Frija şi pentru bunăstarea casei. Altminteri vorbi foarte puţin. Deodată o chemă pe Ulrica la el şi-i şopti câteva cuvinte. Plecară împreună din sală şi căutară alcovul femeilor.

Lumina asfinţitului încă mai zăbovea, zugrăvind în albastru cenuşiu ferestrele deschise, dar în culori neclare interiorul. Răcoarea era încărcată de mirosuri de frunze şi de pământ, de tril de privighetoare, dar toate astea i se păreau depărtate Ulricăi, nu întru totul reale. Ea rămase cu privirea absentă la pânza neterminată din războiul de ţesut.

— Ce altceva mai ţese Weard ? întrebă ea cu voce slabă.

— Un giulgiu, îi răspunse Rătăcitorul, dacă n-o să reuşeşti să îndrepţi lucrurile pe un nou făgaş.

Ea se întoarse cu fața spre bătrân și-l înfruntă aproape în batjocură :

— Eu ? Eu sunt doar o simplă femeie. Fiul meu Hathawulf îi conduce pe teuringi.

— Fiul *tău*. E tânăr și cunoaște mai puțin lumea decât tatăl său la aceeași vârstă. Tu, Ulrica, fiica lui Athanaric, soția lui Tharasmund, ai și știința și puterea, precum și răbdarea pe care femeile trebuie s-o deprindă. Dacă vrei, poți să-i dai sfaturi înțelepte lui Hathawulf. Și... el e învățat să te asculte.

— Dar dacă mă mărit ? Mândria lui are să ridice un zid între noi.

— Sunt oarecum încredințat că n-o vei face.

Ulrica privi către asfințit.

— Nu asta mi-e dorința, nu. Mi-a fost de-ajuns. Umbrele îi învăluiră din nou chipul. Mă îndemni să rămân și să-l îndrum atât cât am autoritate asupra lui și a fratelui său. Bine, Rătăcitorule, ce să le spun ?

— Vorbește-le cu înțelepciune. Are să-ți fie greu să-ți calci pe inimă și să nu urmărești a te răzbuna pe Ermanaric. Și mai greu are să-i fie lui Hathawulf. Dar, Ulrica, eu sunt sigur că înțelegi că fără Tharasmund, care să conducă, ura asta neîmpăcată nu se poate sfârși decât într-un singur fel. Fă-ți fiii să priceapă că dacă nu cad la învoială cu regele, familia asta este sortită pieirii.

Ulrica rămase tăcută multă vreme. Într-un târziu spuse :

— Ai dreptate și o să încerc. Prin întunericul ce se îndesea, ochii ei îi căutară iarăși pe ai lui. Dar o s-o fac de nevoie, nu din dorință. Dacă are să ni se ivească prilejul de a-i face vreun rău lui Ermanaric n-o să dăm înapoi. Și nu ne vom supune vreodată acelei scorpii și nici nu vom îndura de bunăvoie alte răutăți din partea lui. Cuvintele ei loviră ca un șoim în cădere : știi foarte bine asta. Sângele tău curge prin vinele fiilor mei.

— Am spus ceea ce trebuie, a oftat Rătăcitorul. Acum fă ce poți.

Se întoarseră la ospăţ. A doua zi dimineaţa el plecă.

În ciuda amărăciunii pe care o simţea, Ulrica puse la inimă sfaturile lui. Nu era o sarcină tocmai uşoară să-i facă pe Hathawulf şi pe Solbern să fie de acord cu ea. Ei urlară că era vorba despre onoare şi despre bunul lor nume. Ea le spuse că îndrăzneala nu era acelaşi lucru cu nechibzuinţa. Tineri, neîncercaţi, fără pricepere în ale conducerii, nu aveau nici o speranţă să-i convingă pe goţi cu vorba bună pentru a se răscula. Liuderis, pe care îl chemă la ea, se supuse, deşi cam fără tragere de inimă. Ulrica îi avertiză pe fiii ei că n-aveau dreptul ca prin faptele lor să aducă ruina casei tatălui lor.

Îi îndemnă să se tocmească pentru a câştiga timp. Să aducă acest caz în faţa Marelui Sfat şi să se supună hotărârii lui dacă şi regele făcea la fel. Cei care fuseseră nedreptăţiţi nu le erau neamuri foarte apropiate ; moştenitorilor le era de mai mare folos amenda pe care voia s-o ofere regele decât răzbunarea din partea altora ; multe căpetenii sau chiar gospodari s-ar bucura dacă fiii lui Tharasmund s-ar potoli, păstrând regatul neştirbit, iar în anii ce vor să vină îi vor cinsti şi asculta cu mai mare respect.

— Dar aminteşte-ţi temerile tatei, spuse Hathawulf. Dacă plecăm grumazul în faţa lui Ermanaric, are să ne umilească şi mai rău.

Ulrica strânse din buze.

— Eu n-am spus să îngăduiţi orice oprimare, îi răspunse ea. Nu, dacă o să încerce, atunci pe Lupul legat de Tiwaz, va să aibă parte de război ! Dar speranţa mea stă în viclenia lui. O să se înfrâneze.

— Până o să aibă forţa ca să ne sugrume.

— O, asta o să-i ceară timp, iar până atunci o să ne ridicăm în răbdare şi tăcere propria noastră putere. Ţine minte, eşti tânăr. Dacă n-o să se-ntâmple ceva, vei trăi mai mult decât el. Dar poate că n-o să fie nevoie să aştepţi atâta. Pe măsură ce îmbătrâneşte...

Şi astfel, zi după zi, o săptămână după alta, Ulrica îşi linişti fiii până când aceştia începură să se supună dorinţelor ei.

Randwar își vărsă furia pe dânșii numindu-i lași. Aproape că ajunseră să se încaiere. Swanhild se azvârli între frații ei și răzvrătit.

— Sunteți *prieteni !* strigă ea. Nu avură încotro și se împăcară cu gândul.

Mai târziu Swanhild îl liniști și mai mult pe Randwar. Se plimbau împreună pe un drum la marginea căruia creșteau rugi de mure, copaci care suspinau și respirau ușor în soare ; se auzea zvon de păsări. Părul femeii flutura auriu, ochii ei erau mari și albaștri precum cerul, avea chipul cu trăsături fine și se mișca mlădiu ca o căprioară.

— Trebuie să jelești tot timpul ? întrebă Swanhild. E prea frumoasă ziua pentru așa ceva.

— Dar cei, cei care m-au crescut, se bâlbâi el, zac nerăzbunați !

— Dar sigur că ei știu că vei face dreptate când vei putea și sunt răbdători. Ai timp până la sfârșitul lumii, nu ? O să-ți câștigi un nume care-l va face și pe-al lor cunoscut; dar așteaptă și te pregătește. Uite, uite, acolo ! Fluturele acela ! Parcă-i un soare viu !

Deși Randwar nu le-a mai spus lui Hathawulf și Solbern ce simțea în adâncul inimii, începu să se împace mai bine cu ei. La urma-urmei, erau frații Swanhildei.

Bărbații care se pricepeau să-și moaie glasurile făcură drumuri între Heorot și rege. Ermanaric îi uimi acordând drepturi mai mari decât înainte. Parcă ar fi simțit că, de vreme ce Tharasmund, adversarul lui, dispăruse, putea să-și permită să fie darnic. Nu voi să plătească amendă dublă, pentru că asta însemna să recunoască fărădelegile comise. Cu toate astea, spunea el, dacă cei care știau unde se află ascunsă comoara or s-o aducă la următorul Mare Sfat, el va permite ca adunarea să decidă cine are drept asupra ei.

Așa era înțelegerea făcută. Dar în vreme ce târguiala încă se desfășura, Hathawulf, călăuzit de Ulrica, trimise alți oameni prin ținut ; chiar el însuși vorbise cu mulți gospodari. Asta ținu până la întrunirea care avea loc după echinoxul de toamnă.

La Sfat, regele ceru cu voce mare să i se dea comoara. Așa era obiceiul din bătrâni, spunea el, ca orice captură de valoare mare făcută de vreun războinic ce lupta în serviciul stăpânului său trebuia să fie dată acelui stăpân, iar acesta va împărți prada drept daruri către cei care le merită sau de a căror bunăvoință are nevoie. Altfel războiul ar deveni o luptă a fiecăruia pentru sine ; puterea armiei s-ar știrbi pentru că așa lăcomia ar fi mai presus de glorie ; încăierările pentru dobândirea de bunuri ar spulbera disciplina. Embrica și Fritla știau bine obiceiul acesta dar au ales să-l încalce.

După aceea, spre uimirea regelui, luară cuvântul bărbații pe care-i alesese și-i dăscălise Ulrica. El nu se așteptase să fie atât de mulți. Fiecare în felul lui exprimă cam aceleași gânduri... Da, hunii și vasalii lor alanici erau dușmani ai goților. Dar Ermanaric nu se luptase cu ei în anul acela. Raidul fusese o faptă pe care Embrica și Fritla o făcuseră singuri și în propriul lor folos, așa cum ar fi întreprins un negoț. Își câștigaseră comoara în mod cinstit și prin urmare ea trebuia să le aparțină.

Ciondăneala se lungi și se înfierbântă atât în consiliu cât și în preajma chioșcurilor așezate pe afară. Această neînțelegere nu prea avea legătură cu legea ; era mai degrabă vorba de voința fiecăruia, căci nici unul nu voia să cedeze. Vorbele Ulricăi, spuse atât de fiii ei cât și de trimișii lor, convinseră pe destui că deși Tharasmund dispăruse — *tocmai pentru că* Tharasmund nu mai trăia — cel mai bine le-ar prii ca regele să fie potolit.

Nu aprobaseră chiar cu toții, iar unii nu îndrăzniră să fie de acord. De aceea goții votară în cele din urmă să se împartă comoara în trei părți egale, una pentru Ermanaric și câte una pentru fiii lui Embrica și Fritla. Cum oamenii regelui îi omorâseră și pe aceștia, cele două treimi îi reveneau lui Randwar, copilul vitreg. El devenea bogat peste noapte.

Ermanaric plecă palid și tăcut de la acea adunare. Trecu multă vreme până să îndrăznească cineva a-i spune vreo vorbă. Sibicho avu curajul acesta. Îl trase deoparte

şi discutară ore în şir. Nimeni n-a auzit ce şi-au spus ; dar după aceea Ermanaric s-a mai luminat la faţă.

Când se află despre asta la Heorot, Randwar mormâi în barbă că dacă nevăstuica era fericită atunci toate păsările aveau să tragă toate ponoasele. Restul anului trecu însă în pace şi linişte.

În vara anului următor, care fusese la fel de liniştit, se întâmplă un lucru de mirare. Pe drumul dinspre vest, aşa cum se întâmpla întotdeauna, apăru Rătăcitorul. Liuderis plecă în fruntea câtorva bărbaţi să-l întâmpine şi să-l escorteze.

— Ce mai face Tharasmund şi neamul lui ? întrebă nou-venitul.

— Cum adică ? îi răspunse Liuderis ca trăsnit. Tharasmund a murit, stăpâne. Ai uitat ? Ai fost şi tu la ospăţul de îngropăciune.

Bătrânul cărunt rămase rezemat în suliţă, ca un om lovit de fulger. Celorlalţi li se păru dintr-o dată că ziua era mai puţin caldă şi însorită decât înainte.

— Aveţi dreptate, spuse el în cele din urmă, însă prea încet ca să fie auzit. M-am înşelat eu. Scutură din umeri, ridică privirea spre călăreţi şi continuă, de astă dată mai tare :

— M-au apăsat multe gânduri în ultima vreme. Iertaţi-mă, dar mi-am dat seama că nu pot rămâne în ospeţie la voi. Transmiteţi-le cele bune tuturor. Ne vedem altă dată. Se întoarse pe călcâie şi porni cu paşi mari în direcţia din care venise.

Oamenii se uitară lung, se mirară, îşi făcură semn să îndepărteze răul. Un văcar sosi la câtva timp după aceea şi povesti că Rătăcitorul îl întâlnise într-o poiană şi-l întrebase cu de-amănuntul despre moartea lui Tharasmund. Nimeni nu ştia ce putea să le aducă o asemenea purtare, deşi o servitoare creştinată de la palat spuse că asta arăta că vechii zei erau pe ducă.

Cu toate astea, fiii lui Tharasmund îl primiră pe Rătăcitor cu respectul cuvenit când el se întoarse în toamnă. Nu îndrăzniră să-l întrebe ce neînţelegere se petrecuse cu câtva timp în urmă. De astă dată şi el era mai deschis decât înainte şi în loc să stea doar o zi sau două rămase

două săptămâni. Oamenii băgară de seamă câtă atenție le acorda celor doi tineri, Swanhild și Alawin.

Sigur că vorbi mai pe îndelete cu Hathawulf și Solbern. I-a îndemnat să pornească, fie separat, fie împreună, spre vest în anul acela, așa cum făcuse și tatăl lor în tinerețe.

— Are să vă fie de mare folos să cunoașteți țările din Imperiul Roman și să creșteți prietenia cu neamurile voastre din rândul vizigoților, spuse el. Aș putea să merg și eu cu voi drept călăuză, sfătuitor și interpret.

— Mă tem că nu putem, răspunse Hathawulf apăsat de gânduri. Încă nu. Hunii se strâng tot mai puternici și îndrăzneți. Iar au început să năvălească în tărâmurile de la margine. Oricât de puțin l-am iubi pe regele Ermanaric trebuie să-i dăm dreptate când zice că-n vara ce vine o să pornim război ; iar eu și Solbern n-am vrea să trecem drept lipsiți de bărbăție.

— Așa e, spuse fratele lui, și nu numai de dragul onoarei. Până acum regele și-a ascuns mânia, dar nu e un secret că nu ne iubește nicidecum. Dacă ne alegem cu renumele de lași sau puturoși și-apoi s-ar întâmpla să apară vreo amenințare, cine o să mai îndrăznească să ni se alăture ?

Rătăcitorul păru mai întristat de acest răspuns decât ar fi fost de așteptat. După ce se gândi, el spuse :

— Bine, Alawin o să împlinească doisprezece ani — e prea tânăr ca să meargă cu voi, dar destul de copt ca să meargă cu mine. Lăsați-l măcar pe el.

Îi îngăduiră asta și Alawin sări în sus de bucurie. Văzându-l cum țopăia în jurul lor, Rătăcitorul clătină din cap și murmură :

— Cât de mult mai seamănă cu Jorith. Chiar așa, genealogia lui se apropie de a ei pe ambele ramuri. Apoi, pe un ton vioi către Hathawulf : cât de bine vă înțelegeți cu el, tu și Solbern ?

— Chiar foarte bine, spuse căpetenia luată prin surprindere. E flăcău de treabă.

— Nu vă certați niciodată cu el ?

— Nu, numai atunci când se arată mai obraznic decât i-ar sta bine. Hathawulf își mângâie barba tinerească și mătăsoasă. Da, mama noastră își mai varsă năduful

asupra lui. Întotdeauna păstrează ranchiună. Dar orice-ar spune unii smintiți cu limba slobodă, pe fiii ei nu-i ține scurt din frâu. Dacă spusele ei ni se par înțelepte, le urmăm, dacă nu, nu.

— Păstrați-vă cu grijă bunătatea unii față de ceilalți. Vorbele Rătăcitorului păreau mai curând imploratoare decât sfătuitoare sau poruncitoare. Asta se găsește atât de greu pe lume...

Ținându-se de cuvânt, se întoarse în primăvară. Hathawulf îi pusese la dispoziție lui Alawin haine potrivite, cai, însoțitori, aur, precum și blănuri pentru a le negoța. Rătăcitorul le arătă darurile prețioase pe care le ducea cu el și care aveau să deschidă calea și inimile oamenilor în țări străine. Luându-și rămas bun, îi strânse la piept pe cei doi frați și pe sora lor.

Rămaseră locului urmărind caravana îndepărtându-se. Alawin părea atât de mic, iar părul lui blond și fluturând în vânt părea să strălucească pe lângă albastrul și cenușiul care călăreau alături de el. Nici unul nu puse în cuvinte gândul care le dădea târcoale : cât de mult le amintea imaginea asta de faptul că Wodan era zeul care conducea în depărtări sufletele celor morți.

Dar după ce trecu un an întreg toată lumea reveni teafără. Picioarele și brațele lui Alawin se lungiseră și se împliniseră, vocea îi era mai groasă, iar el ardea de nerăbdare să povestească ce văzuse, auzise sau făcuse.

Hathawulf și Solbern aveau vești mai puțin îmbucurătoare. Războiul purtat în vara ce trecuse împotriva hunilor nu dusese la izbândă. Întotdeauna războinici îngrozitori și iscusiți atunci când erau călare, oamenii câmpiei învățaseră acum să atace sub controlul nemilos al unor conducători șireți. Nu-i dovediseră pe goți în nici una dintre sălbaticele bătălii care avuseseră loc, dar provocaseră pierderi grele și nu se putea spune că suferiseră o înfrângere. Măcinată de atacuri furișe, înfometată și fără trofee și prăzi, armia lui Ermanaric trebuise în cele din urmă să se întoarcă acasă traversând pusta înierbată. Anul acesta nu avea cum să mai încerce din nou ; fusese vlăguit de puteri.

Așa se face că era o ușurare să-l asculte pe Alawin seară de seară, când oamenii se adunau să bea ceva. Pă-

mânturile mult lăudate ale Romei trezeau visuri în ei. Cu toate astea, unele dintre cele povestite de Alawin aduceau câte-o încruntare pe fruntea ui Hathawulf sau a lui Solbern, nedumerire pe chipurile lui Randwar şi al Swanhildei şi câte-o izbucnire furioasă din partea Ulricăi. De ce călătorise Rătăcitorul atât de departe ?

Nu condusese grupul întâi pe mare spre Constantinopol, aşa cum făcuse cu Tharasmund. În schimb, îl dusese pe uscat către ţinuturile vizigoţilor, unde rămăseseră luni întregi. Au adus omagii lui Athanaric, păgânul, dar au stat mai mult la curtea creştinului Frithigern. Adevărat, nu numai că acesta din urmă era mai tânăr, dar avea deja forţe mai numeroase sub călcâi decât primul, chiar dacă Athanaric îi prigonea pe creştini în regatul peste care domnea.

Când în cele din urmă Rătăcitorul primise încuviinţare să intre în Imperiu şi traversase Dunărea în Moesia, mai zăbovise printre goţii creştinaţi, pe la aşezările întemeiate de Ulfilas, şi-l încurajase pe Alawin să-şi facă şi pe-aici prieteni. Mai târziu, grupul vizitase oraşul Constantinopol, dar nu stătuse îndelung. Rătăcitorul îşi dedicase mult timp ca să-i explice tânărului care erau obiceiurile romane. Plecaseră din nou spre nord la sfârşitul toamnei şi petrecuseră iarna la curtea lui Frithigern. Vizigoţii îi îndemnaseră să se boteze şi Alawin fusese cât pe-aci s-o facă după ce văzuse bisericile şi alte lucruri impunătoare de-a lungul Cornului de Aur. În cele din urmă însă refuză — dar politicos — explicând că nu trebuie să-i învrăjbească pe fraţii săi. Frithigern nu s-a supărat prea tare, mulţumindu-se să spună :

— Îţi doresc să vină curând ziua în care lucrurile se vor schimba în ceea ce te priveşte.

De cum venise primăvara şi noroaiele drumurilor se mai uscaseră, Rătăcitorul l-a condus acasă pe tânăr şi pe oamenii lui. El nu a mai rămas.

În vara aceea Hathawulf s-a căsătorit cu Anslaug, fata căpeteniei taifalilor. Ermanaric încercă să împiedice această alianţă.

La scurtă vreme după aceea, Randwar îl căută pe Hathawulf şi-l întrebă dacă puteau vorbi între patru ochi.

Înşeuară caii şi plecară călare peste păşuni. Era o zi cu vânt, prevestitoare de furtună pentru ierburile roşiatice ce se legănau pe mile şi mile împrejur. Norii de un alb orbitor se fugăreau în adâncimile albastre ; umbrele lor alergau pe deasupra lumii. Păsări numai bune de vânat ţâşneau de sub picioarele cailor, iar în înalt se rotea un şoim la pândă. Răcoarea vântului era amestecată cu aroma pământului încălzit de soare.

— Cred că ştiu ce doreşti, spuse Hathawulf cu şiretenie.

Randwar îşi trecu o mână prin coama roşcovană.

— Da. O vreau de soţie pe Swanhild.

— Hm... Ea pare să se simtă bine în preajma ta.

— Până la urmă vom fi împreună ! strigă Randwar. Îşi puse frâu izbucnirii : ar fi bine şi pentru tine. Sunt bogat ; şi pământuri multe şi nedesţelenite aşteaptă să le lucrez în ţara greuntungilor.

Hathawulf îl privi încruntat :

— Asta e cam departe. Aici ne-am putea ajuta unii pe alţii.

— Mulţi gospodari de acolo mă aşteaptă cu braţele deschise. N-o să pierzi un tovarăş, o să câştigi un aliat.

Hathawulf zăbovi însă cu răspunsul până când Randwar nu se mai stăpâni :

— Asta se va întâmpla oricum. Dorinţa ce-o avem în inimi o să se împlinească. Mai bine ai accepta voia lui Weard.

— Te cam pripeşti, spuse căpetenia cu blândeţe, deşi amărăciunea răzbătea din vocea lui. Credinţa ta că doar simţămintele dintre bărbat şi femeie sunt de-ajuns ca să ducă la o căsătorie durabilă — judecata asta nu-ţi face deloc cinste. Dacă aţi fi lăsaţi în voia voastră, cine ştie ce-aţi putea face din lipsă de înţelepciune ?!

Randwar rămase fără grai. Înainte de-a apuca să se înfurie, Hathawulf puse o mână pe umărul lui şi urmă zâmbind, puţin întristat :

— N-am voit să te insult. Vreau doar să te fac să gândeşti de două ori. Nu-ţi stă în fire, ştiu asta, dar îţi cer să încerci. De dragul Swanhildei.

Randwar dovedi că-şi putea ţine gura.

Când se întoarseră, Swanhild se grăbi să iasă în curte: îl apucă de genunchi pe fratele ei. Nerăbdarea ei se vădi îndată:

— Of, Hathawulf, s-a aranjat totul, nu-i aşa ? Ai spus da, ştiu că-i aşa. Niciodată nu m-ai făcut să mă simt atât de fericită.

Urmarea a fost că în toamna aceea un uriaş ospăţ de nuntă s-a desfăşurat cu dansuri şi chiote în Heorot. Pentru Swanhild petrecerea a fost umbrită doar de faptul că Rătăcitorul nu venise. Fusese sigură că el avea s-o binecuvânteze pe ea şi pe omul ei. Nu era el Veghetorul asupra acestei familii ?

Între timp, Randwar trimise oameni spre est la proprietăţile lui. Ei ridicară o casă nouă acolo unde se ridicase cândva casa lui Embrica şi o aranjară cum se cuvine. Tânăra pereche călători într-acolo într-o companie strălucitoare, Swanhild duse peste prag buchetele de brebenei care reprezentau binecuvântarea din partea Frijei. Randwar dădu un ospăţ pentru vecini. Şi-aşa începu viaţa lor de tineri căsătoriţi.

Dar oricât de mult şi-ar fi iubit soţia, el începu curând să lipsească zile întregi. Umbla călare prin ţara greutungilor, vrând să-i cunoască locuitorii. Când i se părea că vreunul e mai înţelept, Randwar îl lua deoparte şi discuta cu el despre alte lucruri decât animale, comerţ sau huni.

Într-o zi mohorâtă de dinaintea solstiţiului, când începuseră să cadă primii fulgi de zăpadă pe pământul îngheţat, dulăii se porniră să latre. Randwar îşi luă o suliţă pe care o ţinea lângă uşă şi ieşi afară să vadă ce se întâmplă. Două slugi mătăhăloase veniră şi ele înarmate după el. Dar când zări silueta înaltă care păşise în curte, Randwar îşi înfipse suliţa în pământ şi strigă :

— Trăiască ! Bun venit !

Auzind că nu o ameninţă nici o primejdie, Swanhild se grăbi să iasă. Ochii, părul ei strâns sub o broboadă femeiască şi rochia albă care îi arăta statura firavă erau singurele lucruri strălucitoare în peisajul acela. Nu-şi ascunse bucuria :

— Oh, Rătăcitorule, dragul meu Rătăcitor, bine-ai venit !

El păşi până mai aproape şi Swanhild reuşi să-i vadă chipul ascuns de pălăria căzută pe ochi. Duse mâna la gură şi rămase o clipă fără glas.

— Dar de ce eşti îndurerat ? şopti ea. Sau nu-i aşa ? Ce s-a întâmplat ?

— Îmi pare rău, răspunse bătrânul şi cuvintele căzură ca nişte lespezi grele. Unele lucruri trebuie să rămână secrete. N-am venit la nunta voastră pentru că n-am vrut să vă stric bucuria. Acum însă... Hai, Randwar, am făcut un drum greu. Lăsaţi-mă să mă odihnesc puţin înainte de a vorbi despre asta. Să bem ceva fierbinte şi să ne amintim de vremurile de odinioară.

Ceva din vechiul lui interes licări în seara aceea când un bărbat cântă o baladă despre ultima incursiune în ţara hunilor. Îi răsplăti cu poveşti noi, deşi mai lipsit de vioiciune decât altădată, ca şi cum nu l-ar fi tras inima la asta. Swanhild oftă fericită.

— Abia aştept să-mi văd copiii aşezaţi în jurul tău să te asculte, spuse ea, cu toate că încă nu aştept unul prea curând. Nu se temu când îl văzu tresărind.

În ziua următoare plecă însoţit de Randwar. Rămaseră împreună ore în şir. Mai târziu, greutungul îi spuse femeii lui :

— M-a speriat mereu cu ura ce ne-o poartă Ermanaric. A zis că ne aflăm în domeniul tribal al regelui, puterea noastră încă nu s-a înfiripat, în vreme ce bogăţia noasstră e o ispită sclipitoare. Vrea să îngrădim pământul şi să plecăm de-aici — cât mai departe, către ţara goţilor de apus — curând. Bineînţeles că nici n-am vrut să aud. Orice-ar zice Rătăcitorul, dreptul şi onoarea sunt cele mai importante. Ştia deja că am stat la sfat cu oamenii ca să ne unim împotriva regelui, să rezistăm în faţa tiraniei lui trufaşe şi de-o fi nevoie să luptăm. Rătăcitorul a spus că nu-i chip să ţin ascuns aşa ceva şi că e o dorinţă nechibzuită.

— Şi ce i-ai răspuns la toate astea ? întrebă femeia pe jumătate temătoare.

— Păi i-am spus că goţii liberi au dreptul să-şi deschidă sufletele şi minţile unii în faţa celorlalţi. Şi i-am amintit că părinţi mei vitregi n-au fost răzbunaţi încă. Dacă zeii nu vor să facă dreptate, atunci trebuie s-o înfăptuiască oamenii.

— Mai bine i-ai da ascultare. Ştie mai multe decât o să ştim noi vreodată...

— N-am de gând să încerc nimic necugetat. O să aştept să-mi surâdă norocul. De mai mult nici n-am nevoie. Oamenii mor şi înainte de a le veni vremea ; dacă oameni buni ca Tharasmund, de ce nu şi răi ca Ermanaric ? Nu, draga mea, n-o să plecăm niciodată de frică de pe pământurile astea care aparţin fiilor noştri încă nenăscuţi. Aşadar, trebuie să ne pregătim şi să ne apărăm. Randwar o trase pe Swanhild la piept. Hai, spuse el râzând, să începem ceva pentru copiii aceia.

Rătăcitorul nu reuşi să-l clintească din hotărârea lui şi după alte câteva zile îşi luă rămas bun.

— Când te vom revedea din nou ? întrebă Swanhild când ajunseră în pragul uşii.

— Cred că... se opri fulgerat. Nu pot. O, fată, ce mult semeni cu Jorith ! O îmbrăţişă, o sărută şi, lăsând-o, plecă în grabă. Oamenilor nu le veni să creadă când îl auziră plângând.

Când se întoarse însă printre teuringi nimic nu-i trăda tulburarea. Veni des în lunile care urmară atât la Heorot cât şi pe la gospodăriile ţăranilor liberi, printre negustori de mărunţişuri sau simpli lucrători ai câmpului sau marinari.

Chiar dacă veneau de la el, sfaturile pe care le dădea erau aceptate fără multă discuţie. Îi îndemna să ţină legături mai strânse cu cei din apus. Nu era vorba doar de câştig din comerţ. Dacă s-ar fi abătut urgii asupra lor aduse de huni, zicea el, atunci ar avea încotro să plece. Vara următoare să trimită oameni cu daruri pentru Frithigern care le va garanta toate acestea ; şi să aibă pregătite vase, căruţe, îmbrăcăminte şi hrană ; iar mulţi dintre ei să înveţe despre ţările aflate în drum spre goţii de

apus şi despre felul în care ar putea trece pe acolo nevătămaţi.

Ostrogoţii se minunară şi murmurară. Se întrebau cum se poate înmulţi negoţul la o asemenea distanţă şi ca urmare nu erau dornici să-şi rişte roadele muncii sau bogăţia. Cât privea ideea de a-şi lăsa casele, asta li se părea de negândit. Oare Rătăcitorul spunea adevărul ? Ce era el de fapt ? Deseori era numit zeu şi părea să fie cunoscut multor generaţii ; dar niciodată nu cerea nimic pentru sine. Putea fi vreun spiriduş, vreun vrăjitor sau — mai ziceau creştinii — un diavol trimis ca să-i ducă pe oameni în ispită. Sau se prostise pur şi simplu la bătrâneţe ?

Rătăcitorul o ţinea una şi bună. Unii, cei care ascultau, găseau că merita să se mai gândească la vorbele lui ; iar pe unii mai tineri vorbele lui îi înflăcărau. Printre aceştia se număra şi Alawin — dar Hathawulf rămânea pe gânduri, iar Solbern se trăgea deoparte să n-audă.

Rătăcitorul merse încoace şi încolo, vorbind, plănuind, dând porunci. Puţin înainte de echinoxul de toamnă reuşiră să realizeze un schelet a ceea ce dorea să facă. Aur, bunuri, oameni care să le administreze se aflau acum la curtea lui Frithigern dinspre apus ; Alawin avea să meargă acolo în anul următor pentru a înlesni un comerţ mai cuprinzător, căci nu avea importanţă ce vârstă avea ; de la Heorot şi de la alte numeroase case, locuitorii puteau pleca în cel mai scurt timp în caz de nevoie...

— Te-ai ostenit pentru noi, îi spuse Hathawulf înainte de plecarea lui de la palat. Dacă vii din partea Anselor, atunci ele nu-s neobosite.

— Nu, oftă Rătăcitorul. Şi ele vor pieri odată cu prăbuşirea acestei lumi.

— Dar asta se va întâmpla peste mult timp.

— Şi până acum s-au prăbuşit în ruină lumi după lumi, fiule, şi tot astfel se va întâmpla şi-n anii ce vin. Am făcut pentru voi tot ce mi-a stat în putinţă.

În sală intră Anslaud, soţia lui Hathawulf, care voia să-şi iar rămas bun. La pieptul ei sugea primul lor născut. Rătăcitorul privi îndelung la copil.

— În el este ziua de mâine, șopti dus se gânduri. Nimeni nu înțelese ce voise să spună. Curând plecă pe jos și dispăru pe drumul pe care frunzele abia căzute erau învârtejite de rafale reci de vânt.

Și la puțin timp după aceea, la Heorot ajunseră vești groaznice.

Regele Ermanaric dăduse știre că voia să atace țara hunilor. N-avea să fie un război adevărat, pentru că cel dinainte dăduse greș. De aceea nu chemă luptători, ci folosi doar trupele sale compuse din gărzi, câteva sute de războinici cunoscuți lui și credincioși. Hunii călcaseră din nou granițele. Voia să-i pedepsească. Cu o lovitură fulgerătoare și puternică aveau să ucidă măcar o mulțime de vite. Cu puțin noroc putea lua prin surprindere câteva tabere de-ale lor. Goții încuviințară când vestea ajunse la ei. Se vor îngrășa corbii estului și lupii murdari ai stepelor să se ducă-n drumul lor, acolo unde strămoșii lor i-au lepădat în lume.

Dar după ce-și strânse trupele, Ermanaric nu le conduse prea departe. Ajunseră pe neașteptate la casa lui Randwar după ce, dintr-un capăt în altul al orizontului, puseseră foc caselor tuturor prietenilor lui.

Lupta nu ținu mult, așa de mare era forța pe care o ridicase regele împotriva unui tânăr nepregătit. Împins cu brutalitate, cu mâinile legate la spate, Randwar se împletici în curtea casei lui. Sângele curgea și-i năclăia părul. Ucisese vreo trei sau patru dintre cei care săriseră pe el, dar aceia primiseră poruncă să-l prindă viu și-l zdrobiseră cu măciuci și cu capetele lăncilor până se prăbușise la pământ.

Era o seară mohorâtă și se stârnise un vânt șfichiuitor. Crâmpeie de fum se fugăreau printre ruine. Soarele apunând părea să fi luat și el foc. Câțiva apărători morți zăceau răspândiți pe pietrele din curte. Swanhild stătea mută în strânsoarea a doi războinici aflați în apropierea lui Ermanaric, acesta fiind călare. Nu înțelegea ce se întâmplase, ca și când nimic n-ar fi fost real în afara copilului care-i țuguia pântecul.

Oamenii regelui îl aduseră pe Randwar în fața lui. El privi în jos către prizonier.

— Hei, spuse el în loc de salut, ce-ai de spus în apărarea ta ?

Randwar vorbi împleticit, deși își ținu capul semeț :

— Că nu am năvălit hoțește asupra unuia care nu mi-a făcut nici un rău.

— Da, bine. Cu degetele unei mâini, Ermanaric își pieptăna barba încărunțită. Da, cum zici. E drept să uneltești împotriva stăpânului tău ? Drept e să umbli de colo-colo și să-l vorbești de rău ?

— Eu... n-am făcut nimic din toate astea... am vrut doar să apăr onoarea și libertatea... goților.... Randwar nu reuși să spună mai mult, căci simțea o arsură și o uscăciune în gât.

— Trădătorule ! răcni Ermanaric și porni să tune și să fulgere împotriva lui. Randwar rămase cu umerii plecați, în durerea lui, fără să audă prea multe.

Când văzu acestea, Ermanaric puse capăt tiradei :

— De-ajuns ! spuse el. Spânzurați-l și lăsați-l hrană ciorilor ca pe orice hoț.

Swanhild se zbătu și țipă. Randwar îi aruncă o privire tulbure Swanhildei înainte de a se întoarce spre rege pentru a-i răspunde :

— De mă vei spânzura, o să merg la Wodan, strămoșul meu. El... el mă va răzbuna...

Ermanaric își repezi un picior în față și-l lovi pe Randwar în gură :

— În furci cu el !

O bârnă a unei magazii era mai scoasă în afară. Oamenii aruncaseră deja o frânghie pe după ea. Puseră lațul în jurul gâtului lui Randwar, îl ridicară și legară frânghia. Se zbătu mult până să-și dea duhul și să se legene în vânt.

— Da, Rătăcitorul are să te pedepsească, Ermanaric ! țipă Swanhild. Îți arunc blestemul văduvei, ucigașule ! Și-l

chem pe Wodan împotrivă-ți ! Rătăcitorule, du-l în cea mai înghețată temniță din lumea de sub pământ !

Greutungii se cutremurară, făcură semn de pază, duseră mâinile la talismane. Până și Ermanaric era neliniștit. Cocoțat pe cal în preajma lui, Sibicho hămăi :

— Își cheamă strămoșul vrăjitor ? Nu-i lăsa viață ! Scapă pământul de sângele spurcat care-i curge prin vine !

— Da, spuse Ermanaric căpătând puțin curaj. Dădu poruncă strașnică.

Mai degrabă frica decât alte simțăminte îi grăbi pe oameni. Cei care o țineau pe Swanhild o loviră până ce căzu la pământ, apoi o împinseră cu picioarele până în mijlocul curții. Zăcea pe piatră fără cunoștință. Călăreții se buluciră în jurul ei, dând pinteni cailor care nechezau și se ridicau în două picioare. Când se retraseră, pe pământ nu mai rămăseseră decât cioburi albe de oase și o pastă însângerată.

Căzu noaptea. Ermanaric își conduse trupa în casa lui Randwar pentru un ospăț al victoriei. Dimineața găsiră comoara și la plecare o luară cu ei. Frânghia de care se legăna Randwar scotea un ușor scârțâit deasupra rămășițelor Swanhildei.

Acestea erau veștile pe care le aduseseră oamenii la Heorot. Îngropaseră morții în grabă. Mulți nu îndrăzniseră să facă nimic în plus, însă unii dintre greutungi doreau răzbunare la fel ca toți teuringii.

Frații Swanhildei fură cuprinși de o furie și de o mâhnire fără margini. Ulrica rămase rece, închisă în sine. Însă când se întrebară cu toții ce era de făcut, cu toate că vecinii și căpeteniile de trib veniră la ea din toate părțile, își trase fiii deoparte și vorbiră tustrei până se lăsă întunericul neliniștitor.

Cei trei intrară în sală. Spuseră că s-au hotărât. Cel mai bine era să lovească pe dată. Adevărat, regele se va păzi și va ține pe lângă dânsul toată garda măcar o vreme. Și totuși, din relatările martorilor care văzuseră hoarda regelui, aceasta nu depășea ca număr pe cei strânși în sală

în această seară. Un atac prin surprindere, dat de bărbaţi neînfricaţi, putea să o spulbere. Iar dacă ar mai aştepta, i-ar da lui Ermanaric răgazul de care acesta avea nevoie şi pe care fără îndoială îl căuta pentru a zdrobi până şi pe ultimul got răsăritean care mai rămăsese liber.

Bărbaţii îşi urlară dorinţa de luptă. Tânărul Alawin li se alătură. Dar deodată uşa se deschise şi apăru Rătăcitorul. Neînduplecat, ceru ca ultimul născut din Tharasmund să rămână locului, după care plecă înapoi în noapte şi vânt.

Neînfricaţi, Hathawulf, Solbern şi oamenii lor porniră în zorii zilei.

1935

Fugisem să-mi caut refugiu lângă Laurie. Dar a doua zi, când am intrat în casă după o plimbare lungă, nu am găsit-o pe ea aşteptându-mă. În schimb, din fotoliul meu s-a ridicat Manse Everard. Pipa lui făcuse ca aerul să fie tulbure şi greu...

— Hm ? am reuşit să îngaim.

S-a apropiat. I-am simţit paşii. Aşa cum era, înalt şi ciolănos, părea să mă copleşească. Chipul îi era lipsit de expresie. Fereastra din spatele lui îl încadra cu albastrul cerului.

— Nu s-a întâmplat nimic cu Laurie, mi-a spus cu o voce mecanică. Am rugat-o să lipsească puţin. E îndeajuns de dureros pentru tine şi n-ai mai suporta s-o vezi şi pe ea şocată şi mâhnită.

M-a luat de cot.

— Stai jos, Carl. Ai trecut printr-o încercare grea, asta se vede. Mi-am închipuit c-o să-ţi iei o vacanţă, greşesc ?

M-am prăbuşit moale în fotoliu şi am rămas cu privirea rătăcită în covor.

— Trebuia, am bolborosit. O să văd dacă n-am uitat ceva, dar mai întâi... Doamne, a fost groaznic.

— Nu.

— Ce-ai spus ? Am ridicat ochii spre el. Stătea în fața mea dominator, cu picioarele desfăcute, mâinile în șolduri. Îți spun că nu pot.

— Ba poți, și-o vei face, a mârâit el. Te întorci cu mine la bază. Imediat. Ai dormit o noapte. Să știi că vei rămâne doar cu ea până vom rezolva totul. Și fără tranchilizante. Va trebui să simți totul cu acuitate, așa cum se întâmplă. Va trebui să ai toate simțurile treze. Pe de altă parte, nimic nu ajută ca durerea când e vorba să te lecuiești pentru totdeauna. Și probabil că mai important e ca dacă nu te lași pătruns de durere, n-o să scapi niciodată de ea. Vei rămâne un om bântuit de fantome. Patrula merită o soartă mai bună. La fel și Laurie. Ba chiar și tu.

— Ce vrei să spui ? am întrebat în timp ce groaza îmi dospea în suflet.

— Trebuie să termini ce-ai început. Cu cât mai curând cu-atât mai bine ; pentru tine în primul rând. Cum te-ai putea bucura de vacanță dacă ai ști că ți-au rămas datorii neîndeplinite ? Te-ai simți distrus. Nu, fă-ți treaba imediat, las-o la locul ei în linia temporală în care-i este locul ; abia *după aceea* poți să te odihnești și să începi să-ți revii.

Am scuturat din cap, nu în semn de protest, ci de nedumerire.

— Am greșit undeva ? Cum ? Mi-am făcut rapoartele la vreme. Dacă am luat-o din nou razna, de ce nu m-a chemat vreun ofițer ca să-mi explice ?

— Asta e ceea ce și fac acum, Carl. O undă de blândețe a răzbătut în glasul lui Everard. S-a așezat în fața mea și și-a făcut de lucru cu pipa.

— Buclele cauzale sunt adesea fenomene foarte subtile, a spus el. În ciuda tonului calm, fraza m-a zguduit și m-a trezit la realitate. A întărit cu o mișcare din cap. Da... Avem acum un exemplu. Călătorul prin timp devine o cauză a acelor evenimente de care se ocupă sau pe care le studiază.

— Ba nu... Manse. Cum asta ? am protestat eu. N-am uitat principiile. Tot timpul le-am avut vii în minte, oriunde și oricând. Sigur, am devenit o părticică a trecutului, dar una care s-a potrivit cu ceea ce exista deja. Am mai discutat despre asta și în cursul anchetei și am corectat greșelile pe care le făcusem.

Bricheta lui Everand s-a aprins cu un pocnet care m-a surprins.

— Am spus că pot fi foarte delicate, a repetat el. Am cercetat mai îndeaproape cazul tău, în primul rând pentru că am intuit ceva, am avut un sentiment neliniștitor că ceva nu e în ordine. Asta a presupus ceva mai mult decât simpla lectură a rapoartelor tale care, apropo, sunt satisfăcătoare. Numai că se dovedesc pur și simplu insuficiente. Nu trebuie să-ți cauți vină pentru asta. Chiar dacă ai fi avut o experiență îndelungată, probabil că ți-ar fi scăpat implicațiile, întrucât ai fost strâns legat de evenimente. Eu unul a trebuit să mă afund în studierea acelui mediu și l-am parcurs de la un capăt la celălalt de câteva ori până m-am lămurit pe deplin.

Trase un fum din pipă.

— Să lăsăm deoparte detaliile tehnice, a continuat el. În esență, Rătăcitorul tău a devenit mai puternic decât ți-ai închipuit. Rezultă că poemele, povestirile, tradițiile care-au circulat vreme de secole, transformându-se, amestecându-se cu altele, influențându-i pe oameni — o parte dintre ele l-au avut pe el ca sursă. Nu Wodan cel mitic, ci persoana prin prezența fizică, tu însuți.

Simțisem că despre asta era vorba și am încercat să găsesc argumente cu care să mă apăr.

— Un risc calculat încă de la început, am replicat. Nu-i ceva neobișnuit. Nu-i o tragedie dacă apar astfel de reacții de răspuns. Echipa mea descoperă doar cuvinte, pe cale orală sau scrisă. Ceea ce le-a dat naștere nu interesează. Dacă printre acei indivizi a existat un bărbat pe care l-au luat drept zeu de-al lor... nu are nici o importanță pentru istoria ulterioară, atâta vreme cât omul nu a abuzat de poziția lui. Am ezitat o clipă. Așa e ?

Mi-a spulberat pe dată speranțele firave.

— Nu în mod necesar. În cazul de față, sigur nu. O buclă cauzală incipientă e întotdeauna primejdioasă, știi asta. Ea poate da naștere unei vibrații rezonante și schimbările ce se produc în istorie se pot multiplica în mod catastrofal. Singura cale de rezolvare e să închidem bucla. Când Viermele Ouroboros își prinde coada în gură el nu poate devora nimic altceva.

— Dar... Manse, i-am lăsat pe Hathawulf și pe Solbern plecând la moarte sigură... Bine, recunosc că am încercat să-i împiedic presupunând că nu avea vreo importanță asupra umanității în ansamblu. N-am reușit. Chiar și-n ceea ce privește ceva atât de neînsemnat, continuum-ul a fost prea rigid.

— De unde știi că ai dat greș ? Prezența ta de-a lungul generațiilor, adevăratul Wodan, a contribuit cu ceva mai mult decât genele tale transmise familiei. Le-a dat curaj tuturor, i-a inspirat pentru a deveni măreți. Acum, la urmă, bătălia împotriva lui Ermanaric pare pe muchie de cuțit. Fiind încredințați că Wodan e de partea lor, rebelii s-ar putea să reușească.

— Poftim ? Vrei să spui că — o, Manse !

— Nu trebuie să reușească, a spus el.

Disperarea mea a crescut.

— De ce nu ? Cui are să-i mai pese după câteva decenii, ca să nu mai vorbim de aproape un mileniu și jumătate ?

— Păi tocmai ție, ție și colegilor tăi, a spus el cu voce compătimitoare dar implacabilă. Ai pornit să cauți rădăcinile unei anumite povestiri despre Hanther și Sorli, sau ai uitat ? Ca să nu-ți mai amintesc de alți poeți Edici și scriitori de saga dinaintea ta și Dumnezeu știe câți alți rapsozi dinaintea lor, care au adus modificări ce puteau deveni ceva cu totul diferit. În primul rând, totuși, Ermanaric e o figură istorică proeminentă a epocii lui. Data și felul în care a murit sunt consemnate. Evenimentele imediat următoare morții lui au zguduit lumea. Nu, asta nu-i un simplu val în curgerea timpului. Se pregătește un vârtej. Trebuie să amortizăm valul și singura cale de

a realiza asta e să încheiem bucla cauzală, să închidem cercul.

Am dat să articulez un zadarnic şi inutil „Cum ?" dar coardele mele vocale şi limba au refuzat să mă asculte.

Everard a pronunţat sentinţa :

— Carl, îmi pare rău, mai rău decât îţi închipui. Dar *Volsungasaga* relatează că Hamther şi Sorli erau aproape victorioşi când, din motive necunoscute, a apărut Odin care i-a trădat. Iar el erai tu. Nu putea fi altul în afară de tine.

372

Noaptea căzuse, în sfârşit. Luna, deşi depăşise faza plină, încă nu se ridicase pe cer. Stelele aruncau o lumină palidă asupra dealurilor şi crângurilor în care sălăşluiau umbre. Roua începuse să licărească pe pietre. Aerul era rece, netulburat decât de duruitul multor copite în galop. Coifurile şi vârfurile suliţelor sclipeau, se ridicau şi coborau ca valurile în furtună.

În cea mai mare dintre sălile castelului său, regele Ermanaric stătea şi bea cu fiii săi şi cu mai toţi războinicii. Focurile răbufneau, fâsâiau, sfârâiau în locaşurile lor de piatră.

Lumina lămpilor răzbătea firavă prin fum. Coarne, blănuri, tapiserii, sculpturi păreau să alunece de-a lungul pereţilor şi stâlpilor aşa cum se furişa întunericul. Aurul lucea pe braţe şi în jurul gâturilor, pocalele se ciocneau cu clinchet, vocile răguşite se contopeau. Servitorimea umbla de colo-colo, gata să fie de folos. Deasupra, întunericul pândea de pe traverse şi umplea tavanul boltit.

Ermanaric ar fi trebuit să se veselească. Sibicho însă nu-i dădea pace :

— Stăpâne, nu trebuie să zăbovim în delăsare. Te încredinţez că un atac direct şi imediat asupra căpeteniei

teuringilor ar fi primejdios, dar putem începe să lucrăm pe dată la surparea poziției lui.

— Mâine, mâine, spuse regele, nerăbdător să scape. Nu ostenești niciodată să tot urzești capcane și uneltiri. Noaptea asta o las pentru fecioara sclavă cu dinți frumoși pe care am cumpărat-o...

Afară se auzi larmă de corn. Un bărbat păși împleticit pe scările de intrare în clădire. Avea fața însângerată.

— Dușmani... atacă...

Un urlet sălbatic îi înăbuși strigătul.

— La ora asta ? se văicări Sibicho. Și pe nepregătite? Trebuie că au ucis caii venind încoace — da, și în cale au doborât pe toți cei care-ar fi putut s-ajungă înaintea lor.

Bărbații se ridicară ca o furtună de pe bănci și se repeziră să-și ia cămășile de zale și armele. Pentru că toate se aflau stivuite în încăperea de la intrare se produse îmbulzeală și dezordine. Se auziră sudalme și unii chiar ridicară pumnul să lovească. Gărzile care rămăseseră echipate săriră să facă zid în fața regelui și a celor apropiați lui. Întotdeauna ținea vreo douăzeci complet înarmați.

În curte, războinicii regelui își dădură viața ca să îngăduie tovarășilor dinăuntru să se pregătească. Atacanții îi copleșeau prin număr. Securile loveau cu zgomot de tunet, săbiile zăngăneau, cuțitele și sulițele mușcau adânc. În îmbulzeala aceea cei uciși nu se prăbușeau la pământ ; răniții care cădeau nu mai reușeau să se ridice în picioare.

În fruntea luptătorilor, un tânăr masiv striga :

— Wodan e cu noi ! Wodan ! Wodan ! Hoa !

Sabia lui făcea pârtie de leșuri.

Apărătorii îmbrăcați și înarmați în pripă își ocupară pozițiile la ușa de intrare. Tânărul cel impetuos ajunse primul lângă ei. Oamenii lui răzbătură în stânga și în dreapta, loviră, străpunseră, zdrobiră, împinseră, rupseră rândul de oșteni și trecură peste trupurile lor.

Când avangarda pătrunse până în sala mare, oștenii fără platoșe sau armuri începură să dea înapoi înspăimântați. Atacatorii se opriră gâfâind și conducătorul lor strigă :

— Aşteptaţi-i şi pe ceilalţi !

Zgomotul luptei se stinse înăuntru, deşi afară hărmălaia era în toi.

Ermanaric sări în picioare pe jilţul lui mai înalt şi privi pe deasupra coifurilor apărătorilor săi. Cu tot semiîntunericul din sală îi văzu pe cei aflaţi în uşă.

— Hathawulf Tharasmundsson, ce nouă fărădelege ai pus la cale să împlineşti ? îi aruncă el de-a lungul încăperii.

Teuringul îşi ridică spre înalt sabia din care picurară câţiva stropi de sânge.

— Am venit să curăţăm pământul de unul ca tine, răsună vocea lui.

— Bagă de seamă. Zeii îi urăsc pe trădători.

— Da, răspunse Solbern aflat umăr la umăr cu fratele lui, în seara asta Wodan o să te ia, călcător de făgăduieli, şi n-o să te ducă la o casă a plăcerilor.

Alţi invadatori intrară pe uşă : Liuderis îi aşeză în rânduri strânse.

— Înainte ! strigă Hathawulf cu glas tunător.

Ermanaric dăduse-şi el porunci. Majoritatea oamenilor lui nu aveau coifuri, platoşe, scuturi sau arme lungi, dar fiecare avea măcar un cuţit. Nici teuringii nu erau îmbrăcaţi în fier. Mai toţi erau ţărani liberi care nu-şi puteau permite decât un coif din metal şi un pieptar din toval şi care mergeau la bătălie doar când regele cerea mobilizare. Cei pe care Ermanaric îi strânsese pe lângă el erau războinici de profesie ; oricare dintre ei putea să îngrijească de o gospodărie, vreo corabie sau altceva, dar întâi de toate se pricepea la treburile războiului. Erau bine antrenaţi şi învăţaţi să stea umăr la umăr cu ai lor.

Oamenii regelui apucară picioare de mese şi scândurile care slujeau drept tăblii. Le folosiră pe acestea ca să se apere. După ce se retrăseseră în sală, cei care aveau securi tăiară reteveie din lambriuri şi din stâlpi. Pe lângă un cuţit, un corn de cerb înşfăcat de pe perete, capătul ascuţit al unui corn de băut, un pocal spart din sticlă, un retevei pe jumătate aprins luat din foc puteau deveni arme mortale. După cum se încinsese lupta — trup lângă

trup, prieten în calea altui prieten, împingându-se, împiedicându-se unii pe alții, alunecând în bălțile de sânge amestecate cu sudoare — sabia sau securea nu erau de mare ajutor. Sulițele și țepușele erau inutile ; doar gărzile suite pe băncile de lângă jilțul cel mare puteau să lovească în jos.

În felul acesta, lupta deveni surdă, oarbă, o furie dezlănțuită ca a Lupului.

Însă Hathawulf, Solbern și cei mai buni oameni ai lor își croiră drum înainte, împinseră, spintecară, retezară, împunseră, înjunghiară în mijlocul răcnetelor și țipetelor, bufniturilor și pocnetelor, ca niște mori vii de vânt — până când în cele din urmă se apropiară de ținta lor.

Acolo ei și oștenii de casă ai regelui se luptară scut lângă scut, oțel contra oțel. Ermanaric nu se afla în vârtejul luptei ci, semeț, se ridicase în picioare pe jilț, văzut de toți, și lovea cu sulița. Din când în când schimba câte-o privire cu Hathawulf sau Solbern, iar atunci fiecare rânjea plin de ură.

Bătrânul Liuderis reuși să spargă linia apărătorilor. Sângele îi țâșnea din coapsă și din antebrațul stâng, dar securea lui lovea necruțător în stânga și-n dreapta și astfel ajunse lângă bancă și-l trăsni pe Sibicho în cap. Dându-și duhul, Liuderis spuse șuierat :

— Un șarpe mai puțin.

Hathawulf și Solbern pășiră peste trupul lui. Un fiu de-al lui Ermanaric se aruncă în fața trupului tatălui său. Solbern îl doborî pe băiat dintr-o lovitură. Hathawulf lovi pe deasupra. Ermanaric se apără cu bățul lăncii. Hathawulf mai încercă o lovitură. Regele se dezechilibră și se împletici până spre perete. Brațul lui drept atârna pe jumătate retezat, Solbern făcu o mișcare de retezare spre piciorul stâng și-i tăie tendoanele. Regele se nărui la pământ, încă rânjind. Frații se apropiară ca să-i dea lovitura de grație. Ceilalți se străduiau să pună pe fugă restul oștenilor din garda regală.

Apăru cineva.

O undă de calm, asemenea valurilor create de căderea unei pietre într-un lac, îi cuprinse pe toţi războinicii care încetară lupta. Bărbaţii rămaseră cu gurile căscate, uitând să mai respire. În semiobscuritatea populată de nelinişti şi care părea şi mai densă din pricina îmbulzelii, abia izbutiră să distingă umbra care plutea deasupra jilţului.

Pe un cal scheletic ale cărui oase erau din metal stătea călare un bărbat cu barbă căruntă. Pălăria şi mantia îl ascundeau complet. În mâna dreaptă ţinea o suliţă. Capătul ei, deasupra oricărei arme, desenat clar în întunericul de sub tavan, arunca sclipiri — o cometă, un vestitor de nenorociri ?

Hathawulf şi Solbern îşi lăsară săbiile în jos.

— Părinte al strămoşilor noştri, şopti fratele cel mare, spărgând tăcerea. Ai venit în ajutorul nostru ?

Răspunsul se rostogoli neomenesc de adânc, puternic şi neînduplecat :

— Fraţilor, soarta voastră a fost hotărâtă. Primiţi-o cu bărbăţie şi numele voastre vor dăinui. Ermanaric, ţie încă nu ţi-a sosit ceasul ursit. Trimite-ţi oamenii să le cadă teuringilor în spate. Să vă supuneţi cu toţii voinţei lui Weard, oricare ar fi aceasta.

Dispăru de parcă nici n-ar fi fost.

Hathawulf şi Solbern rămaseră ca trăsniţi.

Mutilat şi cu sângele şiroind, Ermanaric reuşi să urle :

— Cu grăbire ! Nu daţi înapoi în faţa vrăjmaşului — restul ocupaţi uşa de colo, întoarceţi-vă şi împliniţi vorbele lui Wodan !

Gărzile din preajma lui înţeleseră primele aceste porunci. Răcniră uşuraţi şi se azvârliră asupra duşmanilor. Îngroziţi, se aruncară din nou în vălmăşagul renăscut al luptei. Solbern rămase la podea, prăbuşit într-o baltă de sânge la picioarele jilţului.

Oamenii regelui năvăliră printr-o uşă laterală. Se grăbiră pe lângă clădire până ajunseră în faţă. Majoritatea teuringilor intraseră înăuntru. Greutungii îi dovediră pe cei din curte. Cei care n-aveau arme smulseră bolovani

din pavaj și îi aruncară asupra atacatorilor. Luna care răsărise îi ajuta pe apărători.

Urlând, războinicii curățară intrarea. Se echipară și căzură atât în fața cât și în spatele invadatorilor.

Bătălia deveni crâncenă. Știind că oricum vor muri, teuringii luptau până cădeau răpuși. Cei uciși de Hathawulf zăceau maldăr în fața lui. Când se prăbuși și el, puțini dintre apărători mai erau în viață ca să se bucure de victorie.

Nici regele n-ar mai fi rămas viu dacă oameni de-ai săi nu s-ar fi grăbit să-i lege rănile. Dar chiar și-așa, îl duseră aproape inconștient din sala în care nu mai rămăseseră decât leșurile.

1935

Laurie, Laurie !

372

Dimineața sosi însoțită de ploaie. Purtate de un vânt șuierător, picăturile repezi și reci ascundeau totul în afara cătunului care se ghemuise zgribulit de parcă restul lumii s-ar fi scufundat în neființă. Răpăitul picăturilor pe acoperiș trimitea ecouri în tăcerea Heorot-ului.

Pustietatea părea să adâncească întunericul dinăuntru. Focurile ardeau, iar lămpile înecate de umbre străluceau zadarnic. Aerul era înghețat.

În mijlocul sălii se aflau trei siluete. Subiectul discuției nu le îngăduia să se așeze. Respirația se transforma într-o boare albă și fantomatică.

— Răpuși ? murmură Alawin, nevenindu-i a crede. Toți până la unul ?

Rătăcitorul dădu din cap.

— Da, le spuse el din nou, dar va fi la fel de multă tristețe și pentru greutungi și pentru teuringi. Ermanaric trăiește, dar mutilat și ologit și cu doi fii mai săraci.

Ulrica îi aruncă o privire sfredelitoare :

— Dacă asta s-a întâmplat noaptea trecută, spuse ea, înseamnă că n-ai venit călare pe un cal pământean ca să ne aduci așa o veste.

— Știi cine sunt, îi răspunse el.

— Crezi ? Ridică spre el mâinile ale căror degete erau strânse ca niște gheare. Vocea îi deveni stridentă : dacă ești cu adevărat Wodan, atunci află că e un zeu neputincios care n-a putut sau n-a vrut să-mi ajute fiii la nevoie.

— Stai, oprește-te, o imploră Alawin, în timp ce-și îndrepta privirea rușinată către Rătăcitor.

Acesta spuse încet :

— Jelesc alături de voi. Însă voia lui Weard nu poate fi răstălmăcită. Atunci când vor porni spre vest povestirile despre ceea ce s-a întâmplat acolo, o să auziți poate că am fost și eu acolo și chiar că l-am salvat pe Ermanaric. Să știți că-n fața timpului până și zeii sunt nevolnici. Am făcut ceea ce eram sortit să fac. Să țineți minte că primindu-și sfârșitul ce le-a fost sortit, Hathawulf și Solbern au readus onoarea asupra acestei case și și-au câștigat un nume care va dăinui atâta vreme cât va trăi neamul omenesc.

— Dar Ermanaric a rămas să facă umbră pământului, îl șfichiui Ulrica. Alawin, îți revine datoria de a-i răzbuna.

— Nici gând ! o contrazise Rătăcitorul. Datoria lui e cu mult mai împovărătoare. El trebuie să salveze sângele neamului, viața clanului. De aceea am venit la voi.

Se întoarse către tânărul care îl privea cu ochi mari și uimiți.

— Alawin, urmă el, am știința a ceea ce se va întâmpla și asta nu-i o povară lesne de îndurat. Cu toate astea, uneori îmi folosesc cunoașterea ca să mai ușurez nenorocirea. Ascultă-mă bine, pentru că acum mă vezi și mă auzi pentru ultima oară.

— Nu, Rătăcitorule ! strigă Alawin. Ulrica lăsă să-i scape un șuierat.

Cel cărunt ridică mâna care nu ținea sulița.

— Iarna va coborî curând asupra voastră, spuse el, dar veni-vor primăvara și vara. Copacul neamului vostru

stă acum pustiit de frunze, dar rădăcinile lui dorm şi prind putere şi totul are să înverzească din nou — dacă nu se va găsi o secure să-l doboare. Grăbiţi-vă ! Aşa doborât cum este, Ermanaric o să caute să stârpească neamul vostru o dată pentru totdeauna. Nu puteţi strânge o forţă care să i se opună. Dacă rămâneţi aici o să pieriţi.

Gândiţi-vă ! Sunteţi gata pregătiţi să călătoriţi spre apus şi printre vizigoţi o să fiţi întâmpinaţi cu braţele deschise. Primirea are să fie cu atât mai caldă cu cât Athanaric a suferit o înfrângere anul acesta când s-a luptat cu hunii la Nistru ; are nevoie de suflete proaspete şi pline de speranţă. În câteva zile puteţi porni primii în călătoria asta. Când or să vină oamenii lui Ermanaric, n-or să mai găsească aici nimic altceva decât scrumul acestui palat pe care tu, Alawin, o să-l dai pradă focului ca să nu-i cadă lui în gheare şi ca să ridici un rug de vâlvătăi întru cinstirea fraţilor tăi.

Asta nu se va chema fugă ruşinoasă. Nu, o să plecaţi ca să vă făuriţi un viitor puternic. Alawin, prin vinele tale curge sângele strămoşilor tăi. Păzeşte-l cu cinste !

Chipul Ulricăi se schimonosi de mânie.

— Da, întotdeauna te-ai priceput să întocmeşti istorii frumoase, spuse ea tremurând. Nu da ascultare vorbelor amăgitoare, Alawin. Astupă-ţi urechile. Răzbună-mi fiii, fiii lui Tharasmund !

Tânărul făcu un efort să-şi înghită nodul din gât :

— Voieşti cu-adevărat... să plec... cu toate că cel ce i-a ucis pe Swanhild, Randwar, Hathawulf, Solbern încă trăieşte ? se împiedică el în cuvinte.

— Nu trebuie să rămâi aici, îl îndemnă Rătăcitorul cu voce gravă. Dacă nu mă asculţi o să risipeşti zadarnic şi ultimul vlăstar al tatălui tău — şi alături de tine vor plăti cu viaţa şi fiul şi soţia lui Hathawulf şi chiar mama ta. Nu e o umilinţă să te retragi când eşti copleşit ca număr.

— D-da... Aş putea chema oşteni vizigoţi...

— Nu ai căderea să ceri ajutor. Ascultă. Despre Ermanaric o să auzi veşti care or să te bucure peste mai puţin de trei ani. Dreptatea zeilor are să cadă asupra lui. Îţi jur că aşa se va întâmpla.

— Cât valorează jurământul tău ? îl repezi Ulrica.

Alawin trase adânc aer în piept, își îndreptă umerii, rămase tăcut o vreme, apoi spuse rar :

— Mamă vitregă, ține-ți rangul. Eu sunt bărbatul în casa asta. Vom urma sfatul Rătăcitorului.

Copilul din el răbufni pentru o clipă :

— Dar, stăpâne, părinte — e adevărat că n-o să te mai vedem niciodată ? Nu ne uita de tot !

— Trebuie, îi răspunse Rătăcitorul. Așa se cuvine să fac. Apoi deodată : da, mai bine să plec chiar acum. Rămâneți cu bine ! Să vă meargă bine în veci.

Se îndepărtă printre umbre, apoi îl înghițiră ploaia și vântul.

43

Presărate ici și colo printre secole, Patrula Timpului păstrează locuri în care membrii ei își pot petrece momente de relaxare. Printre ele se numără și Hawaii înainte de sosirea polinezienilor. Deși stațiunea există de mii de ani, eu și Laurie ne-am considerat fericiți să primim o vilă pentru o lună. De fapt, am bănuit că Manse Everard a tras ceva sfori în numele nostru.

N-a făcut nici o aluzie la asta când ne-a vizitat spre sfârșitul șederii noastre. A fost prietenos, ne-a însoțit la picnic și la surfing, după aceea s-a delectat cu cina pregătită de Laurie, lăudând-o pe merit. Mult mai târziu ne-a vorbit despre ceea ce rămăsese în urma noastră și ce ne aștepta în viitor.

Stăteam pe o verandă care era puțin ieșită în afara vilei. Amurgul cobora aducând, din pădurea înflorită de dincolo de grădină, răcoare și aer curat. Spre est terenul cobora abrupt spre marea care sclipea în mii de irizări ; spre veste, luceafărul de seară licărea deasupra vulcanului Mauna Kea. Se auzea susurul unui pârâiaș. Aici era pacea care vindeca.

— Deci te simți gata să te întorci ? întrebă Everard.

— Da, am răspuns. O să fie mult mai ușor. Studiul de teren a fost realizat, am strâns și asimilat informațiile de

bază. Acum trebuie să înregistrez cântecele și poveștile care se compun și modul în care evoluează.

— Exact ! a exclamat Laurie. Ironia ei tandră a devenit o mângâiere când și-a lăsat mâna peste a mea. Bine cel puțin că ai depășit starea de deprimare.

Vocea lui Everard scăzu ajungând doar o șoaptă :

— Ești sigur de asta, Carl ?

Știam să fiu și calm, așa că i-am răspuns :

— Da. A, întotdeauna vor exista amintiri dureroase, dar nu-i asta soarta tuturor oamenilor ? Multe sunt plăcute și o să mă străduiesc să mă-ntorc doar la ele.

— Înțelegi, desigur, că nu trebuie să devină o obsesie, așa cum ți s-a mai întâmplat. Acesta e un risc pe care-l înfruntăm cu toții... Mi s-a părut mie sau vocea lui s-a frânt, abia perceptibil ? Când apare o asemenea situație, victima trebuie s-o depășească și să-și revină.

— Știu, am spus eu și am chicotit. Credeai că nu știu ?

Everard pufăi din pipă.

— Nu întru totul. Întrucât restul carierei tale pare a fi lipsit de alte necazuri care sunt normale pentru un agent operativ, n-am putut să justific o cheltuială mai mare de timp și de resurse ale Patrulei pentru a face cercetări suplimentare. Acum n-am venit în calitate oficială. Sunt un prieten care vrea doar să afle cum îți merge. Să nu-mi spui ceva ce vrei să păstrezi pentru tine.

— Prevenitor ca-ntotdeauna, n-am ce zice, a remarcat Laurie.

Nu mă simțeam cu totul în apele mele, dar o înghițitură de rom mi-a liniștit temerile :

— Da, sigur, te informez bucuros, am început. M-am asigurat că Alawin va fi în siguranță.

Everard a devenit curios.

— Cum anume ? a întrebat.

— Nu trebuie să-ți faci probleme, Manse. Am acționat cu precauție și-n mare parte indirect. Sub diverse identități în diferite prilejuri. Ori de câte ori mi-a aruncat câte-o privire nu m-a recunoscut. Mi-am trecut mâna peste bărbia bine rasă — în stil roman, ca și părul tuns scurt ; iar când e cazul, un agent al Patrulei are la dispoziție multe tehnici de deghizare. A, poți să te liniștești, l-am trimis pe Rătăcitor la odihnă.

— Bravo ! Everard se lăsă mai comod pe spătarul scaunului. Ce s-a întâmplat cu flăcăul ?

— Te referi la Alawin ? A, el a plecat în fruntea unui grup destul de numeros în care se afla și mama lui. Erelieva, împreună cu toate neamurile ei și a ajuns în vest, alăturându-se lui Frithigern. (Îi va conduce peste trei secole. Însă vorbeam engleza noastră familiară. Doar Temporala are timpurile necesare.) A intrat în grațiile tuturor acolo, mai ales după ce s-a botezat. Măcar acesta era un motiv întemeiat pentru ca Rătăcitorul să treacă în uitare, înțelegi ? Cum se putea ca un creștin să mai creadă într-un zeu păgân ?

— Hm ! Mă întreb ce părere a avut mai târziu despre experiența pe care a trăit-o.

— Am impresia că nu s-a destăinuit nimănui. Bineînțeles că dacă descendenții lui — să știi că s-a aliat cu o familie puternică prin căsătorie — dacă urmașii lui, spuneam, au păstrat vreo tradiție despre cele întâmplate, ar crede că prin fosta lor patrie umbla o fantomă.

— Fosta patrie ? A, așa e. Alawin nu s-a mai întors niciodată în Ucraina, corect ?

— Nu. Vrei să-ți prezint un rezumat ?

— Chiar te rog. Am studiat istoria acelei epoci în legătură cu cazul tău, dar n-am ajuns la consecințe. Pe de altă parte, asta s-a petrecut cu mult timp în urmă față de culoarul de timp de care mă ocup.

Și de-atunci ți s-au întîmplat multe, m-am gândit eu. Cu voce tare am spus : Ei bine, în 374, poporul lui Frithigern a fost îngăduit să traverseze Dunărea și s-a stabilit în Tracia. Poporul lui Athanaric l-a urmat curând, deși numai până în Transilvania. Presiunea hunică devenise aproape insuportabilă.

Funcționarii romani — cu alte cuvinte, asemeni unui adevărat guvern — i-au jignit și exploatat pe goți vreme de câțiva ani. În cele din urmă, goții au socotit că înduraseră prea de ajuns și s-au revoltat. Hunii le dăduseră ideea de a-și forma o cavalerie, pe care ei au transformat-o într-o adevărată forță ; în bătălia de la Adrianopole din 378 i-au înfrânt pe romani. Alawin s-a remarcat acolo, lucru care l-a propulsat spre faima de care s-a bucurat. Un alt Împărat, Theodosius, a înfăptuit pacea cu goții din

anul 381 şi majoritatea războinicilor goţi au intrat în armata romană ca *foederati* ; astăzi i-am numai aliaţi.

După aceea s-au succedat tot felul de conflicte, bătălii. migraţii — *Volkerwanderung*[1] era în plină desfăşurare. O să rezum totul în ceea ce-l priveşte pe Alawin al meu spunând că, după o viaţă zbuciumată dar în general fericită, a murit de bătrâneţe în regatul pe care vizigoţii şi-l creaseră în sudul Galiei. Descendenţii săi au avut un rol important în formarea poporului spaniol.

Deci ai văzut cum m-am dezis de această familie şi mi-am continuat munca.

Laurie mi-a strâns mâna cu putere.

Amurgul făcea loc nopţii. Stelele licăreau pe cer. Jarul din pipa lui Everard scânteie. Nici el nu era decât o siluetă profilată în întuneric, asemeni muntelui care se înălţa la orizont înspre apus.

— Da, gândi el cu voce tare, acum îmi amintesc. Dar mi-ai vorbit despre vizigoţi. Ostrogoţii, triburile de origine ale lui Alawin, nu ele au cucerit Italia ?

— Ba da, am răspuns. Dar întâi au avut de trecut prin chinuri groaznice. Am făcut o pauză. Ceea ce aveam de spus putea deschide răni. Care încă nu se vindecaseră. Rătăcitorul a rostit adevărul. Swanhild a fost răzbunată.

374

Ermanaric rămăsese singur sub stele. Vântul scâncea a nelinişte. Din depărtări auzi lupii urlând.

După ce trimişii îi aduseseră veşti, îi fusese peste putinţă să mai suporte groaza şi hărmălaia ce urmaseră. Poruncise ca doi războinici să-l ajute să urce scările până pe acoperişul plat al fortăreţei. Îl aşezaseră pe o bancă de lângă parapet şi-i înfăşuraseră o mantie de blană în jurul umerilor căzuţi.

— Plecaţi ! lătrase el atunci şi ei fugiseră înfricoşaţi.

Privise cum soarele se stingea încet spre apus, în timp ce în vest se îngrămădeau ameninţători nori negri-albăs-

[1] Volkerwanderung — (lb. germ. în text) marea migraţie a popoarelor (n. tr.).

trui de furtună. Acum ei cotropiseră un sfert din cer. Prin spărturile dintre nori jucau fulgere. Furtuna avea să ajungă aici înainte de crăpatul zorilor. Deocamdată ea era vestită doar de vântul tăios, rece ca gheaţa în mijlocul verii. Restul cerului era spuzit de o mulţime de stele strălucitoare.

Erau mici, stranii şi nepăsătoare faţă de suferinţele oamenilor. Privirea lui Ermanaric încercă să se abată de la Carul Mare al lui Wodan, aflat în apropierea Ochiului lui Tiwaz, care veghează etern dinspre nord. Semnul Rătăcitorului îl făcea mereu să-şi amintească ceva.

— Nu m-am încrezut în voi, zeilor, bolborosi el. Am avut încredere doar în propria mea putere. Sunteţi mai vicleni şi mai cruzi decât credeam.

Uite cum ajunsese el, cel neînfricat şi puternic, beteag de o mână şi de un picior, incapabil să facă altceva decât să audă cum vrăjmaşii traversaseră fluviul şi striviseră sub copitele cailor oastea care încercase să le stea în cale. S-ar cuveni să gândească la ceea ce trebuia să încerce acum, să dea porunci, să-şi adune poporul. Dacă aveau un conducător destoinic nu puteau fi spulberaţi. Dar regele parcă avea capul golit de orice gând.

Golit, dar nu chiar de tot. În minte îi rămăseseră gândurile şi amintirea bărbaţilor ucişi, cei care căzuseră odată cu Hathawulf şi Solbern, floarea goţilor de răsărit. Dacă ar fi trăit în zilele astea din urmă, împreună i-ar fi zvârlit înapoi spre huni, iar Ermanaric s-ar fi aflat în primele rânduri. Ermanaric murise însă în acel măcel în care fuseseră răpuşi cei doi. Acum el era doar un infirm, iar nedomolitele dureri muşcau adânc, neîngăduindu-i să se mai gândească la altceva.

Tot ce mai putea face acum pentru imperiul său era să stea deoparte şi să spere că fiul cel mare o să fie mai vrednic şi o să iasă biruitor. Ermanaric rânji către stele. Prea bine ştia că deşartă îi era speranţa asta. Pe ostrogoţi îi aştepta înfrângerea, jaful, măcelul, robia. Iar dacă se va întâmpla ca ei să-şi recâştige vreodată libertatea, el va fi de mult una cu pământul.

El — cât de uşurat are să fie — sau numai trupul se va libera ? Ce-l aştepta dincolo de întunericul de nepătruns ?

Scoase pumnalul. Lumina stelelor şi a fulgerelor prinse să joace pe oţelul lamei. O vreme îi tremură în mână. Vântul se înteţi.

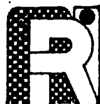
— De-ajuns ! răcni el.

Îşi dădu barba în lături şi fixă vârful lamei în partea dreaptă a gâtului, imediat sub mandibulă. Ochii căutară iarăşi parcă singuri de astă dată spre Carul Mare. Ceva scăpară în înalt — un crâmpei rătăcit de nor, sau Swanhild călătorind în urma Rătăcitorului ? Ermanaric îşi adună tot curajul ce-i mai rămăsese. Îşi străpunse gâtul şi smuci lama spre bărbie.

Sângele ţâşni din gâtlejul sfârtecat. Ermanaric se lăsă moale şi căzu. Mai reuşi să audă un tunet. Răsuna aidoma copitelor cailor care aduceau noaptea hunică spre soare-apune.

Editor : VALENTIN NICOLAU
Redactor : ROMULUS BĂRBULESCU
Tehnoredactor : DAN RĂDULESCU
Apărut 1994, București
Coli tipar : 14 ; Format : 16/54 x 84.

Tiparul executat sub comanda nr. 40 431 la
Regia Autonomă a Imprimeriilor,
Imprimeria „CORESI“, București,
ROMÂNIA

nautilus

Poul Anderson

PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

54

SĂ PROTEJEZE TRECUTUL, ASTA ESTE MISIUNEA PATRULEI. INDIFERENT CÂT DE INFERNAL SAU PROSPER, EL TREBUIE SĂ RĂMÂNĂ INVIOLABIL. DACĂ UN MEMBRU AL PATRULEI ÎȘI PIERDE ÎNCREDEREA ÎN MISIUNEA SA, ATUNCI TIMPUL SE TRANSFORMĂ ÎNTR-UN HAOS ȘI TOT CEEA CE A FOST SAU AR FI PUTUT FI SE DESTRAMĂ. IAR DACĂ EL SE ÎNDRĂGOSTEȘTE DE UNUL DINTRE TRECUTURILE VIRTUALE APĂRUTE ÎN URMA UNUI ACCIDENT TEMPORAL, LUCRURILE SE COMPLICĂ ȘI APAR TOATE ELEMENTELE UNEI TRAGEDII.

NEMIRA
euROcon 1994
Cea mai bună
editură europeană
de science-fiction

ISBN 973-569-053-5

PREȚ 2200 LEI